מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

מינהל חברה ונוער

ילדי ישראל כותבים על התנ"ך

אוסף יצירות תשע"ח | 2018

ועדת היגוי ארצית

חגי גרוס – מנהל מינהל חברה ונוער

יצחק בן אבי – ממונה תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער

רות קנולר – מנהלת אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער

עמליה לואין – מפקחת ארצית אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער

רכז ארצי: חננאל מלכה

עריכה

שגית לוי – סגנית מנהלת בית הספר הארצי, אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער

חננאל מלכה – רכז תחום תנ"ך, תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער

עריכה לשונית: אפרת חבה

הפקה

כרמלה אפטקר – רכזת בכירה, אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער

חברי הוועדה הארצית (לפי סדר א'-ב')

ממונה תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער | יצחק בן אבי

מנהל אגף מורשת במזכירות הפדגוגית | מר יובל אוליבסטון

ראש החוג לתנ"ך באוניברסיטת בר אילן | פרופ' מיכאל אביעוז

מפמ"ר ספרות בחינוך הממלכתי | גב' מירב בראובר פסט

נציגת המפמ"ר לתנ"ך בחינוך הממלכתי | גב' רחלה דרור

סגנית מנהלת בית הספר הארצי להדרכה, סמינר שיין | שגית לוי

רכז תחום תנ"ך, תכניות חינוכיות ופרויקטים, מינהל חברה ונוער | חננאל מלכה

נציגת מט"ח | גב' רעות פוקס

מנהלת מה"ד חמ"ד | גב' יעל קופרשטוק

יו"ר ארגון זהות | הרב חיים רטיג

ראש החוג לתנ"ך במכללת הרצוג | הרב ד"ר שוקי רייס

חוקרת תרבות ישראל ומשוררת | גב' אסתר שקלים

עיצוב: סטודיו שחר שושנה

איורים: יגאל גורן

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

תוכן העניינים

ספר צפון..... 13

ספר חיפה 61

ספר תל אביב 95

ספר מרכז..... 139

ספר ירושלים 180

ספר דרום 209

ספר מקורוק 265

שר החינוך
Minister of Education
مكتب وزيرا لتربية والتعليم

ברכת שר החינוך לספר היצירות הארצי

"התנ"ך הוא מקור נשמת האומה" (ד' בן גוריון, עיונים בתנ"ך, עמ' 97 – 98)

הזיקה העזה בין העם היהודי לספר הספרים היא סוד קיומו של העם היהודי.

מקורה ושורשיה של היהדות, כאמונה וכעם, הם ספר התנ"ך.

במלאות 70 שנה לכינונה של מדינת ישראל, אני שמח על האפשרות הניתנת לתלמידי מערכת החינוך לקרוא בתנ"ך, ללמוד את פסוקיו, את רזיו ואת פרקיו. אני רואה בכך נדבך חשוב בחיזוק השורשים שלנו בארץ ובחזרה למקורות ולמורשת ישראל.

תכנית "תורה נביאים וכותבים" נועדה ליצור למידה משמעותית של התנ"ך, לחיזוק הקשר של התלמידים לספר הספרים, למורשתם ולקשר של אלו לחיי היומיום שלהם. הרחבת העיסוק בתנ"ך לתחומי דעת שונים נועדה להעמיק את הקשר של התלמידים לתנ"ך.

מוסדות החינוך ישלבו סוגיות חברתיות וערכיות בלימודי התנ"ך. הם יקיימו תהליך למידה חווייתי, שיכלול תחרות, כתיבה, שירה, חידונים, הבנה והבעת עמדה ביחס לסיפורי התנ"ך. בנוסף, התהליך ילווה בסיורים ובטיולים בארץ ישראל בעקבות התנ"ך. המגמה היא לקרב את התלמידים לסיפורי התנ"ך ולהעמיק את הקשר שלהם לעם ישראל, לארץ ישראל ולמורשת ישראל.

התלמידים ילמדו סיפורי עלילה וגבורה, דברי שירה, חכמה ומוסר, צדק ומשפט, ישועות ונחמות. הם ילמדו על אימהות האומה, על אברהם העברי, על מנהיגות, על נסים ומופתים ועל מעמד הר סיני. האהבה לתנ"ך, סיפוריו, לשונו, שירתו ומסריו יונחלו בחיי כל תלמיד. מגמתנו היא להעשיר את תודעת התנ"ך בקרב הנוער, שכל נערה ונער יכירו את התנ"ך ויאהבו אותו. שפסוקים יהיו שגורים בפיהם, שאתרי ארץ ישראל ישמשו מקור ללמידה חווייתית.

אני מאמין שבדרך זו נחזק את מודעות התלמידים למורשת היהודית, את הקשר שלנו לנחלת אבות, נחלתו של כל יהודי ושל כל נערה ונער בארץ ישראל.

ברכותיי ואיחוליי לכל המשתתפים בתכנית: ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה – מצווה עלינו להגות בספר התורה, חובה עלינו לספר, בבחינת "והגדת לבנך ביום ההוא" (שמות יג, ח).

נפתלי בנט

המנהל הכללי
Director General

المدير العام

ברכת מנכ"ל משרד החינוך לספר היצירות הארצי

השנה חוגגת המדינה 70 שנה להיווסדה. בשנת 1937, הצהיר בן גוריון: "התנ"ך הוא המנדט שלנו, התנ"ך שנכתב על ידינו, בשפתנו העברית ובארץ הזאת עצמה". (חזון ודרך ה', עמ' 211)

שבנו לארץ התנ"ך, לנופי הוד קדומים, למקום שבו התהלכו אבותינו. הקמנו במקום הזה שוב את מדינתנו כמקדם, ובכך אנו סוגרים רצף של ריבונות שהחל בימי התנ"ך. אך לא רק בשורה לאומית יש כאן, כי אם בעיקר בשורה רוחנית. התנ"ך הוא יסוד היסודות של מורשתנו ושל ערכינו כעם, כאומה וכחברה. יש בו תרבות ויש בו היסטוריה. יש בו מליצה ויש בו חכמה. יש בו חוק וגם מוסר. ויש בו גם בשורה. ספר הספרים פרץ את גבולות האומה שלנו והעניק לתרבויות העולם ערכים שונים: אהבת אדם, שמירה על כבוד האדם, חירות ושוויון. לאורך כל שנותיה, קידשה היהדות את ערכיה ואת החינוך גם יחד. היא קידשה את הלימוד ואת הנחלת הערכים האנושיים. מערכת החינוך שלנו ממשיכה בהתמדה את המסורת המקודשת של האומה ושל אבותיה. מסורת של למידה, של חקר, של העמקה ושל רכישת ידע. מסורת של הנחלת ערכים לעיצוב זהותו של התלמיד וגם לעיצוב פני החברה והמדינה. במהלך השנים האחרונות, הרחיבה מערכת החינוך בישראל והעמיקה את העיסוק בתחום הערכים.

התכנית "תורה נביאים וכותבים" היא חלק ממגוון רחב של פעילויות חינוכיות-ערכיות אשר מערכת החינוך מקיימת. התכנית מפגישה את התלמיד עם דמויות המקרא בדרך חווייתית המעוררת מעורבות וסקרנות. היא מעמיקה את הכרת הדמות ואת הזדהות עמה.

ספר העבודות הארצי שלפניכם הוא התוצר הסופי של התכנית ושל התהליך החינוכי, אשר החל בראשית שנת הלימודים. הוא משקף מגוון רחב ויצירתי של נושאים מרתקים ומאתגרים שבהם בחרו מורים ותלמידים לעסוק. המאמרים שבו עוסקים בדמויות המקרא ובתחומים אשר מעסיקים את החברה שלנו: מושג השלום, פמיניזם

ושמרנות מול קדמה ועוד. ספר הספרים הוא אוקיינוס שלם של חכמה ודעת. לאורך כל הדורות וגם עתה הוא מושא לחקר וללמידה.

אני בטוח שספר זה יעורר השראה ויעודד בתי ספר רבים נוספים להתעמק במקורות עמנו. אני מברך אתכם – מורים, מחנכים ותלמידים אשר השתתפתם בתכנית – מעומק הלב ואני בטוח שהלימוד יהיה עבורכם נכס תרבות וישרת אתכם בכל עת ובכל מקום. ראו ברכה בעמלכם והמשיכו לעסוק בלימוד התנ"ך.

בהוקרה ובהערכה,

שמואל אבואב

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל חברה ונוער
לשכת מנהל המינהל

ברכת מנהל מינהל חברה ונוער לספר היצירות הארצי

התנ"ך הוא התשתית התרבותית של עם ישראל כולו – על פלגיו, גווניו ועדותיו. התנ"ך הוא יסוד קיומנו כעם, ובו מעוגנת זכותנו על הארץ. הוא הקושר אותנו לעברנו, וממנו תקוותינו לעתיד. התנ"ך אינו ספר ככל הספרים, זהו ספר בעל ערך לאומי, חברתי ותרבותי לעם היהודי. לפיכך, הוראת התנ"ך היא החובה הראשונה במעלה המוטלת על מערכות החינוך היהודי בארץ ובתפוצות.

אנו, אנשי משרד החינוך, מאמינים ומכירים בחשיבות שביצירת שיח עם ספר הספרים כחלק מלימוד התנ"ך בבית הספר. השנה הנושא השנתי של המשרד הוא "שבעים שנה למדינת ישראל". לפני שבעים שנה, התרחש מאורע היסטורי בעוצמתו ובחשיבותו. עם שזה מכבר היה למאכולת אש בכבשנים באירופה קם לתחייה מאפר המשרפות כעוף החול וחידש את חייו הלאומיים במולדתו הישנה, מולדת שממנה נושל מאות שנים. גם שפתו העתיקה, השפה העברית, ששימשה בעיקר לתפילה, שבה והייתה לשפת היומיום.

התכנית "תורה נביאים וכותבים" נותנת במה לשפה העברית המתחדשת ולספר הספרים בשילוב ייחודי: בשיר, בסיפור ובמגוון דרכים חווייתיות ויצירתיות, כנאמר "שבעים פנים לתורה". התנ"ך מזמין את כל הקורא בו לחשוב, להתלבט, לצחוק, ליצור, להתבונן ולכתוב.

ספר זה הוא פרי עבודתם הברוכה של תלמידים ושל מורים שביקשו להגביר את העיסוק בתנ"ך, ללמוד אותו בדרכים מגוונות, לעודד גילוי יצירתיות ולגלות רלוונטיות בתכנים של אוצרנו הישן. התלמידים נדרשו ללימוד מעמיק בספר הספרים, לימוד שאנו מקווים שיהיה עבורם נכס לחיים.

יהי רצון שהעיסוק בספר הספרים יצליח לנטוע בלב בני הנוער ובלבנו אהבה, אחווה ומסירות לעם ישראל ולארץ ישראל.

בברכה,

חגי גרוס

מנהל מינהל חברה ונוער

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף מורשת
הפיקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי

ברכת מפמ"ר תנ"ך בחינוך הממלכתי לספר היצירות הארצי

תלמידים יקרים,

"הֲלוֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְהוָה וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע" (ירמיהו כג, כט)

חז"ל כבר אמרו "מה פטיש זה מתחלק לכמה ניצוצות אף מקרא אחד יוצא לכמה טעמים" (סנהדרין לד ע"א).

ניצוצות הכתיבה שלכם יוצאים ומאירים בינות דפי המקרא, הופכים בו הפוך והפוך עד בלי סוף. העליתם על הכתב דמויות ואירועים, מחשבות והגיגים. במלאכת מחשבת הוספתם לתנ"ך לשונות ופנים, עומק נוסף לרגל שנת השבעים למדינה.

כתיבתכם העשירה והמעשירה היא עדות להיות המקרא מקור מים חיים, מעיין מתגבר שממנו נובעים מים זכים.

בשרביט הקולמוס שלכם אפשרתם להעלות לקדמת הבמה את הנכס התרבותי החשוב מכול – התנ"ך. נכס שהוא ראשית כול ואחרית כול.

בהערכה רבה,

חננאל מלכה	ענת צידון,	יצחק בן אבי
רכז התכנית	**מפמ"ר תנ"ך ממלכתי**	**ממונה התכנית**

ומנהלי מינהל חברה ונוער במחוזות

אברהם בן שושן	עינב יניב שורץ	חנה שורץ
מחוז צפון	**מחוז חיפה**	**מחוז תל אביב**
ויקי ניצן	יפה צדקיהו	ד"ר איילה חג'ג'
מחוז מרכז	**מחוז ירושלים**	**מחוז דרום**

מחוז צפון

"הִנֵּה אֵלֶּה מֵרָחוֹק יָבֹאוּ וְהִנֵּה אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמִיָּם..."

ישעיה מט' 12

ברק באוהל יעל

מחוז צפון

חברי ועדת השיפוט

גליה כובש, מנהלת מה"ד צפון

רויטל אסף, מנחה חח"ק, רכזת חידון התנ"ך במחוז

רותם קורנבליט, סגנית מנהלת מה"ד צפון

רבקה פורמן, מפקחת רשותית

מוטי גנץ, מפקח רשותי בגמלאות

מנהל חברה ונוער מחוז צפון : אברהם בן שושן

רכזת התכנית במחוז: רויטל אסף

תוכן עניינים מחוז צפון

מקום ראשון

חט"ב: כבשה שחורה / אמי שניידר 18

חט"ע: מונולוג של קין / מרב לוצאטִי 27

מקום שני

חט"ב: בעקבות נוח והמבול – המרוץ לתענוגות / שרה יעיש 34

חט"ע: המצפן / שירה שפיצר ינוקא 37

מקום שלישי

חט"ב: משחק כדורגל בין בית"ר ישראל לבין הפועל פלישתים / יהושע חיימוב.....39

חט"ע: מגדל בבל / רותם מנדלבאום.....41

עבודות נבחרות

קומי, קומי הגר, ולכי לך אל המדבר / אגם רוזנפלד.....43

ריאיון עם יעל: יעל & יעל / יעל דוד 46

מנקודת מבטך – קין והבל / אלה ראש 49

שמשון ודלילה, סיפור אהבה – האומנם / ג'וי מדינה 53

ראשיתו של עולם / צפנת קינן 56

מיומנה של מיכל בת שאול / חן הרנשטיין 58

ברכת מנהלת מחוז הצפון לחוברת הארצית

זוכים יקרים,

אני שמחה לברך אתכם לרגל זכייתכם בתחרות הכתיבה היצירתית "תורה, נביאים וכותבים".

השנה ימלאו שבעים שנה לעצמאותה של מדינת ישראל. זכייתכם בתחרות זו תורמת מאוד להעמקת הקשר שלכם לספר התנ"ך, אבן הראשה והתשתית המוסרית של החברה האנושית כולה.

הסיפורים שכתבתם מייצגים ערכים לאומיים חשובים, ובטוחני כי בעתיד תמשיכו להשכיל, ליצור ולהתפתח, ככתוב בספר נחמיה: "וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת ה' אֱלֹהֵיהֶם" (נחמיה ט, ג).

בהזדמנות זו, אני מבקשת להודות לאברהם בן שושן, מנהל מינהל חברה ונוער הפועל במסירות ובנחישות רבה כדי לאפשר לכל תלמיד ותלמידה להגשים את הפוטנציאל הגלום בכל אחד מהם.

יישר כוח,
ד"ר אורנה שמחון
מנהלת המחוז

מקום ראשון חטיבת ביניים

כבשה שחורה

אמי שניידר – כיתה ט', חט"ב יערת העמק, מגדל העמק

בהנחיית אילנית אלימלך

"הָלֹךְ אֵלֵךְ עִמָּךְ אֶפֶס כִּי לֹא תִהְיֶה תִּפְאַרְתְּךָ עַל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בְּיַד אִשָּׁה יִמְכֹּר ה' אֶת סִיסְרָא" (שופטים ג, ט)

יתומה, אלמנה ופמיניסטית נפגשו ביום בהיר.

נשמע כמו התחלה של בדיחת הומור שחור גרועה, לא? ובכן, אין זו בדיחה, אלא סיפור שלם. הסיפור שלי. אני מאמינה שאדם המתבייש בחסרונותיו הופך אותם לכאלה. ולעומת זאת, אדם הלובש אותם כזהות הופך אותם ליתרונות עילאיים. כן, הנני יתומה עוד מימי ילדות. אלמנה כבר כמעט שנים עשר ירחים ולוחמת צדק.

כל חיי בשבטי הייתי יוצאת דופן, ולא הרגשתי שום בעייתיות בנוגע לכך. אך לכם, "צדיקיי", הייתה בעיה. כשנשים בגילי כבר היו רעיות עם ילד או שניים, נתפסתי בעיניכם כנערה שוטה. לטעמכם, שמלותיי לא היו צנועות מספיק, צחוקי היה רם מדי, ומנהגי להתרועע עם גברים לא בא בחשבון בשבילכם בכלל. כך שכל הדברים שבעיניי היו פשוטים ולגיטימיים, עוררו בכם סלידה והביאו עליי מבטי זלזול וקללות מהולות בשיכר ובזעם. ולמרות הכול, אין בי בושה או סיבה לבקש מחילה. אין חטא בהיותי אני.

ידעתי זמן רב על מלחמה הקרבה ובאה, ומתח רב שרר בשבטי, שנראה על פני השטח בעיקר במראות הקשים של שבט שומם, שהכול דמם בו. כולם פחדו מהרגע שבו הגברים יעזבו לקרב דמים, שאין בו ערובה מי יחזור שלם ובריא ומי כגופה קבורה באדמה. ערב לפני אותו יום גורלי של מלחמה, ראיתי נשים נפרדות מבעליהן. הן התקשו לתת להם לעזוב כי, כאמור, אין להן ערובה שאין זו פרדה אחרונה. לפתע הרגשתי מן כאב חד שדקר אותי מבפנים – מילאה אותי קנאה מעט מעוותת. רציתי גם לצפות למישהו שיחזור, לקוות. אך לי, בניגוד לאותן נשים, הייתה את אותה ערובה עצובה – הוא לא יחזור, הוא מת.

הלילה עבר עליי ללא שינה, דעתי נטרפה עליי בניסיון לגבש תכנית. לו יכולתי הייתי צועדת עם הגברים אלי קרב, בער בי הרצון לתרום את חלקי, אך לא ידעתי כיצד. המחשבות גרמו לי להתייאש. תאמינו או לא, התחלתי לחשוב כמוכם, "צדיקיי". במה אישה טיפשה הסוטה מדרך הישר, כמוני, תוכל להועיל? הלוואי שיכולתי להשפיע על מאזניו ההפכפכים של האל, אך אני אישה, שנשארת בביתה הרחק מהקרב. לאחר שעות ארוכות, התיישבתי על הרצפה, ודמעות החלו לזלוג מעיניי. הרגשתי שאתם צודקים. אני חסרת תועלת, טיפשה עם גאווה גדולה. הנה, הצלחתם להפיל אותי. אשריכם "צדיקים"!

השמש החלה לזרוח, וקרניה החמימות נכנסו אל הבית מהחלון וליטפו את פניי. דמעותיי התייבשו, והמשכתי לשבת אובדת עצות. כעסתי על עצמי כל כך כי בזבזתי לילה שלם על כלום. יצאתי אל מחוץ לאוהל ושמעתי ציפורים מצייצות כהרגלן, כאילו אנשים לא נדקרים ברגעים אלה בסכינים זרות ושונאות. נשענתי על בד האוהל, ידיי מאחורי גבי וחיכיתי להזדמנות שלא ידעתי מהי והאם תגיע.

אוהלי היה הראשון בכניסה לשבט שלי, והאוהל שמימין היה השני. התגוררה בו אישה ישישה, באה בימים. מידי שבוע באתי לבקרה, הבאתי לה אוכל ומצרכים שונים. זכרתי לה חסד עוד מימים עברו. היא הכירה את הוריי ולקחה אותי תחת חסותה כאשר התייתמתי משניהם.

אט אט הרגשתי שרגליי קורסות תחתיי, הייתי כל כך עייפה אחרי לילה שלם ללא שינה ועצמתי את עיניי. לפתע נפתח בד האוהל בקול חיכוך חזק, והיא יצאה החוצה. שפשפתי את עיניי ואמרתי: "בוקר טוב תבל," והיא נעמדה לצדי רכונה על מקלה. היא אף פעם לא הלכה סחור סחור בניסיון לפתח שיחות חולין, שהיו לדעתה חסרות משמעות מאז ומתמיד, ואמרה:

"מה את עומדת כאן בחוסר מעש?! ועוד בשעת בוקר כל כך מוקדמת. השמש הפציעה בזה הרגע, והציפורים הטיפשות טרם פצחו בשירה, רק בציוציהן המציקים." היא גם לא הייתה חיובית במיוחד.

למרות שהיא לא הייתה בהכרח האדם הנכון, החלטתי להגיד לה את האמת.

"לא ישנתי כל הלילה. רציתי לעזור במלחמה... אבל אין לי שום רעיון! אז הנה, הוכחתי סופית שכולם צדקו, אני כלום. אני רק מתנהגת כאילו שאני עילוי, אבל למען האמת, אני פשוט כלום," הבטתי בה בפנים חתומות, ושוב ייאוש הציף אותי.

ציפיתי שהיא תסכים עם דבריי או תתנהג באדישות, אבל היא רק הביטה בי בגועל. ואז היא סטרה לי סטירה מצלצלת. העייפות נסוגה ממני מיד, והלם היה על פניי. "תתאפסי על עצמך!" היא צעקה.

"את יודעת שאנשים חסרי עמוד שדרה לא חביבים עליי, וכרגע את לא רק חסרת עמוד שדרה – זה נראה שאין לך בכלל חוליות". הרגשתי שדבריה היו כמלח על פצעיי.

היא ראתה שלא התעודדתי, ואז היא נאנחה ואמרה: "תמיד הייתה לך דרך. בכל חייך נידו אותך, הוכיחו אותך, קיללו אותך, והרשימה עוד ארוכה! אך הייתה לך דרך סלולה, שצעדת בה בלי משים לכסילים שמנסים לגרום לך לסטות ממנה. אז אנא ממך, המשיכי ללכת באותה דרך סלולה, ואל תתני לדבר לגרום לך לשנות את כיוונך, כי את לא כלום – את הכול." היא חייכה, ולאחר שראתה כי הבנתי את דבריה היא הנהנה לעברי והלכה. הבטתי בשמים והרגשתי מעט טוב יותר, לבי התמלא תקווה. כחכחתי בגרוני, סידרתי את שמלתי והמשכתי לעמוד. הציפורים שתבל הוקיעה קודם התחילו לשיר. האזנתי להן וחשבתי שאולי הן שרות תפילה. וגם אני התחלתי להתפלל בלחש לבקשה שלא ידעתי מהי:

"הנני זרה לך ולעמך,

אך תמיד הייתם בשבילי ככוכב נוצץ באפלה.

אנא, תן לי הזדמנות להוכיח שאני ראויה.

תן לי כוח ועוז, כדי שאוכל לנצח את החשכה".

לפתע שמעתי קול מוזר מבין העצים, שנשמע כמו דהירת סוסים. הקול היה רחוק, אך לאחר ששמעתי אותו שוב, הבנתי מהו – מלחמה.

קפאתי במקומי, ופחד ובהלה עטפו אותי מכל עבר. אך אז נזכרתי במה שאמרה תבל וידעתי שאסור לי לשקוע בפחד, עליי לפעול. כנראה שמישהו שם במרומים נענה לתפילותיי.

רעיון עלה בראשי. הרי אם הוקיעו אותי תמיד על חוסר צניעותי, מדוע שלא אשתמש בכך לטובתי? נכנסתי במהרה לאוהלי ולקחתי את השמלה האהובה עליי. שמלה לבנה, צמודה לגוף באזור המותניים, קצרה יחסית, ויש שיאמרו כי היא חושפנית ושערורייתית, אך אותי זה לא עניין. מבחינתי זו הייתה השמלה המתאימה לזמן זה. לבשתי אותה במהירות, פיזרתי את שיערי, ומרחתי על עורי שמן ריחני שגרם לו לנצוץ. יצאתי החוצה, אך אז נזכרתי בדבר ששכחתי לעשות.

נכנסתי חזרה וחיפשתי באחד הארגזים שהיו ליד מיטתי דבר שערורייתי לא פחות מהשמלה... כלי נשק. בסופו של דבר מצאתי פטיש והחלקתי אותו מתחת למיטתי כדי שאהיה מוכנה.

עד כה, הכול התנהל לפי התכנית שהייתה לי.

יצאתי שוב החוצה, הפעם מוכנה לגמרי. עמדתי בגב זקוף, ידיי על מותניי, וצווארי משוך מעלה. הייתי בטוחה במה שעליי לעשות. הפרשנות שלי בנוגע למה ששמעתי קודם הייתה נכונה – מישהו נס אל שבטי מן הקרב למצוא מקום להתחבא בו. שיערתי שאותו פחדן שבורח הוא האויב.

התבוננתי לעבר העצים וראיתי גבר קופץ בחיפזון מגב סוסו, קושר אותו במהירות לעץ. לפתע עיניו פגשו את עיניי. חיוך קל עלה על שפתיי, ואז החלפתי את החיוך במבט מזמין. לבושו היה מדי מלחמה מסורתיים, שמיד זיהיתי אותם כבגדי האויב. הוא היה שרירי וחסון, אך מבטו היה נוגה ואומלל. ידעתי שעליי לנצל את רגע ההפתעה והקיפאון שבהם היה שרוי, והבמה הייתה כולה שלי.

"בוקר טוב, לוחם," חייכתי וסלסלתי קווצת שיער באצבעי.

"ש...שלום. זה הוא שבט הקיני, אמת?" הוא הצביע על האדמה, ונראה מבולבל. "אמת. וזה?" הצבעתי עליו והתקדמתי לעברו "מישהו הלך לאיבוד?!" שמתי לב שפניו התרככו מעט, וחיוך קטן עלה על שפתיו. הייתי בכיוון הנכון.

"אם פגשתי אותך, לא הלכתי לאיבוד כלל וכלל," הוא ענה וסקר את גופי בעיניו. הנה זה מתחיל, סיננתי בראשי. הוא עשה צעד לעברי ואמר: "אני סיסרא, מפקד צבא יבין מלך חצור. ומי את, עלמתי?" קפאתי לרגע, והמחשבות התרוצצו בראשי. לפני שנים עשר ירחים, בעלי, אהבת חיי, נהרג. וסיסרא היה האחראי לכך. כך סיפרו הגברים שראו את מה שאירע וחזרו בחיים. חשבתי שלעולם לא אוכל להשיב מלחמה, לעולם לא אוכל לנקום את מותו של האדם שאהבתי, ושהחלל שנפער בלבי יישאר לנצח. אך הנה, נקרתה הזדמנות לפניי, ועליי לנצל אותה עד תום. התעשתי ועניתי על שאלתו של האדם הדוחה בעולם כולו, בעודי מעמידה פנים שהוא המושך ביותר.

"אדוני שואל מי אני? עפר לרגלך אני," אמרתי, תוך נגיעה קלה, כביכול מקרית, בזרועו השרירית. רציתי לנסוך בו ביטחון, ואכן הצלחתי. ראיתי כיצד ניעור ניצוץ בעיניו.

"עלמה עם יופי כמו שלך דורשת התעניינות," הוא השיב. השיחה התפתחה בדיוק כפי שרציתי, וכדי שהשיחה תפתח למשהו אחר, עשיתי את המהלך האהוב עליי. אני קוראת לו "דרך המלך", כלומר, דרך עקיפה והרבה יותר טובה. אך אעדיף לומר, "דרך המלכה": החזקתי בכף ידו ואמרתי: "הבה ניכנס לאוהלי. רואה אני שלמרות היותך לוחם ומפקד דגול, גם אתה זקוק למנוחה". ללא כל היסוס, הוא בא אחריי אל עבר הכניסה לאוהל, נכנס והתיישב על היצוע שממול. עכשיו ההצגה מתחילה, אמרתי לעצמי בראשי. הסתובבתי לעברו, והוא אמר: "הביאי לי מים, גרוני יבש מהלחימה".

"ברצון, אביר שלי, הרי לחימה היא דבר מייגע," השבתי.

"אכן, אך מה את כבר יודעת?" הוא אמר. "מעולם לא החזקת אף כלי נשק בידך. אינך יודעת מה הוא קרב". אתה הולך להיות מופתע, יקירי. אני יודעת הרבה יותר ממה שנראה לך, סיננתי בשקט, והלכתי לצד השני של האוהל כדי לקחת כד מים. נשענתי על בד האוהל במקום שלא ראה, וקירבתי את הכד הקריר למצחי. רציתי להקיא את נשמתי. מה אני עושה, חשבתי לעצמי. כמה טיפשה אני! הכנסתי את רוצח בעלי לאוהלי. ליטפתי את ידו, החזרתי לו חיוך... אני דוחה. עצמתי את עיניי, נשמתי עמוק ואמרתי בלחש: "אני מצטערת אהובי, אך עליי לעשות זאת. אני עושה זאת למענך, מפני שאותו אחד שגזל אותך ממני, חייב לשלם את המחיר". פקחתי את עיניי, ולפתע הבנתי איך להפוך את כל העניין להרבה יותר פשוט. הנחתי את כד המים במקומו ולקחתי כד חלב. מזגתי את החלב לכוס וחייכתי לעצמי, מריצה את התסריט במחשבותיי, כשסיסרא בסרט אחר לגמרי.

נזכרתי שכשהייתי ילדה ולא הצלחתי להירדם, תבל נהגה לתת לי כוס חלב חמים, אשר גרם לי להירדם יותר בקלות, ולכן החלטתי לעשות את אותו הדבר. התקדמתי לעבר סיסרא והשתמשתי שוב במהלך "דרך המלכה". התיישבתי על ברכיו. קירבתי את הכוס לפיו והפצרתי בו: "שתה גיבור, שתה. אין דבר מנחם יותר מחלב חמים ונעים," הוא שתה בשקיקה את כל החלב ואז נשכב על גבו.

נשכבתי לידו והעברתי את ידי בשיערו, ואז הוא אמר לי בקול מנומנם אך מצווה: "שמרי על פתח האוהל. אם מישהו יבוא תגידי שאין כאן אף אחד חוץ ממך," ומיד נפלה עליו שינה. חשבתי לעצמי שבטח חיילים מעם ישראל רודפים אחריו כי גילו שברח, והוא מפחד שיחפשו אותו באוהלים. חייכתי, כי ידעתי שאני האדם האחרון שיעמוד למשמר למען סיסרא מפקד צבא יבין, והתחלתי בביצוע התכנית שלי.

בצעדים מהירים ושקטים התקדמתי אל אחת מפינות האוהל וסובבתי את אחת היתדות שהחזיקו את האוהל עד שהוצאתי את כולה מתוך האדמה. קשרתי את בד האוהל סביב אבן שהייתה מחוץ לאוהל והלכתי בצעדים מדודים, עם היתד בידי, אל אזור השינה שלי. התכופפתי כדי להוציא את הפטיש, שהרי הכינותי מראש. החלקתי את ידי אל מתחת למיטה, אך לא מצאתי אותו. לפתע שמעתי קול מאחוריי, את קולו של לא אחר מסיסרא.

"היית צריכה להיות מהירה יותר, ושקטה יותר," הוא אמר תוך כדי שהוא מסובב בידו את הפטיש שחיפשתי.

הסתובבתי לעברו ונעמדתי על רגליי. הלם היכה בי, והיתד שהייתה בידי נפלה מטה בקול רועש. תהיתי כיצד הכוחות התהפכו בן רגע?

"אם תהית כיצד מצאתי את הפטיש וגברתי עלייך, מהירות. זה כל העניין," הוא אמר וחייך.

"פלי על ברכייך וזעקי בתחנונים כי ניסית לפגוע באדונך," ציווה עליי. נחרדתי וידיי החלו לרעוד, האם זה הסוף? האם כל ניסיוני לנצח רק גרם לי להפסיד? שאלתי את עצמי. אך ידעתי שאסור לי לוותר, לא אשבר ברגע זה כי יש לי הזדמנות שאסור לי לפספס. כל מה שייחלתי לו היה לתרום למלחמה, והנה מפקד צבא האויב נכנס לאוהלי! יכול להיות שזה נס "צדיקיי", ואני לא התכוונתי בשום אופן לתת לנס הזה לחמוק מידיי. ואז עלה רעיון בראשי. נפלתי על ברכיי כפי שציווה, ושוב הבמה הייתה כולה שלי: "אנא, אדוני! בת בלייעל אני שניסיתי להתנקש בחיי הרם והנעלה ממני," ייבבתי, ונהר של דמעות מזויפות נשפך מעיניי. סיסרא הופתע, כנראה שלא ציפה שאכן אתחנן לפניו. אט אט ירדה ידו שהייתה מוכנה להכות בי עם הפטיש מטה, והבנתי שזה הזמן הנכון להוציא לפועל את הרעיון שהגיתי לפני רגעים אחדים. השפלתי את מבטי, הושטתי יד אל היתד שנפלה מידיי קודם לכן, ולפני שהוא שם לב שעשיתי משהו אחר חוץ מלזעוק בתחנונים, זרקתי את היתד לעברו. פניו עטו הבעת הלם והוא נהדף אחורה. אני קמתי, והוא נפל. כמה מטפורי.

כרעתי על ברכיי לצדו וחטפתי את הפטיש מידו, ואז הנפתי את רגלי על חזהו כך שהוא היה צמוד לקרקע. הוא ניסה לקום ולדחוף אותי מעליו, אך הספקתי להרים את היתד כאשר צדה החד מכוון הישר לצווארו.

"תחשוב טוב בפעם הבאה שתרצה להוכיח אותי על מהירות," אמרתי בחיוך. התבוננתי בסיסרא וראיתי מהו פחד אמתי. עיניו התרוצצו מצד לצד, סנטרו רעד, וכל חולשותיו היו מונחות לפניי על מגש של כסף, וליתר דיוק, על מגש של דם.

"אני רוצה לספר לך סיפור," אמרתי. "היה היו פעם, לפני שנים רבות, בארץ מצרים זוג אוהבים. האחד מעם העבדים ישראל, והשנייה משבט הקיני. האהבה ביניהם הייתה כל כך חזקה שההבדל בין מוצאם לא הפריע. להפך, ההבדל רק חיזק את אהבתם והגדיל אותה לממדים של עמים שלמים! כך שעמיהם כרתו ברית ביניהם. ברית של אהבה.

אך לך אין עניין לדעת על אודות האויב שלך, אז אתה בטח תוהה מדוע אני, תמוהה שכמותי, מספרת לך סיפורים על העם שאתה שונא עד עמקי נשמתך? ובכן, התשובה היחידה היא שחבל בשבילך שלא שמעת את הסיפור הזה קודם. אמנם יש ברית בין עמך לשבטי, רק שאין זו ברית אהבה. אין זו אותה

ברית כמו שיש בין שבטי לבין עם ישראל. עכשיו אתה בטח מבין שנפלת לבור עמוק, כיוון שאני נאמנה לעם אחד – וזה עם ישראל".

הבטתי בעיניו וראיתי הלם, והפחד שהפגין קודם רק גבר. עיניו דמעו והוא נשם ונשף תכופות, ולאחר כמה רגעים המשכתי בדבריי: "עם זאת שברצוני להציל את העם שאני אוהבת, לא כל מטרותיי נקיות. יש נקמה שעליי לבצע. רצחת את בעלי בדם קר, וכעת דמך יישפך גם, ואני מבטיחה לך שדמך לא יהיה קר. הוא יהיה קפוא." הסתכלתי עליו בעיניים יוקדות, ואז תקעתי את היתד בצווארו. דם החל להישפך מצווארו, ואז לקחתי את הפטיש ותקעתי את היתד עמוק יותר. סיסרא נשם עוד כמה נשימות אחרונות ואז הוא מת. יצאתי החוצה ונשמתי לרווחה. לפתע ראיתי קבוצה של כמה גברים לבושים במדי מלחמה. מדים שזיהיתי אותם כישראליים. רצתי לעבר החיילים בהתרגשות, והם הביטו בי בהפתעה כששמו לב לשמלתי ולידיי המוכתמות בדם.

אחד הגברים צעד קדימה ואמר: "צבע השני הולם אותך במיוחד, אך מדוע כולך מכוסה בו בעודך, אישה קינית, רחוקה מהקרב?" שאל בחצי חיוך. "הצדק אתך, אני אכן אישה קינית. אך יותר קרובה לקרב ממה שאתה תהיה אי פעם," עניתי בחצי חיוך גם כן. החיילים מאחוריו גיחכו, והוא כחכח בגרונו ואמר: "באנו בחיפושים אחר אדם שנעדר מהקרב. ואני ברק בן אבינועם, דרך אגב. מפקד צבא ישראל, בשבילך," הוא אמר בהדגשה את שמו ואת תוארו. "אז הגעת בעיתוי הנכון, מפקד צבא ישראל. בוא אתי ואראך את האיש אשר אתה מבקש," אמרתי. נכנסנו לאוהלי ונעמדתי בנינוחות ליד הגופה המבותרת. החיילים נסוגו מהמראה ה"מרהיב", וברק קפא במקומו.

"הוא האדם שחיפשתי, כיצד... את..." הוא החל לגמגם, ואני מיהרתי לקטוע אותו וסיפרתי את כל אשר קרה. ראיתי שהוקל לו שהאויב נתפס, אך הוא הסתיר זאת בניסיון להגן על מה שהחשיב ככבודו ואמר שהעניין לא ייזכר לפרטי פרטיו בדברי הימים. לא התאכזבתי כי ידעתי שמטרתי לא הייתה לקבל מחיאות כפיים. וכמובן, שלא אתאכזב מעוד גבר "צדיק" שצורמת לו העובדה שאישה, ועוד קינית! יכולה להשפיע על דבר "כה גברי" כמו מלחמה.

בזמן שהחיילים הוציאו את גופת סיסרא מהאוהל למען הראייה שאכן מת, ברק פנה אליי: "הצטרפי אלינו לדרך חזרה. תוכלי לספר בעצמך לשופטת דבורה את אשר עשית, ואולי גם תוכלי למצוא לעצמך התחלה חדשה. חיים חדשים". מוזר שהוא הציע לי הצעה כזו, אך הייתה סביבי עננת אופוריה כל כך גדולה שלא שמתי לב שנעניתי להצעה בחיוב.

בעודנו יוצאים מאוהלי, ברק שאל אותי: "לא ציינת את שמך".

"יעל. רוצחת שכירה, בשבילך," הדגשתי את "תוארי" בדיוק כפי שהדגיש את שלו לפני כן. הוא הביט בי במין השתאות והבין שאינני עוד כבשה שמצייתת לכלי הרועה.

אני כבשה שחורה.

מקום ראשון חטיבה עליונה

המונולוג של קין

מרב לוצאטי – כיתה י', בית ספר תפן, כפר ורדים

בהנחיית אורנה אלנר

מבוסס על בראשית ד, א-טו

זיכרוני הראשון מהחיים הוא זה: אני רץ בשדה היבול של הוריי ונופל על האדמה וברכי מתחילה לדמם. אני מדדה חזרה לאוהל, בוכה לאמא. אני מתפרץ לאוהל ומבקש מאמא שתטפל בי, אבל היא רק מתעצבנת על שהערתי את אחי, הבל, התינוק הישן בחיקה, ואומרת לי בחדות לסתום את פי.

אז, כשהייתי קטן, לא ידעתי לאן ישתלשלו האירועים, לא ידעתי מה יעלה בגורלי. הכול היה נתון בסימן שאלה. לא ידעתי מה יועד לי.

כך התחילו חיי. לפחות עד כמה שאני יכול לזכור.

איני זוכר אז איך נגמר סיפור הנפילה ההיא, אך על ברכי נותרה צלקת עבה בצורת לב המשמשת כמזכרת.

כאשר נהיינו ילדים, והבל הבחין לראשונה בצלקתי, הוא לא שאל מהיכן היא, אלא לעג לי. הוא היה נוהג להמציא סיפורים על פיות ופרפרים שיסבירו כיצד קיבלתיה. הייתי מנסה להסביר לו שרצתי בשדות ונפלתי, ושאין דבר מצחיק בצורתה של צלקת. שצלקת היא פשוט צלקת. ניסיתי וניסיתי, אך לשווא היו מאמציי. עניין הצלקת הפך לנושא קבוע לבדיחות עבורו.

שנים לאחר מכן, כשכבר נוספו צלקות רבות על גופי מעבודת האדמה ומהטיפול באש ובכלים והייתי לנער, נשכחה הצלקת ההיא מראשו של הבל. ובכלל, בגרנו. לא היינו עוד נערים קלי דעת המוצאים שעשוע בצלקות בצורות משונות.

בגרנו, אך תמיד הסתכל הבל על צלקותיי במבט סולד מעט, נגעל, שגרם לי להתכווץ מבושה ומרצון להסתירן. ראיתי זאת בפניו. אפילו שלא אמר כלום.

הבל אף פעם לא קיבל צלקות. עורו היה חלק ונקי כמשי וידיו רכות. לא הייתה לו אדמה מתחת לציפורניו כתוצאה מחפירה בשדה כמו שהייתה לי. לא היו לו ידיים נוקשות מאחיזה בכלי חפירה כמו שהיו לי. הבל רעה את הצאן, וידיו לא ידעו מה זו עבודת כפיים.

אמי תמיד הייתה מלטפת את עורו הרך ומברכת על בנה הנפלא. אפשר לחשוב שהיה לה רק אחד. אך גם אני הייתי, נוכח בברכותיה על הבל היקר.

כך תמיד היה, עד שבשנות נעוריי המאוחרות החלטתי שכדי שתעריך אותי אמי, אעבוד קשה יותר באדמה ואצמיח ואקצור יבולים ססגוניים וגדולים. במשך כמה חודשים, זכור לי, הייתי עובד במרץ כשמחשבה זו בראשי, מעדר וקוצר, משקה ומזיע בשמש היוקדת. לפעמים הייתי עובד גם אחרי רדת החשכה. העבודה הקשה השתלמה, והיבולים שגשגו. אמי שמחה מאוד אז, הייתה מנשקת ללחי בכל בוקר. שמחתי על תשומת לבה ועל אושרה בי.

כך עברו להן כמה שנים, בעבודה קשה ובתוצאות. תמיד הייתי מנסה להשכיח מראשי את זה שהבל לא צריך לעבוד קשה כל כך כמוני למען מחצית יחסה הטוב של אמי, ובמקום זאת פשוט להתרכז ביבולי. עד שיום אחד, בזמן שעדרתי את האדמה, עשיתי תנועה שגוייה עם מותני ופצעתי את רגלי.

דידיתי בצעדים כושלים למאהל וביקשתי מאמי שתרפאני. אני זוכר את עצמי מתוח במקצת לנוכח הבקשה הזאת. אמנם היה זה שנים אחרי, אך לא שכחתי את אותה נפילה בשדה בתור ילד, ואת חוסר נכונותה להעניק לי עזרה.

אך שלא כמו אז, היא חבשה את רגלי ונתנה לי משכך כאבים, ובאותם שבועות נאבקתי בחום גבוה וברגל נפוחה. הייתי תלוי באמי חודשים ארוכים. היא נדרשה לטפל בי בכל דבר: להאכיל אותי, להלביש אותי, אפילו בדברים המשפילים כמו עשיית צרכים הייתה צריכה לחשוק שיניים ולעזור לי. לא יכולתי לחזור לעבוד את האדמה במצבי, ונהייתי מעמסה כבדה על בני משפחתי. לא הייתי מעז לבקש יותר בקשות בלתי נמנעות. אפילו כשהייתי שקוע בכאבים, לא העזתי לבקש עוד משככים מחשש להטריח ולהרגיז את אמי. הייתי עוצם עיניים חזק ומחכה שהכאב הנוראי יעבור.

בערבים, כשאחי הבל היה חוזר הביתה, אמי הייתה מלטפת אותו ומושיבה אותו לאכול ורק אחר כך הייתה מתפנה לנקות את פצעי או למרוח משחה.

עם הזמן החלימה רגלי ובהדרגה חזרתי לעבוד בשדות ולקצור יבולים, אך אותו יחס חסר סבלנות כלפיי ואותו יחס העדפה כלפי הבל מצד אמי דבק בה. היא הייתה כועסת כשלא הייתי עומד במכסה

של יבול. עם הבל, לעומת זאת, נהגה בכפפות של משי. שוב ושוב הייתה מאחלת בנוכחותי שאהיה דומה קצת יותר לאחי.

כך חלפו שנים רבות, והבל ואני כבר גדולים וחסונים. אותו תפקיד ואותו יחס מצד אמנו.

יום אחד, באחד מימי שנות הבצורת הקשה, עלה במוחה של אמי רעיון. היא הייתה משוכנעת שהענקת מנחה לה' תגרום לאלוהים לרחם עלינו קצת ולהפיג את הבצורת הקשה. היא אמרה שהיא בטוחה שהשומן ובשר הפרות ירצה את ה'. היא לא אמרה כלום בנוגע ליבולי שדות. קבענו שנעשה זאת בראש חודש, כך יהיה להבל ולי די זמן להתכונן. כל אחד עבד קשה לקראת הענקת המנחה, הבל הקדיש הרבה מזמנו לשחיטה, מנקה חלקי בשר ושומן. אני עבדתי קשה בשדה וקצרתי יבול.

אני זוכר בימים אלו את מחשבותיי על מבטיה של אמי, הבוחנת את מעשינו.

בבוקר היום שלו התכוננו, יצאנו הבל ואני עם מנחותינו הרחק, במעלה הר גבוה שקבענו כמתאים. המסע היה קשה עם הציוד. הנחנו את מנחותינו על סלע בראש ההר ונשאנו תפילה.

הסתכלתי על מנחתו של הבל: נתחי בשר בקר שמנים וגדולים, חתוכים בצורה חלקה ומושלמת, שומן לבן אסוף בכמויות והמון צמר.

הסתכלתי על מנחתי שלי: קצת חיטה, מופרדת ברשלנות, שורשים ועשבים רבים, אינם טריים ויפים.

יכולתי לראות את גאוותו של הבל בעיניו כשהסתכל על שתי המנחות, ואני התביישתי והרכנתי ראשי. רגשות קנאה ובושה עלו בקרבי, והם דבקו בי עד שנתי באותו לילה.

החלטנו לבלות שעה אחת בירידה במורד ההר ולחנות שם ללילה, כדי לא להיות קרובים מדי למנחות. באותו לילה הלכתי לישון מתוח שמא מנחתי אינה טובה מספיק לה'.

בבוקר המחרת, אספנו את הציוד המועט שהיה לנו וחזרנו במעלה ההר. הציפייה הייתה מתוחה.

כשהגענו לסלע הגדול שעליו הנחנו את המנחות יום קודם לכן, חשכו עיניי.

הבקר והשומן והצמר אינם, אך על הסלע מונחים החיטה, השורשים והעשבים, בדיוק באותו אופן שבו הנחתי אותם אתמול.

ירדתי על ברכיי. טמנתי את פניי בכפות ידיי.

ואז, הבל אחי אמר לי משפט שאותו לעולם לא אשכח. הוא גיחך קלות ואמר: "אז אני מניח שאמא צדקה כשאמרה לי שאינה מאמינה שתביא תועלת למצב, ושאם כבר רק תכעיס את ה' ותרע את המצב בכך שנתנו לאחד כמוך להעניק לו מנחה עלובה כמו שאתה הענקת."

יכולתי לראות את פניה המאוכזבים של אמי כשאחזור עם השפע העלוב של מה שהיה אמור להיות מנחתי לה', יכולתי לשמוע את צחוקה הרם מלגלג עליי, ויכולתי להקשיב לקולה הקר אומר שידעה כי אין ביכולתי להצליח להעניק מנחה לה'. קולה המעליב והפוגע, הצורם לי כבר שנים, האומר שאני בושה ושואל למה לא יכולתי להיות קצת יותר כמו הבל, אחי.

אלוהים שועה. אלוהים לא שועה.

הוא שועה לבקר ולשומן ולצמר חתוכים בצורה חלקה. הוא אינו שועה לשורשים ועשבי וחיטה נבולים.

אלוהים שועה לשפע. הוא אינו שועה לריקבון.

אלוהים שועה לטוב. לא לרע.

אמא שועה לטוב. לא לרע.

אלוהים שועה להבל. לא לקין.

אמא שועה להבל לא לקין.

באותו רגע תפסתי אבן גדולה שהייתה מונחת לידי, התרוממתי על רגליי, צעקתי "אינך יודע דבר!" והנפתי את ידי באוויר.

* * *

אני רץ. רץ עם תרמילי על גבי, הרחק מהמקום המקולל שבו איבדתי בשנייה את שליטתי על חיי.

אני מוצא עץ הדר גדול ומתיישב על ברכיי תחתיו.

דם. ידיי מרוחות בדם. אני מוציא נאד מים מתרמילי ושופך על ידיי, אך הן נשארות מלאות בדם שהתקשה. אני עוצם את עיניי, אבל מחזה הבל השרוע על האדמה, מכוסה כולו בנוזל הכהה האדום, נשקף חזק מולי. כאב מתחיל להתפשט בחזי.

אני יושב ככדור על האדמה ולוחץ את ידי האחת אל שנייה עד שהן מתחילות לכאוב.

ההבנה מתחילה לחלחל. ההבנה של המעשה הנורא שעשיתי הכתה שורשים, ואוכלת אותי עכשיו מתוכי.

אני רצחתי את אחי.

הבל, השרוע ברגע זה באותו מקום שהייתה מנחתו המושלמת, חסר חיים ומוקף בשלולית גדולה של דם. אני רצחתי את אחי.

דמעות עולות בעיניי ואני משתפך על האדמה בבכי קרוע.

אני מתנדנד מצד לצד בייאוש, בוהה באבנים המונחות לפניי ונועץ את תקוותי בהן. איני יודע אפילו איזה תקווה. אולי תקווה להחזיר את הגלגל לאחור, שתגרום לי לא לעשות את המעשה שעשיתי. תקווה שהבל איכשהו לא מת.

אוי לא. אמי. אני מתרומם מעט. ה'. מה אעשה? איני יכול לשאת בתוצאות. איני מוכן לזה, אף פעם לא אהיה מוכן, אני לא רוצח!

אה. אבל אני כן. אני רצחתי את הבל.

אסור שיגלו. אי אפשר. זה חייב להישאר סוד.

אסתתר.

לא אחזור אל הוריי, אבל הם ידאגו. אם לא לי אז להבל.

אסתתר.

איני יודע כמה זמן נשארתי שם מתחת לעץ ההוא, בתנוחה עוברית, בתוך עצמי. אולי שעות, אולי שבועות. לבסוף נרדמתי.

בחלומותיי, אני רואה את אותן מאורעות שהתרחשו על ההר ההוא מכל זווית, כל צבע, כל עצמת חבטה... אני רואה שוב ושוב את עצמי רוצח את הבל.

עד שלבסוף סופה חזקה נושבת עליי בחלום, דורשת ושואלת אותי שוב ושוב את אותה השאלה. זה אלוהים הנכנס לי לחלום ושואל:

"קין," הוא אומר לי, "קין, איה הבל אחיך?"

אסתתר. לא ידעו. אברח.

"איני יודע," אני משיב לו, "הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי" (בראשית ד, ט)

הרוח מתחזקת ומאיימת. הוא כועס. הוא יודע. איני יכול לשטות בו.

"מה עשית, קין?"

אני יורד על ברכיי, מגן בבושה על פניי עם ידיי מפני הגשם המצליף.

"קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה" (שם, י)

הכעס בקולו משתק אותי.

"ועתה, ארור אתה! מן האדמה אשר פצתה את פיה את פיה, לקחת את דמי אחיך מידך."

"אני מצטער!" אני מנסה לצעוק, אך קולי בקושי נשמע ביללות הרוח והגשם וכעס אלוהים.

"וכעונש על מעשיך, כי תעבוד את האדמה, ולא תוסיף תת כוח לך. נע ונד תהיה בארץ!" הרוח התחזקה עתה בעצמה כה כבירה, כה מוחשית...

פתאום אני מבין את משמעות דבריו. אז אני מוציא את ראשי מבין ידיי וצועק מבלי לשמוע: "סליחה!" הסערה רק ממשיכה באותה עוצמה. אני מנסה שוב: "אם תגרשני, אסתר! וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָל מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי!" (שם, יד).

הוא אינו מרחם עליי. "סליחה! אני מצטער! אני מצטער! סלח ליי! אנא, סלח ליי! גדול עונשי מנשוא..." דמעות זולגות על פניי ללא שליטה כשאני חושב שזהו סופי. אני חושב על אחי, על איך רצחתיו, עולה על ברכיי ומשמיע קול צעקה קורעת המרוקנת את ריאותיי.

ואז אני קורס חזרה לאדמה בייאוש וצער ובוכה. "גדול עונשי מנשוא..." אני אומר חלושות.

לפתע הגשם פוסק, הרוח משתתקת, והכול יושב דומם על הארץ.

במקום הרוח השרקנית הכועסת, מתחילה לנשוב עכשיו רוח רכה, מלטפת.

"ארחם עליך, קין," אומר אלוהים. "אין זה מפחית מחומרת מעשיך, ואין זה אומר שיסולח לך, אך ארחם עליך."

אני מתכרבל על האדמה, כמו תינוק, נותן לאלוהים ללטף אותי ולהגן עליי. כמו אמא.

"אעניק לך אות. אות קין." אני מקשיב לדבריו בלי הבעת פנים. "ולכן, כל הורג קין, שבעתיים יוקם. ובלתי הכות אותו כל מוצאו."

אני ממשיך לשכב ולתת לרוח ללטפני ושוקע בשינה עמוקה.

אני מתעורר מתחת לעץ ההדר, באותה תנוחה שבה נרדמתי בחלומי.

הכאב החד בחזי מזכיר לי את המציאות. עיניי פקוחות לרווחה.

אני מתרומם לישיבה, אוסף את נאד המים חזרה לתרמיל ומעמיס אותו על כתפי.

אני קם, מחשב את צעדיי. אם אחזור אחורה, למקום ההוא, אוכל להיפרד כראוי לשלום מאחי. אם אמשיך קדימה, אוכל לשים את כל זה מאחוריי ולהתחיל במסעי בארץ כנווד.

אני מסתכל לשני הכיוונים, לא מסוגל לבחור.

לפתע, אני שם לב לסימני צלקות בצורת חבלים לאורך ידי. אני פותח את חולצתי, פותח את מכנסיי, ורואה את אותו הסימן מתפתל לכל אורך גופי, מדמה נחש הזוחל לאורך קרסוליי ועוטף אותי על פלג גופי העליון.

אות קין.

אני מבין עכשיו. אני יודע מה עליי לעשות.

זיכרוני הראשון מהחיים הוא זה: אני רץ בשדה היבול של הוריי ונופל על האדמה וברכי מתחילה לדמם. אני מדדה חזרה לאוהל, בוכה לאמא. אני מתפרץ לאוהל ומבקש מאמא שתטפל בי, אבל היא רק מתעצבנת על שהערתי את אחי, הבל, התינוק הישן בחיקה, ואומרת לי בחדות לסתום את פי.

אז, כשהייתי קטן, לא ידעתי לאן ישתלשלו האירועים, לא ידעתי מה יעלה בגורלי. הכול היה נתון בסימן שאלה. לא ידעתי מה יועד לי.

היום, דברים נראים ברורים יותר. דברים מובנים לי. אז אני מפנה את ראשי פעם אחת אחרונה לכיוון המקום שבו רצחתי את אחי, מסתובב על עקביי ומתחיל בנדודי בארץ.

מקום שני חטיבת ביניים

בעקבות נוח והמבול – המרוץ לתענוגות

שרה יעיש – כיתה ט', עמל נופרים בגליל, טבריה

בהנחיית ליאת מאירסון

מנחה: שלום לכם צופים וצופות יקרים! ברוכים הבאים לתכנית המפורסמת ביותר בעולם, "המרוץ לתענוגות"!!! בטח אתם זוכרים את השיט העולמי שבו רשאים להשתתף כלל המבקשים, במשך שנים בחנו את המבקשים ואת משפחותיהם. לטענת השופטים, חלקם הגדול עובר על חוקי ה', לא מראה נכונות לעזור ומתנהג בצורה לא הולמת.

"כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רַע כָּל הַיּוֹם" (בראשית ו, ה).

הפעם, החלטנו לפתוח מרוץ שבו נצא לכמה שלבי מיונים, אשר בסופם נגיע למשפחה הזוכה. משפחה אחת בת שמונה נפשות תזכה לשוט בתיבה המדוברת ביותר בעולם! תיבת עצי גופר וקנים, אורכה שלוש מאות אמה, רוחבה חמישים אמה, וקומתה שלושים אמה. משך השיט יהיה 40 ימים, שיט תענוגות שיכלול לינה, ארוחות וכיף גדול.

אז למה אתם מחכים? המרוץ מתחיל!

מאות משתתפים כבר כאן כדי להבטיח את מקומם במרוץ. מיד נצא לסיבוב קצר בין המתמודדים להיכרות ראשונית. הגענו למשפחתו של ראובן.

מנחה: שלום ראובן, מדוע לדעתך דווקא משפחתך תזכה?

ראובן: משפחתי ואני טובים מאוד בספורט, ויכולת החשיבה שלנו מצוינת, לא נצטרך יותר מזה!

מנחה: ובכן נקווה בשבילך שזה נכון.

המשפחה הבאה היא משפחתו של נוח.

מנחה: היי נוח, למה דעתך משפחתך תהיה הזוכה בסוף התחרות?

נוח: אנחנו מקפידים מאוד על ערכים ועל אמונה בה', מלבד זאת אנחנו טובים בספורט ובחשיבה. אחרי הכול, זאת חוויה!

מנחה: נראה שאתם מתמודדים מעולים! בהצלחה. עוד משפחה בולטת מאוד היא משפחתו של יוסף, מיד נעבור אליהם.

שלום יוסף, קשה לפספס את התחרותיות במשפחתך, אתם נראים מעולים. למה לדעתך אתם תהיו הזוכים בסוף היום?

יוסף: קודם כול, תודה. אני חושב שמשפחתי ואני מתאימים מאוד, אנחנו בעלי יכולת מנהיגות גבוהה ויש לנו מוטיבציה לצאת לדרך.

מנחה: ואו, מעולה! בהצלחה. בשל קוצר הזמן, נראיין רק עוד משפחה אחת ונצא למרוץ. המשפחה האחרונה היא משפחתו של שמואל.

שלום שמואל, למה לדעתך דווקא משפחתך ואתה תזכו לשוט בשיט המדובר בכל רחבי העולם?
שמואל: אנחנו יכולים לעשות כל מה שתבקש. אנחנו אנשי חוק ויכולים לעשות הכול!

מנחה: נקווה שזה נכון, בהצלחה.

נתחיל בעוד 3... 2... 1... שלום מתמודדים, בטח אתם יודעים שעליכם לעבור שני שלבים לא פשוטים! נוכל רק לאחל לכם בהצלחה ולהתחיל בשלב הראשון.

שלב א'

מנחה: על המתמודדים לצאת למרוץ מכשולים מאתגר שיכלול מסלול מאתגר בנושא עזרה הדדית ולבסוף חידה מאתגרת מאוד. על המתמודדים לסיים את המרוץ בהצלחה. חצי המתמודדים שיסיימו את המרוץ ראשונים ויחצו את קו הסיום יעלו לשלב הבא. היכון... הכן... צאו!

המתמודדים שלנו מראים כישורי ספורט מעולים, אך הם לא יודעים שמטרתו של השלב היא להראות נכונות לעזור לאחר ולא להראות כישורי ספורט. בכל חלק מהמרוץ נמצאים שתולים מטעמנו. השתולים יצטרכו עזרה מהמשתתפים. אותם משתתפים שיראו נכונות לעזור ולהפחית את הסיכויים שלהם לסיים ראשונים יעלו לשלב האחרון! כעת נותר לנו לחכות לסוף השלב הראשון.

מנחה: חזרנו אליכם עם תוצאות מפתיעות. רק שתי משפחות המשיכו אתנו לשלב האחרון... עצוב לגלות שזה מספר המתמודדים שמוכנים לעזור. שתי המשפחות שהצליחו לעבור בשלב הראשון יתמודדו כעת במשימה מבלבלת מאוד.

שלב ב'

על המתמודדים לעבור בכמה חדרים כאשר בכל חדר יש חיות רבות ומגוונות. עליהם לקחת את החיות שהם רוצים לראות במהלך שיט התענוגות. ושוב, גם השלב הזה מבלבל, לא פחות! בתחילת המשימה ייחשפו המתמודדים לשלט שעליו יהיו כתובות הוראות שעל המתמודדים לדעת לפני תחילת המשימה. אותו מתמודד שיקרא את כל ההוראות יגלה בדיוק אילו חיות עליו לקחת: "מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה".

כך נוכל לדעת מי באמת מציית לחוקים, מקשיב להוראות ה' ומאמין בו. מוזר לראות שמשפחתו של יוסף אפילו לא התעכבה מעט על ההוראות ורצה היישר למשימה, לעומתה שתי משפחות עדיין קוראות את ההוראות.

כעת כל המשפחות נמצאות בחדרים. אנחנו מזכירים, המשפחה שתצא עם מספר מיני החיות המדויק, רק היא תזכה לשוט בשיט התענוגות.

מנחה: יש לנו זוכים! אותה משפחה שהראתה נכונות לעזור, ציות לחוקים ואמונה בה' זכתה. והמשפחה הזוכה היא... המשפחה של נוח!!!

השופטים שמחים שנמצאה המשפחה המתאימה ביותר ומוסרים לנוח בתגובה: "בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה".

בעוד שבעה ימים בדיוק יעלו נוח ומשפחתו, שמונה נפשות, לתיבה המדוברת ביותר, שתיקרא כמובן על שמם "תיבת נוח", ויזכו לשיט תענוגות במשך 40 יום! אנחנו שמחים מאוד בשבילכם ומאחלים לכם הנאה רבה!

מנחה: נוח, מה תגובתך בעקבות הזכייה המרגשת?

נוח: ואוו. אנחנו נרגשים מאוד, כיף לגלות שאחרי כל המאמץ וההשקעה דווקא אנחנו נבחרנו להיכנס לתיבת התענוגות, לא יכולנו לבקש יותר טוב מזה. תודה רבה!

"וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ בֹּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה".

מקום שני חטיבה עליונה

המצפן

שירה שפיצר ינוקא – כיתה י"ב, תיכון אזורי מגידו

בהנחיית שושן קורן

"לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ" (בראשית יב, א)

לאן אני הולך? לאן תוביל הדרך? ומה הן הסכנות שיארבו בדרכי? כל אלו הן שאלות העומדות בפני האדם במהלך חייו.

ככל שהימים עוברים, ועמם החודשים והשנים, האדם עובר תהליך של התבגרות. תהליך של התפכחות. כל אדם מחויב בבחירות – היכן אגור? במה אעסוק? מי האנשים אשר ילוו אותי בדרכי? לכל אדם אישיות משלו, ערכים, אמות מידה מוסריות. לכל אדם זמן שונה שייקח לו להחליט מיהו ולאן הוא הולך. זה יכול לקרות במידיות, בשינוי של מאה ושמונים מעלות, אך לרוב זה תהליך, וככזה, הוא לוקח זמן.

בניגוד מוחלט לתהליך של התבגרות ושל שינוי, נאלץ אברם לעזוב מאחור ברגע אחד את כל מה שהכיר. בציווי פשוט, "לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ", ה' גורם לאברם לקחת את חייו, את משפחתו ואת חפציו ולהעביר אותם למקום חדש, לא מוכר. ה' מתייחס לכל המעגלים המקיפים את אברם, מהרחוק לקרוב: מהארץ שלך, מהמקום שבו נולדת (מולדתך) ומהבית הפרטי שלך (בית אביך). הציווי לאברהם מדורג מן הקל אל הכבד: ארץ, מולדת, בית אב. ככל שמתקרבים, כך הפרדה נעשית קשה יותר. אברם הולך למקום לא נודע בביטחון מוחלט באל שמבטיח להראות לו את הדרך "אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ".

בציווי "לֶךְ לְךָ", יש קושי: מדוע יש כפל לשון? קאסוטו מציע לכך פתרון: ניתוק מוחלט מעולם אחד לעולם אחר, ממקום ומאנשים, "אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ". ולאן? אברם נדרש להתנתק מן העבר, מן המוכר, וללכת לארץ לא נודעת, לעתיד לא ידוע. בכך ישנה הדגשה של הקושי לקיים את הציווי האלוהי.

אברם מציית לצו האלוהי. הוא קם והולך למרות גילו המופלג ,75.

"וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ" (בראשית יב, ה).

על אף שה' מבטיח לאברם ברכה בדרכו, הוא עדיין נאלץ לעשות מעשה אמיץ.

לא כל אדם, במיוחד כזה שחי חיים בטוחים ושלווים עם משפחתו, יסכים לנטוש הכול ולעבור למקום חדש. כאן מסתתרת הבנה עמוקה, אדם בעל ביטחון באמונתו ובעל מצפן פנימי חזק שיוביל אותו יהיה מוכן לעשות שינוי, עמוק ורחב ככל שיהיה, על מנת להתפתח ולהתקדם. עבור אברם, שימש אלוהים המצפן: הוא זה שהוביל אותו בבטחה ליעד החדש והוא זה שגרם לו להפיץ אמונה מונותאיסטית חדשה בקרב עמי כנען. בשביל מעשים אמיצים אלו, נדרש אדם בעל עוצמות אישיות וביטחון באמונה ובדרכו.

אדם, בעל מצפן אישי מכויל על פי ערכים וטביעות מוסריות יוכל להגיע לכל מקום אשר יחפוץ בו, גם המקום הכי רחוק, שונה וחדש עבורו. אם רק נבחר ללכת בדרך, מתוך אמונה בעצמנו ובסובבים אותנו, נוכל להגיע לכל מקום.

מקום שלישי חטיבת ביניים

משחק כדורגל בין בית"ר ישראל לבין הפועל פלישתים

יהושע חיימוב – כיתה ט', עמל נופרים בגליל, טבריה

בהנחיית צביה תמיר

בתנ"ך, סיפור דויד וגוליית הוא סיפור נצחונו של דויד המלך, בנערותו, על גוליית, ענק ממחנה פלישתים שלחמו נגד ישראל.

מחצית ראשונה

שלום, אנחנו כאן באצטדיון עמק האלה. היום ייפגשו שתי הקבוצות המובילות ביריבות הגדולה ביותר בליגת כנען: בית"ר ישראל נגד בני פלישתים.

אני יהושע חיימוב, ואני אהיה השדרן שלכם היום. אתי באולפן נביא הכדורגל וענייני העם, שמואל הנביא.

יהושע: שלום, שמואל, וערב טוב. יש לך איזו קבוצה פייבוריטית למשחק זה?

שמואל: אכן כן, יהושע, הפייבוריטית שלי למשחק היום היא בית"ר ישראל, אפילו שבני פלישתים היא קבוצה ותיקה יותר ובעלת כוח רב. זאת ועוד, בני פלישתים מוכנים הרבה יותר למשחק זה. "וַיַּאַסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וַיֵּאָסְפוּ שֹׂכֹה אֲשֶׁר לִיהוּדָה" (שמואל א, יז, א).

והנה שריקת הפתיחה. ניתן לראות כי כבר בתחילת המשחק מתחילות התקפות בלתי פוסקות של בני פלישתים. כרגע, בית"ר ישראל מתגוננת, ונכון להיום התגוננות זו אינה צפויה כי קבוצה ישראלית זו ניצחה משחקים רבים בדרך לעלייה לליגת כנען.

והנה אנחנו כאן, כבר בדקה ה-40. רואים את כוחות בני פלישתים נגד כוחות בית"ר ישראל. בואו נשמע את פרשנינו להיום, הנביא שמואל: כן, יהושע, אנחנו פה כבר בירידה למחצית, בתוצאה של 1-0 לבני פלישתים, ולבית"ר ישראל אין עוד כוחות. הקבוצה פשוט לא עומדת על הרגליים.

יהושע: רגע, אנחנו רואים את ההתגרות של השוער הגדול גוליית בבית"ר ישראל. "וַיַּעֲמֹד וַיִּקְרָא אֶל מַעַרְכֹת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה הֲלוֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׁאוּל בְּרוּ לָכֶם אִישׁ וְיֵרֵד אֵלָי" (שמואל א, יז, יז).

מחצית שנייה

הנה שריקת הפתיחה של המחצית השנייה, כאשר התוצאה 0-1 לבני פלישתים.

אוהדי בית"ר ישראל, ובראשם חברי קבוצת המעריצים "לה פמילייה", מגלים חוסר סבלנות מהולה בהשתוללות.

[כעבור 15 דקות]

הנה, אנו רואים את החילוף הזה של המאמן של ישראל, שאול המלך מכניס את השחקן הצעיר והמצוין דויד בן ישי, המיוצג במספר שמונה (השמיני באחים).

כבר בהתקפה הראשונה, נכנס דויד לתוך הרחבה בועט בכדור! הכדור פוגע לענק בראש ונכנס לשער! גוליית השוער נופל אל הקרקע. איזה גול גדול!

התוצאה היא 1-1.

אוהדי הקבוצה לא מפסיקים לקרוא קריאות שמחה ועידוד.

[הדקה ה-90]

יהושע: כרגע אנחנו בדקה ה-90, המתח באוויר, היציעים רועדים.

עכשיו הכדור מגיע מהאגף אל עבר השחקן הצעיר דויד בן ישי שכבר כבש היום שער אחד. דויד יוצא להתקפה מתפרצת אחרונה למשחק, דויד נכנס לרחבה ומוכשל מאחור. עברה מלוכלכת מאוד על דויד, השופט מצביע אל הנקודה הלבנה (פנדל), דויד ניגש אל הכדור, המתח באוויר עולה, השופט שורק, דויד מתקרב, השוער הגדול לא מפחד, כל המגרש שקט.

הוא ניגש לבעיטה. איזה גולללללללללל! גול, גול, גול, גדול של השחקן הצעיר הזה! גוליית מופל סופית! "וַיָּרָץ דָּוִד וַיַּעֲמֹד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלְפָהּ מִתַּעְרָהּ וַיְמִתֵהוּ וַיִּכְרֹת בָּהּ אֶת רֹאשׁוֹ" (שמואל א, יז , נא).

איזה גול מפתיע! דויד בן ישי הקטן מפיל את השוער הגדול בליגה, גוליית הענק!

ניצחון גדול לבית"ר ישראל, איש המשחק הוא דויד בן ישי! מי היה מאמין?

מקום שלישי חטיבה עליונה

מגדל בבל

רותם מנדלבאום – כיתה י', בית ספר תפן, כפר ורדים

בהנחיית אורנה אלנר

בימים ההם, דיברנו שפה אחת ודברים אחדים

יצירת קשרים בין אישיים הייתה פשוטה,

כל כך פשוטה

ממש כמו לבנות מגדל

שיסודותיו הם הקשבה,

לבניו הבנה, והטיט – שיתוף פעולה

אם לא תתקיים הקשבה

מיד יתפרץ כאוס וחורבן

ובאיזה תירוץ?

"הוא לא מבין אותי"

אולי הוא לא הקשיב לך?

אולי הוא אינו מסוגל להבין אותך?

אולי הוא כלל לא רוצה להבין?

ובאשר אלייך

אולי לא הסברת ברור?

אולי לא התאמצת מספיק כדי שהוא יבין?

אולי בתוך תוכך אתה כלל לא רוצה שהוא יבין אותך?

אז מי אשם?

חייב להיות אשם!(?)

הרי אין שום סיכוי שזה אתה

אתה הסברת בדרך הכי טובה שלך!

אבל, אפשר לומר שזה גם לא הוא

הוא השקיע את מרב מאמציו להקשיב ולהבין אותך!

אם שני הצדדים חפים מפשע

אז מי יישא באשמה?

תמיד אפשר להאשים אותו

כן, אותו

"זה" בחיים לא יוכל להבין אתכם!

הוא גר בארץ זרה, מדבר שפה שונה, יש לו מנהגים אחרים

וחוגג חגים מוזרים

בסופו של יום, כולנו כמהים לאותם הדברים

ללא הקשבה, איזה סיכוי יש לנו בכלל כאן בחיים?

עבודות נבחרות – מחוז צפון

קומי, קומי הגר, ולכי לך אל המדבר

אגם רוזנפלד – כיתה ז', חט"ב עליה שנייה, עכו

בהנחיית אורנה סביון

יומני היקר,

יום ראשון. אני נמצאת במדבר. שרה גירשה אותי מביתה עקב סכסוך בינינו. אני נמצאת עם בני ישמעאל ואין לי מים בשבילו. אני מתפללת אליך ה' אשר תוציאנו מהמדבר ותחזירנו אל בית שרה ואברהם.

כרגע אין לי מה לעשות... אין לי לאן ללכת, הילד שלי צמא ואין לי מה לתת לו. מתפללת שתעזור לי.

אני ממש מפחדת שיקרה לו משהו, אני חייבת לשמור עליו, בבקשה תעזור לי. מרגישה שהמדבר סוגר עליי. צללים שחורים סביבי. לרגע נדמה לי שסופי קרב. אנא, הושיע נא...

יומני היקר,

יום שני. שעת בוקר מוקדמת, השחר עולה. רוח קרירה נושבת. בני הקטן בזרועותיי, מבקש את מנת יומו. הכול דומם סביבי. אני נתונה לחסדי שמים. מבקשת ישועה, מבקשת עזרה. למה נגזר עליי לשוטט במדבר? גורלי נחרץ. העולם סובב סביבי במעגלים... לפתע נקרה לפניי מלאך ה', הוא הבטיח לי שבני לא ימות מצמא, ואכן קיים זאת. הוא המציא למענו באר מים ואמר: ''תיקח לו אמו אישה מארץ מצרים''. אני מאמינה שעוד מעט נעזוב את המדבר. כנראה תפילותיי התגשמו. תודה לך ה'. אתה לא מבין כמה אני שמחה שיש לי אותך, ואני מאמינה בך וסומכת עליך.

יומני היקר,

יום שלישי. יום חדש הפציע. השמש העולה ממזרח טומנת בחובה תקוות חדשות. לאחר הפגישה אתמול עם מלאך ה', חשתי שאינני לבדי. מישהו נשלח אליי, ה' שמע תפילתי.

מלאך ה' ציווה עליי לחזור לבית שרה ואברהם. הגענו לביתם, וכאשר שרה ראתה את ישמעאל מצחק היא לא רצתה שישמעאל יירש את אברהם עם יצחק. שרה ביקשה שוב מאברהם לגרש אותנו.

אני פוחדת ששוב משהו יקרה לבני, אני לא יודעת מה אתן לו לשתות או לאכול, אני גם פוחדת להיות לבד בחושך... לא יודעת מה יכול לקרות.

יומני היקר,

יום רביעי. שוב נאלצתי לצאת למסע. המסע של חיי. תקוותיי התנפצו. גורלי נחרץ.

אני ובני ישמעאל הגענו שוב למדבר. הפעם אברהם צייד אותי בלחם ובמים, אך זה לא הספיק. איבדתי את דרכי במדבר ונגמרו לי המים. מאין יבוא עזרי? הנחתי את ישמעאל מתחת לשיח רחוק ממני בשביל לא לראות במותו. אני מפקירה את בני, עצמי ובשרי? האומנם נחרץ הגורל? האומנם השתנו סדרי בראשית? קמו אימהות על בניהן? אני לא מצליחה להפסיק לבכות, מקווה שיקרה נס. תעזור לי, למה אני צריכה לעבור את כל הסבל הזה? בבקשה, תעזור לבני, אני סומכת עליך יותר מעל כל דבר אחר.

יומני היקר,

יום חמישי. האל שמע את הבכי של בני ישמעאל, וכמו משמים נקרתה בדרכי לפתע באר מים. מים חיים, בעיניי היו אלה מי ישועות ונפלאות. רצתי לעבר בני ישמעאל, לקחתי אותו ורצנו לבאר המים. לפתע, חשתי בכוח עז המוביל אותי בדרך. כוח הנובע מתוך נפשי. כוח המונע באמונה גדולה, בתקווה גדולה. נשאתי עיניי למרומים ובפי תפילת הודיה לבאר מים. בזכותך, ה', בני ממשיך לחיות. איך אוכל להודות לך על כל מה שעשית עבורי? רק תגיד לי מה אוכל לעשות, אשמור את כל מצוותך ואלך בדרכך...

יומני היקר,

יום שישי. זה היום השביעי במדבר. היום השביעי נחשב ליום קדוש, לאחר ששת ימי בראשית. עובדה זו נטעה בי תקווה חדשה. יום של ישועות גדולות, אך המציאות טופחת על פניי. המדבר פרוש לפניי

בשיממונו, בעוצמתו ובכוח איומו. הכול מאיים ומפחיד סביבי. אני כנראה אשאר במדבר פארן לנצח, אבל בני ישמעאל גדל במדבר והפך לקשת (לוחם המתפרנס מציד בחץ ובקשת). פרא אדם, הוא נקרא, ידו בכול ויד כול בו. השאתי אותו לאישה ממצרים שיבנה את ביתו באהבה ובאמונה. אני יודעת שעוד מעט יבוא מותי. סבלי רב וכוחי תש. מקווה שבני יגדל ולא יצטרך לעבור את כל הסבל שאני עברתי. שגורלו יהיה אחר.

יומני היקר,

יום ראשון. אני ישמעאל, מצאתי את היומן הזה במקום שאמי נפטרה. אחזתי אותו ביראת קודש. הבנתי שפה אוכל לראות את עברי, פה אגלה את סוד כוחה של אמי.

כנראה שאמשיך לכתוב בו כמו אמי ואשמור אותו עד יומי האחרון. יומן זה יעבור מדור לדור. אני גם מפחד ממה שעומד להתגלות בין דפיו. אמנם אני זוכר חלק מהדברים. זוכר את המדבר, את אמי המגוננת, אך מה היו תחושותיה? מה הרגישה בימים הקשים ההם? לא האמנתי שזה מה שעברתי עם אמי ולא תיארתי לעצמי עד כמה היא חזקה ואמיצה. אמא יקרה, מאין שאבת את כוחך? תודה לך שעזרת לנו בשעת צרה.

יומני היקר,

יום שני. שוב מדבר ישמעאל, היום אבי נפטר.

אני ויצחק קברנו אותו במערת המכפלה בחברון. אני ויצחק קברנו אותו בעצב רב, הרגשתי כאילו אדמתי נופלת מתחת לרגליי. אני מקווה שהוא אתך ועם אמא שלי ושאתם שומרים עליו מכל משמר. הסתיימה מסכת חיים ארוכה וקשה. כמה מכשולים וניסיונות. אילו כוחות היו לאבותינו, שנישא את זכרם לעולמים.

ריאיון עם יעל: יעל & יעל

יעל דוד – כיתה ח', החטיבה החדשה, יוקנעם עלית

בהנחיית חני אילוז, רחל מלכה והדר אטדגי

שלום, קוראים לי יעל, שם שאני אוהבת מאוד מאז שאני קטנה. עד היום אני פוגשת נשים, נערות, ילדות ותינוקות בשם יעל – השם שלי.

לאט לאט הבנתי עד כמה השם שלי נפוץ – לכל ילדה חמישית בישראל קוראים יעל.

בכיתה ד', ושוב בכיתה ח', פגשתי עוד יעל. זו הייתה יעל שונה ומיוחדת. יעל מתקופת המקרא. זאת יעל שנקראתי על שמה, ודמותה סקרנה ועניינה אותי מאוד.

אז היום סוף סוף אני הולכת לפגוש אותה ולדבר אתה על הכול. זאת התרגשות שאני לא יכולה להסביר.

להזמין את יעל הייתה משימה לא פשוטה. יעל חיה באוהל, ושם אין מחשב, טלפון, פקס או חשמל בכלל. אז חיפשתי אותה בין מגידו לחבל תענך, שזה ממש קרוב למקום מגוריי כיום...

הגעתי ומצאתי אותה. קראתי לה מבחוץ, ואז יצאה לקראתי אישה נאה ושחומה, מופנמת וקצת ביישנית. למרות זאת, היא הסכימה לבוא ולהתראיין אצלי.

אני: שלום, שמי הוא יעל, את מופתעת שקוראים לי כך?

יעל: קצת משום שזו הפעם הראשונה שאני פוגשת מישהי שקוראים לה יעל חוץ ממני.

אני: אני באתי להכיר אותך בגלל שאת ההשראה לשמי. את יכולה לדמיין שכל ילדה חמישית בישראל נקראת יעל?

יעל: אני ממש מופתעת! אני בדרך כלל אישה שקטה ולא מתבלטת. אני מבינה כעת שאחרי מה שקרה עם סיסרא שמי נהיה נפוץ מאוד בקרב העם היהודי. מרגש, בחיים לא הייתי מדמיינת זאת!

אני: עכשיו, שאת יודעת ששמך נפוץ, את יכולה להבין למה?

יעל: האמת, חשבתי שהשם דבורה יהיה שם נפוץ יותר משום שהיא הייתה נביאה, היא ניבאה דברים וידעה מה הולך לקרות, היא הייתה מוכרת מאוד וחשובה בארץ ישראל. היא כיהנה כשופטת.

אני: כן, דבורה הוא שם נפוץ מאוד בציבור החרדי, אבל בשאר הציבור שמך נפוץ יותר. רציתי לומר לך שדבורה כתבה שיר אחרי הקרב והקדישה לך חלק חשוב מאוד מהשיר.

יעל: כן, שמעתי על כך, אנשים סיפרו לי, אבל אני אף פעם לא ידעתי לקרוא. בתקופתי נשים לא היו לומדות, היה לי חשוב להיות באוהל ולהכין לבעלי אוכל.

אני: אשמח להקריא לך את החלק שנכתב עלייך בשיר זה:

"תְּבֹרַךְ מִנָּשִׁים יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבֹרָךְ. מַיִם שָׁאַל חָלָב נָתְנָה בְּסֵפֶל אַדִּירִים הִקְרִיבָה חֶמְאָה. יָדָהּ לַיָּתֵד תִּשְׁלַחְנָה וִימִינָהּ לְהַלְמוּת עֲמֵלִים וְהָלְמָה סִיסְרָא מָחֲקָה רֹאשׁוֹ וּמָחֲצָה וְחָלְפָה רַקָּתוֹ. בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפַל שָׁכָב בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפָל בַּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפַל שָׁדוּד" (שופטים ה, כד-כח).

אני רואה שאת מתרגשת... מה את מרגישה כשאני מקריאה לך את השיר הזה?

יעל: אני באמת מתרגשת מאוד, אני מבינה שהצלחתי להציל את עם ישראל, אבל הצלחתי להציל גם את השבט שלי, משום שגם השבט שלי היה בסכנה, והבנתי שאם אני לא אעשה את המעשה הזה השבט שלי ייפגע...

אני: איך ידעת לעשות את זה? מאיפה האומץ לעשות את זה? את נראית לי אישה עדינה מאוד ורגישה.

יעל: אני הרגשתי שה' נמצא אתי באוהל – קיבלתי כוחות שלא האמנתי שיש בי. לא התכוונתי להרוג את סיסרא – הכנסתי אותו לאוהל, הוא ביקש ממני מים ואני נתתי לו חלב, כיסיתי אותו בשמיכה, הוא נרדם, ואז הגיע הכוח האלוהי הזה. עשיתי מעשה העומד בניגוד לאופי שלי, לכן אני חושבת שהייתה בי ממש רוח אלוהים באותו הרגע. כי, בינינו יעל, המעשה הזה הוא מעשה ממש אכזרי. את קראת איך הרגתי אותו?

אני: כן, קראתי את הסיפור, והאמת אף פעם לא ידעתי מאיפה היה לך את האומץ לעשות את זה ולהרוג את סיסרא כך.

יעל: גם אני לא מאמינה שיכולתי לעשות כזה דבר ועוד בצורה כזו אכזרית.

אני: את יודעת, בסופו של דבר את שילמת מחיר. את חושבת שזה היה שווה את המחיר?

יעל: זאת שאלה מעניינת. כמובן שהיה מחיר, אבל הרווח היה גדול. לא רווח שלי, רווח של עם ישראל. אחרי שהרגתי את סיסרא, היו להם 40 שנים של שקט. והיום אני מבינה שגם לי היה רווח ברמה האישית כי הנה, את עכשיו מספרת לי שזוכרים אותי עד היום, וזה מראה לי עד כמה המעשה שלי היה משמעותי וחשוב.

אני: אני רוצה לשאול אותך שאלה שהיא קצת אישית, אבל אני מרשה לעצמי לשאול אותך אחרי שדיברנו והתקרבנו. האם סיסרא פגע בך מינית? כי יש הרבה פרשנויות בנוגע לעניין הזה, והוא עדיין לא ממש ברור.

יעל: אני מודה לך על שאלה זו. זו שאלה חשובה מאוד, אבל ממה שאת מספרת על איך נראה הסיפור שלי אחרי כל כך הרבה שנים הייתי רוצה להמשיך ולהשאיר זאת לפרשנויות.

אני: יעל, אני כל כך שמחה שדיברנו. הבהרת לי המון דברים שרציתי לדעת לגבייך וגם גיליתי עלייך שאת חכמה, צנועה ואישה שיודעת מה היא רוצה! תודה שהיית כאן היום!

מנקודת מבטך – קין והבל

אלה ראש – כיתה ט', אורט במעלה, טבריה

בהנחיית דן שושי

הבל לקין:

אחי היקר,

איך עשית זאת?

איך במהירות כזאת חרצת גורלות?

מדוע לא שיתפת אותי במחשבותיך הטורדות?

מדוע לא יידעת אותי עד כמה הרוחות סוערות?

מילדות היית מודל לחיקוי עבורי

איך יכול להיות שאתה זה שקטע אותי בשיאי,

אחי האהוב.

דבר אתי!!!!

מה הוא הדבר שדחף אותך להתנקש בי?

האם היה זה תהליך ממושך ואטי

או שמא מהיר ורגעי, כמו אינסטינקט חייתי?

האם רצית לקבל את כל אור הזרקורים

שבשוגג גזלתי לך אותו מההורים?

או אולי על הערכה מאלוהים אנחנו מדברים?

הרי כזאת רצית ממנו לקבל על מתנותיך.

אחי היקר,

אמור נא לי

איך אוכל אני לסלוח לך?

בדם קר את חיי גזלת!

וכעת דמי זועק מן האדמה

את שמך

ושואל אותך לסיבה.

איך מלכתחילה כל המקרה קרה,

איך זה שאני עכשיו קבור במערה,

ואתה מוקע עם אות קין כמצורע?

קין להבל:

אחי הקטן,

אומר לך זאת:

שבמהירות הפכת את היוצרות.

לפני שנולדת הייתי הכול!

הילד, שהסב לכולם אושר גדול

גאווה לאבי ונחת לאמי,

שהיו מוכנים לעשות הכול למעני.

אך לפתע פתאום

כל האושר נדם

כאשר אתה באת לעולם.

עולל רך שבלי כוונות

הרס את כל מה שהתחלתי לבנות.

מאותו הרגע והלאה לא הייתי מיוחד.

לעומתך הייתי רק עוד ילד אחד,

ילד בוגר שלא צריך לדאוג לו כמו לצעיר,

שלמרות כל מה שניסה, את עולמם של הוריו לא הצליח עוד להאיר

מבוקר עד ערב כולם רק בך עסקו, כולם!

ואפילו לא שמו לב אם הייתי נעלם.

התפוגגתי לרקע ומבלי לשים לב,

בתוכי התפתחו כעס וכאב.

אחי הצעיר,

הקשב לדבריי

תן לי להסביר את מניעיי.

קנאה, כעס וזדון בי קוננו

ובלי לשתף אותי – את הרצח תכננו.

מעשה מתועב שמבייש אותי עד כלות נשמתי,

ומכה בי כל פעם מחדש על שרצחתי את אחי.

בכל פעם אני נגרר לזיכרון

של הרגע שבו דחפתי אותך לאבדון

אל המראה של גופתך מוטלת ללא חיים

והרגשתי את מלוא חרון אפו של אלוהים.

אחי היקר,

אני יודע שאין לי זכות

לבקש שתמחל לי על אותה טעות

כל שאני רוצה הוא שתדע

שבלעדיך אני חי חיי סבל על האדמה

ולו רק יכולתי להחזיר את הגלגל לאחור

הייתי בשמחה מוותר על חיי בכדי לעשות זאת

ולמנוע את כל מה שקרה.

כל מה שמתרחש בעתיד הזה – הוא שחור.

שמשון ודלילה, סיפור אהבה – האומנם

ג'וי מדינה – כיתה י', אורט אלון בן גוריון, עפולה

בהנחיית כוכבה חזן

זהו סיפור אהבה על שמשון ודלילה.

שמשון אותה אהב אהבה עזה,

הוא נפל לרגליה של דלילה והיה עיוור מאהבה

איך אותו היא רימתה...

שמשון התהלך לו בשוק בעזה,

לפתע, ראה את דלילה ולבו נשבה,

איך אותה הוא אהב, ובסוף כך כאב

זהו הסיפור על שמשון ודלילה.

שמשון הגיבור, החזק מכולם

הפלישתים אותו רצו להעלים מן העולם.

הם פנו לדלילה וביקשו כך בסתר –

אולי תוכלי לפתות את שמשון ולדעת מעבר?

כך עשתה דלילה לשמשון –

פיתתה אותו באור ראשון.

שמשון ודלילה, שמשון ודלילה

הייתה זו אהבה מוזרה

שמשון נפל לרגליה של דלילה,

מוכן לעשות הכול למענה.

אוי דלילה, מה עשה לך רע?

מדוע היית חייבת לגלות את סודו?

מדוע פעלת כך מאחורי גבו?

דלילה פונה אל שמשון ואותו מפתה

שמשון אהובי, אנא גלה לי את סודך!

נאמנה לך אני ואוהבת אותך,

תמיד תהיתי: מהיכן מגיע כל כוחך?

האם אוהב אותי אתה?

גלה לי כעת את סודך,

וכך שמשון ללא כל כוונה,

מספר לדלילה את אשר חפצה.

האמין שמשון לדלילה, וברגע הפך סודו לסודה.

מיום הולדתי מורה לא עלה על ראשי

כי נזיר אלוהים אנוכי,

אם תגלחי את שיערי

כוחי יעלם וכל חוזקי ייגמר.

שמשון ודלילה, שמשון ודלילה

הייתה זו אהבה כבירה, אך מוזרה.

דלילה לפלישתים את המידע העבירה

הם הגיעו לביתה, עשו גם עשו....

וחמקו החוצה ללא בעיה.

הו, "שמשון פלישתים עליך", כך הכריזה דלילה.

התעורר שמשון בבהלה וכוחו נעלם כלא היה.

דלילה עמדה מנגד,

הפלישתים הסתערו על שמשון במלוא המרץ

הניחה לפלישתים לנקר את עיניו.

הו דלילה, שמשון אותך אהב

איך כך גמלת לו

סיפר לך את סודו?

לקחו הפלישתים את שמשון לעזה,

הפכו אותו לעבדם הנרצע.

התחנן שמשון בפני ה' לנקמה

"זכרני נא וחזקני נא אך הפעם " (שופטים טז, כח)

נענה ה' לתחנוניו של שמשון,

וברגע חזר אליו כוחו הגדול

"וייפול הבית על הסרנים ועל כל האנשים" (שופטים טז, ל),

שמשון עצמו נהיה למת בין המתים.

זה סופו של סיפור אהבה,

שהתחיל בעוצמה והסתיים בעוגמת נפש כה רבה.

ראשיתו של עולם

צפנת קינן – כיתה ח', דרכא דנציגר, קריית שמונה

בהנחיית נעמי אליעז ורונית ציטרון

ראשיתו של עולם.

חושך. דממה. זה כל מה שניתן לראות בכדור העגול הזה.

"אולי אצור בכדור העגול את גן העדן שחלמתי עליו?" שאלתי את עצמי ואת המלאכים שסביבי. "עשה, עשה, עשה," הם השיבו ברפרוף כנפיים לבנות.

אני מסתכל אל הכדור העגול, "ויהי אור". אור גדול שטף את הכדור העגול, אור יפהפה, אור לבן יותר מן הכנפיים של מלאכיי. הכדור העגול מלא באור היפה הזה. אפשר לומר שהאור הזה מוחשי. אבל מה חסר בכדור העגול? מדוע הוא אינו מושלם? ההבנה הגיעה מיד, החושך חסר. חושך, ריק ואפלה הציפו את הכדור העגול. אני מביט ביצירתי הלא גמורה, מביט בכדור העגול וקורא בשמם של אורות אלו. לאור אקרא "יום" ולחושך אקרא "לילה". עכשיו אני מרוצה, אבל עדיין צריך שבכדור העגול יהיה הבדל בין למעלה ולמטה, שהרי הכדור העגול לא יכול להיות חצוי בין יום ובין לילה.

אני חושב מה עליי לעשות ואז אומר: למעלה ייקרא "רקיע" ולמטה יהיו "מים". כך הסתיים יומי הראשון ביצירת גן העדן, אני חושב שאקרא לכדור העגול הזה עולם. אני מביט אל העולם שלי, אל התינוק שלי.

בראתי אינספור כוכבים, אינספור עולמות, אבל נראה שזהו העולם האהוב עליי ביותר. בגן העדן הזה שרק מתחיל להיבנות, הכול אמור להיות מושלם.

היום השלישי לבניית העולם שלי מתחיל בכך שאני מפריד בין הים, שאלו המים, לבין האדמה, שאקרא לה יבשה. הים והיבשה יפיפיים, אבל היבשה צריכה קישוטים, היא תהיה יפה יותר עם מלבוש נאה.

מן האדמה יוצאים ניצני פרחים וגזעי עצים גדולים. שושנים, ורדים, צבעוניים, פוקסיה ואלפי פרחים אחרים נותנים קישוט מרהיב ליבשה. העצים, חלקם קטנים וחלקם עצומים בגודלם ובמיוחד ביופיים, נותנים מראה מכובד ליבשה. כעת, מכובדת במראה הירוק ובנצנוצים של צבעים, היבשה נראית כמעט מחייכת.

היום הרביעי לבניית גן העדן שלי מואר, אם אפשר לומר זאת בצורה כזו. צריך להבדיל בין יום ללילה. אז אברא שני מאורות, האחד קטן והשני גדול. המאור הגדול יציין את היום ושמו יהיה שמש, מה יפה ומה זוהרת היא השמש. קרניה כבר מלטפות את כרי הדשא של היבשה, השמש גורמת ליצירתי על היבשה להראות כל כך קורנת. ולמאור הקטן אקרא ירח, והוא יציין את הלילה. כל כך עגול, כל כך מושלם הוא הירח.

משהגיע הלילה, הירח נראה חיוור קמעה, ולכן יצרתי לו את חבריו הכוכבים. כעת הירח והכוכבים שוטפים את הים והיבשה באור חלבי, המקנה לשושנים מראה מסתורי.

בואה של השמש סימן את תחילתו של היום החמישי לבניית גן העדן שלי. אני לא רוצה שגן העדן שלי יהיה שקט כל כך, צריך את רעש העשייה ברקע. ולכן אברא את החיות של היבשה והים. ארנבים וחפרפרות, אוגרים ועכברים. חרקים למיניהם וכן עופות ודורסים, אריות ונמרים, את כל אלו ועוד רבים אחרים בראתי ביום זה. לכל אחת מן החיות הללו תכונות המייחדות רק אותה, לכולן יש את היופי שלהן, אפילו לחיה המוזרה ביותר.

אני מביט אל תוך תוכי הים ורואה את האלמוגים האדומים ואת שושנות הים המרהיבות. אני מוצא את עצמי מתלהב ואפילו מחייך. הירח והחמה התחלפו בשליטה, והיום השישי הגיע, ובו עלתה שאלתי: "למי אני בורא את כל זה? מי ייהנה מכל הטוב? אני יודע, אצור אדם, הוא ודאי יעריך את עולמי וכן יהיה כדמותי. יצרתי את האדם, וגופו כה מורכב ומערכותיו פועלות יחדיו בהרמוניה שלמה. ובנוסף לאדם יצרתי אישה שתהיה לו לעזר ותשמש לו חברה.

"פרו ורבו ומלאו את הארץ," זה הציווי וכך היה. השמש זרחה בשנית והגיע היום השביעי, גן העדן הושלם זוהי השבת. אני מסתכל על בריאתי היפה, על מעשה ידיי, ואומר סוף סוף "כי טוב", זהו ראשיתו של עולם.

מיומנה של מיכל בת שאול

חן הרנשטיין – כיתה י', בית ספר אמירים, כפר ורדים

בהנחיית שרית שחר

יומני היקר,

כידוע לך אני הבת הצעירה של שאול, מלך ישראל.

אבי השיא אותי לדויד, מאחר וזהו הפרס שהבטיח למי שיציל את עמנו מידי הפלישתי הענק, גוליית.

תחילה הובטח לדויד שיינשא לאחותי מרב, אך מרב כבר הייתה נשואה ואם לחמישה בנים, לכן נאלץ להינשא לי.

אני מודה כי ידי בדבר. התאהבתי בדויד מיד כשראיתי אותו. ממש אהבה ממבט ראשון, ולכן כשאבי עוד היה שיכור מהניצחון של דויד, הצלחתי לשכנעו להשיא אותי לדויד במקום את מרב הנשואה.

נראה שאבי, שאול, התחשב בי וברגשותיי, אך עכשיו אני מבינה כי הוא השתמש באהבתי כדי להתקרב לדויד. תחילה, אבי אהב מאוד את דויד וממש התלהב ממנו, אך מהר מאוד הרגיש מאוים והתחיל בניסיונותיו לפגוע בדויד ואף להורגו. אבי אפילו ביקש מדויד להביא לו מאה ערלות פלישתים.

בכל מקרה, כפי שאמרתי, התחתנתי עם דויד. החתונה התקיימה מיד לאחר ניצחונו על גוליית.

היום נראה לי שגם מצד דויד החתונה אתי כנראה הייתה מתוך אינטרס. באמצעות החתונה אתי, דויד התקרב לשלטון על בני ישראל ולמשפחתי, משפחת המלוכה.

אני בטוחה בכך, כי אפילו פעם אחת לא אמר לי אהוב לבי, דויד אישי, כי הוא אוהב אותי. מעולם לא רמז לי על כך.

למרות שדויד לא אמר לי שהוא אוהב אותי, אני המשכתי לאהוב אותו בכל לבי. ובאחת הפעמים שאבי הגיע לביתנו כדי לתפוס את אישי ולהורגו, אף הצלתי אותו מידיו. רקמתי מזימה חכמה: שמתי פסלים במיטת דויד כדי ליצור מראית עין של אדם שוכב במיטה, ואז סיפרתי לאבי ולחייליו כי אישי חולה ושוכב במיטתו ולכן לא יכול לבוא לפגוש אותם. התכנית הצליחה! היית צריך לראות איך האמינו לי!! ובינתיים, דויד הצליח לברוח, וחייו ניצלו.

שאול אבי כעס עליי מאוד והאשים אותי בבגידה כפולה. הוא טען שרימיתי אותו וגם שלחתי את האויב לחופשי, אבל הוא שכח לרגע כי האויב שלו זה אישי היקר לי מכול.

עם זאת, לא רציתי שאבי יכעס עליי ולכן שיקרתי לגבי עזרתי לדויד. אמרתי שדויד איים על חיי ואילץ אותי לעזור לו. תשובה שקרית זו סיימה את הדיאלוג בינינו. האמת שהופתעתי מהתגובה של אבי.

לאורך השנים, אפשר לראות כי אבי שלט בי ועשה בחיי כרצונו. תחילה השיא אותי לדויד כפרס, ולאחר שדויד ברח, מצא אבי הזדמנות לבטל את נישואיי לדויד ומיד חיתן אותי עם גבר אחר בשם פלטיאל, גבר שכלל אין לי אליו רגש. האמת, יומני היקר, אפילו דוחה אותי לחשוב על פלטיאל עד כדי כך שאני כל לילה מסרבת להיכנס למיטתו וממציאה תירוצים.

ברור כשמש שמעשה זה מצד אבי היה גם מתוך אינטרס פוליטי ומקורו באימתו הכפייתית מפני דויד השאפתן. אבי ניסה לנתק את דויד ממשפחתנו ולמנוע כל סיכוי של צאצאים משותפים לי ולאהובי, דויד.

בחירתו של אבי בפלטיאל לבעלי אינה מקרית. פלטיאל היה משבט בנימין, השבט שלנו, לעומת דויד שבא משבט יהודה. באמצעות קשרי חיתון בתוך השבט, ביקש אבי לחזק את מעמדו בשבט.

הוא בכלל לא שאל לרצוני. אפילו לא התעניין במה שיש לי לומר על הסדר זה. הוא עשה מה שטוב לו. אוף!

פתאום שכח אבי שאני אישה בעלת עמדה, כפי שהראיתי לו כשעבדתי עליו והברחתי את דויד. פתאום הפכתי לאישה המשויכת לבעלה או לאביה.

שייכות שללא ספק מדגישה את היריבות בין אבי לאהובי, דויד, ובעיקר את המצב הבלתי אפשרי שלי. אני ממש נקרעת ביניהם. אחרי הכול, אני אוהבת גם את אבי.

אבל תדע לך, שדויד לא שכח אותי. כשהצליח להביס את אבי ועמד לקבל את המלוכה על כל בני ישראל, הוא דרש שיחזירו אותי אליו ואחזור להיות אשתו. נכון, הוא לא נימק את דרישתו ברגשי געגוע ואהבה אליי, מה שקצת מעיק עליי, ואני מנסה לשכנע עצמי שהוא לא פעל מתוך אינטרס פוליטי.

תדע לך, יומני, כי דויד היה זכאי לדרוש אותי חזרה. זה לא משהו בלתי חוקי. להיפך, דויד הרי שילם עבורי מאה ערלות פלישתים, ותמיד הייתי שייכת לו, שהרי עדיין הייתי אשתו, הוא מעולם לא גירש אותי, רק נגזלתי ממנו על ידי אבי.

אני חייבת לציין כי כאב לי לראות עד כמה פלטיאל התאבל עליי כשהלכתי בשמחה לדויד.

אבל לא, אין זה סוף טוב לסיפור אהבתי עם דויד. יום אחד, כשדויד חגג ליד ארון האלוהים. רקד והשתולל כמו אחרון פשוטי העם, לא יכולתי להתאפק וצחקתי עליו ואף עקצתי אותו באמירות מזלזלות ואמרתי כי לא כך מתנהג מלך. אני הרי יודעת איך מתנהג מלך, ראיתי כל חיי את אבי מתנהג בכבוד ולא משתטה בפני העם.

אך, לצערי, בעקבות דבריי המעליבים, התפתח עימות בינינו. עימות שביטא רגשות עזים של נקמה ושנאה הדדיים. האויבות שהייתה בין אבי לדויד קיימת עתה ביני לדויד אישי.

האמת שהתאכזבתי מאוד מדויד. אהבתי אותו והייתי מוכנה להקריב הרבה למען אהבה זו, כולל את יחסי עם אבי. אבל דויד ממש פגע בי. התנהגותו המכאיבה לא הייתה בגלל התנהגותי, אלא בגלל שנאתו לאבי. ממש ראיתי בעיניו את השנאה שעוברת אליי, ואולי מעולם לא אהב אותי? זה נורא בעיניי.

אני ממש לא יכולה לסלוח לו. אני שבורה מזה.

בסיום העימות בינינו, דויד אפילו אמר כי יעניש אותי על שפגעתי בו. הוא לא מבין שאיש ואישה רבים לפעמים. הוא לא מסוגל לסלוח לי ולא מוכן יותר להתקרב אליי. ממש מחזיר לי. הוא לא בא אליי בלילות ונראה כי לעולם לא אלד. אפילו לא אכפת לו שהוא עובר על חוקי ה'. אמרתי לו שבספר שמות, פרק כא, כתוב שבעל מחויב לדאוג לאשתו לשלושה דברים: כסות (לבוש ותכשיטים), שאר (מזון) ועונתה (קיום יחסי אישות במטרה להתרבות), ואם הבעל לא דואג לאשתו בדרך זו, היא יכולה לדרוש גירושים, אך זה לא הפחיד אותו. הוא ממשיך בשלו. אני מקווה שהמצב עוד ישתנה.

יומני היקר, אעדכן אותך בהמשך. שה' יעזור לי. אמן!

מחוז חיפה

"וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ הַכַּרְמֶל לֶאֱכֹל פִּרְיָהּ וְטוּבָהּ.."

ירמיה ב' 7

אליהו במבחן הכרמל

מחוז חיפה

חברי ועדת השיפוט

בטי דנון, מנהלת מה"ד חיפה

אנה ברזני, סגנית מנהלת מרכז הדרכה מחוז חיפה

זיוה ברוך, מדריכה, מינהל חברה ונוער

מירי פרידמן, מדריכה, מינהל חברה ונוער

מנהלת חברה ונוער מחוז חיפה : עינב יניב שוורץ

רכזת התכנית במחוז: אנה ברזני

תוכן עניינים מחוז חיפה

מקום ראשון

חט"ב: סיפורה של רחב / יובל ברגר.....67

חט"ע: מחזור שירים / ענבל שטיינברג..... 71

מקום שני

חט"ב: בעקבות אלנתן / סופי לי 72

חט"ע: מיכל ודויד / נב ינובר..... 75

מקום שלישי

חט"ב: כמו כל השאר / אוראל בנימני..... 80

חט"ע: ערכו של הטוב בבריאה ובתחילת האנושות / אביגיל שטיין..... 82

עבודות נבחרות

ריאיון החודש: כל מה שרציתם לדעת על עקדת יצחק / ענת רום..... 83

דוד וגוליית / דנה סושין..... 85

חנה אשת אלקנה – טיפול פסיכולוגי אצל ד"ר תמיכה / נוי חלו.....87

דיאלוג בחסות החשכה / טלי גרשטיקס.....90

ברכת מנהל מחוז חיפה לחוברת הארצית

במלאות 70 שנה לעצמאותה של מדינת ישראל, אני שמח על האפשרות הניתנת לתלמידים לחקור את עברם של העם ושל המדינה, המתחבר אל ההווה והצופה אל העתיד.

התנ"ך הוא הבסיס להיסטוריית העם היהודי, הוא יסוד קיומנו כעם, כאומה וכחברה. לאורך כל שנותיה, היהדות מקדשת את החינוך ואת ההנחלה של הערכים האנושיים.

תכנית הלימודים "תורה, נביאים וכותבים" נכתבה במטרה להעמיק את הקשר של תלמידי ישראל לספר הספרים, התנ"ך, ולחזק את זיקתם למורשת ישראל. תכנית זו היא חלק ממגוון פעילויות חינוכיות ערכיות שמקיימת מערכת החינוך במטרה לאפשר הזדמנות ללמידה משמעותית – למידה שהתלמידים מעורבים ושותפים פעילים בה. הכתיבה היוצרת מאפשרת לתלמידים למצוא את הרלוונטיות של התנ"ך לחייהם ולהעמיק את הלמידה בספר הספרים בדרך חווייתית ומשמעותית.

חוברת זו מציגה את התוצרים של תלמידי מחוז חיפה אשר נענו לאתגר הלימודי והחוויתי. במחוז חיפה קיימנו תהליך ארוך ומשמעותי לבחירה בעבודות הזוכות. ועדה מחוזית, בהובלת מנהלת מינהל חברה ונוער, בחנה את תוצרי הכתיבה של כלל התלמידים ובחרה מתוכם את היצירות המופיעות בחוברת זו.

תודתי למנהלי בתי הספר ולצוותי ההוראה ואחרונים חביבים לכם, תלמידים ותלמידות יקרים, אשר בחרתם להשתתף בתכנית זו. אני מאחל הצלחה לתלמידים הזוכים.

אסיים בציטוט של דוד בן גוריון, ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל: "אינני יודע בספרותינו או בספרות עם אחר אוצר תרבותי וחינוכי שישווה לתנ"ך". (בתוך: 'הזקן והעם', עמ' 75)

בברכה,

ד"ר סער הראל
מנהל מחוז חיפה

מקום ראשון חטיבת ביניים

סיפורה של רחב

יובל ברגר – כיתה ט', בית הספר הפתוח, חיפה

בהנחיית אושרה דואק

נכתב בהשראת ספר יהושע פרק ב

אורו של הירח הסתנן מבעד חרכים בקירות המרוטים של הפונדק. על הרצפה הסדוקה ישבו אנשים בבגדי עור ופרווה. רבים מהם חגרו נשקים מכל הבא ליד: חניתות ואלות רחבות. היה אפשר לראות אחד או שניים שבידם להב. הכיסאות, אם אפשר היה לקרוא כך לערמות זרדים הללו, רעדו אנה ואנה בעוד שיכורים מתנדנדים מהם כדי לקבל עוד כוסית משקה או כדי להוכיח לשאר הנוכחים מי מהם הוא גיבור חייל גדול יותר, או פשוט למי יש אחד גדול יותר. הפונדק הזה היה, כמובן, אחד מבתי הפונדק העלובים ביותר שראיתם בחייכם, אילו הייתם חיים באותה תקופה. לא הייתם רוצים למצוא את עצמכם חיים שם, וודאי שלא עובדים שם. שהרי רק חסך אימתני או איום כביר יובילו אדם לבחור בחירה שכזו.

ושם היא הייתה. עומדת כביכול בשלווה מאחורי הדלפק הרעוע וכל גופה דואב. היא שנאה אותם. כל אחד ואחד מהם. עומדים שם, מלהגים, שיכורים, רבים. היא כמובן בחרה בעבודה הזו. אך היא בחרה בעבודה הזו בשל שלטון חסר רחמים, אשר גזל ממנה את כל מה שהיא יכלה להשיג. היא הייתה לא כלום. תמיד. שום דבר מלבד ערמת זבל מהלכת בעיניהם של הגברים העצלים. היא לא הייתה חשובה לדבר אחר מלבד הסיפוק שלהם. היא ידעה שבעולם כזה לא תינתן לה זכות להחליט על הגורל שלה. על הבחירות שלה. היא תמיד תישאר שולית. לכן, כדי לדאוג למשפחתה, היא בחרה להמשיך חיה-מתה ולסחור בדבר היחידי שהיה ברשותה.

רחב הזונה. כך הם קראו לה ברחבי העיר, מתלחשים. והם היו באים אליה, משתמשים בה. משליכים אותה מעליהם ככלי, מכתימים את נפשה. לא הייתה לה בררה אחרת. אף אחד לא עשה דבר כדי לשנות את זה. הרי אחרי הכול, המצב היה נוח למדי מבחינתם. שימותו. היא חשבה לעצמה בעודה צוחקת מבדיחה של אחד מהם ומוזגת לו כוס משקה נוסף. מסתירה את המחנק המתעורר בגרונה עקב תחושת הידיים הלא רצויות הבוחשות בגופה כבשלהן.

קול גרירת רגליים וחריקת העץ הנשרך על רצפת האבן הגסה נשמע בעוד שני גברים חדשים נכנסו לפונדק. רחב בחנה אותם בדקדקנות בזוויות עיניה, בעוד השניים מהלכים וניגשים לשוחח עם שאר הגברים הרועשים. הם היו נמוכים מהממוצע ובגדיהם היו שונים במעט בצורת התפירה שלהם משל

שאר הגברים בעיר. רחב שיערה שמדובר בזוג נוודים, אולי בעלי כוונות רעות. זה היה פרט שרק אישה תוכל לראות, מכיוון שבמרבית המקרים, הגברים ראו את עצמם כלוחמים נעלים מדי, שלא יתעסקו ברקמה מיותרת. התנשאות זו מנעה מהם לזהות פרטים זעירים אך חשובים כגון אלו.

היא המשיכה לבחון אותם. כלי הנשק שהם נשאו עמם היו עוצמתיים פחות מאלו שהיא ראתה אצל נוודים בדרך כלל. הם נראו כמי שחיו בשבטים. הם התחילו לדבר עם שאר המקומיים. ומשהו בטון שלהם. משהו הזכיר לה את... לפתע הבינה. אלו מרגלים מעם ישראל. הם באו לחקור את האזור כהכנה להשמדתו. בני עמה פחדו מהם ומהסיפורים שהופצו עליהם. רחב חשבה במרירות שדווקא המרגלים המסוכנים הללו יכולים להיות המוצא היחיד שלה מהמציאות הנוראית, המנצלת והלא שוויונית שבה היא חיה. אולי היא לא תוכל להתנתק מחוסר השוויוניות המובהק בין הנשים לגברים, אבל היא תוכל לפחות להתחיל החיים חדשים ולהבריא את נפשה.

קול צעדים כבדים של אדם חמוש היטב הרעימו בשביל הסמוך לפונדק. היא קמה בזהירות והתמקמה במקום שבו תוכל לראות את הבאים. זה היה, כמובן, חייל מצבא המלך. היא הניחה שהוא בא לקחת את חייהם של המרגלים. בנינוחות הכי גדולה שהיא יכלה לגייס, כשהיא חשה את לבה דופק במהירות, היא ניגשה אל חבורת הגברים. "הנכם בטוחים שאין ברצונכם לשתות כוס משקה מחמם בלילה הקפוא הזה?" היא שאלה במתיקות. החייל נכנס בינתיים לבית מרוחק. רעיון החל להנץ במוחה, קורא לה בקולו המפתה. היא רצתה להקשיב לו, אך חששה ממשמעויותיו. כך או כך, היא ידעה שלא נותר לה זמן רב.

"כדאי לכם," פלט אחד מהם ומרפק אותה בידידות. מנהג שהיא מעולם לא הבינה. אחרי הכול, מי רוצה להשאיר בדרך ידידותית סימנים כחולים בחבר שלו? "הביצועים שלה הם משהו מיוחד," הוא נהם וקרץ לה בגסות. היא נלחמה בדחף להקיא וברצון המשווע להדוף אותו או לפחות לשלוח אליו מבט קשה. אך ביודעה את מקומה ואת העומד על כף המאזניים, היא בחרה לחייך. "המשקאות מצוינים בהחלט," ולאחר מחשבה קלה, היא החליטה לנצל את הרמזים הטיפשיים שהיו לחבורה הזו לגביה, ואמרה במתק שפתיים: "אני גם בטוחה שאוכל לשמור בעבורכם גם סוד קטן או שניים. משהו ששניים כמוכם, שמטיילים בחוץ בלילה לא ישכחו". מרבית הקבוצה החלה לפלוט נחירות צחוק רמות, ולקרוא קריאות משולהבות.

בעודה עושה זאת, המחשבות שטפו אותה. הרעיון שהתגבש במוחה הפחיד אותה. אך לראשונה בחייה, ניתנת לה הזדמנות יקרה מפז, הזדמנות חד פעמית שלא ניתנת לנשים כלל. לראשונה, תוכל להשפיע על חייה. לשנות את המציאות האכזרית שבה חיה. אחרי הכול, זו הייתה הכמיהה שלה כבר

זמן רב. היא יכלה בקלות להציב אולטימטום למרגלים, לעזור להם ולשקר לחייל. ראשה הסתחרר מהמחשבה המשכרת על השחרור ממגע גופם המחליא של הגברים הרבים העושים בגופה כרצונם, רוצחים את נפשה. מגעם דבק בה גם כשלא נגעו בה. היא הייתה חסרת אונים גם כשהייתה לבדה בחדרה, נרדמת בבכי. תחושת המחנק והכובד, התחושה שהיא לא מסוגלת להגן על עצמה מפניהם, אפילו בצורה הבסיסית ביותר, ליוותה אותה לאורך חייה. היא תוכל כך לפתוח דף חדש. אך המחיר. את המחיר ישלמו בני עמה. האם תוכל לעשות זאת?

"האם תישארו כאן הלילה?" היא שאלה, בעוד עיניה מציצות במהירות בחלון, מחשבותיה מרוחקות. "כן," אמר אחד מהם בקול עמוק ומלא ביטחון. "אחרי הכול הבנתי מחבורת דייגים שהולכת להיות סערה הלילה". היא הנהנה. "אם כך, האם תניחו לי להראות לכם את החדרים?" היא שאלה כשאינה מצליחה להסתיר את הרעד שבקולה. השניים הנהנו, והיא הובילה אותם במעלה גרם מדרגות עץ מפותל שחרק בכל צעד שעשו. כאשר הגיעו לחדר היא נכנסה עמם בזהירות וסגרה אחריה את הדלת. בחילה עלתה בגרונה לשמע הצעקות המשולהבות של הגברים שנותרו למטה. הם, כמובן, לא יחשדו שדבר בשיחה זו יוצא מהקשרו.

אך כאשר עמדה אל מול הגברים, החלו החששות לנקר במוחה. היא חשה בכובד ההחלטה העומדת בפניה. היא לא פחדה מהעונש, חייה כבר היו גרועים יותר ממוות בייסורים. אבל האם היא מסוגלת לבגוד בבני עמה? בכל מי שהכירה אי פעם? היא הצליחה להעלות במוחה אך ורק פנים מלגלגות. מנצלות. קורעות ומכאיבות. אך איך תגיב משפחתה אשר אהבה כל כך? ואיזה גורל מצפה לה בידי זרים אלו? הזרים – לפתע שמה לב לנוכחותם בחדר. עומדים ולא דוחקים בה כהרגלם של הגברים שהכירה. ממתינים למוצא פיה. האם העתיד שחלמה עליו אפשרי?

"אני יודעת שאתם מרגלים," היא פלטה, ממהרת לדבר לפני שתתחרט. מופתעת מאומץ לבה, היא המשיכה לנוכח מבטיהם החשדניים. "ישנו חייל בחוץ שמחפש אחריכם". היא עצרה לרגע, חוששת מעט מחוסר התגובה שלהם. אך החיים החדשים שדמיינה עודדו אותה להמשיך על אף הפחד. "אני מוכנה למסור לכם מידע שאתם צריכים, וגם להסתיר אתכם. אך עליכם להבטיח לי שכאשר תבואו לתקוף אותנו, תחוסו על חיי ועל חיי משפחתי". הם היססו למשך דקה ארוכה. דקה שדמתה לרחב כנצח. אך אז, אחד מהם לחש, בשקט, "מוסכם. התוכלי לספר לנו על בני עמך? האם יש לנו סיכוי?" היא הנהנה, נשימתה נעתקה לרגע לנוכח מבט ההערכה שחשבה שזיהתה בעיניו. היא לא הייתה רגילה ליחס מכבד.

"בסדר גמור," נהם השני בקול עמוק. "ביום ההתקפה, תאספי את בני משפחתך בביתך, ותקשרי על חלונך חוט בצבע שני. מי שיפרוץ אל ביתך ויפגע בכם, דמו בראשינו. אבל מי שיצא מביתך בעת ההתקפה, דמו בראשו, והוא יישא באחריות". היא הנהנה, עדיין ללא קול. היא חשה בלבה את הפחד, אך גם את ההתרגשות המפעפעת לנוכח ההבטחה. "רוב תודות לכם. ועכשיו, אנא סלחו לי. עליי להתכונן לבואם של חיילי המלך". היא סתרה מעט את שערותיה כרמז לנעשה בחדר ויצאה. בעודה יורדת במדרגות, נשמעו דפיקות חזקות וגסות בדלת. מחקות את קצב לבה ומורטות את עצביה המתוחים. היא פתחה את הדלת, נאחזת בה לבל תקרוס. מסתירה את הרעד בגופה. היא הייתה אמורה לפחד, אך היא רק חייכה. חיוך אשר הפעם יצא מלבה. חיים חדשים צפויים לה בקרוב.

מקום ראשון חטיבה עליונה

מחזור שירים

ענבל שטיינברג – כיתה י', בית הספר המשותף, חוף הכרמל

בהנחיית הגר אלון

שרי פונה להגר

הגר את שפחתי
מדוע תתגרי בי?
הרי את רכושי
עלייך לציית לי.
עשי מה שאומר
אל תחשבי לברוח
תשכחי מן המדבר
הן בידי הכוח.
הבן שבבטנך
כלל אינו שייך לך
מרגע היגמלו
הוא יילקח אליי.
ובעלי אברם,
אשר ידע אותך הפעם,
כולו שלי נותר
באהבה גדולה.

שרי פונה לאלוהים

ה', איך יכולת
לעצרני מללדת
אל שפחתי פניתי
וכבודי נרמס.
למרות גילי
אני חוזרת ושואלת
האומנם, אלי,
תיתן לי ילד?
חיכיתי לך שנים
אף ילד לא הופיע
היום אפעל אני
את שפחתי אשלח.
נמאס לי לחכות
מילותיך לא עוזרות
הבטחות צריך לקיים
את חיי עוד מעט אסיים.
כאשר פרעה אותי ידע
אתה נשארת במקומך
הייתי זקוקה לך אלוהים
איפה היית כשקראתי בשמך?
על כל הסבל שעברתי
רק דבר אחד ביקשתי,
ילד, בן,
ולמה לא נתת?

שרי פונה לאברם

אברם בעלי
איך ככה בגדת בי
ברגעים שהייתי כה זקוקה לך
רק על עצמך חשבת.
חמסי עלייך אברם,
את כל חיי עזבתי בשבילך
ואתה למרות כל שעבר עליי
נשאר אדיש לרגשותיי.
הגר עליי התנשאה
כי היא הרתה במהרה
וכאשר פניתי אליך לעזרה
המשכת בחייך וסובבת את גבך.
זוכר איך פעם כבר הפקרת אותי לטובתך
שלחת אותי לפרעה, התעשרת
ופרעה אותי ידע, זוכר?
לא העזתי להוציא אז מילה.
היום לראשונה מאז הכרנו,
אני לוקחת את גורלי בידיי
ומחליטה בעצמי לקבוע
את המשך קורות חיי.
ולא, אל תנסה לשכנע
אני האישה שרי,
יותר לא אשתוק.

מקום שני חטיבת ביניים

בעקבות אלנתן

סופי לי – כיתה ח', חטיבת אורט דפנה, קריית ביאליק

בהנחיית אפרת אוחנה

תהיתם פעם מה היה קורה אם היום החשוב והמרגש ביותר בחייכם היה הופך לסיוט בלהות שאין ממנו יציאה? כאילו כל עולמכם מחשיך וגופכם משתתק...

"וַיִּדַּר יִפְתָּח נֶדֶר לה' וַיֹּאמַר אִם נָתוֹן תִּתֵּן אֶת בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי. וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתִי לִקְרָאתִי בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לה' וְהַעֲלִיתִיהוּ עֹלָה" (שופטים יא, ל-לא)

היום זה היום. לאחר תקופה שהרגישה כמו נצח. ממש בעוד כמה רגעים אוכל להכריז על אהבתי לבת יפתח ולבקש מאביה את ידה.

אני זוכר את הפעם הראשונה שנפגשנו, זה היה בבאר, יומיים לאחר שאביה יצא להילחם ולהושיע אותנו, בני ישראל, כך היא סיפרה לי. שערה היה ארוך ומבריק ונדף ממנה ריח ורדים נעים. היא התקשתה עם דלי המים שמילאה, אז הצעתי לה את עזרתי והיא הסכימה בחיוך ביישני. במהלך הדרך לביתה, עם דלי המים, ניסיתי לשאול עליה כמה דברים, להכיר אותה קצת, אך היא לא סיפרה לי דבר מלבד שהיא בת יחידה ללא אחים (שופטים יא, לד: "וְרַק הִיא יְחִידָה אֵין לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ בַת") ושאביה יצא להושיע את בני ישראל. כשהיא הזכירה את אביה, חלף ניצוץ בעיניה וזוויות פיה התעקלו לחיוך קטן, היא התגעגעה אליו, ללא כל ספק. כשהגענו לביתה העברתי לידיה את דלי המים, היא הודתה לי על עזרתי ולאחר כמה רגעים שאלה: "מה שמך?"

עניתי: "אלנתן, כי נתן אותי האל בידי הוריי. כך סיפרה לי אמי בילדותי".

"ומי את?" שאלתי. לאחר שתיקה קצרה ענתה: "אני בת יפתח". תשובתה עוררה בי סקרנות, אך לא רציתי להיות חטטני מדי. "היי שלום בת יפתח," נפרדתי ממנה. "היה שלום אלנתן," אמרה ברוך. לפני שהספקתי להתרחק מספיק, היא הוסיפה: "מחר, בעלות השחר, אשוב לבאר ואחכה לבואך." ומיד לאחר מכן נכנסה לביתה עם הדלי.

חזרתי לביתי מוצף רגשות וסקרנות, והמשפט האחרון שאמרה לי בת יפתח הדהד לי בראש, סירב להישכח. כל פעם שחשבתי עליה, אחזה בי שמחה וחיוך התפשט על פניי.

כך עבר לו הזמן, נפגשנו, הכרנו, בילינו, כל פעם שראיתי אותה לבי קפץ משמחה, היא לימדה אותי דברים על עצמי, תכונות שלא הכרתי, אושר שלא חשבתי שארגיש. אז הבנתי שאת שארית חיי אני רוצה לבלות אתה ולא עם אף אחת אחרת. כשאביה יחזור מהקרב אבקש ממנו את ידה, הבטחתי לעצמי.

טוב, אז זהו היום. ממש עכשיו יפתח מגיע. ישבתי בביתה של בת יפתח וחיכיתי לבואו של אביה. בת יפתח עזרה לאמה בהכנות. לאחר זמן מה נשמעה קריאה והבנתי שיפתח כבר כאן. לבי התחיל לפעום חזק כל כך שחשבתי שעוד רגע יצא ממקומו. התרגשות הציפה אותי. לפני שהספקתי לעמוד על רגליי, זינקה כבר בת יפתח מפתח הבית לעבר אביה. יצאתי כמה רגעים אחריה וראיתי שהיא כבר הספיקה להגיע אליו. ציפיתי שהיא תגיע ואביה יחבק אותה, אבל במקום זאת הוא קרע את בגדיו וכרע על ברכיו (שופטים יא, לה: "וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֲהָהּ בִּתִּי הַכְרֵעַ הִכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הָיִית בְּעֹכְרָי וְאָנֹכִי פָּצִיתִי פִי אֶל ה' וְלֹא אוּכַל לָשׁוּב"). הוא זעק זעקת כאב. לא הבנתי מה קרה, בת יפתח עמדה קפואה במקומה. לאחר פרק זמן שהרגיש כמו נצח, היא חזרה לפתח הבית, היכן שהייתי, חיוורת כסיד ועיניה נפוחות, "מה קרה?" שאלתי אותה. היא לא ענתה והמשיכה לעמוד דוממת כמו רוח. "מה קרה??" שאלתי בקול, אך עדיין לא קיבלתי תשובה. אחזתי בכתפיה, טלטלתי אותה ותוך כדי זה שאלתי בצעקה, מבוהל עד עמקי נשמתי "מה קרה???". היא התחילה למלמל משהו שלא הצלחתי להבין. "תעני לי. בבקשה," התחננתי בפניה. אז היא אמרה "אני מצטערת..." ונכנסה בבכי לביתה. נשארתי לעמוד שם, כמו בול עץ עד שיפתח ניגש אליי בהבעה קודרת ושאל "מי אתה בני? למה אתה פה? לא ראיתי את פרצופך אף פעם". עניתי לו: "אני אלנתן ובאתי היום כדי לבקש את ידה של בתך". יפתח פתח את פיו ואמר: "צר לי, אלנתן, אך לא אוכל לאשר לך זאת". הייתי בהלם ושאלתי "מדוע?" הוא ענה לי: "כיוון שנדרתי להרוג את האדם הראשון שיצא מביתי כאשר אחזור בשלום מהקרב" (שופטים יא, ל: "וידר יפתח נדר"). עכשיו התחלתי להבין. הירצתי בזיכרוני את הרגעים האחרונים שוב ושוב ואז הבנתי שמדובר בבת יפתח. היא זו שיצאה מפתח ביתו ראשונה! הוא יהרוג אותה! היא תמות ולא נוכל לחיות יחד! עצב, אבל וגל של כעס הציפו אותי. רציתי להרוג אותו. "לך אליה, בני, תיפרד ממנה," אמר יפתח. "להיפרד" המילה הדהדה לי בראש. קרביי התהפכו, לא יכולתי לשלוט בעצמי, הזעם געש בי, מבלי לשים לב מצאתי את עצמי מתנפל על יפתח. צעקות נשמעו מסביב. מישהו לפת את מותני ומשך אותי ממנו. יפתח נעמד מולי רגוע כמו השלכת ואמר ברוך: "לך תיפרד מבתי". בדרך כלשהי קולו הצליח להרגיע אותי, לאחר שתיקה קצרה הנהנתי ועליתי לחדרה של בת יפתח. היא ראתה אותי ואמרה בלחישה את שמי. ניגשתי אליה וניגבתי דמעה מלחיה. היא אמרה: "אני מצטערת,". בלי לחשוב פעמיים חיבקתי אותה. לאחר זמן מה היא אמרה

במלוא הביטחון: "אלנתן, בבקשה, תבטיח לי שלא תתאבל עליי כל חייך, בבקשה תבטיח לי שתמשיך הלאה, תמצא לך אישה, תגדל ילדים שתאהב עד אינסוף ותעשה הכול כדי להיות מאושר! בבקשה תבטיח לי זאת!" חיבקתי אותה חזק יותר ועניתי ברוך: "אני מבטיח".

תהיתם פעם מה היה קורה אם היום החשוב והמרגש ביותם בחייכם היה הופך לסיוט בלהות שאין ממנו יציאה? כאילו כל עולמכם מחשיך וגופכם משתתק... טוב... לי זה קרה, והבנתי שאפשר לעבור הכול. החיים ממשיכים וצריך לדעת ליהנות מהם לא משנה מה קרה ואיזה מכשולים עברת, תמיד יש טוב בכל דבר!

מקום שני חטיבה עליונה

מיכל ודויד

נב ינובר – כיתה י', תיכון דמוקרטי קשת, זיכרון יעקב

בהנחיית אלעד גלבר

"ראשו כתם פז קווצותיו תלתלים שחורות כעורב. עיניו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב ישבות על מלאת" (שיר השירים ה, יא-יב)

אדמוני, יפה עיניים, טוב ראי.

בן לישי בית הלחמי, יודע נגן וגיבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר ואיש תואר וה' עמו.

ראיתיו בפעם הראשונה כאשר חזר מהמערכה עם הפלישתים בעמק האלה. אדמוני כולו, כולל ידיו ובגדיו, מדם של אחר. ישבתי בעזרת הנשים של חדר הכס, עם אחיותיי, אמי ונשות שרי אבי. כשהוא נכנס, ראשו של גוליית בידו, השתתק חדר הכס. הנשים שסביבי קפצו בבהלה והסיטו במהירות את מבטיהן. אחת מהן, אשתו של שר המלחמה, התעלפה והובלה משם על ידי כמה משרתים. אך אני לא יכולתי להסיט את מבטי. לא מהראש הנוראי, עם האבן הנעוצה במצח והדם הקרוש, אלא מהבחור עצמו, מגיבור המלחמה, מדויד. הוא היה מלוכלך ומיוזע, אך למרות זאת...

מעתה ואילך לא הקשבתי למתרחש. הייתי עסוקה מדי בבהייה בו. שמתי לב שבניגוד לרוב החיילים שתוך כדי דיבור עם אבי מגניבים מבטים לעבר עזרת הנשים, הוא לא עשה זאת אף לא פעם אחת. במקום זאת, הוא הרבה להביט באחי יהונתן שישב ליד אבי. היה משהו לא רגיל במבט הזה. הוא לא היה של הערכה או הערצה מרוחקת כמו אצל רוב החיילים. הוא היה של היכרות עמוקה, של חברות נפש. הוא היה מבט של חבר ותיק שמנסה להסתיר את היותו כזה. מאבי, שאול המלך.

אני מודה שהרגשות שטיפחתי כלפיו היו מעט אוויליים. לא רק אני שמתי לב לחן הנדיר שלו. דויד כיכב בשיחות הרכילות במדורי הנשים. כשהיה עובר על פנינו במסדרונות, כל הגברות היו מאנפפות וצוחקות בטיפשות. גם אם היו נשואות. הוא היה מקפיד לחייך בנימוס, אך כל תשומת לבו הופנתה לאחי, יהונתן, שאליו התלווה לכל מקום.

זאת הייתה אמי שרקחה את התכנית. כששמעה שאבי מתכנן לחתן את דוד עם מרב, למרות שהובטחה לעדריאל המחלתי, ומשידעה שאני אוהבת את דויד, ניגשה לדבר עם אבי. היא שכנעה אותו לתת את מרב לעדריאל ואותי להשיא לדויד. אבא הסכים מהר מדי. בדיעבד אני יודעת ששיחקתי בלא יודעין תפקיד במשחק המלוכלך שלו, שכל מטרתו הייתה להרוג את דויד. אבל באותו זמן הייתי פתיה ועיוורת והייתי מאושרת מכך שאבי מתחשב ברצונות שלי.

לא הייתי ערה לטיב המוהר שנתן דויד לאבי. גם לו ידעתי, ספק אם היה מפריע לי. וכי לא שווה אני מאה ערלות פלישתים? יותר מכך, הרי דויד הביא בסופו של דבר מאתיים ערלות פלישתים. האם משמעות הדבר שאני שווה בעיניו פי שניים משאני שווה בעיני אבי?

החתונה שלנו הייתה הפעם הראשונה בה דויד הביט בי. הוא לא טרח להתעניין לפני כן מי כלתו. הייתי כלי במשחק שלו לכוח ולמלוכה. לא יותר מכך. לא שמתי לבי על כך. התהלכתי באותם ימים בעיניים עצומות, בטוחה שדויד אוהב אותי כפי שאני אוהבת אותו. הוא עשה רק את הדברים ההכרחיים בנישואים שלנו, הקדיש לי תשומת לב רק כאשר הוכרח. בערבים היה יוצא לפגישות עם יהונתן במקום להישאר אתי בביתנו. לקח לי זמן להתעורר מהחלום שכפיתי על עצמי. להבין שמבחינתו אני מהמורה בדרך. שהוא לא עסוק כמו שהוא טוען שהוא, אלא סתם נמנע ממני ככל שיוכל. הכי הכאיבה לי בעסק הביש הזה האהבה שהוא רוחש לאחי. לאחי, במקום לי. יהונתן היה בבירור חשוב לו יותר ממה שאני אי פעם יכולתי להיות. עינתה אותי הידיעה שאהובי מעדיף את אחי על פניי.

"צר לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאד נפלאתך אהבתך לי מאהבת נשים" (שמואל ב, א, כו)

אמי היא שגילתה לי על תכניתו הנבזית של אבי. למרות אדישותו כלפיי ולמרות חלומותיי המנופצים, עדיין אהבתי את דויד. עזרתי לו לברוח באותו לילה. הורדתי אותו בעד החלון והוא הלך וברח ונמלט. הסתרתי ושיקרתי ורימיתי את אבי, שאול, מלך ישראל. בשבילו. בשביל דויד. נבון דבר. איש תואר.

"על משכבי בלילות ביקשתי את שאהבה נפשי ביקשתיו ולא מצאתיו" (שיר השירים ג, א)

לאחר כמה חודשים של עוינות בין אבי לדויד, נתן אותי אבי לפלטיאל בן ליש. הוא לא היה גיבור חיל ואיש מלחמה. הוא לא ידע לנגן, וה' לא היה עמו. הוא היה אדם עדין, שקט, שקול. מבחינתו לא הייתי דרך להשגת מטרה אלא המטרה עצמה. היותו מחותן למלך הספיק לו. הוא לא שאף לרמות גבוהות יותר, לא הרים עיניים תאוותניות לכיוון המלוכה. הוא היה מאושר ממני, ולמרות שבהתחלה

התחושה לא הייתה הדדית, בהמשך למדתי לאהוב אותו, על הרכות ועל תשומת הלב הנדירה שהעניק לי.

עברו כמה שנים. שנים שהיו נהדרות מבחינתי. פחות מבחינת מלחמותיו של אבי. בני ישראל נלחמו בפלישתים, נחלו כמה ניצחונות ועוד יותר תבוסות. המלחמה האחרונה של אבי התרחשה בהר הגלבוע. בני ישראל הפסידו, החלו לסגת. הפלישתים תפסו את אחיי ורצחו אותם. יהונתן, אבינדב, מלכישוע. כאשר ראה אבי שאין לו מוצא, הוא העדיף להרוג את עצמו ולא לתת לפלישתים את הזכות לעשות זאת. הוא נפל על חרבו. אבא. שאול.

כאשר הגיעה לאוזנינו השמועה, כמה ימים לאחר מכן, ידעתי על פי תחושה שדויד כבר תפס את כס אבי. ידעתי שלא יתמהמה הרבה, שברגע שייוודע לו שאבי ואחיי מתים, לא יהסס עוד בדרכו לשלטון. דבר אחד לא ידעתי. האם ידרוש ממני לחזור להיות אשתו? חשבתי, קיוויתי, שלא. הוא לא הביע בי עניין גם אז. למה שייזכר בי פתאום?

באותו יום, כאשר איש בשת התדפק על דלתנו, מלווה בפמליה מלכותית, לא העליתי בדעתי מהי מטרת בואו האמתית. איש בשת היה הבן היחיד של שאול שנותר בחיים, האח הצעיר ביותר. הוא היה אדם חלש, הן באופיו והן בגופו. עקב כך לעולם לא הורשה לצאת עם אחיו הבוגרים למלחמה. כך נותר יורש יחיד לבית אבי, יורש שלא יצא למלחמה אפילו פעם אחת, שישב כל חייו תחת כנפיה המגוננות של אמי. באופן רשמי, היה הוא המלך כעת. אך היה ברור לחלוטין מי הוא שמושך בחוטים. דויד.

לאחר כמה שיחות חולין ניגש איש בשת לעניין. "דויד בן ישי דורש את מיכל חזרה," הוא הודיע לפלטיאל, קולו רועד מעט. "הוא אומר שהיא שייכת לו באופן חוקי. הוא מבקש להזכיר לכם שהוא נתן בעבורה מאה ערלות פלישתים."

פלטיאל נראה כאילו מישהו סטר לו. הוא קם בפתאומיות ואיש בשת התכווץ במקומו. פלטיאל התעלם ממנו והחל לפסוע אנה ואנה בחדר, מכווץ ומרפה את אגרופיו בכעס.

"היא שלי באופן הגון," הוא הודיע לחלל החדר. "אביה נתן לי אותה."

"דויד מוסר גם ש..." איש בשת היסס. טיפות של זיעה קרה הופיעו על מצחו. "הוא מוסר שאם מיכל לא תגיע אליו הביתה בעוד שבוע, הוא ישלח מספר חיילים שיביאו אותה בכוח."

פלטיאל לא ויתר. הוא ניסה בכל דרך שהכיר, אך כשהתקרב המועד שבו נקב דויד, הוא נאלץ להרים ידיים. כשיצאנו בבוקר מביתנו, בלוויית איש בשת ואבנר, הוא החל לבכות. בכי שקט, דמעות זולגות

במורד פניו, פיו אטום, לא משמיע הגה. אני בעצמי לא בכיתי. חשתי ריקנות, הרגשתי חלולה. לא יכולתי להביא את עצמי להביט באחי הכסיל המבייש את שמו של אבי. אחזתי את ידו של פלטיאל בחוזקה בידי, ומדי פעם חשתי בדמעה שנושרת עליה.

כשהגענו לבחורים, פלטיאל נאלץ, בפקודת אבנר, לשוב לביתו. כשחיבק אותי, דמעותיו נספגות בשערי, ידעתי שלא אפגוש אותו שוב לעולם. ידעתי, בעוד הוא פונה לחזור בדרך שבה באנו, שלעולם לא אהיה עוד מאושרת כמו שהייתי בתקופה שבה הייתי אשתו. צפיתי בו מתרחק, מנגב את דמעותיו, עד שאיש בשת, אחי היקר, פקד עליי להמשיך.

לחזור לגור תחת אותה קורת גג עם דויד היה כמו מסע בזמן עבורי. מסע חזרה לזמן שבו גרנו דויד ואני, אז אשתו היחידה, יחד, מיד לאחר חתונתנו. הפעם זה היה קצת שונה. במקום לגור בבית, גרנו בארמון. ובמקום להיות האישה היחידה, כעת הייתי חלק מהרמון. השאר נשאר אותו הדבר. אותה הרכושנות, אותה אדישות ואותו חוסר תשומת הלב. אני סתם חפץ, סתם מדליה על קיר ההישגים של דויד רועה הצאן שהביס את גוליית, שהתחתן בשאול, המלך הקודם זצ"ל.

ארון האלוקים מגיע לירושלים! בהחלט אירוע מרגש והיסטורי. על נשות דויד נאסר להשתתף בחגיגות. במקום זאת, התקבצנו בקומה השנייה ליד כמה חלונות המשקיפים אל רחבת הכניסה של הארמון. הרחבה הייתה מלאה עד אפס מקום. קול שופר נשמע לפתע. נשים בעלות ילדים דחפו אותם קדימה כדי שיוכלו לראות טוב יותר. כתריסר כוהנים יגעים נשאו את הארון לתוך הרחבה. הקהל נע קדימה בהתרגשות. אי שם בקצה הרחבה קבוצה של לויים החלה לנגן, מנגינה קצבית ושמחה. תזוזה בקדמת הקהל, ליד הארון, תפסה את עיניי. נשימתי נעתקה ובחילה החלה מטפסת במעלה גרוני. היה זה דויד, מלך ישראל הנכבד. הוא רקד, גופו מכרכר ומפזז. זקנו ושערו האדומים היו פרועים בהילה סביב ראשו. גם מרחוק היה אפשר לראות שהוא שתוי, עיניו שקועות ודהויות. אך גרוע מכול, הוא, שהיה נגן כינור מוכשר כל כך, לא רקד בקצב. קפיצותיו ונענועי זרועותיו לא תאמו את השיר שהלויים ניגנו. אדמוני. יפה עיניים. יודע נגן.

התרחקתי מהחלון בגועל. פעם הוא היה אחר, ניסיתי לשכנע את עצמי. הוא התדרדר כל כך. ובכל זאת... דויד מלך ישראל.

החגיגות נמשכו עוד שעות רבות, אך כשהרעש דעך בסופו של דבר, יצאתי למסדרונות, לחפש אותו. אף פעם לא הייתי מהנשים שאומרות את דעתן. גדלתי בחצר המלכות והתחנכתי להיות גבירה עדינה

ומכובדת. אך הפעם לא יכולתי לשתוק. כשמצאתי אותו ליד מרתף היינות, אמרתי לו בדיוק מה אני חושבת עליו.

הוא בהה בי לרגע, ותהיתי אם הוא הבין, אם יש צורך שאחזור על דבריי. אבל אז הוא סינן, "לפני ה' רקדתי. ה' – שבחר בי על פני אביך וביתו להיות מלך על עם ישראל."

ידעתי שהוא צודק למרות מצבו המטושטש. ידעתי שה' באמת העדיף את דויד על פני אבי ואחי. אבל הידיעה הזו כאבה כל כך. פסעתי צעד אחד קדימה וסטרתי למלך על פניו. כל מה שראיתי לפני שהסתובבתי והלכתי משם הייתה הבעת התדהמה על פניו.

יש שיאמרו שבגלל אותו מאורע לעולם לא היה לי ילד. ודאי יאמרו זאת יראי ה' או אלה המאמינים באמונות טפלות. אך האמת פשוטה בהרבה. מאז אותה סטירה, קיים נתק ביני לדויד. הוא לא קרא לי אליו מאז אפילו פעם אחת. וגם לו היה קורא – הייתי מסרבת לבוא.

מאסתי בתפקידי ככלי משחק.

מקום שלישי חטיבת ביניים

כמו כל השאר

אוראל בנימיני – כיתה ט', חטיבת ביניים רבין, קריית ים

בהנחיית אספוב סיון

זו הייתה התקופה המקראית,

אי שם בספר בראשית.

חי לו אדם ושמו אברהם,

אשר צאצאיו נועדו להפוך לגוי גדול – לעם.

אברהם היה בקשר טוב עם אלוהים,

הם דיברו שעות רבות ואפילו ימים,

האל בחן אותו בעשרה מבחנים,

ומעשי אברהם, כולם היו מוצלחים.

במבחן העשירי והגדול מכולם,

נדרשה הקרבת בנו הקטן של אברהם.

אברהם לא היסס לרגע,

והתכוון לשחוט את בנו, אך לפתע,

הגיח מלאך ה' על ההר,

ואמר "אל תשלח ידך אל הנער".

בעיני אלוהים, אברהם צלח את המבחן,

ומה, לפי מדרשי חז"ל, מוסר ההשכל?

אברהם הצליח בעקדה, מבלי להתבלבל,

אך הפרט שהשמיטו, שאין הם יודעים,

הוא מדוע אברהם אינו מדבר יותר עם אלוהים?

לשאלה עולה פרשנות אחרת,

שונה מכל פרשנות מוכרת,

אברהם בעצם נכשל בעקדה,

כישלון חרוץ, ממש דבר נורא.

המבחן נועד לבחון אנושיות,

נאמנות ביקורתית, ולא צייתנות.

אברהם נהג מתוך הרגל,

לציית ולנהוג לפי דברי האל.

אלוהים חיכה שאברהם יסרב לו,

לשחוט אדם על לא עוול בכפו?

ישכיל לעמוד מולו, יעמוד על שלו,

אך במקום זאת, הוא התכוון להרוג את בנו.

אלוהים חיפש אדם שונה,

אחד שיצעק עליו ויתווכח אתו כאשר הוא טועה,

אחד שאתו יחפש דרך חדשה,

ובמקום זאת, מצא עוד עבד מאמין נטול מחשבה.

מכאן אנו למדים מוסר השכל חדש,

צריך לעמוד על שלך, מתי שנדרש,

לחשוב על כל דבר שעושים,

לפני שנרצח את בנינו לפי פקודת אחרים/האלוהים.

מקום שלישי חטיבה עליונה

ערכו של הטוב בבריאה ובתחילת האנושות

אביגיל שטיין – כיתה י', ריאלי בית בירם, חיפה

בהנחיית מיטל בלומנטל-גורדון

אושיט ידיי לטוב בחיקי,
הוא הוצב לנגד עיניי.
אספח אותו ליכולותיי,
בכך לימדוני להאמין.

הוא ניתן לי,
נטול הוראות לתפעול.
אספק הכרעה שרירותית –
היא תיפסל מהיעדר ביסוס.
– מהיעדר הבנה.
הייתכן שמקומי בגן עדן?

אגש לטוב מסביבי,
זוהי אכן בחירתי?
אספח אותו ליכולותיי,
בכך נכפיתי להאמין.
והרי אני זכאית
להכריע.

אולי, ייתכן
שהחופש לבחור, מזמן
– נלקח ממני. ואני מגן עדן
גורשתי.

ריאיון החודש: כל מה שרציתם לדעת על עקדת יצחק

ענת רום – כיתה י"א, תיכון חדרה, חדרה

בהנחיית אילנית כהן

ע': שלום לך אברהם בן תרח! אני שמח שהסכמת להקדיש מזמנך ולהתראיין ל"כנען היום". כפי שאתה יודע, התפרסמה שמועה בעם על מקרה איום ונורא – עקדת יצחק!

א': אכן, מעשה זה קרה. נתבעתי על ידי אלוהים להעלות לעולה במו ידיי את בני יחידי.

ע': לפי השמועות, רק ההליכה וההכנות לעקדה לקחו קצת יותר משלושה ימים. מה חשבת בזמן הזה? איך לא התחרטת?

א': כל יום היה יותר קשה מקודמו. ביום הראשון, לעומת שאר הימים, הזמן להתלבטויות היה מועט, רק בלילה אלוהים התגלה לפניי, ובבוקר כבר השכמתי לקום ולצאת לדרך. יצאתי ממש מוקדם גם בגלל ההליכה הארוכה שציפתה לנו וגם בגלל שרה – לא רציתי שתעצור בעדי, זה היה צו אלוהים ואני יודע כמה היא אוהבת את יצחק. במהלך ההליכה הממושכת, חשבתי הרבה. לא ידעתי אם לשוב על עקבותיי, אם להמשיך ללכת. התלבטתי ארוכות. המעטתי בדיבורים כדי להקל על עצמי. כשראיתי את המקום מרחוק, ציוויתי על שני משרתיי להישאר במקום והתחלתי ללכת לבד עם יצחק.

ע': איך יצחק לא התנגד בכלל?

א': יצחק לא ידע מה הולך לקרות לו. וכשכבר הבין, הוא כבר היה עקוד ולא יכול להתנגד. המשכתי להגיד לו שאני אתו, שאני לא עוזב אותו, כדי שיהיה יותר קל לשנינו. הוא ידע שהוא הולך למות, ואני ידעתי שאני הולך לאבד את היקר לי מכול. אחרי שהגענו להר וכשכבר הכול היה מוכן, הושטתי יד למאכלת כדי לשחוט את בני. רק אז הופיע מלאך ועצר אותי. הוא אמר לי בפירוש שזה היה ניסיון של אלוהים.

ע': רגע, זה היה ניסיון של אלוהים? אלוהים רק רוצה שנאמין בו כל הזמן, והוא דורש ממך להרוג את בנך בשבילו? מה זאת אומרת, שהאמונה באלוהים קודמת למוסר?

א': אלוהים רצה לבחון עד כמה אני נאמן לו ומאמין בו, אך בסופו של דבר אלוהים עצר אותי מלעשות את המעשה לאחר שהבין כי אני נאמן לו יותר מכול. אתה יכול להסתכל על זה ככה, אבל אתה יכול גם להגיד שבגלל שהוא עצר אותי, הוא רצה להוכיח שאין התנגשות בין אהבת אלוהים לבין אהבת

המשפחה. בנוסף, הוא רצה להוכיח שכל אחד יכול להיות נאמן לו, אם אני, זקן בימים, עולה חדש מחרן שלא מכיר כל כך את האזור, הלכתי שלושה ימים בשבילו כדי לבצע את הנורא מכול, והצלחתי, כל אחד יכול.

ע': אם נחשוב על זה, אלוהים ברך אותך שמיצחק יצא לך גוי גדול. הדרישה להעלות אותו לעולה לא קצת סתרה את ההבטחה שלו? חוץ מזה שהוא בעצמו נתן לך את יצחק, אז למה לו לקחת אותו בחזרה?

א': נכון, אך לא חשבתי על זה בכלל. הייתי שקוע במחשבות אחרות, כמו למה בכלל אני עושה את זה? אם הייתי נזכר בזה, זה היה רק מכביד עליי – למה לי להפסיד את הברכה המדהימה הזאת? יכול להיות שאם הייתי מתנגד, בגלל זה אלוהים היה חוזר בו מן ההבטחה הזאת, בגלל שהיה רואה שאני לא מאמין בו בהיותו אלוהים, אלא מאמין בו רק למען טובתי האישית. בלי קשר, מה שאלוהים נותן, יש לו גם את הזכות לקחת במידת הצורך.

ע': אז למה דווקא אתה אברהם? למה הוא בחר לנסות דווקא אותך?

א': אני חושב שזה בגלל סדר האירועים. אתה מבין, בדרך כלל אדם עושה מעשים טובים ומצוות, ורק אז מקבל את הגמול מאלוהים. כלומר, אין לו צורך להוכיח את עצמו לקבלת הגמול כי כבר עשה זאת. אצלי, לעומת זאת, זה היה הפוך. קודם אלוהים הבטיח לי הבטחות ובירך אותי בלי שהוכחתי את עצמי. זאת אומרת שבמבחן האמונה שלי באלוהים עדיין לא עמדתי ולכן היה מן הראוי שאלוהים ינסה אותי בכל דרך שהיא.

ע': היה נעים מאוד לשוחח אתך אברהם! תודה רבה ובהצלחה בהמשך הדרך!

א': תודה לך.

דויד וגוליית

דנה סושין – כיתה י', תיכון חוגים, חיפה

בהנחיית בן וולפה

"וַיֹּאמֶר דָּוִד ה' אֲשֶׁר הִצִּלַנִי מִיַּד הָאֲרִי וּמִיַּד הַדֹּב הוּא יַצִּילֵנִי מִיַּד הפלישתי הַזֶּה" (שמואל א, לז)

השמש הייתה בהירה באותו יום. היום שדויד נלחם בגוליית. זה נראה כאילו השיער האדמוני שלו זורח, זה נראה כאילו דויד עצמו זורח.

המבט על פניו היה נחוש. ההבעה שלו הייתה כהבעת לוחם אמתי, רגע לפני שפשוט לקח חלוק נחל, אבל בפנים הוא רעד. דויד היה מבועת מהמחשבה שעליו להילחם בגוליית. הפלישתי היה גבוה וחסון, בעל כלי נשק טובים ושריון, וכל מה שדויד לקח היה רוגטקה וחלוק נחל, והוא ציפה לנצח בזכות האמונה באל. אין צורך לתאר כמה מפוחד הוא היה, אבל ככל שהוא הסתכל יותר על עמו, ככה הוא הבין שאסור לו להראות את הפחד. הם חשבו שהוא מטורף, כמובן, אבל הוא היה בטוח שבמקום כלשהו הם כן האמינו שהוא יכול לעשות את זה. לא, להראות חרטה או פחד עכשיו ייקח מהם כל שבריר תקווה שיש – אם יש – וינפץ אותו, אז דויד שמר על פנים אמיצות.

הוא נכנס לזירה ההיא בידיעה מוחלטת שהוא יכול למות, אבל זה לא עצר אותו.

כשגוליית הפלישתי נכנס, הוא היה בטוח בכך.

הוא היה ענק בגודלו, הוא לבש שריון קשקשים מלא וקסדת נחושת, וכידון נחושת היה על גבו, אבל מה שהיה הכי מפחיד הוא התגובה של הפלישתים.

ברגע שגוליית יצא הם הריעו לו, הקולות החרישו את דויד והלחיצו אותו יותר. הוא לא ידע מה הוא עושה או למה הוא עושה את זה, כל מה שהוא הוא ידע זה שהוא חייב להאמין ושמאוחר מדי להסתובב אחורה. השמש סנוורה אותו טיפה ועברו כמה שניות עד שהיה יכול להסתכל על יריבו בבירור.

בשלב מסוים, דויד התרגל לתרועות, זה נעשה רעש סטטי ברקע בעוד הוא מתרכז בגוליית ומנסה למצוא את נקודות התורפה שלו, ואז קרה משהו שביעת אותו.

גוליית התקדם לעברו.

וכל הפלישתים השתתקו.

הקרב התחיל: בתנועה כבדה שלח גוליית את כידונו לעבר דויד, שהיה קל רגליים והתחמק בקלות.

עם כל תנופה הענק התעייף, בזמן שדויד קפץ הצדה או אחורה.

גוליית היה אדם מאיים מאוד, כל דבר בו ובחזיתו היה מאיים, אבל דבר אחד שלא חשב עליו היה המשקל.

הענק עצמו לא היה קל, ועם כל הכלים שהיו לו והשריון, אין פלא שהוא נפל מהר כשדויד סוף סוף עשה את המהלך שלו.

בתנועה מהירה הוא קפץ ומתח את חלוק הנחל שלו על הרוגטקה. זאת ההזדמנות שלי, הוא חשב כשהוא שלח אותה לעבר הענק הפלישתי, והענק נפל וככה במהירות פשוט... מת.

דויד לא הבין את זה. הוא היה נער, הוא היה קטן ורזה. לא היה לו סיכוי לנצח, לא היה לו שמץ של סיכוי להרוג את גוליית, והוא בכל זאת הצליח, וגוליית נפל כה מהר שזה היה כמעט מפחיד.

העם לא היה יכול להאמין למה שקרה שם. דויד היה לגיבור בין אנשיו והוא עצמו לא היה יכול להאמין למה שקרה, אבל מאותו היום דויד מעולם לא פקפק באמונתו באלוהים.

חנה אשת אלקנה – טיפול פסיכולוגי אצל ד"ר תמיכה

נוי חלו – כיתה ט', חטיבת ביניים רודמן, קריית ים

בהנחיית אורן אבקסיס

פגישה ראשונה

חנה הגיעה למפגש שלנו בקליניקה שלי לבושה בבגדים העשויים מצמר כבשים וארוגים בצורה צפופה, שמעידים על היותה ממעמד גבוה יחסית.

הייתה עצבנית וכעוסה, מראה החיצוני העיד על כך – מלבד הבגדים, שהיו ככל הנראה ממיטב מחלצותיה, שיערה היה אסוף בצורה מרושלת ופניה היו חיוורות במקצת.

צורת הדיבור שלה הייתה לחוצה, כאילו יש לה הרבה דברים להגיד.

מצבה המשפחתי: נשואה, צרה אחת, אין ילדים.

נושא המפגש העיקרי: יחסיה עם צרתה.

אני: שלום חנה, ראיתי שאת קצת נסערת, בואי שבי, הירגעי, ונתחיל בשיחתנו, ספרי לי, למה הנך נסערת כל כך?

חנה: טוב... אני מניחה כי ידוע לך שהייתי צריכה לקבוע אתך פגישה דחופה וזאת מפני שאני לא יכולה לסבול יותר את צרתי, כלומר אשתו הנוספת של בעלי – פנינה!

היא פשוט משגעת אותי! היא לא מפספסת אף הזדמנות ללעוג לי ולהכעיס אותי על כך שאין לי ילדים ולה יש!

הנה... ממש עכשיו, כמה דקות לפני שבאתי, התיישבנו כל המשפחה... גם כן משפחה... יותר נכון להגיד "המשפחה של אלקנה ופנינה" ואני, "חנה העקרה".

בכל מקרה, התיישבנו לאכול ארוחת ערב יחד ואלקנה חילק לכל ילדיו מנות, והיא רצתה להדגיש את זה שיש לה הרבה בנים ולכן, כאשר אלקנה חילק מנה לכל אחד מהילדים, פנינה אמרה "תן לבני זה **וגם** לבני זה". זה נורא מכעיס, הרי את יודעת שאין לי ילדים ויש לי קנאה כלפייך אז מדוע את צריכה להדגיש את זה כל כך? אני מנסה לא להגיב לה ולהתנהג בקור רוח ובאצילות כלפיה, אבל בחדרי חדרים, זה הופך אותי לאומללה ואני מרגישה שאני חייבת לפרוק את כל כאבי.

אני: חנה, קחי לך כמה דקות ותחשבי טוב על מה שאני אומרת לך כעת. האם יכולה להיות סיבה שבעקבותיה פנינה מנסה, לפי מה שאת אומרת, להכעיס אותך עד כדי אומללות?

חנה (לאחר דקות ממושכות של חשיבה)**:** אממ... ובכן... אני מניחה שיכולות לעלות לי כמה סיבות למה היא מתאכזרת אליי. אולי אני אשמע קצת מתנשאת, אבל זה ידוע שאלקנה תמיד אהב אותי יותר משאהב אותה, אני הייתי אהבת נעוריו, ובינינו... הסיבה היחידה שהוא התחתן עם פנינה הייתה כי איני יכולה להביא ילדים. את האמת, יכול להיות שזה גם מה שקרה היום בארוחה כי זה קרה מיד אחרי שאלקנה הגיש לי מנה אחת אפיים. בעצם, עכשיו כשאני משחזרת את זה, גם ראיתי כמה היא קנאה בי כשהוא הגיש לי את המנה הכפולה בצורה אוהבת כל כך ורומנטית. כנראה שהיא מקנאה בי. יכול להיות שאני כעת נותנת לתמימות שלי להשתלט, אבל יכול להיות שהיא עושה את זה כדי לעזור לי, לעורר בי מוטיבציה להמשיך להתפלל לה' ולנסות בכל מיני דרכים להביא ילדים לעולם.

אני: הקשיבי לי חנה, לא כל דבר רע שעושים נועד לפגוע, ואולי, כפי שאמרת, פנינה באמת מנסה לעזור לך ולעורר בך מוטיבציה ואופטימיות. אני מציעה שתמשיכי להתייחס לזה כאל משהו שנעשה עבורך ותתרכזי בעיקר – שהוא למצוא דרך להביא ילדים, אם תהיי נחושה בדעתך אין סיבה שלא תמצאי דרך!

חנה: תודה רבה ד"ר תמיכה, עזרת לי מאוד, מקווה שבפגישתנו הבאה אבוא אלייך עם בשורות טובות.

מסקנות מהמפגש

חנה מתוסכלת מכך שאין לה ילדים, היא מקנאה בפנינה צרתה על כך שלה יש ילדים. מה שמנחם אותה זה בעלה האוהב אלקנה. היא נואשת לילדים ומוכנה לנסות כל דרך.

נקודת אור – לעתים חנה רואה במעשיה של פנינה גם דברים טובים.

פגישה שנייה

חנה הגיעה למפגש בקליניקה שלי, שוב לבושה במיטב בגדיה, מאופרת ומטופחת.

היא הגיעה קורנת מהרגיל ומאושרת, נראה כאילו עברה מהפך.

אני: חנה, שלום לך! נראה כאילו את עברת ממש שינוי מאז מפגשנו האחרון, שתפי אותי, מה עבר עלייך בשנה האחרונה?

חנה: את לא מבינה! אני פשוט האישה הכי מאושרת בעולם! כרגע התבשרתי שאני בהיריון! אני אספר לך במהירות איך זה קרה כיוון שאני רוצה כבר לספר לאלקנה. כמה ימים לאחר שהסתיים מפגשנו, נכנסתי לדיכאון עמוק והלכתי עם אלקנה למקדש ה' בשילה. מצאתי במקדש חדר ריק וכשנכנסתי אליו פשוט הרגשתי ריקנות. כל רגשותיי צפו, הייתי מרת נפש והתחלתי להתפלל לה' שייתן לי ילד. תוך כדי התפילה גם נדרתי נדר – שכאשר הוא ייתן לי ילד, אני אקדיש אותו לה'.
עלי הכהן חשב שאני משוגעת, שיכורה, והאשים אותי סתם שאני "בת בלייעל". כאשר הסברתי לו את אשר על נפשי, הוא בירך אותי ובסופו של דבר – זה השתלם, אני בהיריון!

אני: את יודעת, חנה, אני נזכרת בתובנות שלך מהמפגש הראשון, שאמרת לי שלמרות כל מעשייה של פנינה אולי היא מנסה דווקא לעורר בך מוטיבציה לתפילה ותקווה. נראה לי שהחשיבה על נקודת זכות עזרה לך בתהליך. אני כל כך שמחה עבורך חנה! אני בטוחה שיצא מילדך משהו ענק! לכי, לכי מהר לספר לאלקנה!

חנה: תודה רבה לך ד"ר תמיכה. תמכת בי ועזרת לי מאוד!

סיכום מפגש

חנה מאושרת שוב, כמה דקות לפני המפגש גילתה שהיא בהיריון לאחר שלא הפסיקה להתפלל לה'.
אמנם, חנה אישה חזקה מאוד, אך כל מה שנוגע לילדים ולמשפחה זו נקודת התורפה של כל אישה, מקווה שלא תיכנס לדיכאון כשתצטרך למסור את הילד.
נדרשת בהמשך פגישה נוספת לתמיכה ולהדרכה.

דיאלוג בחסות החשכה

טלי גרשטיקס – כיתה י', תיכון מקיף, נשר

בהנחיית אלכס רויטמן

פעמים רבות, אני תוהה למה אני ממשיך לעלות לארץ. חציית המנהרה, שתחילתה בחוג האחרון וסופה בהר ציון, אורכת זמן רב. אני מגיח בסוף יום העבודה, לפעמים אפילו כשהירח החיוור רק מתחיל לעלות. בעבר נהגתי להתיישב בשיכול רגליים על ההר ולצפות בכוכבים, אבל גם ההנאה הזאת נלקחה ממני.

רק כשאני מתרחק דיי ממלכודות התיירים ומבתי התפילה, אני נזכר למה עליתי לכאן מלכתחילה.

תמיד אהבתי להשתעשע ברעיון שאוכל להתהלך ביניהם, בלתי נראה. עשיתי זאת פעמים אחדות לפני שנמאסו עליי כולם. בפעם הראשונה שעליתי לירושלים קניתי בשוק תרמיל חום, עשוי עור, ולמרבה הפתעתי לא עוררתי באף אחד חשד באשר לזהותי. קל היה לשטות בהם. מאוחר יותר רכשתי גם קיסמים, כדור שלג מחנות המזכרות ופריטים אחרים שהקסימו אותי. את כולם הנחתי בתיק שלקחתי אתי בכל גיחה נוספת לעולם החיצון.

באחד הלילות, צדה את עיני גבעה עירומה שלא ראיתי עד כה, מעליה התנוסס עץ תאנה משובח. בהתרגשות גדולה פניתי לשם. היא הייתה מרוחקת מהמנהרה, אך בלבי ידעתי שלא אוכל לחזור אל הגבעה הזו בלילה של יום המחרת. כוח גדול יותר מכוחי שלי דחף אותי ללכת לשם.

וכך פסעתי בשבילים, פונה בפנייה זו או אחרת, כשתרמיל על גבי וקיסם בפי. כלל לא הרגשתי מנוכר לעולם.

בחצי הדרך הבחנתי בדמות שנשענה כנגד העץ. חשבתי לסגת תחילה, אך פרט יחיד דחף אותי להתקרב אליה בכל זאת: הדמות לא הדיפה צחנת אדם. לכן המשכתי ללכת, להתקרב אליה עוד יותר, אך היא מצדה לא הסתובבה ואף לא הכירה בקיומי. הטלתי את התרמיל שלי על ראש הגבעה וניגשתי אליה.

"שלום," אמרתי בעברית צחה. היה נדמה שאדם יחף נשען כנגד עץ התאנה. החזות שלו – חזות של חסר בית, סתרה את ההיגיון הבריא שהדביק עליו תווית של שד.

הוא לא טרח להסתובב אליי או להשיב במילים, אלא רק גנח במה שניתן היה לפרש ככאב. "תגיד לי, תגיד," מלמל בשקט, "יש לך קצת מזה? אתה יכול להביא עוד?" לא הבנתי למה התכוון. ואז ראיתי שהוא אוחז בידו בקבוק זכוכית ועליו הכיתוב "אזהרה. שתייה מופרזת מזיקה".

לקחתי מידיו את הבקבוק והתיישבתי לצדו משום שלא היטבתי לראות את פניו. "ודאי," אמרתי בשקט. "אעשה הכול. נדמה... שאתה במצוקה. אתה רוצה שאלווה אותך לעיר?"

"לא," השיב בלחש. "אין צורך. עזוב אותי לבד." עיניו הכבדות נחו על אדמת הגבעה. הנחתי את בקבוק הזכוכית בתרמיל שלי, אך הפסקתי לנבור בין חפציי כשלפתע הרים את מבטו ונעץ בי את עיניו עזות המבע. "אינך מזהה אותי, מה?" נדתי בראשי לשלילה. הוא קיבע שוב את עיניו באדמה, מאוכזב. "כך גם חשבתי. התחפושת הזו," הוא הרים את זרועותיו, "הצליחה לשטות אפילו בך."

עיניי נעצמו. אוויר הלילה נהיה צלול יותר, חד יותר. ודאי, קראתי בלבי, ודאי.

"בדרך כלל," הוא המשיך, "אני מרגיש, ואת זה אני מוכן לחשוף בפניך בכנות, שאף אחד לא מכיר בי באמת. אני חושש שכבר לא אכפת להם. אתה מכיר, את התחושה הזו?"

"ללא ספק," השבתי. זיכרון מר, של אחת הפעמים שבהן הסתובבתי בגלוי בשוק של ירושלים, עלה בדעתי. בעודי מסתובב ברחבה ובוחן זני פירות וירקות, נתקל בי איש עיוור. ביקשתי ממנו סליחה, כדוגמת האנשים האחרים בשוק שנתקלו בי, אך במקום להתעלם ממני – חיבק את זרועי ומישש את סנטרי ונראה כי בהחלט זיהה אותי. ניסיתי להתנתק ממנו, סטרתי לזרועו, אך הוא המשיך לאחוז בי בעורמה וקרא בקול: "האדון המכובד הזה יביא עלינו את הקץ, אחים! תקשיבו היטב, ולא – הוא לא יסתלק מכאן!"

יתר האנשים בשוק הפסיקו את מעשיהם. הגברות שמטו את סליהן ונערים צעירים הכינו אבנים ליידוי. עיניהם ההמומות היו נעוצות בי, ובפעם הראשונה מאז עליתי לירושלים – ולאדמת הארץ בכלל – נראה כי הכול ראו אותי במערומיי. הסתכלתי אל תוך עיניהם ההמומות והחרדות, כשהעיוור זעק בקול – "זהו השטן!"

נסתי משם, תרתי משמע, על נפשי. המבוכה שנגמרה לי בגלל התקרית אילצה אותי להסתגר בעולם התחתון למשך עידנים לפני שהעזתי לשוב העירה כדי לחדש את מלאי הקיסמים שאזל.

אירוע דומה אירע לי בתקופה מאוחרת יותר, בשוק מחנה יהודה. ישבתי על גרם מדרגות והאזנתי כהרגלי לשיחות בין העוברים והשבים, עד שזקן אחד בעל רעמת שיער ארוכה נעצר מולי, הצביע עליי וניסה לגייס את תשומת לבם של יתר האנשים. עמדתי לברוח שנית, מחשש שאצטרך להתעמת שוב מול ההמון, אבל נראה כי הכול התעלמו מתחינותיו ומזעקותיו ולא טרחו אפילו להפנות את ראשם. הם המשיכו ללכת. חלקם פלטו בכעס את המילים "שוטה", "אידיוט", אבל פרט לכך לא התייחסו.

"אבל אסור לך לקחת את זה באופן אישי. הם עסוקים, כך נדמה לי, בדברים אחרים. אין להם זמן להתעכב על קטנות. אנחנו אמורים, אני חושב. ולמרות זאת, אני לא מסוגל להסתגל לנוכחות שלהם. פעם זה היה אחרת." עצרתי, הוצאתי את קופסת הקיסמים מתיק העור והצעתי לו אחד. הוא הסכים,

לקח אותו, ודחף אותו אל בין שיניו. המשכתי: "אבל אני זוכר לטובה שהיה אדם אחד, גדול יותר מכל בני קדם, שהאמין בך עד הסוף והיה ממשיך להאמין לו היה חי."

"מי?" הוא השתהה דקה ארוכה, כמנסה להיזכר. "המסכן עם הבהמות שהתפגרו? עליו אתה מדבר?"

"אתה זוכר מה עשינו לו?"

"דברים איומים."

"ואתה יודע מה קרה לו?"

"הוא איבד את שפיותו. "

"הוא אמר, אני זוכר זאת בבירור, שמה שנתת אתה גם תיקח."

"אבל זה היית אתה," השיב לי ביובש. "אני נתתי ואתה, אתה לקחת."

"האירוע הזה חיזק אותו."

"אל תהיה טיפש. הוא איבד הכול." לראשונה הסתכל עליי, ובחן אותי במבטו מלמעלה למטה. "התרכבת. אינך דומה לשד שהיית פעם."

"מה אני אגיד לך... אין בפני מי להופיע עוד. אין טעם להעמיד פנים יותר. בכנות עכשיו, מעולם לא רציתי להרע."

"אבל בכל זאת הרעת."

"מה זה משנה? לא רציתי שהם יכעסו עליך."

"עכשיו אין טעם להאשים אותך, מה? כבר מאוחר מדי."

"כן, אני מניח שכן."

בזווית עיני הבחנתי כי הוא הניח את ידיו, שהיו מוטלות קודם לכן על האדמה, בחיקו. "אני חושב שאם הייתה לי הזדמנות לעשות דברים אחרת, לא הייתי מאפשר לך ללכת אליו. זאת הייתה טעות."

"למה ככה? הוא עבר את המבחן, אתה השתעשעת קצת, כולם יצאו נשכרים."

"תעשה לי טובה. זה היה מיותר. כולם הזהירו אותי שלא תהיה עדין... אבל מה שעשית עם הנערים והגמלים חצה כל גבול, בחיי. ובכל זאת אני מודה בפניך שגם אני הייתי סקרן לראות מה יהיה אתו."

"להזכירך, מה שאני והאחרים עשינו – עשינו ביוזמתך. אני לא תולה בך את האשם אבל קח בחשבון..."

"עזוב, אני לא מסוגל לדבר על זה יותר." הוא השתתק, אך ניכר בו כי המשיך להרהר בדברים. אימצתי אליי את התיק.

"גם לי היה קשה. לא חשבתי שהוא ייקח את מה שעשינו ללב." הרוח סחררה סביבנו ערמות עלים. הסתכלתי סביב, אבל לא הבחנתי באף עץ מלבד עץ התאנה הצעיר שתחתיו ישבנו. "מה אתה עושה פה, בכל מקרה?"

"חושב. נח. מה אני כבר יכול לעשות? לברוא? מזמן אין צורך בכך."

טפחתי על גזע העץ. "ובכל זאת, אחרי כל השנים, עדיין לא איבדת את הניצוץ."

הוא משך בכתפיו. "זה לא דרש מאמץ."

ישבנו כך שעות. כשהגיע הזמן ללכת, חייכתי אליו, אבל הוא השפיל את מבטו, כמנסה להסתיר דבר מה. במקום לחייך חזרה, הסתובב אליי וחיבק אותי חזק. דומני שידיו התחפרו בבשרי.

צפיתי בו בלכתי, יושב לבדו דומם ומאובן אל מול מציאות שכבר לא הייתה שייכת לו. הסטתי את מבטי ממנו ופלטתי אנחה לא רצונית שגם היא – הייתה רוויה בלא מעט כאב.

מחוז תל אביב

"וָאָבוֹא אֶל הַגּוֹלָה תֵּל אָבִיב הַיֹּשְׁבִים אֶל נְהַר כְּבָר ..."

יחזקאל ג' 15

שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון

מחוז תל אביב

חברי ועדת השיפוט

חנה שורץ, מנהלת חברה ונוער במחוז

איריס בנטוב כהן, מנהלת מה"ד תל אביב

חנה עופר, דוקטורנטית לספרות עברית באוניברסיטת תל אביב ולשעבר מפקחת המינהל בעיר תל אביב

יעל רשלבך, מדריכה ארצית ומחוזית לתנ"ך

אסתר שקלים, משוררת ורכזת התחרות במחוז תל אביב

מנהלת חברה ונוער מחוז תל אביב: חנה שורץ

רכזת התכנית במחוז: אסתר שקלים

תוכן עניינים מחוז תל אביב

מקום ראשון

חט"ב: במצולות המחשבה / צור שניר 101

חט"ע: מכתב של ישמעאל לאברהם בן תרח / לירון בליברג 103

מקום שני

חט"ב: חטא האפליה / שירה כהן 106

חט"ע: קנבס עגול / הדר ברדה 109

מקום שלישי

חט"ב: בנות צלפחד, האדמה, האישה והמעמד / דנה לדרמן 111

חט"ע: האגדה על משפחת ישראל / נופר שיף 113

חט"ע: משחק העקדה / גל סביטלמן 116

עבודות נבחרות

יציאת מצרים שלי / מוריה קוטיאנוב 118

כוח זה ביטחון / עדי מנשרוף 120

ארץ אהבתי / גיל רוזן 121

אהבה, מלחמה ורגשות אשם / ליאור בנימיני 122

מכתב לדויד / איתן גזית 125

דפים מיומנה של רות המואבייה / אנאל שחף 126

קול הדממה / יובל קינן 128

יומן הקדושים של הקדוש ברוך הוא / סהר סודאי 129

חטא האכילה מעץ הדעת- מונולוג / איילה פלדמן.....133

על חיי דוד בחרוז ובשיר / גילי חיים 136

ברכת מנהלת מחוז תל אביב לחוברת הארצית

"אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר" (משלי ג, יג)

מנהלים, מורים, אנשי חינוך ותלמידים יקרים,

זוהי השנה השלישית ברציפות שמחוז תל אביב מוביל במספר בתי הספר המשתתפים בתחרות היצירה הארצית "תורה נביאים וכותבים". מטה מינהל חברה ונוער רואה חשיבות רבה בחיבור בין דור העתיד לבין המקרא, ומשום כך קיבל על עצמו בשמחה את תפקיד הובלת חידוני התנ"ך לנוער ולמבוגרים ויזם את פרויקט "תורה נביאים וכותבים" – שמטרתו הידוק הקשר של התלמידים לתנ"ך – בסיס התשתית הלאומית, התרבותית והערכית שלנו כיהודים וכישראלים – וחיזוק השפה העברית ויכולת ההבעה של התלמידים בדרך חווייתית, היוצרת דיאלוג אקטואלי ורלוונטי בין התלמידים ובין ספר הספרים.

אני מבקשת להודות לכל העוסקים במלאכה: למנהלי בתי הספר שפעלו לטיפוח הקשר לתורת ישראל, לעם ולארץ באמצעות הירתמות לפרויקט חשוב זה, למורים המנחים שעמלו וטרחו עם התלמידים עד להשגת תוצרים מרתקים, שנבחרת מתוכם מפורסמת בחוברת זו, לתלמידים היצירתיים ולתלמידים הזוכים שעלו לגמר במחוז ובתחרות הארצית. עלו והצליחו!

תודה מיוחדת למלווי הפרויקט: חנה שוורץ, מנהלת מינהל חברה ונוער במחוז, איריס בנטוב כהן, מנהלת מרכז ההדרכה, ואסתר שקלים, רכזת התחרות.

בברכה רבה

חיה שיטאי

מנהלת מחוז תל אביב

מקום ראשון חטיבת ביניים

במצולות המחשבה

צור שניר- כיתה ט', חטיבת בן גוריון, פתח תקווה

בהנחיית איילה רוזנברג

"וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי ה'" (יונה א, ג)

צעקה מבטני זעקה

והציווי היה לגערה

בקשה הפכה לתשובה

ואני נשארתי שאלה

אין אני מה' בורח

לברוח מעצמי רק נותר

נזרקתי בסערה

וכעת הסערה בתוכי

בכלא שומם במחשכים

כיונה ללא כנפיים.

מקום ראשון חטיבה עליונה

מכתב של ישמעאל לאברהם בן תרח

לירון בליברג - כיתה י"א, תיכון טשרניחובסקי, נתניה

בהנחיית דלית פרנקל

שלום אבי, אברהם! זה אני, ישמעאל בנך, הכותב אליך. איני יודע אם תזכה לקרוא את מכתבי, אך אני בכל זאת מטה את אשר על לבי אליך.

החיים במדבר כרוכים במאבק קשה. השמש קופחת על הראש ביום, ובלילה שוררת צינה אכזרית. הרוחות אינן מרפות, לא נותנות מנוח. אין מקום בטוח, אין מקום מקלט. רק הרי חולות. בעודי משתוקק לבית חם, הטבע נפרש לנגד עיניי במלוא הפראות חסרת הרחמים שלו. לעתים אני רוצה לברוח, לצייר לי מציאות חדשה. מציאות שבה אני מוקף במשפחה מאושרת, שבה אני נטול דאגות, ילד שמח, ילד כמו כולם, אך אין לי מנוס מהמדבר שכוח האל. החול מקיף אותי, וגם אם אנוס וארוץ כל עוד רוחי בי, כל שאמצא הוא חול נוסף. למרות הכול אני מקווה לעתיד טוב יותר, ולא אפסיק לחלום עליו עד נשימתי האחרונה.

אבי, רציתי לספר לך שאני בסדר, שאני חזק. עם זאת אני נתון בסערת רגשות. אתה, אבי, דם מדמי, ואת העובדה הזו איש לא ישנה. אוהב אותך לעד, אך שאלות רבות מציפות את מוחי ואת לבי כאחד. הייתכן שאבי מולידי, האדם הקרוב אליי ביותר, גירש אותי במו ידיו לחיים הקשים הללו, שעמם אני נאלץ להתמודד?! הרי אבי אתה! אחראי אתה עליי, ואני בשר מבשרך. איך לא שמרת עליי?! איך לא הגנת עליי?! איך דנת אותי לגורל כה מר ואכזר!?

לעתים אני תוהה אם רשאי אני בכלל לכעוס על החלטתך. הרי פעלת בהתאם לצו האל. האם רשאי אני בכלל לזעוף על החלטת האל הכול יכול?! ברגעים אחרים אני שואל את עצמי אם אדם צריך לשמור אמונים לאדון עולם גם על חשבון אבדן הקרובים לו ביותר.

אבי, ברצוני לשתף אותך בקושי הרב שהגר אמי ואנוכי חווינו על בשרנו כשגורשנו מביתך. תעינו בישימון הצחיח, השמש הכתה על ראשינו, ובשרנו צרב. החולות הכבידו על צעדינו, ובכל צעד ושעל נאבקנו באיתני הטבע. ראשי כאב, עיניי נעצמו, וכל שרציתי היה להרטיב קמעה את גרוני היבש הזועק למעט מים. בלב הצייה צעדנו, מייחלים לנווה מדבר, אך זה לא נראה באופק. ככל

שהתמדנו ללכת, גופנו נחלש, שכן היה זקוק נואשות למעט מנוחה, מזון ושתייה. ברגעים אלה תהיתי מדוע לא הענקת לנו צידה ראויה לדרך הארוכה כששילחת אותנו. איתני הטבע כמעט גברו על גופנו הרפה והנואש. מצאנו נחמה בחול החם, ששרף את כפות רגלינו ועטף את גופנו בחום. היה רגע שבו כבר עצמתי את עיניי ונפרדתי לשלום מן העולם. ידעתי שהחיים במדבר ללא שתייה וללא מזון הם בלתי אפשריים. הרי אדם אינו יכול לשרוד כך! ואין זה העתיד שלו קיוויתי... לא רציתי לחיות יותר בייסורים כה קשים! הגר, אמי, הניחה אותי תחת שיח, מנסה בכל כוחותיה להסב לי מעט שלווה, ולו רק לרגע. נואשים היינו מחיינו, ללא כוחות נפשיים ופיזיים. המתנו לגורלנו המר, למוות הקרב. אמי הבוכה עמדה במרחק מה כי לא רצתה לראות כיצד בנה אהובה, המתייפח מנוראות הצמא, נופח את נשמתו האומללה. האם היקרה שלי, שגורלה כרוך בגורלי ושקשר בל ינותק כורך אותנו זה לזו.... האל שמע את בכיי. הוא פקח את עיני אימא, ולפתע היא הבחינה בבאר בקרבת מקום. באותו רגע שב האור לעיניי. הוצפו הן אושר טהור, תקווה, ובעיקר אמונה. שתינו בעונג צרוף מן המים שבבאר, וכוחותינו שבו אלינו. דמעותינו יבשו, השמש החלה לשקוע, החול הצורב הפך לפתע לרך ונעים, רוחות קרירות חיבקו אותנו. החיוך שב לשפתינו, ועמו התוחלת לימים טובים ומיטיבים.

אבי, אני מתגעגע אליך. אני מתגעגע לביטחון שהענקת לי, למחשבה השקרית שתהיה עמי לעד. אני כמהה לחיבוקך החם, לזרועותיך העוטפות בתוכן כל עצב... האם גם אתה מתגעגע אליי? האם אתה זקוק לי? האם אתה שואל את עצמך מה אתי? סיפורים כה רבים אני רוצה לספר לך, ובנושאים אינספור אני משתוקק להתייעץ עמך. האם אזכה לראותך שוב? האם אתה חש בחסרוני יום יום, שעה שעה, דקה דקה, כפי שאני חש בחסרונך? האם המשכת בחייך, ואת מקומי ממלא רק יצחק?

הייתכן ששרה מצטערת על כך שגרמה לעזיבתנו? האם מצפונה מוביל אותה לתהות מה אתנו ואם אנו מסתדרים, או שמא שמחה היא מההוויה חדשה שיצרה לעצמה – בלעדינו.

ברצוני לומר לך שהגר, אמי, שומרת עליי, דואגת לי בכל לבה. הידיעה ששנינו יחד מעניקה לנו תחושה של מוגנות ושל ביטחון. אנו מרגישים שבצוותא נוכל לנצח הכול, להתגבר על הכול! תמיד נגן זה על זה, נפרוק מתחים זה על זה, יחד נבכה, נאהב, נצרח, נחבק... נישאר יחדיו באש ובמים!

רציתי לספר לך שהתבגרתי, שהפכתי לאדם אחראי, בעל ערכים, בעל אמונה חזקה יותר. למדתי כי לחיים יש כמה פנים ויש בהם המון תהפוכות. החיים יכולים להיות מרים בדיוק כפי שהם

יכולים להיות מתוקים. עליי לומר תודה על הרע בדיוק כמו על הטוב. יש להעריך כל רגע שבו אנו חיים ונושמים, להרים את הראש אך ורק למעלה, לדאוג לקרובינו מכל הלב. להסתכל אל השמים, לצפות בכוכבים - בטבע המופלא שנפרש לנגד עינינו – ולהודות על כל רגע שבו אנו זוכים לצפות באלה.

אבי, מאחל אני לך חיים ארוכים ושלווים, בריאות איתנה, נחת מקרוביך, שמחת חיים, כבוד רב ושקט נפשי. בכל תפילותיי אתפלל גם עליך.

אמנם אני לא קרוב אליך פיזית, אך אני חש שנשמותינו קשורות זו בזו, ושכך הן תהיינה לעד. משתוקק אני לפגוש בך. לראות את מבטך האוהב. להריח אותך, את בגדיך הנוטפים ניחוח עבודה ומשפחה. לפגוש בך אף לרגע, רגע שבו אוכל לשאוב ממך אהבה, תקווה וכוחות מחודשים שיחזקו את נפשי.

שלך לעד,

ישמעאל בנך.

מקום שני חטיבת ביניים

חטא האפליה

שירה כהן- כיתה ז', בית ספר "ערמונים", רמת גן

בהנחיית אלירן רגב

"ויהי כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת דִּבְרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְּדֹלָה וּמָרָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בָּרְכֵנִי גַם אָנִי אָבִי"

(בראשית כז, לד)

אולי חושבים אתם איך ייתכן? האם זה סביר? אולי מסיקים אתם כי התבלבלה מחשבתי ודעתי?

בטח מהרהרים אתם בלבכם כיצד הייתה נוהגת אמכם...

אולי חלקכם מבינים ללבי ולמעשיי, אך פוחדים להודות בכך? הייתכן שגם אתם הייתם נוהגים כמוני? חייבים אתם לדעת כי לפעמים הבררה אינה בידכם.

חשבו על אמכם החשובה לכם מכול, חשבו עליה ועל חטאיה, חשבו על הרגעים שבהם חשבתם מה בתוך לבה.

האם אי פעם עברה בראשכם המחשבה שאולי לא עליכם היא חושבת, אלא מעדיפה אחר...

את זה שנברא כמוכם – פשוט, ולא כנבחר האל...

אולי לא טובתכם היא החשובה לה מכול, אלא של זה שנמצא ממש לידכם, קרוב...

מה חשבתם? האם חטאתם? האם חשבתם שהדבר נובע ממעשיכם שלכם אתם, או ממעשי זדון של אחיכם? האם נעצבתם ונמלאתם כעס על עצמכם או שהייתם בטוחים בדרככם?

זו אני, רבקה אמכם. כועסים אתם עליי? על מה? על כך שאני אני? אני בסך הכול אני!

לא קרה לכם מעולם שהעדפתם אחר בתוך לבכם פנימה וניסיתם להדחיק מחשבה זו בכל כוחכם אך לא הצלחתם? העדפתם אותו אולי מתוך רחמים, אולי בשל מעשיו, אף על פי שהיו רעים. אולי בגלל מראהו הצובט את לבכם.

עתה אתם תוהים ומתקשים להבין, אבל התשובה היא ברורה מאליה:

זה בסדר, הסירו דאגה מלבכם, זה כך כי אתם פשוט אתם, גם אם לא תרצו בכך, הדבר אינו תלוי בכם, אלא בכוח עליון.

אז שמא תכעסו עליי? אני אמכם, אז אני לא טועה? האם לא אנושית אני כמוכם?

אני אמכם ותמיד אהיה עמכם... הבינו אותי! הבינו אותי ואת אהבתי לבני הקט. לבי יצא אליו תמיד.

הוא אף פעם לא יצא למלחמה ולשדות ולא נחשף לעולם הפראי שבחוץ, ומכאן צורכי הטבעי להגן ולשמור עליו.

האם תמצאו מקום קטן בלבכם לסלוח לי? להבין אותי?

עשו, בני האהוב, מצטערת אני על כל מעשיי אשר ספגת בנפשך הקטנה והטהורה.

לא חשבתי ופעלתי רע, אך כוונותיי לא היו רעות.

אני אבין אם מתקשה אתה לסלוח לי, אך בבקשה נסה! אנא ממך, נסה בכל כוחך! יודעת אני שאתה כועס עלי מאוד ולא מבין מדוע חייך מוררו, מהרגע שהגחת לעולם, בגללי.

אני כועסת על עצמי מאז שהגעתי להבנה כי לא פעלתי כשורה, הבנתי שבעצם הגעתי לשיא השפל בחיי.

אני נזכרת ברגע שבו הגחת לאוויר העולם, כשיעקב אחיך אוחז בעקבך. זוכרת אני שהבטתי בעיניך שהראו את החוסן שלך וידעתי, ידעתי שעתידך בעולם זה בטוח...

שניות ספורות לאחר מכן ראיתי את אחיך הקט שנאחז בך, ולבי יצא אליו...

אני יודעת שאין זה תירוץ, שעליי לבקש ממך סליחה ומחילה על המעשה הנורא שעשיתי כל יום מחדש.

אני זוכרת שישבתי עם יעקב, בני הקטן. הוא אמר לי שחייו מרירים מכך שאתה הבכור ושקיבלת בשל כך את כל הטוב – את הברכה, את הבכורה ואת אהבת אביך...

ריחמתי עליו כל כך... לא חשבתי! עזרתי לו לתכנן את המזימה שתשנה לרעה את חייך.

ואז... שמעתי את צעקתך הגדולה משנודע לך כי הברכה ניתנה לאחיך ולא לך וזאת בשל מזימתנו, שלי ושל בני הקט, יעקב.

פונה אני אלייך וזועקת אל לבך – סלח לי! אנא, מצא מקום בלבך לסלוח לי.

אל נא תשנא ותאשים את יעקב אחיך בכל המעשה, כי האשמה היא גם עליי, ומצטערת אני על כך בכל לבי עד היום. בטוחה אני שגם יעקב מצטער.

עד סוף ימיי אבקש ממך סליחה על המעשה הנורא שעשיתי.

אוהבת אותך ותמיד אוהב... חוששת אני שמא זה מאוחר מדי, אך כל שנותר לי הוא לבקש ממך סליחה ומחילה על מעשיי.

אוהב אותך תמיד,

רבקה, אמך לעד.

מקום שני חטיבה עליונה

קנבס עגול

הדר ברדה- כיתה י"א, תיכון טשרניחובסקי, נתניה

המורה המנחה ורכזת התכנית: דלית פרנקל

בראשית היה יקום שומם ועוטה עלטה,

שפשט את כסותו ואט אט נתגלה,

כציור המתפתח על קנבס, ללא מכחול

התהוותה תמונת העולם כשהוא פוצח במחול.

קווי מתאר תפסו פתאום צורה

בבריאה שתוכננה לתפארה.

חיים בשלל צורות, גדלים וצבעים,

יצאו מתחת ידיו של גדול הציירים.

...ואז, כשתא עילאי הפך לרקמה וקרם עור וגידים,

נוצר גוף האדם והתמלא חיים!

ניתנה לו השליטה על הארץ ועל כל בעלי החיים,

שכן הוא נברא "בצלם אלוהים"!

תקוות כה רבות האל בו תלה,

כמאוהב ביציר כפיו צפה לו תהילה...

עמוק בצמחייה הצפופה המתפתחת - רחוק מקרני החמה -

גדלו מיני מזיקים, וביניהם גם נחש מלא מזימה.

התפתלו כל אלה ביצריהם האפלים,

זחלו לתודעתו של האדם ועל האל הטילו צללים,

מילאו את לב האדם בחמדנות ובחשדנות

וגרמו לו לבגוד ביוצרו! אח, איזו טעות!

עד היום צופה האמן הגדול בעולמו המתפתח.

הוא נתן לו את כל לבו, ומדוע האדם אינו נותן לו מנוח!

אחיי, בני האדם, מי ייתן שנדע להתמודד עם פיתויים

ולבחור בחירות נכונות בדרך החיים.

הלוואי שנברא את עולמנו תוך התרחקות מפירות אסורים

ונתנוסס בגאון ביקום המפעים!

מקום שלישי חטיבת ביניים

בנות צלפחד, האדמה, האישה והמעמד

דנה לדרמן- כיתה ט', אורט גוטמן, נתניה

בהנחיית מאור רוש

אני צופה בכן, אחיותיי לצדק, בנות צלפחד.

רואה בעיניכן את המבט של בנות יתומות, אך ללא פחד, את מבטו של האיש שלא שרד.

עת עמד אל מול משה בלי חשיבה תחילה,

וביצע את המעשה שאין עליו מחילה.

ועת עמדתן אתן ליד משה בעוז ובגבורה,

ידעתן ללמד אותו מהי כוונתה של התורה.

"אבינו מת במדבר, ובנים לא היו לו", נשמעה זעקתכן למרחוק,

ובזעקתכן לא נשמע צליל של צחוק.

ובעת ששאלתן, "למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו, כי אין לו בן?"

לא בטוחה אני שהבנתן את עוצמת אמרתכן..

שהרי שיוויתן בנפשותיכן לשנות סדרי עולם,

על שניסיתן להפוך אישה שוות ערך לכולם.

"תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו", לא חדלה זעקתכן להישמע.

אותה ירושה, אותה חלקה, אותה פיסת אדמה.

תשובתו של משה, "נתן תיתן להן נחלה בתוך אחוזת אחי אביהן", חוללה מהפך.

היא עדות אילמת לקול ענות גבורה שבאישה תמך.

והלאה? שנים על שנים חולפות...

ואותה מלחמה ישנה ניטשת על חלקת אבנים.

בנות צלפחד, אותן בנות ששמן לא יסולא בפז,

אתן הסמל לכוח נשי כה עז...

אתן שפרצתן גדר גם בעת שלא היו לכן כלים...

הכשרתן את הקרקע ברבות השנים.

ועוד מלחמות ניטשות על סוגיית השוויון,

על מי הגברת ומיהו האדון.

אך בנות צלפחד, חמש אחיותיי הצודקות,

שמכן ייזכר לדורות על שהייתן ראשונות.

מקום שלישי חטיבה עליונה

האגדה על משפחת ישראל

נופר שיף- כיתה י"ב, תיכון אחד העם, פתח תקווה

בהנחיית חגית בר טל

בארץ רחוקה, בשנת 2017, לפני שנים לא רבות, חיה לה משפחת ישראל.

האבא יעקב היה ראש המשפחה, והשמועות אמרו שהוא גנב לאחיו את הירושה.
נשותיו הראשונות היו בלהה ולאה (כי פוליגמיה הייתה לגיטימית באותה חברה).
שבע שנים לאחר מכן, נשא את רחל וזלפה. אך לרחל רחש הכי הרבה אהבה.
שלוש הנשים ילדו בקצב, ואילו רחל נותרה בעצב.

יום אחד, פלא קרה, ורחל נהייתה לאישה הרה.
תשעה חודשים עברו ביעף וילדה את יוסי, הבן המועדף.
יוסי ואחיו הלכו וגדלו, ואת העסק המשפחתי הם ניהלו.
אחיו עבדו במרץ (ויוסי מול **האקס בוקס**[1] שורץ).

יוסי נהג להלשין על אחיו, והם כמובן כעסו עליו.
האחים קינאו ביוסי האהוב, והסכסוך נהיה יותר כאוב.
יעקב ליוסי העניק מדולצ'ה וגבנה מעיל וגם תיק.
קנאת האחים הלכה וגברה ומתנתו של יוסי אותה רק ליבתה.

בוקר בהיר, התהלל יוסי על **הקיר**[2].
בפייסבוק על חלומותיו סיפר, נגולל את תוכנם חיש מהר.
באחד **באיי-סטור**[3] הוא עובד, ולפתע הוא מתכבד
מסביבו אחד-עשר אייפונים, ולכבודו כולם משתחווים.

חלומו הבא מתנשא לא פחות, בסוד נגלה שהוא חוזה את הבאות,
יוסי ברקיע מוקף כוכבים, ואליו כולם משתחווים,
הירח והשמש גם הם מצטרפים – כנראה את יעקב ורחל מסמלים.
זעמם התלהט לסף הפיצוץ, והיה ברור להם שפתרון נחוץ.

לאחר זמן מה, יוסי לאחיו נשלח, להביא ארוחה מהמטבח.

בקבוצת המנ'שמע[4] "האחים בלי יוסף", תכננו הם איך את ראשו לשסף.

מכות רציניות הם תכננו, ורובי אמר: "לא... מה.. נו..."

הציע במקום לסוגרו בחדר, שיבין שהתנהגותו הייתה לא בסדר.

את יוסי לחדר הכניסו, ואת האוכל בתיאבון לעסו.

כשדעתו של רובי הוסחה, לקח יהודה פיקוד על המשפחה.

הוא רצה להרוויח מהמצב, והציע שימכרוהו לקרקס שעובר בעיר עכשיו.

האחים אהבו את הרעיון ופרסמו **בסטורי**[5] תמונת ניצחון.

רובי הגיע לחדר ריק, ונכנס לפחד משתק.

חשש הוא לגורל אחיו, ואת מכנסיו כמעט הרטיב.

בישר זאת רובי לאחים, והציע שיעשו טיוחים.

יטבלו מעילו בדם ויגידו שנדרס ולבו נדם.

כשליעקב נודעה הבשורה המרה, הוא את בגדיו קרע.

אז המשפחה לאבל נכנסה, ונזכרו ביגון ב"אירוע הדריסה".

האחים בצביעות העלו **טוויט**[6] של 140 **תווים**[7], ובו סיפרו כמה הם כואבים.

לאינסטוש[8] מיד עלתה מודעת אבל, וניחומים הומטרו על משפחת ישראל.

ההמשך לאחים לא נודע, ויוסי הגיע לארץ יותר רחוקה.

שם התיידד עם אנשי הממשלה בעת מעצר על הפרת סדר קלה.

את חלומותיהם הוא פירש, ואת מעמדו החל הוא רוכש.

בפוליטיקה שמו נודע, והוא נהיה ליועץ ראש הממשלה.

ובינתיים, משפחתו לקשיים נכנסה. **ספוטיפיי**[9] לא היה במדינה!

יעקב שלח את האחים לבקש עזרה במדינות השכנים.

ובאותה ארץ יותר רחוקה, בין יוסי והאחים הייתה פגישה

אותם יוסי זיהה ישר, אך להם נראה הוא כזר.

כך יצא שחלומותיו התגשמו, והאחים ליוסי כמעט השתחוו,

בחיפוש אחר מוזיקה טובה, יוסי היה להם פתח לתקווה.

בסופו של דבר, הסכסוך לא נפתר,

והוא ימשיך ויתגלגל עד שלב מאוחר.

כמה היבטים חשובים מהסיפור אנו למדים:

בראש ובראשונה לא מומלץ להורים להעדיף ילדים.

שנית - מחשבה תחילה ובסוף מעשה, לא כדאי להיות מתנשא.

בנוסף גם חשוב להתחשב ברגשות האחר, שמא תמצא עצמך בבאר.

וכמובן שעל מחילה במשפחה אסור לוותר, וזה הסיפור (פחות או יותר...)

תרגום מודרני למילים המסומנות

1.**X-Box,** קונסול משחקי וידיאו
2.**Wall,** הפרופיל האישי של משתמשי הפייסבוק
3.**iStore,** חנות מוצרי אפל – אייפונים, אייפדים ומיניהם
4. **Whatsapp**, יישומון השיחות הנודע
5. **Story**, ביישומון המסרים המיידים "סנאפצ'אט", יש אפשרות להעלות תמונה שנשלחת לכל העוקבים למשך 24 שעות בלבד – זהו ה"סטורי" של כל משתמש.
6. **Tweet**, ציוץ, כך מכונה מסר ביישומון "טוויטר".
7. כל ציוץ מוגבל ל-140 תווים בלבד.
8. כינוי בעגה לישומון התמונות "אינסטגרם".
9. **Spotify**, יישומון ואתר פופולריים לשיתוף ולהשמעה ישירה של מוזיקה. היישומון קיים רק במדינות מסוימות, ומקובל מאוד לעקוף את ההגבלה האזורית בעזרת תוספים פיראטיים למחשב.

מקום שלישי נוסף חטיבה עליונה

משחק העקדה

גל סביטלמן- כיתה י"א, תיכון טשרניחובסקי, נתניה

בהנחיית דלית פרנקל

במקום שבין שני העולמות,

בנקודת מפגש שאף אחד לא היה יכול לצפות,

רעיון נזרק,

וכך החל המשחק.

אלוהים חזר ואמר: "הוא המאמין המושלם",

והשטן ענה: "מוקדם לקבוע זאת, ממש מוקדם.

אטיל עליו משימה, ורק אז ייוודע אם קביעתך נכונה".

יום אחד עבד אברהם את האדמה,

ופתאום שמע את הקריאה, "אברהם"!

המאמין המושלם ענה: "הנני"!

הרוע בלבוש הטוב הטיל מצווה כה מבהילה,

ואברהם ענה "כן" ללא כל היסוס ושאלה.

אלוהים חייך ולשטן אמר:

"אתה יכול לוותר, זה כבר נגמר"!

ענה השטן, "אל תגרום לעצמך שום בלבול",

"יש לי עוד תרגיל בשרוול".

כך עבר הזמן ללא מנוחה,

ונפשו של אברהם כאובה ודאובה.

הערב הגיע והלב כה נשחק,

זוהי העת לסופו של המשחק...

הסכין הונפה

הנשימה נעתקה

"עצור אותו! די ומספיק!" ציווה אלוהים,

"חכה קצת! הפסק להעיק", הקניט השטן,

הסכין התקרבה,

הנשימה כמעט נעצרה,

אלוהים הדף את השטן ושלח קריאה רמה:

"אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו דבר"!

כך הסתיים המשחק, והסיפור הנורא נגמר...

אך אצלי נמשכים ההרהורים, ואני שואל בעקבות מה שתואר,

האם ויכוחים והסתות בשמים הם רק נחלת העבר,

והאם אלוהים והשטן הם שני אויבים מרים,

או שמא הם ישות אחת, בעלת צדדים שונים?!...

במקום שבין שני העולמות.

יציאת מצרים שלי

מוריה קוטיאנוב- כיתה ט', עירוני כללי "רמז", בני ברק

בהנחיית ד"ר אביבה גיטאית

יצאנו ממצרים אחרי שנים רבות של שעבוד. הבטתי לכיוון הים הגועש ואמרתי בלבי: "סוף סוף יוצאים מעבדות כל כך קשה לחירות אמתית". עוד לא חצינו את ים סוף, פתאום היו רעשים של עגלות סוסים. היו אלה המצרים שדהרו במהירות לכיוווננו. כולנו היינו בלחץ, האם חלומנו לזכות בחירות נגוז? צעקתי אל משה כי הייתי מעדיפה להמשיך בחיי עבדות מאשר למות מחרבם. אבל משה, מנהיג אמתי, הרגיע את הרוחות. משה ניסה לזרז אותנו לחצות את הים במהירות. זה היה קשה ומעורר דאגה.

המצרים היו מאחורינו והים הגדול לפנינו. ים גדול ומסוכן. חששתי שהמצרים יתפסו אותנו ויהרגו אותנו או יחזירו אותנו למצרים, אבל גם התקשיתי להבין כיצד נעבור את הים העמוק והמסוכן. הנשים החלו לצעוק, והילדים החלו לבכות, הגברים עמדו אובדי עצות ולא ידעו כיצד לעזור למשפחותיהם.

הים נחצה לשניים, מראה מעורר השתאות ומוביל לאמונה חזקה בבורא עולם. משה, אני וכל עם ישראל עברנו דרך ים סוף בתקווה שנחצה אותו בשלום.

כולנו הלכנו אחרי משה. נשים מחזיקות את ילדיהן, גברים עוזרים לנשיהם, ואני אוחזת בחוזקה בילדי הקט הדומע חרש. נשים רבות נוספות היו עם ילדיהן הקטנים, מבוגרים הליכתם הייתה אטית, לי הייתה תקווה שהמצרים לא יגיעו אלינו כל כך מהר ושהים ייסגר עליהם.

התפללתי לה' בלב:

"אבא שבשמים,

אנא, תציל אותנו ואת כל עם ישראל,

תכסה על המצרים במים

ואותנו תוביל לארץ ישראל".

התקווה שלי התגשמה. חצינו את ים סוף בשלום, והים סגר על המצרים. לא נשאר בהם אחד. מעתה אנו בני חורין. אני אחיה ללא פחד, חופשייה. ילדיי וכל בני משפחתי מעתה חופשיים. כולנו שמחנו שמחה וצהלה. הייתה לי הרגשה כל כך נהדרת, ואבן ירדה מהלב. הצטרפתי למרים, אחות אהרון, ורקדנו יחד כל הנשים תוך כדי שירה אדירה שבה הודנו לאל על הנס הגדול, כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים. וזו הייתה יציאת מצרים שלי.

כוח זה ביטחון

עדי מנשרוף – כיתה ט', חט"ב בן גוריון, הרצליה

בהנחיית עודד הסינג

זהו סיפור על איש גיבור אחד,
שמול כל הפלישתים נלחם לבד,
מקור כוחו היה מאוד מיוחד,
למרות שמוחו לא היה כל כך חד.
הוא האמין שהכוח טמון בשיער,
אך לא בטוח שנכון היה הדבר,
ייתכן שהוא לא האמין בעצמו,
כי כך גרמה לו להאמין סביבתו.
את דלילה אשתו הפילו בפח,
וכך התחולל בסיפור מהפך.
גרמו לה לעשות מעשה מאוד חמור,
ולגרום לו לגלות את סודו השמור.
לאחר ששיקר לה שלוש פעמים,
החליט לגלות את כוחו המדהים,
הסוד שמאז ילדותו שמר בקנאות,
נחשף לפלישתים באמצעות רמאות.
כשהתגלה הסוד, דלילה לקחה מספריים,
קראה לפלישתי ואמרה לו נקודתיים):
גזור את שיערו כדי שיאבד את כוחו,
הבטיחו לי כסף וכך אוכל לקבלו.
כך הורידו לו הפלישתים את הביטחון העצמי
ועתידו לא נראה פתאום כל כך צבעוני.

שמשון סבר כי כוחו אבד לו לתמיד,
"זהו, זה הסוף, אין לי עתיד!"

פנה שמשון לאלוהים בבקשה,
שיעזור לו להחזיר עטרה ליושנה.
שיאמין בו שוב כדי שכוחו יחזור,
ושאת המלחמה עם הפלישתים יוכל לגמור.

אז... הפלישתים שחשבו שממנו צחוק עשו,
פתאום עם מציאות אחרת התמודדו,
כי כששיערו החל מחדש לצמוח,
ושמשון רצה לנקום באמצעות הכוח,
ראה פתאום שהוא יכול,
להביס את כל הפלישתים ובגדול!

לסיכום,
כשנגזר שיערו חשב שהפך לאדם פשוט,
מאיש עם שרירים פתאום נהיה לסמרטוט.
אך כשהבין שלא כך הדבר,
בזכות אמונה בעצמו כוחו חזר.

צריך לזכור יותר מכול,
שביטחון עצמי הוא הכוח הכי גדול.
אל תיתן לאף אחד לערער לך את הביטחון,
כי אמונה בעצמך שווה המון.

ארץ אהבתי

גיל רוזן- כיתה ח', חט"ב זאב ז'בוטינסקי, הרצליה

בהנחיית מקס רוזנפלד

יפה את אהובתי,

יפות הן מידותייך,

כה קטנות הן כפותייך

אשר טובלות באגמייך,

וחרב אין בידייך...

ובאופק ישנו האופל,

כה עצום הוא הפלישתי,

גמלוני ומגושם,

החפץ להפילך למרגלותיו,

וחרב אין בידייך...

ואת אהובתי, טהורה ופשוטה

כרועת צאן

בשלל פירותיך האדומים

כשערות המלך דויד.

וחרב אין בידיך...

בגופך הצנום תעמדי איתנה

אל מול הסערה המאיימת

להחריב את גבולותייך.

וחרב אין בידיך...

אהבה, מלחמה ורגשות אשם

ליאור בנימיני- כיתה ז', שמואל הנגיד, הרצליה

בהנחיית הילה דדון

הייתי אישה רגילה, חייתי לי עם בעלי אוריה. חיינו לנו באושר וברוגע שנים מספר עד שהחלה המלחמה, ואליה יצא אוריה, והמעשים שנעשו בעתה שינו את חיי לנצח.

אני זוכרת את אותו יום גורלי כאילו היה אתמול, והרי מדוע שלא אזכור? אותו יום הפך את חיי מקצה לקצה - לטובה או לרעה? זה בעיני המתבונן.

יומי החל כרגיל, ובערב, כאשר התרחצתי על גג ביתי שקועה במחשבות על המלחמה הגועשת ועל גורלם של חיילנו ושל בעלי בפרט, לא ידעתי שבמרחק מה ממני, בארמון המלוכה, יושב לו מלך אדום שיער אשר דמותי צדה את מבטו.

זמן מה לאחר מכן, הגיעו שליחים לביתי ואמרו לי שהוד מלכותו זימן אותי לארמונו, ואני מיד תהיתי האם חטאתי? או האם יש לו בשורות רעות על גורלו של אוריה? התחלתי לשקוע במחשבות עד שפתאום קול השליח העיר אותי. מיד יצאנו לדרכנו וברגע שהגענו לארמון המלך הבנתי את מטרת הזימון. זה היה ברור שהמלך קרא לי מכיוון שחשק בי. כל דבר בחדרו העיד על כוונותיו, בין היה זה לבושו או הנרות שהפיצו ריח עדין ורומנטי בחדר או בין הייתה זאת העובדה שהוא שאל אותי במפורש. לא ידעתי מה הוביל אותי לעשות את זה, אולי זה היה מראהו הנאה ביותר, אולי זה היה הפחד לסרב לו, הרי למען השם - הוא היה המלך! או אולי, למרות שלא העזתי לומר זאת בקול, חששתי בלבי שאוריה אליי כבר לא יחזור.

אז שכבנו יחדיו, וזה היה לילה שלא אשכח. לאחר מכן חזרתי לביתי והמשכתי את חיי כסדרם בלי להקדיש מחשבה נוספת לאותו הלילה. כמה שבועות מאוחר יותר גיליתי את הדבר הנורא מכול: אני הרה. משמע, אני נושאת ברחמי את ילדו של המלך, אדם שללא ספק לא היה בעלי. רצתי לארמונו מיד ובישרתי לו את הבשורה, ומרגע ששמע זאת התחיל לדבר עם יועציו בקולות מהוסים. לא הצלחתי לשמוע את כל דבריהם, אך מהקטעים החטופים שקלטתי הבנתי שהם רוצים להחזיר את אוריה על מנת שישכב אתי ושהריוני ייראה ממנו. מצד אחד שמחתי על רעיון זה, כיוון שכך לא אצטרך לסבול את המבטים ולא צעקות של מילים כמו מופקרת או טמאה ברחובות לאחר שהמעשה יתגלה. אך מנגד חשתי מעט אכזבה, כי האם כל כך מבייש את דויד להודות ששכב אתי עד כדי כך שהוא מחזיר את אחד מחייליו הביתה כדי לכסות על כך? אבל עמוק בלבי ידעתי שאין בררה וכך זה מיועד לקרות והבנתי שהלילה הזה היה טעות בלבד בשביל שנינו. לאחר כמה ימים נוכחתי לדעת שאכן

צדקתי: אוריה חזר מהמלחמה, אך כמובן שבניגוד אליי, הוא היה נאמן (מה שגרם לי ללא מעט רגשות אשם) ולא היה מוכן אפילו לישון בביתנו כי אמר שאין הדבר הוגן שהוא יישן במיטתו החמה בעוד חבריו לנשק נלחמים על חייהם ועל חיי עמנו. לאחר לילה שבו הוא ישן עם חיילים אחרים בפתח הארמון, הוא חזר להילחם ועזב אותי שוב לבד עם המחשבות והחששות כיצד נסתיר את המעשה הטמא עכשיו? לבסוף, לאחר התחבטויות ביני לבין עצמי, החלטתי שדויד ימצא פתרון, ואני אתרכז בי ובתינוק הגדל ברחמי. השבועות חולפים והחודשים עוברים ואין זכר לדויד או לאוריה, ואני מתחילה להריץ בראשי את הסיטואציות הנוראיות ביותר. התחיל כבר להיות לי מעט קשה להסתיר את בטני בשלב זה של ההיריון, לכן המעטתי לצאת מביתי, דבר שגרם לי להרגיש מעט כלואה. לבסוף, לאחר כמה ימים, הגיע סוף סוף שליח לביתי ובידו הייתה בשורה, אך לא ציפיתי שתהיה ההודעה על מות אוריה ולכן היא גרמה לי הלם מוחלט. התחלתי לבכות – לא רק על מותו, אלא על כמה פגעתי בו ועל כך שהוא מת בלי שידע את האמת, דבר שהכביד על מצפוני מאוד. למרות המנהג, במהלך שבעת ימי האבל לא הסכמתי להכניס אנשים לביתי. ראשית, משום שלא רציתי שיראו את בטני הגדלה, ושנית, משום שהייתי צריכה את הזמן לעצמי על מנת לנסות להתגבר על רגשות האשם שהרגשתי. לאחר שבעת הימים הללו, הגיע דויד כדי לאסוף אותי לארמונו, הרי כבר לא הייתה דרך להסתיר את מעשינו המגונים. מהרגע שהגיע לביתי, עלו בי חשדות שהוא היה קשור למותו של אוריה, אך מה כבר יכולתי לעשות עם זה? לא היו בידי הוכחות ולא יכולתי להאשימו סתם לאחר שלקח אותי לביתו בכזאת נדיבות, או לפחות זה נראה כמו מעשה של נדיבות.

השבועות חלפו, והריוני התקדם, ובאחד הימים שוטטתי לי בארמון ושמעתי את קולו של דויד ושל יואב שהיה שר צבאו מעבר לפינה ומיד התעניינתי. כן, כן אני יודעת שלא הייתי צריכה לצותת לשיחות לא לי ושיכלו לתפוס אותי, אך מה לעשות, הסקרנות גברה עליי. נצמדתי לקיר והתחלתי להאזין, רוב שיחתם הייתה משעממת אז התחלתי לאבד ריכוז, עד שלפתע שמעתי את השם אוריה וניסיתי להקשיב ביתר תשומת לב. שמעתי את יואב אומר- "הפקודה לשלוח את אוריה לחזית על מנת להמיתו בדרך סמויה הייתה רעיון גאוני", ואת דויד עונה לו- "אחרי הכול יש סיבה שאני מלך, לא?"

רצתי כל הדרך לחדרי כשעיניי מוצפות בדמעות ומטשטשות את ראייתי. באותו רגע רציתי להתעמת עם דויד על כך בצעקות ובצרחות, אך ידעתי שכך אמצא את עצמי בחוץ בלי מקום מגורים, מצב לא טוב לאישה בשלבי היריון מתקדמים, אז עזבתי את זה. לאחר כמה שבועות, נולד התינוק, ואני נשארתי בארמונו של דויד ונהניתי מחיי המעמד הגבוה. אבל אפילו היום, כמה שנים אחרי שבננו נפטר עקב עונשו של דויד, עולות בי מחשבות וחרטות: האם יכולתי לפעול אחרת ולשנות את המצב

אם לא הייתי שוכבת עם דויד? האם הייתה לי סיבה מוצדקת לחשוש מתגובתו אם הייתי מתעמתת אתו באותו יום שגיליתי על מעשיו ועל פקודתו?

אבל כעת אין לי דרך לשנות את העבר, אז אני נותרת עם סימני השאלה הללו לעוד שנים רבות ומקווה שזיכרונות העבר ימנעו ממני לחזור על אותם מעשים שהפכו את חיי מקצה לקצה. האם השינוי הרס או שיפר את חיי? כפי שאמרתי, אני חושבת שזה הכול בעיני המתבונן.

מכתב לדויד

איתן גזית- כיתה ח', גימנסיה קציר, חולון

בהנחיית שמעון לורבר

לכבוד,

דויד המלך,

הנדון: הפרה של עשרת הדברות

הי דוד, או שעדיף שאקרא לך אדוני המלך? טוב, לא משנה. בקיצור, קוראים לי איתן גזית ואני לומד בכיתה ט' בבית הספר קציר בחולון. אני נמצא בשנת 2018, בערך 5,000 שנה אחרייך. בשיעור תנ"ך האחרון, למדנו את הסיפור שלך ושל בת שבע. עכשיו, ברור שאני מכבד אותך מאוד בתור מלך ובתור בן אדם ואני בטוח שאף אחד מהמעשים שלך לא היו בכוונה, אבל עדיין אני לא יכול להבין איך אדם במעמדך, מלך ישראל הגדול והטוב בכל הזמנים, יכול לעבור בצורה כל כך בוטה על עשרת הדברות, שהן בין הדברים החשובים שיש לעם שאתה מולך עליו. וזה לא שעברת על דיבר אחד או שניים, אלא על ארבעה! אתה המלך של ישראל, אתה אמור לשמש דוגמה לעם שלך. איזה מן דוגמה זאת לעם אם רק ראית את בת שבע במרפסת ומיד חשבת עליך וחמדת בה. אבל זה לא הספיק לך, עשית עוד מעשה אסור והזמנת אותה אלייך הביתה ונאפת. אחר כך, שגילת שבת שבע בהיריון, החלטת להביא את אוריה משדה הקרב ושיקרת לו שהוא הגיע על מנת לשתף במה שקורה במלחמה, אך המטרה האמתית שלך הייתה להמשיך לשקר לאוריה ולעם לגרום להם לחשוב שהילד מאוריה. כשהוא לא הסכים, החלטת לנסות לשכר אותו, אבל גם זה לא עבד לך. ובסוף, המעשה הכי נורא שלך, במקום לנסות לכפר על החטאים שלך ולהודות באמת, החלטת לשלוח את אוריה לשדה הקרב עם מכתב ליואב שבו רשום שאוריה צריך להישלח לחזית כדי שימות. וזה כן עבד לך, רק שחוץ מאוריה, שלא עשה כלום, מתו בקרב עוד לוחמים חפים מפשע.

אחרי שסיימתי לקרוא, חשבתי לעצמי מה היה קורה אילו מישהו אחר בעם, מישהו פשוט, מהאנשים שאתה שופט מדי יום, היה עושה את זה בעצמו. איך היית מגיב אז? האם לא הייתה כועס ומעניש אותו בחומרה רבה?

בקיצור, דויד, ציפיתי ממך לקצת יותר, אני מקווה שתצליח לגרום לי ולעם לסמוך עליך שוב

ממני, איתן גזית

דפים מיומנה של רות המואבייה

אנאל שחף - כיתה ז', בית הספר ש"י עגנון, נתניה

בהנחיית דליה אביהו

יומני היקר שלום,

שמענו שהייתה בצורת קשה בארץ יהודה. בעקבות הבצורת, הגיעו אנשים מיהודה לארצנו מואב. בין היורדים מיהודה הכרתי את אהובי, מחלון, וכמובן זכיתי להכיר גם את משפחתו הנהדרת, את הוריו היקרים אלימלך ונעמי.

כעבור 10 שנים...

יומני היקר שלום,

אלה ימים קשים. בעלי מחלון ואחיו כיליון הלכו לעולמם. הם השאירו מאחוריהם משפחה מרוסקת. נותרנו רק הנשים - אנוכי, נעמי חמותי וערפה גיסתי, אשתו של כיליון.

קמנו מאבלנו. נעמי שמעה "כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם" ולכן החליטה לחזור לארץ אבותיה - יהודה. יצאנו מהשדה אשר היינו בו, אני וערפה לצדה של נעמי, והלכנו יחד את הדרך ליהודה.

אולם אז נעמי אמרה לי ולערפה: "לכנה שבנה אישה לבית אמה, יעשה ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי, ייתן ה' לכם ומצאן מנוחה אישה בית אישה". לא הבנתי מה משמעות הדבר, למה שתגיד דבר כזה. עניתי לה, "כי אתך נשוב לעמך". אך היא התעקשה שנחזור בחזרה לבית הורינו במואב ונקים שם משפחה חדשה, שכן אין לה בנים נוספים שיכולים להיות לנו לבעלים. היא הייתה בטוחה שמחכה לנו עתיד טוב יותר במואב.

ערפה הביטה בי. אני הבטתי בה. הבנתי, ידעתי - ערפה נפרדת מאתנו וחוזרת למואב. היא נישקה את נעמי והלכה בכאב. אולם אני סירבתי ללכת בעקבותיה. דבקתי בחמותי, שהמשיכה להתעקש ואמרה לי: "הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלוהיה, שובי אחרי יבמתך." היא ניסתה בכל כוחה לשכנע אותי לעשות בדיוק מה שעשתה ערפה, לנטוש אותה. עניתי לה: "אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך, כי אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין, עמך עמי ואלוהיך אלוהי, באשר תמותי אמות ושם אקבר, כה יעשה ה' לי וכה יוסיף כי המוות יפריד ביני ובינך."

נעמי ראתה כי אני מתעקשת ללכת אתה. היא הבינה כי אני יחד אתה גם בשמחה וגם באבל, ולכן חדלה לנסות לשכנע אותי לחזור. המשכנו שתינו, שתי נשים אלמנות, האחת חמות והשנייה כלה,

במסע חזרה לארץ הולדתו של בעלי ז"ל, ארץ מורשת חמי ז"ל וחמותי היקרים. זה היה מסע לא קל. התמלאתי פחד בלי מחלון לצדי. עזבתי את בית אמי, את ארץ הולדתי ותרבותי, וגזרתי על עצמי להיות זרה במקום לא נודע.

למרות כל החששות ואי הידיעה, אני שמחה על ההחלטה שלי להיות עם נעמי. לא אעזוב אותה לעולם, עד אשר יפריד בינינו המוות. נעמי, אשר מהרגע הראשון שראתה אותי אימצה אותי כבת. אין ראוי מזה שאהיה הצל שלה. אני מאמינה בלב שלם כי אלוהי נעמי הוא אלוהי הנסים והוא יהיה שם עבורנו ויעשה לנו נס. הדלת שנסגרה במואב תיפתח לטובה ביהודה.

קול הדממה

יובל קינן - כיתה ט', חטיבת גולדה, פתח תקווה

בהנחיית בלהה לוינזון

קול הדממה שורר בגלבוע
קול של יגון, קול של אבל.
קול של נשמה, שנלקחה ברשעות מהחיים.

קול של דממה שורר בגלבוע,
קול של אדם שהצליח להבעיר אש בגשם,
קול של המון שעדיין בהלם.

קול של דממה שורר בגלבוע,
קול של פחד, קול של שנאה,
קול של כנפיים, שניסו לברוח מהמציאות הכלל לא קלה.

קול של דממה שורר בגלבוע,
קול של בכי מר וגעגוע.
קול של דממה שורר בגלבוע,
קול של חבר פגוע.

קול של דממה שורר בגלבוע,
קול מלא עצבות ומועקה.
דבר לא ניתן לשמוע בגלבוע,
מלבד העצב המר שאינו מפסיק לדמוע.

קול של דממה שורר בגלבוע,
קול של אדם שחסר,
קול של שקט ששורר.
דבר לא ניתן לשמוע בגלבוע,
חוץ מאת הלב שממשיך להתפורר.

יומן הקודשים של הקדוש ברוך הוא

סהר סודאי - כיתה ט', חט"ב פיינברג, פתח תקווה

בהנחיית אליאורה אוליאל

פרק 1 – דרך הנהגתי בעולם

אני האלוהים, בורא העולם וקובע את דינו של האדם, עושה זאת על פי שתי מידות: לעתים אני פועל על פי מידת הדין, ולפיה אני מעניש את האדם לפי העיקרון של מידה כנגד מידה, כי לכל מעשה יש תוצאה, ואני מנסה להתאים את המעשה לגמול על פי תפיסתי, שהיא תפיסת שכר ועונש. אני יודע שזוהי גישה קנאית ומחמירה, שלפיה אינני מתחשב בנסיבות מקלות ולא מתחשב ברגש הרחמים. אך לצד זה, אני גם לפעמים נוהג על פי מידת הרחמים, שלפיה אני קובע גזר דין של אדם תוך התחשבות ברגש הרחמים וחס על האדם. אני מחליט איך לנהוג עם הברואים שלי על פי מעשיהם וחומרת חטאיהם, וקובע האם לנהוג על פי מידת הדין או האם אני יכול לחוס על האדם תוך התחשבות ברגש הרחמים. איני צריך להרגיש רע עם עצמי כי בסופו של דבר אני נוהג על פי שתי המידות, בהתאם לחומרת חטאי הברואים שלי.

פרק 2 - שאול המלך וחטאו

ביום ההוא, וייחר בעיניי מאוד כשראיתי את חטאו הדתי של שאול שהעלה את הזבח לפני המלחמה. "ויוחל שבעת ימים למועד אשר שמואל ולא בא שמואל הגלגל ויפץ העם מעליו. ויאמר שאול הגישו אליי את העולה והשלמים ויעל עולה"(שמואל יג, ט). שאול חטא קשות כשלא חיכה לשמואל גם לאחר שבעה ימים. אני מאוכזב משאול עד כלות נשמתי כי הוא המלך שבחרתי והיה עליו להכיר את חוקי הזבח והעולות ולדעת שאסור לו לעלות זבח ללא נוכחותם של שמואל הנביא ושל הכוהן. הוא היה צריך לחכות כמה זמן שיידרש ולא להפעיל שיקול דעת אישי הנוגד את מצוותי. אני חושב ששאול לא נהג כמלך ראוי ולא שימש דוגמה לעם שכל כך רצה במלך שינהיג אותו בדרך הישר, על פי החוקים שלי. הוא נסכל כי לא נשמע לנביאו, ועושה רושם שהוא אינו סומך על שמואל, ואף מתרץ תירוצים שהוא סבור כי יצדיקו את חטאו: "הפלישתים לחצו", "שמואל לא הגיע במועד", "העם לוחץ". בנוסף, שאול לא לוקח אחריות על מעשיו ומאשים את כולם, רק לא את עצמו. כעסי מתגבר ואנוכי צריך לחשוב כיצד לנהוג עמו... אני לא יכול להתעלם מהחטא החמור ומחליט להענישו: "ועתה ממלכתך לא תקום ביקש ה' לא איש כלבבו כי יצוהו ה' לנגיד על עמו כי לא שמר את אשר ציוה ה'" (שמואל

א, יג, יד). אני חורץ את דינו של שאול על חטא זה. עונשו יהיה קטיעת שושלת המלוכה שלו. לפי תפיסתי, לא החמרתי יותר מדי עם שאול כי זה חטא ראשון שלו והוא מלך ראשון. אני מקווה שבהמשך יהיה צייתן ונאמן לי ולשמואל.

פרק 3 - והנה שאול חוטא שנית

אני ה' צבאות ציוויתי על שאול להחרים טוטלית את עמלק. "עתה לך והיכית את עמלק והחרמתם את כל אשר לו ולא תחמול עליו והמתה מאיש עד אישה מעולל ועד יונק משור ועד שה מגמל ועד חמור" (שמואל א, טו, ג). נתתי לשאול מלכי צו ברור, מפורט וחד משמעי שיעזור לו לבצע נכון את דבריי, אך שוב שאול אכזב וחטא כי לא מילא את הצו במלואו. "ויך שאול את עמלק מחוילה בואך שור אשר על פני מצרים, ויתפש את אגג מלך עמלק חי ואת כל העם החרים לפי חרב ויחמול שאול והעם על אגג ועל מיטב הצאן והבקר" (שמואל א, טו, ז-ח). אינני מבין אותו, הצו היה ברור ומובן: להמית את כל עמלק ולא להשאיר אף אחד חי. צו זה לא בוצע כפי שביקשתי, ושוב מלכי הנבחר בגד בי ולא גילה נאמנות כלפיי, ולכן אין לי בררה ואני צריך להחמיר עמו. "ניחמתי כי המלכתי את שאול למלך ישראל". כמה מאכזב לגלות שמלך שאני המלכתי ושאני סמכתי עליו בוגד בי ולא מגלה כלפי נאמנות וחוטא שוב ושוב. אני מחליט להדיח אותו מתפקידו כמלך ישראל, "יען מאסת את דבר ה' וימאסך ממלך... ויאמר אליו שמואל קרע ה את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך" (שמואל א, טו, כח). סוף סוף אני, הקדוש ברוך הוא, שומע בפעם הראשונה משאול את המילה שכה חיכיתי לה "חטאתי"! רק חבל שהוא מודה בחטא לאחר שמאסתי בו כמלך ישראל ונתתי את המלוכה לחברו דויד. הסליחה לא באה מהלב ואין בה חרטה אמתית. אין לי בררה. אנהג עמו ביתר חומרה כי זה הוא חטאו השני.

פרק 4 – סופו הטרגי של שאול

אני, הקדוש ברוך הוא, סוגר מעגל עם שאול וחייב להענישו על פי מידת הדין בלי לחמול עליו כי הפעם, בחטאו עם בעלת האוב, חטא חטא כבד, ולא נראה לי שהוא מבין, מכיר ומודה בחטאיו. נהפוך הוא, שאול ממשיך לחטוא פעם אחר פעם, ואני, בורא העולם, צריך להעמידו במקומו. פנייתו לבעלת האוב שתעזור לו להעלות את שמואל באוב – "ויאמר שאול לעבדיו בקשו לי אשת בעלת האוב ואלכה אליה ואדרשה בה"(שמואל א, כח, ז) – היא חטא חמור מאוד. הכיצד העלה שאול בדעתו לנהוג כמנהגי הכישוף והקסם הכנעניים. זוהי עבודת אלילים של ממש. ואני מצפה ממלך לדעת את חוקיי, להכיר אותם ולהתנהג על פיהם. אין ספק, שאול מעד כאשר ביקש את עזרת בעלת האוב. ובנוסף,

עבר על הדיבר "לא תישא את שם ה' לשווא" כאשר נשבע בשמי כדי לשכנע את בעלת האוב להעלות את שמואל, "וישבע לה שאול בה'". שאול גילה חולשות רבות במהלך השנים שמלך על ישראל. את חלקן הבנתי כחולשות אנושיות שלו כאדם, ובחלק מהמקרים גם הבנתי שיש נסיבות מקלות לחטאיו, ולכן אני נע על הציר בין מידת הרחמים לבין מידת הדין. אך התנהגותו האחרונה וחוסר יציבותו כאדם אינם מאפשרים לי לתת לו להמשיך למלוך על עמי הנבחר, חטאיו הרבים הביאו לנפילתו. עכשיו אני שלם בגישתי המחמירה, שלפיה קבעתי את עונשו הסופי: "ויעש ה' לו כאשר דיבר בידי ויקרע את הממלכה מידך ויתנה לרעיך דוד... ויתן ה' גם את ישראל עמך ביד פלישתים(שמואל א, כח, יז-יט). אני קוטע את מלכותו ונותן אותה לדויד. בנוסף, שאול יפסיד במלחמה עם הפלישתים, והוא ובניו יפלו במלחמה. למרות הכול, צר לי עליך שאול מלכי, לא אשכח את חוזקותיך כמנהיג צבאי מעולה שאירגן את צבא הקבע ושיצא באומץ למלחמות. לא אשכח את תכונותיך הראויות, שבשלן בחרתי אותך למלך על עמי. איש "נחבא אל הכלים משכמו ומעלה", "גבוה מכל העם", צנוע, נאמן ומסור לאביך. אך, זוהי דרכי בעולם וכך אני מנהיג את העולם לטוב ולרע. אני יודע שקשה לך להבין את הנהגתי, אתה עצוב ובוכה על גורלך המר. אני האלוהים יודע מה קורה לך ומה אתה מרגיש ומציע לך לקבל את עונשך בכבוד ובהשלמה כדי שעמך יזכור אותך לטובה. חשוב שתזכור מלכי היקר: "סוף מעשה במחשבה תחילה"!

פרק 5 – אילו מלכים בחרתי

מתי יגיע הצדיק? כנראה שאף פעם! החטאים אינם נגמרים. עכשיו דויד התאהב באשתו של אוריה החיתי, בת שבע, "וירא אישה רוחצת מעל הגג ואישה טובת מראה וישלח דויד וידרוש לאישה"(שמואל ב, יא, ב). כמה חמור. דויד הביא אותה לביתו ושכב עמה והכניס אותה להיריון: "וישכב עמה והיא מתקדשת מטומאתה ותשב אל ביתה"(שמואל ב, יא, ד). אני כועס מאוד על דויד כי עבר על שתי דיברות מעשרת הדיברות: "לא תחמוד אשת רעך" ו"לא תנאף". לא רק שעבר על שתי דיברות קשות, הוא לא עצר לרגע להבין את חטאו ולבקש מחילה. דויד גילה חולשה רבה והוסיף חטא על פשע כשרצה שכל העם יחשוב שבת שבע בהיריון מאוריה החיתי, ולכן ביקש מאוריה לחזור הביתה כדי שיישכב עם בת שבע אשתו. איזה יופי, איזה אופי טוב ונאמן יש לאוריה החיתי שלא רצה לחזור הביתה מאחר וטען שזה לא הגון שכל העם נלחם והוא נח לו בביתו עם אשתו. כשדויד הבין שאוריה לא ישתף פעולה, לא הייתה לו בררה והוא שלח את אוריה לחזית במטרה שהוא ייהרג: "ויתן את אוריה אל המקום אשר ידע כי אנשי חיל שם ויצאו אנשי העיר... וימות גם אוריה החיתי"(שמואל ב, יא, טז-יז). דויד עשה זאת כדי שהוא יוכל לשאת את בת שבע לאישה. התאכזבתי נורא לגלות שדוד מלכי

הנבחר מתנהג כאדם לא מוסרי וכי הוא גרם למותו של אוריה ועבר למעשה על הדיבר "לא תרצח". אולי גם בו אני צריך למאוס כי חטאיו כבדים ורבים. אך לפני כן אשלח אליו את נתן הנביא כדי שיספר לו משל על חטאיו: "וישלח ה' את נתן אל דוד... ויאמר לו שני אנשים היו בעיר אחת אחד עשיר ואחד רש..." (שמואל ב, יב, א). אני מעוניין שהמשל שאותו נתן יספר לדויד יגרום לו להבין את חטאיו החמורים, זהו לדעתי משל מתאים: שני אנשים היו בעיר אחת, אחד עשיר ואחד עני(רש), לעשיר היה הרבה מאוד צאן ובקר, ולעני הייתה רק כבשה אחת. העני גידל את הכבשה באהבה כאילו הייתה אחת מילדיו. יום אחד, בא אורח לבקר את האיש העשיר. האיש העשיר רצה לכבד את האורח ולהגיש לו בשר(כבשה) לארוחה, העשיר לא רצה לקחת כבשה מהצאן שלו ולכן לקח את הכבשה היחידה של העני. נתן הנביא מילא את בקשתי וסיפר לדויד את המשל, דויד ענה לנתן שהעשיר שלקח את הכבשה היחידה של העני צריך לקבל עונש מוות ולשלם לעני פיצוי על הכבשה שלקח: "וייחר אף דויד באיש מאוד ויאמר אל נתן חי ה' כי בן מוות האיש העושה זאת ואת הכבשה ישלם ארבעתיים"(שמואל ב, יב, ה-ו). אך דויד לא הבין שהעשיר במשל זה הינו הוא, והעני זה אוריה החיתי. "ויאמר נתן אל דויד אתה הוא האיש"(שמואל ב, יב, ז). כמו שדויד עצמו קבע, העשיר(דויד) צריך להיענש. אני האלוהים מחליט במקרה זה לפעול עם דויד על פי עיקרון של מידה כנגד מידה, ולא אתן לו גזר דין מוות, לא אבטל את ההבטחה על קיום השושלת ולא אפגע במלוכה או בהישגים הצבאיים שלו. אני כן אנהג אתו במידה כנגד מידה וכן אמית את בנו אשר נולד בחטא, חרב לא תסור מבית דויד "עד עולם" ועוד. ברגע שדויד שמע את עונשו, הוא אמר "חטאתי לה'". אושר עלה בלבי כששמעתי את וידויו של דויד על החטאים, והגעתי להחלטה שעליי לנהוג כלפיו על פי מידת הרחמים ולא על פי מידת הדין, למרות חטאיו הקשים. הייתי צריך לנהוג כלפיו כמו עם שאול, אך לא אעשה זאת כי הוא הודה בחטאיו. בעיניי, לחזרה בתשובה יש כוח וחשיבות.

חטא האכילה מעץ הדעת- מונולוג

איילה פלדמן - כיתה ז', רמת חן על שם אילן רמון, רמת גן

בהנחיית דנית מסילתי

מונולוג - חלק ממחזה חטא האכילה מעץ הדעת

חווה נכנסת לבדה לצד הבמה

האור מופנה כלפיה

על הבמה תפאורה של מעין בית משפט. הקהל אמור להבין שחווה עומדת למעין משפט בנוגע לאחריות שלה לגירוש מגן העדן. חווה עומדת מולם ומציגה את עמדתה כדי שיזכו אותה מאשמה.

אישה בונה, אישה הורסת. זה מה שאתם חושבים. זה לא הסיפור המלא. בכלל לא.

נשמע קול של גבר

ואני מזכיר לך: אסור לאכול מעץ הדעת!

חווה משפילה את מבטה ולא עונה

תוך כדי דיבור, חווה מתקדמת אל מרכז הבמה ומלווה אותה אלומת אור

מזכיר לכם משהו? אולי תהיתם אם הסיפור הזה רלוונטי גם ליומיום שלנו?

כבר מאז זה קיים. המיתוס הזה שבו האישה מחרבת את תכניותיו הנעלות של הגבר על ידי כך שהיא מפתה אותו לדבר עברה. למה זה ככה? כי הבנים טובים יותר? חכמים יותר? ראויים יותר לכך שיסמכו עליהם? כי אנחנו עדיין חיים בחברה פטריארכלית? למה?

על הבמה משתרר שקט לכמה שניות.

חווה לוקחת כיסא ומתיישבת עליו

אתם בטח מכירים את הסיפור הזה כבר.

מדברת בטון אירוני

כן, האישה החלשה מתפתה לאכול את פרי עץ הדעת ובגללה הכול נהרס.

נכון? אז אני רוצה להציג לכם את הסיפור הזה מנקודת המבט שלי:

להפתעתכם, ידעתי שהעונש שנקבל אם נאכל את פרי עץ הדעת יהיה חמור או בלתי הפיך. אתם שואלים למה בסופו של דבר אכלתי ממנו אם ידעתי את חומרת העונש מצפה לנו?

בואו אני אסביר לכם.

* קמה מהכיסא אל קדמת הבמה*

מתארת באופן מתרפק, קצת חולמת

תארו לכם שהייתם חיים במקום מדהים ביופיו, ירוק, עם המון בעלי חיים קסומים ואוכל טוב.

מתנערת ממחשבתה וחוזרת לדיבור ענייני

בקיצור כל מה שחלמתם עליו. לכאורה, הייתי אמורה לשמר את המצב הקיים. נכון? מי יוותר על גן העדן? אז זהו שהעניין יותר מורכב. אני הבנתי משהו שעל פניו לא ראיתי. נניח שלא היינו אוכלים מפרי עץ הדעת, יש שורה של דברים שהיו עלולים לקרות: ראשית, לי ולאדם היו שכל ובינה ברמה של ילד קטן. היינו כל כך תמימים ובלתי מפותחים.

קצת מצחקקת

הלכנו עירומים ולא היינו צריכים לקחת אחריות על שום דבר. לא ברור אם היינו מצליחים להיות הורים, וגם אם כן, אני ממש לא בטוחה שהיינו יודעים לשמור ולגדל את הילדים שלנו. יכול להיות שבתנאים האלו בכלל לא היינו מאפשרים למין האנושי להתרבות. אמנם היינו חיים לנצח, אבל יכול להיות שהיינו נותרים רק אנחנו.

הולכת למקום אחר על הבמה והאור אתה

שנית, האנושות לא הייתה מתפתחת. את הכול קיבלנו בקלות, הכול היה לנו זמין, כל צורך סופק באופן מידי. מרגע שאכלנו מפרי עץ הדעת, הבנו דברים ועובדות שחלקם הכאיבו לנו ואף הפחידו אותנו. פתאום היינו מודעים לסכנות ונכנסו בנו דאגה ופחד. פחדנו ממחלות, פחדנו שלא יהיה לנו אוכל, פחדנו שלא תהיה לנו קורת גג ופחדנו מהמוות.

על הבמה משתרר שקט לכמה שניות

מרגע זה, האושר שלנו ותחושת הביטחון נפגמה, אבל עם זאת, התחיל תהליך של התפתחות שעתיד להימשך מיליוני שנים.

מתהלכת על הבמה

בני האדם החלו למצוא פתרונות לבעיות שונות. בניית בתים, פיתוח תרופות, מציאת דרכי התקשרות, שימוש באמצעי לחימה והגנה ועוד.

שלישית, אם אתם שואלים אותי, ה' תכנן את הכול בדיוק כך. אם לא היה רוצה שנאכל מעץ הדעת, הוא לא היה שותל אותו בגן העדן. הוא כנראה לא רצה שהאנושות תהיה מורכבת מיצורים שטחיים ובלתי מפותחים. הוא רצה שהאדם יסתקרן, יתבגר ויעמוד מול אתגרים. הוא סמך עלינו שנוכל להתמודד ותוך כדי כך להתחזק ולהתעצם.

עכשיו, כשהסברתי את עצמי, אולי יש סיכוי שתספרו את סיפור עץ הדעת בצורה קצת שונה, והאשמה הכבדה תוסר מעליי לעולמים. לא ארצה עוד שהדמות שלי תתואר תמיד כאישה שמצד אחד אינה

חכמה במיוחד, שכן הנחש פיתה אותה לאכל מעץ הדעת, ומצד אחר הרסנית בכך ששידלה גם את אדם לאכול מהפרי.

יכול להיות שבמעשה שעשיתי הצלתי את האנושות מהתנוונות ומעמידה במקום.

סיימתי את דבריי, וכעת חבר המושבעים מוזמן להציג את החלטתו.

על חיי דוד המלך בחרוז ובשיר

גילי חיים- כיתה ט', תיכונט אלתרמן, תל אביב

בהנחיית מיכל אלפי

כשאלוהים מאס בשאול המלך,
שלח את שמואל עם צידה לדרך,
על שמואל למצוא מלך חדש
למרות שהיה בו קצת חשש...

שמואל יוצא למשימה,
ומגיע לבית לחם עם רשימה,
עליו ללכת לבית ישי המרשים,
אולי שם ימצא את המלך המתאים!

אחד אחד, העביר ישי את בניו,
בעוד ששמואל סוקר אותם בעיניו,
כי האדם יראה לעיניים, וה' יראה ללבב.
(כנראה שבגלל זה, לא התקבל אליאב.)

ואי שם בשדה,
דויד הנער התמים,
אדמוני יפה עיניים,
מחכה לו בינתיים.

שמואל מבחין בנער,
וחיש מיד על שאול נגמר הצער.
דויד הוא המלך החדש,
וזה עתה, לעיני אחיו, נמשח.

אך כמו שכולם יודעים,
לא הכול ורוד בחיים.
מלחמה שוררת במחנה לאחרונה,
ומישהו צריך לספק לחיילים נשק והזנה.

דויד נשלח למחנה שמעבר לגבעה,

ושומע את גוליית מציע הצעה:
"שלחו אליי גיבור,
אם אנצח תהיו לנו לעבדים!"
יש לציין שאת בני ישראל גוליית מאוד הרשים...

דויד מנדב את עצמו למלחמה,
ופוגש בגוליית גבה הקומה.
גוליית בדויד מזלזל,
אך לדויד לא אכפת - שילך לעזאזל!

הקרב מתחיל, דויד שולף קלע וכמה אבנים
ולבו של גוליית נופל ישר לתחתונים!
ובאופן די אירוני,
דויד פגע לו בול בפוני!!!!

גוליית נפל על האדמה,
ובשדה הקרב שררה דממה!
דויד גדע לו את הראש
בלי לחשוב פעמיים או שלוש.

דויד קוטף ניצחון מבטיח,
בעוד שאת שאול זה מרתיח.
שאול רודף את דויד, שונא אותו
ולבסוף נופל על חרב ומוצא את מותו.

"הצבי ישראל" דויד שר,
קינה הכתובה על ספר הישר.
איך נפלו גיבורים, איך אבדו כלי מלחמה
דויד לא מוצא ולו טיפת נחמה.

ואם חשבתם שזהו, ידידיי,
זכרו שהקריירה של דויד עוד ארוכה למדי.
אם תרצו לדעת מה קרה,
כנראה שניפגש בשיר הבא!

"הִנֵּה עָם יוֹרְדִים מֵעִם טַבּוּר הָאָרֶץ"...

שופטים ט' 37

מחוז מרכז

דוד וגליית בעמק האלה

מחוז מרכז

חברי ועדת השיפוט

אורלי קלינסקי, מנהלת מה"ד מרכז

שושי זאדה, מדריכת חח"ק ורפרנטית אשכול צבא, חברה

קרן איילי, מדריכת חח"ק

רעות ארליך, מפקחת רשותית

דויד וימן, מנהל בית ספר לשעבר- עמל טכנולוגי רמלה, פנסיונר

מנהלת חברה ונוער מחוז מרכז: ויקי ניצן

רכזת התכנית במחוז: שושי זאדה

תוכן עניינים מחוז מרכז

מקום ראשון

חט"ב: להבות השליחות / עמרי וולף 145

חט"ע: הסיפור שלי / מירב ימרה..... 147

מקום שני

חט"ב: גידול משה / רוני אייזיקוביץ' 151

חט"ע: על סף מלחמה / ליאור ישראלי..... 156

מקום שלישי

חט"ב: השופט / אנט מדורסקי 157

עבודות נבחרות

תיבת נוח והמבול / אור לוי..... 160

יומנו של מנהיג / דיאנה סוביל..... 162

סוף הוא תמיד התחלה חדשה / עדן שניידרמן..... 165

כרם נבות היזרעאלי / ליאל מולה..... 168

עולמה של חנה / ליאור כרמי..... 170

לילד הזה פיללתי / אבישג שטרית 172

ברכת מנהלת מחוז מרכז לחוברת הארצית

"והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו ייתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח"

(תהלים א, ג)

זוכים יקרים,

אנו גאים ושמחים לברכם לרגל זכייתכם בתחרות "תורה נביאים וכותבים", אשר מבטאת את אחד ממפעלי העשייה המרכזיים של מערכת החינוך: העמקת הקשר של תלמידנו לספר הספרים, התנ"ך.

כתיבה יצירתית בהקשר לסיפורי התנ"ך דורשת כישרון רב ובקיאות רבה. דרך הכתיבה, הבאתם לידי ביטוי את הקשר של סיפורי התנ"ך לערכים אנושיים. ערכים אלו הם נכסי צאן ברזל, ואנו מאמינים שהם צריכים להוביל בני אדם באשר הם להתנהגות הוגנת ומוסרית. אנו מקווים כי עבודה זו הנחילה לכם את הלהט להדביק את הסובבים אתכם באהבה לספר הספרים ובערכי המוסר הנובטים ממנו.

יישר כוח,

עמליה חיימוביץ'

מנהלת מחוז מרכז

מקום ראשון חטיבת ביניים

להבות השליחות

עמרי וולף – כיתה ט', על יסודי קשת, מזכרת בתיה

בהנחיית אורית קרנוֹבסקי נוֹטְמָן

השמש במרכז, עולה ויורדת

יצאתי לראות את הצאן

ובחורב אסון

הסנה, הסנה

הסנה הזה – בוער

הוא בוער כקורא לי,

בלהבותיו שמי עולה ומיד

כבה

הלהבות נטרפות, אחת בשנייה נוגעות

קרב אליי הוא קורא לי

במלוא גרונו הלוהט ואינו נאכל

פחד האל אותי משתק

כבד לשון אנוכי וכבד פה

ירא אני כי מול מי עומד אנוכי

האם שמעת כמותי את זעקות העם?

זעקות של גאולה

כמה גדולה צרתם

שמעתי אכן, אך איני מבין

כיצד נקשרה צרתם בגורלי

"מי שמך עלינו?" יאמרו

ופי? אין שטף בדבריי

ובאמונתם איני עוסק – איך יאמינו לדבריי?

האם שמעת כמותי את זעקות העם?

כה גדולה היא אש צרתם

להבות שליחותך היוקדות בליבך

קטן אמונה – זקוף קומתך

אנוכי

עמך

מקל נתת בידי

חלב ודבש על שפתותַי

צרעת בגופי

ונהרות של דם

להבות שליחותי יוקדות בלבי

במרכז שמשי עולות ויורדות

מלטפות,

שומרות.

מקום ראשון חטיבה עליונה

הסיפור שלי

מירב ימרה – כיתה י"א, תיכון בן גוריון, נס ציונה

בהנחיית שרית שטרצר

"וַתְּהִי עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּגוֹב עִם פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ אֶלְחָנָן בֶּן יַעְרֵי אֹרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי אֵת גָּלְיָת הַגִּתִּי וְעֵץ חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים" (שמואל ב, כא, יט)

אתם בטח לא יודעים מי אני ומה אני עשיתי, אך אני חלק חשוב מאוד מסיפור מפורסם מאוד, סיפור שכולכם מכירים את הצד השגוי שלו. סיפור שציירים מפורסמים ציירו ציורים עליו, שכל ילד בישראל מכיר ושהיה הבסיס לסיפורים רבים. זו הפעם הראשונה שמישהו ישמע את הסיפור המלא והאמתי על איך **אני** הבסתי את גוליית הפלישתי.

אז איך להתחיל? אממ, אני אלחנן בן יערי, רבים מתבלבלים ביני לבין דויד, כן דויד הזה, המפורסם, שלמרות כל החטאים שלו יזכרו אותו כמנצח היחיד, הגיבור. אולי התבלבלו בין שנינו בגלל השמות הדומים או בגלל ששנינו מאותו שבט. אני לא יודע בדיוק איך כל השקר הזה התחיל, ולמה דויד סיפר אותו. אולי זו הייתה דרך מצוינת להתחיל למלוך על כל ישראל, לקחת את הסיפור של האנדרדוג והבריון ולפרסם את זה בכל שנים עשר השבטים כדי שהם ידעו שהמלך שלהם הוא גיבור, חזק, שהיה מיועד למלוך עוד מגיל נערות או בגלל שנמאס לו להרגיש דויד הקטן, בן הזקונים הלא יוצלח.

אולי כדאי שאני אתחיל מהתחלה. כמו תמיד, הפלישתים באו לאיים עלינו, אך הפעם זה היה רציני, מלחמה עמדה להתחיל. וישר צו המלך נפוץ: "כל הגברים מעל גיל 16 צריכים להתייצב לחזית המלחמה בעמק האלה במהירות האפשרית", כך נכתב בצו שנחתם בחותם המלך שאול. אני התארגנתי מהר כל כך שלא היה לי זמן להיפרד מהוריי והתייצבתי לצד כל הלוחמים, לא הפסקתי להתפלל שזו אזעקת שווא ושלא אצטרך באמת להילחם. בדרך שמעתי את אליאב ונתנאל, שגרו קרוב לשטחי המרעה של אבי, מדברים על ילד קטן בשם דויד שהם נאלצו לגרור חזרה לבית לחם בגלל שהוא העדיף לצאת למלחמה במקום לשמור על הכבשים, מה אני יכול להגיד? הילדים של היום פזיזים מאוד. כשהתקרבנו לעמק האלה, מקום הקרב, אמר לנו אבנר מפקד הצבא להתייצב ולהסתדר בשורות כי יש לו הודעה חשובה מאוד למסור: שני הצדדים הסכימו ביניהם שיתרחש קרב ביניים. הרגשתי הקלה גדולה מפני שזהו קרב שבו כל אחד משני הצדדים הלוחמים מביא את הלוחם

הכי חזק שלו בשביל שהוא ילחם בשביל הצד שלו. לכן זה יהיה ברור שזה לא יהיה אני, אני לא הלוחם הכי חזק בכל שבטי ישראל. מיד החלה המולה ורעש, היו כאלו שהסכימו וכאלו שלא: "יש לנו רק כמה אלפי לוחמים ולפלישתים יש רבבות," אמר לוחם משבט בנימין ללוחם משבט יהודה, השבט שלי, והשני השיב לו "ואם נשלח לוחם לקרב הביניים מי יסכים להילחם?! מי יסכים להילחם מול אחד מהלוחמים הענקים של הפלישתים," הוא אמר בפחד ובאי אמון שמישהו יסכים למעשה הטיפשי הזה, אני הסכמתי אתו. אך לפתע בתוך כל ההמולה, הרגע הזה הגיע, מפקד הצבא ביקש מתנדב לקרב הביניים וברגע אחד השתחררה דממה, דממה כל כך חזקה וכל כך רועמת.

"אין מתנדבים?!" שאל המפקד שוב, שתיקה. "איך אתם קוראים לעצמכם לוחמים?! אתם חבורה של פחדנים!" המפקד צעק, הפעם חזק יותר. ולפתע חייל אחד גבוה וחסון אמר: "אני, אני מתנדב להילחם מול הפלישתי." ומיד שישה גברים גבוהים וחסונים כמוהו התנפלו עליו והחלו לצעוק: "איך אתה יכול שמעא?! יש לך אישה בבית, ילדים, הורים, אתה רוצה להשאיר את אשתך אלמנה? ואת ילדייך יתומים?!". שמעא וששת הגברים שהתבררו כאחיו החלו להתווכח וברגע אחד כל הרעש סביבי חזר, אני לא יכולתי לשמוע את כל ההמולה הזאת, כל הרעש, הלחץ והבלגן הלחיצו אותי ודחפו אותי להגיד: "אני, אני אתנדב להילחם בפלישתי". ברגע שהמילים האלו יצאו מהפה שלי התחרטתי עליהן. לפתע כל ההמולה והרעש נפסקו, כולם הסתכלו עליי במבט מזלזל האומר: "הוא רוצה להילחם נגד הפלישתי?! הם גבוהים, עצומים ומנוסים והוא נער צנום וחסר ניסיון". המפקד הסתכל עליי, בחן אותי ושאל: "אתה בטוח?" עניתי בקול מהוסס: "כן... כן, אני בטוח" זה היה שקר, אני ממש לא הייתי בטוח בעצמי, אך כל העיניים היו נעוצות בי, אני כבר לא יכולתי לחזור בי. "טוב," ענה המפקד, "אז אלחנן בן יערי הוא זה שילחם מול גוליית הפלישתי." כשהוא אמר את זה כמעט התעלפתי, רק משמו של הפלישתי ומהמחשבה על המלחמה הצפויה לי אני כמעט השתנתי במכנסיי.

זה אולי פרט שאני שכחתי לציין, אך בתקופת הזמן הזו אני לא ידעתי מי זה גוליית, אף אחד לא ידע מי זה גוליית. אנחנו רק שמענו את הסיפורים על הפלישתים הגבוהים, החסונים והחזקים ממלחמות העבר של הדור הקודם. אבא שלי לחם במלחמה האחרונה מול הפלישתים, הוא היה נער בערך בגילי, בן שש עשרה-שבע עשרה, זה התרחש לפני שהוא התחתן, לפני שאני נולדתי. הוא עד היום לא מוכן לדבר על זה.

מפקד הצבא אבנר בן נר, שלחם לצד שאול המלך במלחמה האחרונה ושהוביל את אבי ואת שאר חבריו לנשק לניצחון, החל ללמד אותי את כל הטקטיקות והאסטרטגיות האפשריות, ומדי פעם נעץ בי מבט מרחם שלא האמין שאני אנצח, שיש לנו תקווה. כל שאר הלוחמים החלו כולם לתת לי עצות

לקרב הביניים, ורפאל ועמרם, שעבדו בנפחיית המלך, החלו להתאים לי שריון חזק וחרב חזקה עוד יותר. אני לא הפסקתי לחשוב שאני לא לוחם, אני סך הכול רועה צאן פשוט אצל אבא שלו שהתייצב למלחמה רק בגלל צו שאול. אני בקושי מצליח לעמוד עם כל הציוד, שמכביד עליי. בלילה לפני הקרב לא הצלחתי להירדם, רק המחשבות על הקרב התרוצצו לי במוח. זה היה ברור לכולם שאני אפסיד, אפשר היה להבחין בזה מהמבטים המרחמים שלהם. והאמת, גם אני לא האמנתי שאני אצליח לחסל את גוליית הפלישתי.

למחרת, באור הראשון של הזריחה, התייצבתי במקום הקרב המוסכם וראיתי את גוליית הענק עטוף מכף רגל ועד ראש במגנים מחכה רק לי ומסתכל עליי בעיניו המזלזלות.

אתם זוכרים את כל מה שסיפרו לי ולכם על הפלישתים הגבוהים והענקים? אז תשכחו מזה, הם היו עצומים! יותר מכל תיאור בסיפורים, גוליית היו עצום, פי שלושה ממני בגובה ופי חמישה במשקל. כשהוא ראה אותי הוא אמר: "זה מה שבני ישראל העלובים הביאו לי, לוחם קטן החושב שהוא שווה ערך לי?!" ומיד החל לתקוף. אתם בטח שואלים מה אני עשיתי, טוב אז אני עשיתי את המעשה הכי חכם ואמיץ שאני יכולתי לחשוב עליו, אני ברחתי. אני התחלתי לרוץ בכל עמק האלה וגוליית אחריי, למזלי הכרתי את עמק האלה כמו את כף ידי. ניסיתי לחשוב על כל הטקטיקות והאסטרטגיות שלימדו אותי, אך הכול פרח ממוחי, המגנים והחרב שלי הכבידו והקשו עליי את הריצה אז אני החלטתי להוריד אותם. כן, זו החלטה די טיפשית כשענק רצחני רודף אחריך להיות בלי כלי הגנה, אבל מה יכולתי לעשות? לתת לו לתפוס אותי?

גוליית החל להתקרב אליי, ואני ניסיתי לחשוב על דרכים כיצד לפגוע בו מבלי להתקרב אליו יותר מדי, לא יכולתי להמשיך לנצח לרוץ כשהוא רודף אחריי, נכון?

נעצרתי, לקחתי נשימה עמוקה ואספתי כל אבן שיכולתי למצוא על האדמה ומקל עץ חזק ויציב ששני ענפיו הקטנים מתפצלים לשניים. קשרתי לשני הענפים פיסת בד שקרעתי מחולצתי והתחלתי לזרוק על גוליית את האבנים, טריק ישן ממשחק ילדים ואולי טיפה ילדותי, אך זה מה שהיה לי באותו רגע. גוליית הסתכל עליי, צחק ואמר בזלזול: "אתה חושב שזה מה שיפגע בי? ישראלי עלוב, אתה וכל בני עמך עלובים". אני המשכתי לזרוק עליו את האבנים ללא הפסקה, עד שאחת פגעה לו בעין והוא הפסיק לצחוק וצעק: "ישראלי בן בלייעל! מה עוללת ליי!" התחלתי שוב לרוץ, אני לא יודע כמה זמן עבר, אולי כמה דקות, אולי שעה, לי זה הרגיש כמו שנים. גוליית החל לצמצם את הפער בינינו ואני התחלתי לזרוק עליו את האבנים שוב תוך כדי ריצה ושמתי לב שבין כל הריצות, מגן ראשו של גוליית זז טיפה ופיסת עור ממש קטנה באמצע ראשו נחשפה, מספיקה בדיוק בשביל שאחת האבנים שלי תצליח לפגוע בו. כיוונתי, מתחתי את הבד ושחררתי את האבן בדיוק שנייה לפני שהוא פגע בי בחרבו

בעוצמה. החרב נשמטה ממנו אל כיוון חזי ודקרה אותי, שמעתי אותו מתמוטט ומשתנק עד שדמם, שמעתי את עצמי צורח כמו שלא צרחתי בחיי ממכת החרב החדה שלו עד שאני שמעתי קול, קול של נער צעיר שממלמל משהו על צאן שהפקיר, צידה שאבא שלו הכריח להביא לאחיו בשדה הקרב ושזוהי ההזדמנות שלו להיות גיבור, להוכיח את עצמו כמו אחיו הגדולים. הדבר האחרון שאני זוכר זה את הפרצוף של הנער הג'ינג'י הזה, שהיה מעט קטן ממני, פרצוף שמוכר לי מהתיאור של אליאב ונתנאל, והפרצוף אמר לי: "כל הכבוד לך, כל הכבוד לי..." וכאן נגמר הסיפור שלי.

מכאן אני וגם אתם יכולים לשער מה קרה, הוא חזר אל שאר הלוחמים שחשבו שכבר הכול אבוד וסיפר להם שגוליית הרג אותי ושהוא זה שחיסל את גוליית עם רוגטקת הילדים שלו.
הוא קיבל את כל התהילה על הניצחון שלי, ואני? אף אחד לא זוכר אותי. כנראה שהעולם מתחלק לשני סוגי אנשים: אלו שנועדו להיות במרכז ואלו שנועדו להיות בשוליים, אני כנראה מהסוג השני.
שמי אלחנן בן יערי, אך אלוהים לא חנן אותי בשום יער.

מקום שני חטיבת ביניים

גידול משה

רוני אייזיקוביץ' – כיתה ז', קריית חינוך רבין, תל מונד

בהנחיית קרן איילי

"וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים" (שמות ב, א-ב)

התיישבתי על המיטה בכבדות. וכאשר המיילדות מסרו לידיי את התינוק, התאהבתי בו בשנייה שראיתי אותו. עיניי התמלאו דמעות, ''איך אפשר להרוג ילד קטן?" לחשתי... דבר אחד היה ברור, אני לא נותנת להם להתקרב לתינוק הזה! עמרם הגן על אהרון ועל כך הוא שילם בחייו!

''אל תדאג,'' לחשתי. מקווה שאף אחד מהשומרים המצרים לא שמע אותי. מאמצת אל לבי את הסל שבו הסתרתי את בני. רצתי, עשבים שרטו את רגליי ואני רק התפללתי לשלומו של הילד הרך שילדתי לפני שעות ספורות. לא היה לי זמן לחשוב מה יכול לקרות בעקבות פשע כזה. להסתיר ילד זכר עברי?! אם ייוודע על כך למלך, דמנו בראשינו. אמנם שפרה ופועה, המיילדות העבריות, הצילו את הילד, אבל היה עלינו להסתיר אותו. המראות שסביבי חלפו במהירות לנגד עייני. הפירמידות, אנשים עברים משועבדים, אימהות בוכות, אבות דואגים, השוטרים המצרים שלא הראו ולא התכוונו להראות שום רחמים כלפינו. הגעתי אל ביתי, בית קטן מבוץ בעל שלושה חדרים, גג מקש שלא עמד בסופות של החורף ולבני עץ. פתחתי את הדלת וראיתי את שני ילדיי מחכים בציפייה. מרים בתי הקטנה אמרה: "אמא, איפה הוא?" הנחתי את הסל על השולחן הרעוע במטבח. הוצאתי משם תינוק קטן ורך, נאה, בעל עיניים כחולות שהאירו את החדר. אהרון בני הבכור אמר: "אבל מה נעשה? הם באים לחפש בבתים כל יום במשך חודשים אחרי שהאישה יולדת..." אמרתי בקול מרגיע: "זה בסדר. לזה נדאג מחר". שכבתי לישון כאשר הילד לצדי, אבל לא נרדמתי. לאור המצב, זה פשוט היה בלתי אפשרי. בדיוק כאשר עמדתי להירדם, שמעתי דפיקות עזות על דלת ביתי. הדלת כמעט יצאה ממקומה! פתחתי את הדלת לפני שהוא שבר אותה ובפתח עמד בחור מצרי רם כל כך שראשו כמעט נתקע בקורה שהחזיקה את הבית על מקומו. הוא צעק "איפה הילד הזכר שילדת?!" הייתי מבוהלת ואובדת עצות. מה אני אמורה לעשות עכשיו?! אם אשקר, הם יגלו את האמת בסופו של דבר ואני

אצטרף לעמרם בשמים. ואם לא, אני מובילה את בני, בשר מבשרי, דם מדמי, למוות. אמרתי לשוטר המצרי: "אין לכם מה לחפש פה. בני נזרק ליאור וודאי מת בעוד אנחנו מדברים". תקעתי את מבטי ברצפה, ידעתי שהעיניים שלי מספרות הכול. אם הם יראו את עייני, הם יבינו שהילד חי. הבחור המצרי אמר: "אני יודע שאת משקרת! ואני גם אוכיח את זה יום אחד!" הוא יצא וטרק את הדלת אחריו. נשמתי לרווחה. אבל דבר אחד לא היה ברור. היה כל כך הרבה רעש, והילד לא התעורר! אולי הם שלחו חייל בזמן שדיברתי עם הבחור המצרי שייקח את התינוק והוא טובע עכשיו ביאור!? רצתי לחדרי, מצחי נטף זיעה. פתחתי את הדלת של חדרי ולא ראיתי שם אף אחד! רצתי לחדר של מרים ואהרון לבדוק אם הם שמעו מישהו נכנס לחדרי ולוקח את הילד. כאשר פתחתי את הדלת ראיתי את הילד בזרועותיה של מרים, ישן בנעימים. נשמתי לרווחה, הוא בטוח. ככה זה נמשך שלושה חודשים. האדם המצרי בא לבקר בביתי בכל בוקר, צהריים ושעת דמדומים. לפעמים הוא היה קרוב מאוד לתפוס את הילד, אבל אז אהרון או מרים עזרו לי להיחלץ מהצרה שאליה נקלעתי. בכל פעם שהוא פתח את הדלת בכוח, לבי החסיר פעימה. מחשבות נוראיות מילאו את ראשי. מחשבות כמו: מה אם הוא יתפוס את הילד וישליך אותו ליאור. או יותר גרוע, אם הוא ישליך אותו ליאור וייתן לי לצפות! או אפילו יותר גרוע, אם הוא לא ישליך אותו ליאור אלה יהרוג אותו מול פניי! בכל פסיעה שלו, ככל שהוא התקרב אליי יותר, המחשבות הפכו נוראיות יותר.

אחרי שלושה חודשים לא יכולתי יותר להסתיר את הילד. הוא גדל, הבכי שלו נעשה חזק יותר והוא פיתח מודעות. הבעיה במודעות היא שכאשר הבחור המצרי דפק על דלת הבית הילד פחד, בכה והיה כמעט בלתי אפשרי להשתיק אותו. עד כדי כך שמרים הייתה צריכה להעמיד פנים שהבכי הוא שלה ולא של התינוק.

"וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ וַתִּקַּח לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר וּבַזָּפֶת וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל שְׂפַת הַיְאֹר" (שמות ב, ג)

אני וילדיי עבדנו קשה מאוד בהכנות. היה צריך הרבה גומא, חמר וזפת כדי לבנות את התיבה. בנוסף לכך גם היינו צריכים לקחת את כל החומרים מבלי שיראו שלקחנו אותם כיוון שאז הם יתחילו לשאול שאלות וזה הדבר האחרון שאנו רוצים. התיבה שהכנו לו לא הייתה הדבר הכי מפואר, אבל היא הספיקה. התיבה יכלה לצוף על המים, והכיסוי שמכסה אותה מלמעלה הבטיח שמים לא יוכלו לחדור פנימה. אני רק מקווה שהמפלצות שביאור לא יהרגו אותו ושמזלו ישחק לו. בתוך התיבה שמנו שמיכות ובדים כדי שהתינוק לא ירגיש את מה שקורה סביבו ויוכל לישון בשקט. הנחתי אותו בתוך התיבה והרגשתי גוש בבטני, הוא עלה לחזי והקשה עליי לנשום, הוא עלה לגרוני והקשה עליי לדבר, לבסוף הוא הגיע אל עיניי ושם יצא החוצה בדמעות חמות שהרטיבו את פניי. שרתי לו בשקט את שיר

הערש המוכר ששרתי לו כל לילה לפני השינה. ואכן הוא נרדם. ככל הנראה לא ניפגש שוב. ולי נותר רק לשאת תפילה כדי שבני המופלא יינצל בדרך כלשהי. הרגשתי מין חמימות נעימה שהתפשטה בחזי עד שהגיעה לקצות אצבעותיי. חשבתי על כל מה שאני עשיתי בשבילו. היו שעות ביום ששאלתי את עצמי: למה? למה לסכן את ילדייך ולהסתכן במוות שלך ובהשארת ילדייך יתומים רק בשביל תינוק? אבל עכשיו, ברגעים כמו אלה, כשראיתי אותו ישן, שמחתי על מעשיי. עדיין לא הבנתי למה, אבל ידעתי שאני עושה את הדבר הנכון. עד עכשיו היה תורי במשחק, עכשיו תורו של הגורל.

"וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק לְדֵעָה מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ" (שמות ב, ד)

אמרתי למרים להישאר לראות מה קורה לילד כיוון שאני צריכה ללכת לעבוד כפול כפיצוי על הזמן שבו הכנתי את התיבה. אבל בדרך חזור נתקלתי באותו שומר אכזרי. הוא שאג עליי: "איפה הילד?! אני יודע שיש לך אותו!" השבתי "אין אצלי שום ילד. אתה יכול להיכנס לבית ולחפש בעצמך!" הוא תפס בידי וכיוון את חרבו לראשי: "את משקרת אישה! כדאי לך להגיד לי את האמת עכשיו או שאהרוג אותך!" עניתי בנועם "הילד לא אצלי". הוא הניף את חרבו והיה מוכן להרוג אותי, אך למזלי מרים הגיעה ואמרה שבת פרעה מחפשת אותי. בדרך אל בת פרעה היא הסבירה לי את כל מה שקרה. מאז שהנחתי את התיבה ביאור ועד הרגע שבת פרעה משתה אותה מהמים, ראתה את התינוק ואמרה: "שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ" (שמות ב, י). שמחתי מאוד כיוון שחשבתי שהגורל הוא ישות אכזרית שיודעת לקחת ולגזול ממך את מה שאתה אוהב. את החירות, את האושר ואת האהוב. אבל היום הבנתי שהגורל נותן בדיוק כמו שהוא לוקח. נותן חיים, נותן ילדים ונותן תקווה. הגענו לבת פרעה וקדנו קידה עמוקה. היה לה שיער חום כהה, כתר בדמות נחש מזהב טהור ושמלה לבנה. היא שאלה אותי: "את אישה מינקת?" הנהנתי בראשי. לא העזתי להוציא מילה מהפה אלא רק עניתי לה בהנהונים. "את יכולה להניק את הילד הזה?" הנהנתי ואימצתי את בני לחיקי. הנקתי אותו מבלי לומר מילה. החזרתי את משה לבת פרעה. היא הרהרה בדבר כלשהו ושאלה "האם את מוכנה לבוא אליי לארמון ולהניק אותו עד שהוא יוכל לאכול?" לא היו מילים בפי מרוב אושר. רק הנהנתי כדי לשמור על קור רוח.

אחרי שנה שלמה, הגיע זמני לעזוב את ארמון המלך. התהלכתי במסדרונות שעכשיו נראו לי ריקים. נשמתי נשימה עמוקה, מנסה להפנים ששנה שלמה עברה כל כך מהר. עמדתי ליד שער למשך שנייה והעפתי מבט לאחור. לפחות זכיתי לעוד קצת זמן אתו. אבל היה שביב תקווה אחד: בת פרעה תהייה אמא טובה למשה, וכל עוד היא כאן, פרעה לא יכול לגעת בבני. נאנחתי ויצאתי מהשער. שמעתי קול מוכר מאחוריי: "לא כל כך מהר..." הסתובבתי וראיתי את השומר האכזרי שהכרתי כל כך טוב. אולי

עברה שנה, אבל אני לא שכחתי את העיניים הקרות, את הגוף המאיים ואת החיוך הלגלגני שגרם ללבי להחסיר פעימה. הוא אמר: "עכשיו, שאני יודע שהבן הוא שלך, אני יכול להעניש אותך. הפרת את חוקיו של המלך, ושנינו יודעים מה העונש." הוא שלף את חרבו ואני ידעתי שלא יהיה מי שיציל אותי. נפלתי על ברכיי ולחשתי תפילה. תפילה לאותה ישות בלתי מוסברת שהצילה את בני לפני שנה, לאותה ישות שנתנה לי את האומץ לשקר לשומר ולהגן על בני, לאותה ישות שנתנה לי עוד שנה אחת עם הילד המופלא שלי. הוא הרים את חרבו והרגשתי איך הכול מתרוקן ממני החוצה. נפלתי על ברכיי ועצמתי את עיניי בפעם האחרונה.

מקום שני חטיבה עליונה

על סף מלחמה

ליאור ישראלי – כיתה י"א, בן גוריון, נס ציונה

בהנחיית שרית שְׁטְרְצֵר

"וַיִּרְא שָׁאוּל אֶת מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּרָא וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ מְאֹד" (שמואל א, כח, ה)

אני מסתכל על צבא פלישתים. צבאם גדול. גדול משחשבתי.

אני ירא מאוד. בזאת אני מודה.

מה אני אמור לעשות?

איך אצליח לשמור על עמי ועל נתיניי כאשר אויביי רבים כל כך?

שנים רבות נלחמתי עבור עמך, איבדתי כל כך הרבה למענך!

מה אעשה? ענני!

ואתה לא עונה.

אני מחפש תשובות ממך בחלומותיי ובסיוטיי, לילה אחר לילה, אך לשווא.

אני מחפש בין כל הנביאים בכל רחבי הארץ. אין אחד בעל תשובה.

ואתה לא עונה.

הנביא אשר אתה בחרת, הנביא אשר מצא אותי כאשר הייתי צעיר,

כאשר רעיתי צאן. הוא שהמליך אותי והוא זה שיצא נגדי.

אולי הוא היה נותן לי תשובה, אולי לו היה מענה מפיך, אבל הוא מת עכשיו.

איני מחפש תשובה ממנו לשאלה מדוע בחרת בי.

מדוע אתה בחרת שעול זה יהיה עליי.

איני שואל אותו מדוע את מיטב בניי איבדתי

ומדוע את מקומי אני מפסיד לנושא כליי הצעיר.

אני שואל מה עוד אוכל לעשות מול האויב שמאיים על ארצי ועל עמי.

ואתה לא עונה.

מה אעשה עכשיו? מה אעשה כאשר בכל מקום שבו עובדים אותך אין תשובות?

את האובות ואת היידעונים ואת כל המכשפים מהארץ הסרתי.

גירשתים מעל ארץ זו למענך. למען כבודך!

לו רק תענה לי!

מה עליי עוד לעשות חוץ מללכת לבעלת האוב ולבקש לראותו?

עליי להתחזות וללכת אליה בחשאי. לסתור את מילותיי שלי ולעשת את הרע בעינייך כדי לבקש לראותו.

ומה הוא יגיד לי? האם הוא יענה לי?

ואתה? האם תמסור תשובה בפיו? התביא על עמי ועליי עוד עונש?

האם אצל בעלת האוב תענה?

מקום שלישי חטיבת ביניים

השופט

אנט מדורסקי – כיתה ט', מיכה רייסר, ראשון לציון

בהנחיית חגית טליאס

השמש עוד לא הספיקה לזרוח ואני כבר על הרגליים, אשתי עומלת בעבודות הבית המרובות בזמן שאני מאכיל את חיות המשק. אני מבחין כי הן אינן מתנהגות כהרגלן, כאילו מפחדות מאיום בלתי נראה לעין. התחושה הטובה שעטפה אותי מוחלפת באווירה חשדנית ומעוררת דאגה. מי ידע שאותה תחושה תתברר כמוצדקת בסופו של דבר?

לאחר כמה שעות מתחיל לרדת מטר שהתחיל מטיפות ונמשך אל סופה אחת גדולה שמשלבת בתוכה סופה של רעמים וברקים. המים שהיו לנו מקור חיים גילו פנים אחרות של הרס והשמדה וכך האזור שלרוב בשעות האלו היה שומם, כי כל איש היה שקוע בעבודתו ובפרנסת משפחתו, הפך לשדה קרב, כעדר אחד גדול מתרוצצים על מנת לחפש מסתור, נסים על נפשם ודוחפים זה את זה בשביל למצוא מחסה. ואני מאבד את תחושת הזמן כאילו הזמן עצר מלכת, רואה הכול באטיות וצופה באזור שעד כה היה שומם מתמלא מים והרס. אנשים נאבקים על חייהם וישנם כאלו כי ויתרו על המאבק מראש, ואני? דווקא ברגעים כאלו עומד ומביט אל השמים הצבועים בשחור כאילו שם אוכל למצוא את הישועה שאליה אני מייחל כעת. מעולם לא תיארתי כי במקום שבו אני אמצא חיים ברגע אחד אמצא את עצמי מתהלך בקרבת המוות.

עדיין לא הבנתם, נכון? הרי אתם מכירים את הסיפור המבול כסיפור שהביא את העולם להתחלה חדשה ונפלאה, אבל אני? אני מכיר את המאורע בצורה קצת שונה, קצת יותר מכוערת ממה שאתם מכירים.

כדי שתצליחו להבין, אקח אתכם אחורה בזמן לבריאת העולם, מקום מושלם והרמוני, שבו אלוהים יכול להתגאות ולהגיד כי העולם הזה הינו המקום הטהור והנפלא ביותר. אך עם הזמן שעובר מגלה בכאב רב כי יצירתו הולכת ונשחתת לו מול העיניים מפני שהיא כולה מלאה בפגמים שמכערים והורסים אותה. לכן מחליט כי יש להיפטר מהפגמים אשר מפריעים לעולם המושלם להתקיים, ונחשו מה? אלה אנחנו, אבל מבין כל הפגמים יכול להישאר שריד אחד לאנושות – והוא נוח.

ובוערת בי השאלה למה דווקא הוא? מכל האנשים למה לא אני ודווקא הוא? למה?

נוח שניצל על ידי אלוהים מתואר כאיש הטוב והצדיק באדם. מתעלה על כולנו ולועג לנו בפנים, בזמן שאנחנו נאבקים בשארית כוחותינו על הנשימה האחרונה שלנו בעולם הזה מבלי לדעת מה קורה סביבנו ומה עם האנשים היקרים לנו. ונוח יושב לו בתוך תיבה בנוחות עם משפחתו ועם בעלי החיים מבלי לדאוג שהנשימה שהוא ייקח עכשיו תהיה האחרונה. אבל רגע, ומה עם הילדים, התינוקות והחיות שעוד אפילו לא זכו להכיר את הטמא שסובב את כולם או את תחושת הקנאה והשנאה שעוטפת ומעופפת בין כל צלם אנוש והם נהרגים בהכללה יחד אתנו, במה הם שונים מנוח?

כיצד ניתן להחליט כי מישהו הוא טוב או רע מבלי להכיר במעשים של אותה נפש? ואיך יודע אלוהים להחליט כי כולנו הם הרעים ורק אחד מתוך רבים הוא צדיק, הרי כל איש ואיש יכול להשתנות במהלך חייו, ומדוע החליט כי פגמים שכמונו אי אפשר לתקן ולהחזיר לדרך הישר?

המים הספיקו לעבור חלק גדול מפלג הגוף העליון שלי, אבל הם לא מפחידים אותי. אני עדיין עומד ומתבונן סביבי. אנשים מנסים למצוא מפלט אך ללא הצלחה, ופתאום עולה בי המחשבה: רגע, מה עם משפחתו של נוח? הרי שושלת האנושות תימשך ממשפחתו של נוח, אבל צוין כי אך ורק נוח איש צדיק ולא שאר משפחתו, כלומר, חוסר ההגינות מוכיח את עצמו כל פעם מחדש כנגדנו, לא רק שנוח נשאר בחיים כשאנחנו סובלים את דקותינו האחרונות, אלא גם המשפחה של נוח, שלא מצוינת כצדיקה כמו נוח, יכולה להישאר בחיים ולא להיכלל בקטגוריית האנשים הרעים וזאת רק בגלל שהינה קשורה אל נוח.

היש עוד חמלה בעולם להצילני? האם יד האל תמשוך אותי מקרקעית המים שבה שקעתי ושכולאת אותי מבלי יכולת לזוז אל חוף מבטחים שבו אוכל להרגיש בטוח?

האם אוכל להתעורר אל יום המחר או שמא עליי לקבל את עונשי המר על חטאיי שלמחילה לא יזכו? האם אלה באמת השניות האחרונות או שזהו רק עוד חלום בלהות אשר יישכח ברגע שאתעורר?

אני חש שוב באי נעימות ומרגיש הפעם את המחנק שעולה ורואה כיצד הראייה שלי נהפכת לאט לאט ליותר מטושטשת ובכוחותיי האחרונים אני מנסה להשאיר את העיניים פקוחות וקוטע בצורה גסה את כל המחשבות שעלו לי בראש עד כה ומבין כי אמנם הזמן עצר מלכת בשבילי אך בשביל העולם עצמו הוא לא, השמש תזרח ותעיר את הנפשות החיות בכל יום מחדש, הכוכבים ימשיכו להאיר בשמי הלילה וכתובות החול יימחקו על ידי הגאות והשפל גם בלעדיי, העולם הזה יפה מדי עליי ולכן גם הבהייה שלי אל תוך השמים השחורים מגיעה לקיצה, אני נכנע. עוצם עיניי חזק שלא אצטרך לזכור את המראה

המר של הסוף שלי וכעת הדבר האחרון שאזכור בזיכרוני זה את רעש השקט המצמרר ואת תחושת המים הקרים ששוטפים אותי למקום אחר, אולי למקום טוב יותר?

עבודות נבחרות – מחוז מרכז

תיבת נוח והמבול

אור לוי – כיתה ז', בן גוריון, נס ציונה

בהנחיית מירי סעדון-דמארי

בבית קט אחד מסתתר לו ילד ושמו ינר,

כובע לראשו ועיניו הן כה גדולות.

הוא מחפש מזון, מחפש גם יחס, אולי ימצא? אולי לא?

ובלילה, כשהירח עולה, הוא מרחרח בין בתים,

לובש שק שחור בלוי ומסכת פנים,

לפעמים, כשהמזל מסביר פנים, הוא מצליח להגניב לחם,

חלב או אפילו יין.

וכשלא, הוא נשאר בלי דבר.

יום אחד, הגיע ינר לביתה של נביאה,

ישב הוא מולה והקשיב לקולה, שאמר במפורש את האמרה:

"יקירי, בוא ואספר לך על גנן מיוחד במינו –

אלוהים, רצה ליצור עולם מושלם. בחר לו עצים שיחים ושמים בכל צבעי הקשת...

יצר את השפע, פיסל לו סלעים וגם יצורים,

יצורים שחיים.

אך מה שקרה, רוע נורא נכנס לעולם,

ובמהרה כל היצורים הרגישו שנאה וחשבו כאויבים.

דור אחר דור התפתו ורצחו, גזלו וגנבו והעלילו...

הגן נהרס, העדן הושחת, ולב אלוהים התעצב.

אני רואה טיפות של אכזבה, רגש זועם

בא ושוטף...

אתה בורח ובורח מהדין המר ומקווה למצוא דרך חדשה."

אוי ואבוי, הילד הזה נקלע לסיפור המבול.

עול יש עליו, כי התחיל כאן עכשיו

סיפור המכריע את הגורל.

הוא חשב על משפחתו וזעם עליה,

שלא העניקה לו את הדברים אשר אותם הוא צריך,

לא פלא שאסון קרב.

הוא רצה למצוא דרך לעצור את האסון ולהשיב שלווה, אך הוא הבין את...

ואיך להינצל?

הוא אהב את העולם, את גווניו, את החיים והאושר ורצה שיהיה כך תמיד.

ובעודו תוהה מדוע? ואיך?

תכניות האלוהים היו ברורות מאוד:

בעזרת מים רבים מכלים אדמה ורגש עז ימחה כל אדם שחי על פני האדמה,

כל בני האדם וכל החיות שנבראו לצדו.

כי עשה אותם לשווא.

אסון שכזה?

ביד אלוהים?

לא השאיר אף זכר אחד לחיים?

ואם השאיר, את מי? ולמה?

הרבה שאלות ומעט תשובות,

אותן לא נדע.

בהמשך הסיפור תבוא התהילה

משום שכמו תינוק שנולד,

כמו עץ שצומח,

אחרי כל מבול וזעם ומים רבים,

מופיעים השלום השלווה, וחיים חדשים.

יומנו של מנהיג

דיאנה סוביל – כיתה ח', נווה יונתן, רמלה

בהנחיית מירי אוחיון

שלום יומני היקר, היום אני מתחיל לשתף אותך בכל הדברים שעברו עליי.

שמי הוא הושע בן נון, אני משתייך לשבט אפרים, סבי הוא אלישמע בן עמיהוד – נשיא שבט אפרים.

נולדתי במצרים בשם הושע בן נון, בשנת בשצ"ב.

היום, יומני היקר, אנחנו, בני ישראל, זעקנו לאל שיוציא אותנו מהשעבוד הארוך במצרים, ואלוהים הביא לנו את משה.

בעיניי אין מנהיגות אמתית ללא אכפתיות. משה זכה להיות מנהיג בזכות האמפתיה שלו, ההזדהות שגילה כלפי האחר, וזה הוליד רגש של חמלה והחמלה היא שהובילה לפעולה. אפשר לקרוא לזה גם אכפתיות. אכפתיות היא הדאגה ממה שקורה למישהו אחר. חמלה ואכפתיות גורמות למעורבות.

זו הסיבה שמשה נבחר להיות המנהיג של עם ישראל, כי היו לו תכונות אלה.

אוקי, נחזור לזה שה' הביא לנו את משה נביאו ובידו אותות ומופתים. בהתחלה לא הבנתי מה הולך... ואז הבנתי שזה כדי לדרוש מפרעה שישלח את בני ישראל לעבוד במדבר סיני.

פרעה סירב, והאל הנחית על המצרים עשר מכות, שכל אחת מהן הייתה חמורה מקודמותיה, עד שלאחר מכת בכורות פרעה נכנע.

היום אני בן 42, ופרעה התיר לנו לעזוב את מצרים, לאחר שלושה ימים פרעה עם צבאו יצא למרדף אחרינו.

היום, יומני היקר, קרה נס שראיתי במו עיניי, כאשר רצינו לחצות את הים – הים נחצה לשניים ועברנו בבטחה את הים, והמצרים טבעו!!!

זה היה דבר מוזר שלא יכולתי לחשוב שיקרה אי פעם!

היום, לראשונה, משה ציווה עליי לארגן צבא מקרב בני ישראל ולנצח במלחמה בעמלק. אני מילאתי בקפדנות רבה את דבריו של משה, הצלחתי מבחינה מלחמתית, ואני גאה בכך. משה קיבל צו אלוהי ואמר באוזניי כי רצון האל למחות את עמלק מתחת השמים.

יומני, אני חושב שאני העוזר הנאמן והמסור של משה, אני מקווה שהוא יעריך וישים לב לכך.

יומני, יומני....

עברו כבר שלושה חודשים מאז יציאת מצרים, אני האדם היחידי שליווה את משה להר סיני, שם ניתנה לנו התורה, ושבנו עם הלוחות חזרה לבני ישראל.

יומן שלי, אני טעיתי פעמיים, ומשה תיקן את הטעויות שלי...

פעם ראשונה, זיהיתי בטעות את המחולות של העגל כרעש של קולות מלחמה.

ובפעם השנייה, כאשר אלדד ומידד התנבאו במחנה, קינאתי מאוד למשה ותבעתי ממנו לאוסרם, אך משה השיב לי: "ומי ייתן כל עם ה' נביאים?"

אני שמח מאוד שמשה היה נאמן לי ופתח לי את העיניים לראות את הטעויות שעשיתי.

עבר הזמן, יומני היקר, ולקראת ניסיון הכניסה הראשון לארץ ישראל, משה בוחר בי להיות אחד משנים עשר המרגלים, ובנוסף לכך משה שינה את שמי מהושע ליהושע.

עשרת המרגלים הוציאו את דיבת הארץ רעה ואמרו דברים שליליים על ארץ ישראל.

ורק אני וכלב בן יפונה טענו כי הארץ טובה מאוד וניתנת לכיבוש.

ובנוסף, היום משה נתן לי גיבוי לעיני כל ישראל, דברי משה ריגשו אותי: "חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע ה' לעבותם לתת להם ואתה תנחלנה אותם".

וואוו, עברו המון שנים מאז שכתבתי כאן, לא היה לי אפילו זמן לכתוב ביומן, אם להיות כנה, שכחתי ממך אפילו... אבל לא נורא, אני אספר הכול בקצרה מפני שאני מרגיש כבר שימיי האחרונים קרבו...

אז בסוף ימיו של משה היקר ז"ל, הוא מינה אותי כמנהיג עם ישראל במקומו, אני חושב שדאגתי לרוחניותו של העם לא פחות ממה שאני דואג למורל הקרבי שלו.

הייתי בקשר הדוק עם ה'.

אני חושב שהייתי המשכו המובהק של משה כי:

- ביקעתי את נהר הירדן כפי שמשה ביקע את ים סוף.
- היה לי גילוי של מלאך כפי שלמשה היה גילוי של הסנה.
- שלחתי מרגלים כמו שמשה שלח מרגלים.
- יישמע מצחיק, אבל נפלתי על פניי בשעת משבר כפי שמשה נהג לעשות.
- הענשתי את החוטאים בחומרה כפי שמשה נהג לעשות.
- חיזקתי את לב ראשי הצבא כפי שמשה חיזק אותי.
- כרתי ברית נוספת בין ה' ובין בני ישראל בשכם, בדיוק כפי שמשה כרת ברית נוספת בעבר הירדן בערבות מואב.

בכך רואים שמשה היה המודל לחיקוי שלי ועד כמה אנחנו דומים. משה חסר לכולנו, אבל למדנו להתחזק ולהמשיך, אני מקווה מאוד שאחריי יהיה מישהו שראוי לתפקיד כזה, כי התפקיד לא פשוט.

אני מודה לה' שהיה אתי ותמך בי, אני מודה גם למשה על כך שמינה אותי להיות המנהיג של עם ישראל.

הפעם האחרונה שאני ארשום את המשפט: "יומני היקר".

יומני היקר,

היום הוא ב' בתקט"ז, ואני כבר בן 110 שנים, בקושי כותב.

תודה גדולה לכולם, לכל מי שהיה לצדי כל השנים האלה, המשפחה, ה' ומשה.

אני חושב שסיימתי את תפקידי בכבוד, תפקיד שיש בו הרבה ערכים והוא כמובן קשה מאוד.

אני מוכן כבר ללכת בשקט לעולם אחר, בלי דאגות,

המשימה שלי הסתיימה!

להתראות יומני היקר, ותודה שתמיד הקשבת לי,

בברכה,

יהושע בן נון

סוף הוא תמיד התחלה חדשה

עדן שניידרמן – כיתה ח', מקיף י"ג ע"ש יצחק נבון, ראשון לציון

בהנחיית אורטל גוטרמן וקרן פיטרו

התעוררתי, זהו הבוקר האחרון שלי כאן. הכול כבר מוכן, חוץ ממני.

מחר, אם אתעורר, אתעורר לעולם אחר. עולם שהתקיים לפני אלפי שנים, עולם ללא הנטל האנושי. מחר, אשאר לבד בעולם, לגמרי לבד. ומעולם לא הייתי באמת לבד, אף אחד לא היה, עד מחר.

מחר, אחזור בזמן, אהיה האדם הראשון שיזכה לראות את בריאת העולם השנייה. נהיה רק העולם ואני. עולם ריק, פגוע. עולם עשוי הריסות ושרידים של אומה שלמה שתיעלם ותימחק ממנו בקרוב. ולכול גרמנו אנחנו, יצורים אנוכיים, קנאים ומרושעים. יצורים שהתברכו וקוללו ברגשות. רגשות – כמה נזק הם גורמים. וכרגיל, כמו כל בני מיני, האשמתי במקרה זה את האנושות כולה. ואיכשהו, אני האדם הצדיק ביותר בדורי. מדוע? רק בגלל שאנשים לא יודעים כמה השתיקה יפה. מעניין מה היינו עושים אחרת אם היינו יודעים מה יקרה מחר.

אני לא מבין אותנו, אנו יצורים מורכבים כל כך. כולנו שואפים לשלמות – להיות נחמדים יותר, טובים יותר, מוכשרים יותר. להיות על טבעיים, על אנושיים, אדישים וממוקדים במטרה אחת. אך לא משנה כמה נתאמץ, לעולם לא נצליח להיות כאלה, כי יש לנו רגשות, בלתי ניתנים לשליטה ולריסון.

זה לא הגיוני, איך רק אני, היחיד מכל האנושות כולה, נבחרתי לחיות, כשכולם מתים. זאת נקמת אלוהים, נקמה ביצורים שהוא יצר במו ידיו. איני יכול לתאר לעצמי איך אלוהים מרגיש. אכזבה, איזו תחושה נוראה. איך כל האנושות תקעה סכין ענקית בלבו של אלוהים.

מחר, אצטרך להקים מההריסות אנושות שלמה, אלפי נשמות, אלפי חיים חדשים שמחכים להיוולד, מחכים להנהגתי. איך אעשה זאת? לגמרי לבדי, נפש חיה אנושית יחידה האמורה לבנות ציביליזציה שלמה מחדש, ללא אדם לדבר אתו. ממחר מטרת חיי תהיה אחת ויחידה: להקים את האנושות העתידית.

אך לא משנה כמה אתאמץ, אף פעם לא אהיה מושלם או מספיק טוב בשביל אלוהים. לעולם לא אכונה אדם צדיק, אלא האדם הכי פחות מרושע ואנוכי שחי בדורו.

אם לא הייתי עם אלוהים, איזה מן אדם הייתי? כנראה שהייתי כמו כולם, אנוכי ומרושע.

איך אחיה עם עצמי אם עוד כמה אלפי שנים מה שיצרתי ישמיד ויהרוס את בני מיני? איך אצליח לעשות את הדבר הנכון למען העתיד? איך אשמור על שפיות בנצח הבדידות שבו אחיה בקרוב? שאלות רבות כל כך והדרך היחידה לענות עליהן היא לחיות עד מחר.

אולי עדיף היה למות? להתייסר בשבעה מדורי הגיהינום? לאן תלך נשמתי לאחר שאנשום את נשימתי האחרונה? האם יהיה לה לאן ללכת?

האם קיימים בכלל גן עדן וגיהינום? כמה הייתי רוצה לבדוק, אך על סקרנות זו משלמים בחיים. חוסר הוודאות מעביר אותי על דעתי, אבל ממחר כך יראו חיי, חוסר ודאות מוחלט, סימן שאלה אחד גדול.

צומת לפניי, האם לעזוב את תקוות המחר ולהצטרף אל כולם, אל המוות? או שמא עליי להניח לכולם לעלות לגרדום הגיהינום ולחיות את המחר?

זמן. מאז ומעולם השתוקקו בני האדם לעוד זמן. עוד זמן לחיות, זמן לבזבז. בטוחים בעצמנו שהעתיד הארוך יהיה טוב, משוכנעים שאנחנו יודעים מה טוב לנו. אך לא משנה כמה זמן נקבל, הוא תמיד ייגמר בסוף. זמן לא רק נהרג, הוא גם הורג, לאט לאט, בייסורים ארוכים וקשים. מבלבל ומערפל את המחשבה, זורע חוסר אונים ועייפות. בסופו של דבר, הזמן יהרוג אותי. הבדידות שתידמה אינסופית, הקירות שייראו מוכרים עד גועל ודחייה, עד שאכיר כל סדק וסדק בהם.

ציפייה, אשליה, עתיד מזויף שיצרו בני האדם לעצמם. תקווה ורצון להאמין שמה שנרצה יקרה. בטוחים שאם נצפה, העתיד יתכופף למשאלותינו ויסתדר לפי שביל הזהב שציפינו לו כל כך.

יש כאלו המצפים לטוב וכאלו המצפים לגרוע מכול, יש המשתוקקים שהעתיד יפתיע אותם בחביות מלאות באושר. מדוע אשליות כה מספקות, גוררות אותנו לפנטזיות מפתות? והאמת מרה וכואבת, מפתיעה ואז מאכזבת. ולמה באמת כדאי לצפות? לטוב או לרע? ואיך יהיה עתידי? האם כשביל העשוי זהב או דרך מלאה בורות וקוצים? והנה עוד צומת בדרך, עוד בחירה לבחור.

סערת רגשות בתוכי מסתחררת ומסתובבת, מאיימת להתפרץ.

תחושה משתקת, חדה ודוקרת, ממלאת את מוחי, ודמי משתולל בעורקיי. בטני מתהפכת, מתכווצת. טיפות זיעה נוטפות על מצחי. גופי בוער, מוכה חום ואש. תסכול, תחושה נוראית, חדה וכואבת, תחושת כישלון, נפילה, צניחה מטה ללא הצלה, מחלה ללא תרופה.

ייאוש, תוך כמה זמן אתחיל להתייאש? תחושת תבוסה, ויתור. שרפה ענקית ומופרעת שנמאס לכבות שוב ושוב.

ממחר, אחיה בתוך קופסה, ארבעה קירות עץ, תקרה ורצפה. ללא קרקע יציבה, בין שמים וארץ, ואחכה לגאולה. זו תהיה שגרתי בקרוב, שגרה שמהר אלמד לתעב ולשנוא. כל חיי יהיו תלויים בקופסה, כלא עשוי עץ ששומר על מייסד האנושות החדשה.

מחר, העולם הגדול יתכסה בטוהרה, שתנקה ותטהר, אך גם תהרוס ותשמיד. היא תרכב בגלים, בלתי ניתנת לשליטה, תשצוף ותגעש, לא תבדיל בין טוב לבין רע.

שקט, איזה שקט יהיה מחר. לא עוד דרמות ושחיתויות, עולם ללא הרעש האנושי, ללא דבר. השקט הראשון בעולם, השקט האמתי הראשון שאשמע. הוא יגיע לאט, טיפה אחר טיפה, עד שיכסה את כל העולם. שקט רועש ושוצף, שקט שלא נשמע כבר יותר מידי זמן.

גם במותנו אנחנו הורסים הכול בדרך. מוות, המעשה הכי לא אנושי שאפשר לעשות. במותנו אנו מוותרים על חיינו, על עשרות שנים שמחכות להתממש ועל זיכרונות של שנים שכבר עברו. ועדיין, אנחנו תמיד נהרוס משהו בדרך. כי בשביל למחוק אותנו, יימחקו גם העצים, הצמחים. עוד חיים שייגזלו ללא סיבה, יצורים יפיפיים ומלאי הדר ופאר, שלא עשו דבר וימותו ככה סתם.

אנוכיים ככול שנהיה, טבע האדם מתמרד כנגדנו, הורס אותנו, מעוות את מחשבותינו. יכולנו ליצור דברים מופלאים אילו היינו יודעים לשלוט בכמה יצרים.

תקווה, אומרים שתמיד יש ותהיה תקווה. האם גם התקווה תשרוד בריאה שנייה? אולי בכל זאת יש לי למה לקוות? אם כן, אני מקווה שממחר הכול יהיה טוב יותר והעולם יזרח ויפרח. שלא אראה בריאה שלישית, אלא דור צדיק והגון, שיעלה חיוך בפני האלוהים.

כרם נבות היזרעאלי

ליאל מולה – כיתה ט', מיכה רייסר, ראשון לציון

בהנחיית חגית טליאס

מלך ישראל אחאב שמו,
מעוניין בקניית כרם לעצמו.
כפוף הוא לדיני התורה,
אך עדיין הציע סכום מלא כשורה.

את כרם נבות אחאב רצה,
אפילו הציע לנבות מחיר "פצצה".
בשביל נבות זו הייתה הלצה,
וזו לא נראתה לו בגדר החמצה.

אחאב לאשתו סיפר הכול,
אך המעיט בפרטים, קיצר בלי לשקול.
איזבל אמרה לו ללא דאגה,
אחאב אהובי, אטפל בזאת בהדרגה.

איזבל מביימת משפט נגד בעל הכרם,
בו נבות יצא נגד הזרם.
הוא קילל את ה' והיו לכך שני עדים,
ונבות ישב בראש חבר השופטים
זאת הייתה כדי שנבות לא יחוש במזימה,
איזבל מבחינתה הצליחה במשימה.

האשימו את נבות בעלילות איזבל,
העדים שיקרו, נא לא להתבלבל.
ולבסוף, סקלו את נבות באבנים,
הוא מת ואיזבל "הייתה בעננים".

הכרם עבר לבעלות אחאב על פי חוקי המלך,

אחאב לא ידע את מעשי איזבל בדרך.

בכרם, פגש אחאב את אליהו הנביא,

"הרצחת וגם ירשת"? את אליהו זה הפליא.

לכן תענשו, אליהו אמר.

מלוכתכם תילקח מכם (כלומר:)

שושלת מלוכתכם לא תמשיך,

וכלבים ילקקו דמכם, אתכם אני לא מעריך!

לאחר מכן, אחאב חזר בתשובה.

הוא התנצל, התאבל וה' סלח לו בתגובה.

אך העונש יעבור לבנו העתידי,

עונש זה דינו להיות לימודי.

סיפור כרם נבות יש בו מוסר השכל,

לא להפיל בפח אנשים ובטח שלא להתנכל!

עולמה של חנה

ליאור כרמי – כיתה ט', נעמי שמר, גן יבנה

בהנחיית רויטל אמויאל

אלוהיי היקר,

אני שולחת לך את המייל הזה כי אני מרגישה טעונה רגשית.

תחושות הכעס והזעם מציפות אותי על כך שגזרת עליי להיות עקרה.

מאסתי בהקנטות ובעקיצות של פנינה כלפיי, בכל בוקר מחדש היא מלבישה את ילדיה כבובות ראווה ובהפגנתיות מציגה אותם בפניי, ואני כולי אכולת קנאה.

הנחמה היחידה שלי היא שבעלי אלקנה אוהב אותי מאוד ואינו מחסיר ממני דבר, אך עדיין אין זה מספק אותי.

הלב שלי ריק ומלא בדידות על כך שאיני מצליחה להביא ילדים לעולם.

אלוהיי היקר, לא פשוט להיות אישה עקרה בימינו, למרות כל טיפולי הפוריות שעברתי לא הצלחתי להיפקד בילדים.

אני מבקשת ממך שתעשה לי נס פרטי אחד ותשלח לי פרי בטן.

דבר נוסף שאני רוצה לבקש ממך שתחזק את זכויות האישה בעולם.

תמיד חלמתי להיות פסיכולוגית ולפתח לי קריירה בתחום זה, אבל מה לעשות, נולדתי בתקופה שלאישה לא היה החופש לעשות את מה שהיא רוצה, תפקידנו לטפל בילדים ולדאוג לכל צורכיהם. אבל אני רוצה שתשנה זאת ושתדאג לכך שלנשים יהיה האומץ והחופש לעסוק במה שהן רוצות.

ונחזור לענייננו, אני באמת שואלת את השאלה: למה בחרת בי מכל הנשים להיות עקרה?

למה דווקא אני צריכה לעבור את כל הייסורים הללו?

אז, אלוהים יקר שלי, אני פונה אליך בתפילה ובזעקה גדולה מעמקי נשמתי ומבקשת ומתחננת...

"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, השם אֱלֹהֵינוּ השם אֶחָד," אנא, חנון אותי בילדים.

יותר מכך, אני מוכנה לעשות אתך עסקה ולנדור נדר שאם תעניק לי פרי בטן הוא יהיה שלי רק בהשאלה ואחרי שיגדל אעניק לך אותו לעבודות הקודש לכל ימי חייו כנזיר.

תפילתה של חנה: "וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה' וּבָכֹה תִבְכֶּה וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר ה' צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לַה' כָּל יְמֵי חַיָּיו" (שמואל א, א, יא)

כעבור כמה שנים...

אלוהיי היקר שלום,

שוב אני משגרת אליך מייל, אבל הפעם זהו מייל תודה.

תודה, אלוקיי, על כל מה שהענקת לי ועל האושר שנתת לי. כפי שאתה יודע, נולד לי ילד יפה תואר וכעת הוא משרת אותך בשילה.

אני פתחתי משרד בתחום שבו כל כך רציתי לעסוק, שהוא פסיכולוגיה.

קראתי לעסק "משאלה משילה".

אז אם אתה יכול לעשות לי טובה אחת קטנה נוספת אז תפרגן לי ותשלח לי לקוחות.

הרי נסים מתרחשים וחלומות מתגשמים ואין עוד מלבדך בכל היקום!!!

לילד הזה פיללתי

אבישג שטרית – כיתה ט', קציר ב', רחובות

בהנחיית עידית אהרון

"**אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וַיִּתֵּן ה' לִי אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ**" (שמואל א, א, כז)

יומני היקר,

השעון מראה חצות, ואין לי מנוחה. אינני מצליחה להירדם. מחשבות רבות מדירות שינה מעיניי. לאור ההתרחשויות הדרמטיות, אני מתקשה להאמין למה שקרה לי וצובטת את עצמי לוודא שאני לא הוזה. אני כל כך נרגשת שאין לי מושג מה לעשות ולמי להודות. לבי פועם בחוזקה. חלום חיי התגשם.

כל חיי ייחלתי לרגע נכסף זה וידעתי בתוך תוכי שיש נסים ושהכול יכול לקרות, כמו שנהוג אצלנו בשבט לומר: "אם אלוקים רוצה, גם השופר יורה".

לעולם לא אשכח את התקופה שנמשכה מבחינתי כמו נצח. תקופה שבה לא ידעתי איך להכיל את עצמי, הייתי שקועה במחשבות ובתוגה בלתי פוסקת, התפרצויות בכי ודימוי עצמי נמוך כאישה, למרות שבעלי היקר, אלקנה, ניסה לעודד אותי כל הזמן ובכל דרך, אך דבר לא הצליח למלא את החסך שבתוכי – ילד.

מי היה מאמין שרק לפני חודש ישבתי עם בעלי אלקנה ואשתו הנוספת, פנינה, כשאני מיואשת ומיוסרת עד עמקי נשמתי על עצם היותי עקרה וחשוכת ילדים בעוד פנינה, צרתי, הייתה פורייה כרימון והתברכה בילדים רבים.

כל חיי דמיינתי וראיתי את עצמי אם לילדים. ידעתי שזה חלק מהווייתי ושלא ייתכן מצב שלא אזכה לשמוע את הכינוי "אמא". מאז ומתמיד חלמתי על משפחה ברוכת ילדים, בנים ובנות הממלאים את הבית בקול שמחה ושובבות יושבים סביב השולחן ואוכלים ארוחה משפחתית, צוחקים ומשחקים. בשלב מסוים, התפללתי לבורא עולם והבטחתי שאסתפק בילד אחד.

בלילות הייתי בוכה בכי קורע לב ומדמיינת איך אני מחבקת את בני ומרעיפה עליו את אהבתי ואת אושרי. ברגעים אלו הזדהיתי עם אמותינו הקדושות ועם מילותיה הצורבות של רחל אמנו: "הָבָה לִי בָנִים וְאִם אַיִן מֵתָה אָנֹכִי".

לא ידעתי איך להתמודד עם הכאב הזה. מדוע לי כל כך קשה מה שטבעי וקל אצל נשים אחרות? לא הבנתי למה דווקא לי זה קרה. מה עשיתי שכך מגיע לי, אלוקים היקר??? תוך כדי כתיבה, דמעות של עצב מהולות בשמחה ממלאות את דפי יומני.

ואז הגיעה נקודת המפנה בחיי. בכל שנה אנו נוהגים לעלות לשילה לזבוח לאלוקים. יום זה אמור היה להיות יום שמחה, אך בשבילי זה היה יום של סיוט וסבל מתמשך שהדגיש ביתר שאת את היותי אישה עקרה. המשפחות, ובפרט הילדים, השמיעו קולות של הנאה וצהלה, אבל אף אחד מהילדים שם הוא לא שלי.

אלקנה, יקירי, כדי להפיג את בדידותי, החל לשוחח עמי על כל מיני נושאים, ביניהם פגישתו עם בני עלי, חפני ופנחס, ועל תפקודם המביש והמבזה ככוהנים. הנהנתי בראשי, עושה עצמי מקשיבה, אך לא התעניינתי כלל. הערכתי אותו מאוד על ניסיונותיו להסיח את דעתי ורוחי ממחשבותיי ומכאבי.

בזמן הסעודה, אלקנה, כהרגלו, נתן לפנינה ולילדיהם מנות רגילות, ולי הוא העניק מנה גדולה יותר כיוון שרצה לרומם את רוחי ולפצות אותי על כך שאין לנו ילדים. אילו רק ידע כמה נתינתו העצימה את כאבי ומצוקתי סביר להניח שלא היה עושה זאת. שום דבר לא חיזק אותי, גם לא בעלי אלקנה שניסה להפגין את אהבתו הרבה כלפיי ולגרום לי אושר ושמחה. דבר לא הצליח להקל על סבלי שהיה מנת חלקי בכל רגע מהיממה.

בזמן הארוחה, פנינה, כמובן, לא שכחה להזכיר לי בהקנטות מדודות את עצם היותי עקרה. אין לי ספק שקנאתה הובילה אותה להתנהגותה הרעה, על אף שבתוך תוכי תהיתי איך אפשר להיות מרירה כשסביבך יושבים ילדייך האהובים? איך זה שאנשים לא רואים את הטוב שיש להם ואת חצי הכוס המלאה?

כמעט ולא נגעתי באוכל, חפצתי לקום ולהתבודד, להתפלל לבורא עולם שיזכה אותי לשבת פה בשנה הבאה עם ילדי האהוב ולחוש את האהבה הייחודית של אם לילדיה. להרגיש סוף סוף אישה אמתית.

התפללתי בכל לבי ולא שמתי לב מי נמצא סביבי. חשתי שכל תא ותא בגופי זועק לאלוקים שיושיע אותי מייסוריי ויעניק לי את הילד שלו אני מייחלת. לפתע, קול קרא לי והוכיח אותי על שִכרותי. בתחילה, לא הצלחתי לאתר את מקור הקול ולהבין מדוע נאמרו לי מילים קשות אלו. מסתבר שכל הזמן שהייתי שקועה בתפילתי בתנועת שפתיים שקטה, סבר עלי הכוהן שהנני שיכורה. שפכתי בפניו את לבי והוא הבטיח לי שהפעם בורא עולם ישעה לתפילתי. עניתי: "אמן". ביני לבין עצמי הייתי קצת

ספקנית, ובכל זאת קיוויתי שהפעם הזו תהיה שונה לאור הנדר שנדרתי לאלוקים: "אם רק תיתן לי בן, אתן לך אותו לכל ימי חייו".

והיום, לאחר כחודשיים, התבשרתי שאני בהיריון. אני מאושרת יותר מאי פעם. אני כל כך מתרגשת שבעוד תשעה ירחים אעטוף בחיקי את בני מחמדי, האושר של חיי, אעניק אותו לבורא עולם בשיר הלל ואזכה לקיים את נדרי. אני יודעת שילד זה יהיה מיוחד, גאוות המשפחה, הוא יגדל, ילמד תורה וישרת את ה' עם עלי הכוהן.

אלוקים היקר, אני מודה לך, כל כך מודה לך, מעריכה, מוקירה ונוצרת בלבי רגע נדיר זה.

וכעת, אני נאלצת לסיים את כתיבתי ביומן היות ובעלי האהוב קורא לי, הוא דואג לי שאנוח ואשמור על עצמי, שהרי היריון זה יקר מפז. השעה מאוחרת ואני תשושה, מעין תשישות של שמחה, כזו שקשה לתאר במילים, כזו שרק היריון יכול לגרום לה. אלך לנום את שנתי ולחלום חלומות מתוקים על בני יקירי, זה שאני כבר אוהבת.

"וִיהוּדָה
לְעוֹלָם
תֵּשֵׁב
וִירוּשָׁלַיִם
לְדוֹר וָדוֹר
..."

יואל ד' 20

מחוז ירושלים

רות ובועז בבית לחם

מחוז ירושלים

חברי ועדת השיפוט

מיכל יצחקי, מנהלת מה"ד ירושלים

חוה אברבנאל, ממונה חח"ק

אביטל פריס, מנחת חח"ק בחמ"ד בעל יסודי

ריקי מנדל, מפקחת רשותית

שי קיל, מנחה של"ח

מנהלת חברה ונוער מחוז ירושלים: יפה צדקיהו

רכזת התכנית במחוז: אביטל פריס

תוכן עניינים מחוז ירושלים

מקום ראשון

חט"ב: מעמד הר סיני – אירוע חד פעמי / יערה בן דוד.....180

חט"ע: אמו של האיל / ערבה ענבר.....183

מקום שני

חט"ב: סיכומי שיחות עם המטופל שאול המלך / גלי ירושלמי.....185

חט"ע: אברם העברי / מרים שטיבל 190

מקום שלישי

חט"ב: אהבה התלויה בדבר / אדר הררי..... 193

חט"ע: השמש / עומר ראובן תשבי.....198

יצירות נוספות ממחוז ירושלים

בריאת אדם וחווה – מיומנו של האל / איתי אשר.....199

המכתב / עומר לופסקי.....201

רגשותיו של שאול / נס לויצקי.....205

הנער איננו... ואני / תמר מסובי.....207

ברכת מנהל מחוז ירושלים לחוברת הארצית

תלמידים יקרים!

כתוב במשלי ג, יח: "**עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאושר**".

התנ"ך הוא ספר הספרים של העם היהודי ורלוונטי לחיינו במהלך כל הדורות. הוא מקיף את כל גווני העם היהודי, הוא הבסיס למורשת, לתרבות ולזהות היהודית, הבסיס והיסוד לרצף הקיום היהודי. התנ"ך הוא התשתית למכנה לאומי משותף.

התכנית "תורה, נביאים וכותבים" נועדה להעמיק את הקשר של תלמידי בתי הספר לתנ"ך באמצעות למידה משמעותית ועיסוק חווייתי בלימוד התנ"ך. התכנית מאפשרת חיזוק הקשר של התלמידים למורשת ישראל ולתפיסת התנ"ך כערך רלוונטי, חי וקיים, בחיינו. בשנת ה-70 למדינת ישראל יש למטרה זו משנה חשיבות.

אני רוצה לברך אתכם על העבודות הנפלאות שכתבתם. ניכר בעבודות שחוויתם תהליך משמעותי, רציני ויצירתי – הן בלימוד הן בכתיבה ובהגשת התוצרים בדרך מכובדת.

אני מודה למורים ולמנהלים שלכם שסייעו לכם להוציא מן הכוח אל הפועל יצירות פרי עטכם ועודדו אתכם לעסוק בלימוד התנ"ך כמעצב זהות ותרבות יהודית וישראלית.

אני מאחל לכם שתמשיכו ללמוד תנ"ך כל ימיכם ותשאבו מכך סיפוק והנאה.

עלו והצליחו בכל מעשי ידיכם ותלכו מחיל אל חיל!

בברכה,

מאיר שמעוני
מנהל המחוז

מקום ראשון חטיבת ביניים

מעמד הר סיני – אירוע חד פעמי

יערה בן דוד – כיתה ח', עירוני ד', מודיעין

בהנחיית ליאת קראים

עומדת אני
כיתד בתוך האדמה
ישרה, יציבה, לא זזה.
ריח בשמים ושושנים לי
ושמלה לבנה
בעלת תחרה,
תחרה מעוטרת בצבע אדום
אפילו היא,
נראית קדושה פתאום.

עיני פתוחות לרווחה
רק מחכות לקודש המאורע
דממת אלחוט,
לרגע אינני בתוך עם שלם
המריע בקול, להוט.

אינני בתוך ברקים ורעמים
הבאים ממרומים
אני רק מחכה לאלוהים.

שנים ודורות חלפו באדישות
כי אנו מחכים לרגע המאושר
כמו הצדפים המחכים לגאות,
כמו השמש המחכה לשחר

אני מרגישה שהגואל שלנו,
לא משה, אלא אלוהים
הוא למעשה בוחן אותנו
מלמעלה, ממרומים.
האם נוכל לשאת באחריות
של קדושת המעמד
של ההבטחה להדדיות?
ושל עמידה בחוקים שכל אחד למד

הרצון שלי להגיע למעמד המיוחל
עולה על פחדי מהלא נודע, נטוע תקווה.
אני מקווה שאלוהים על כל חטאי מחל
וגם אמונתי בו תגבה.

תחושה של פחד מתוק
מתפשטת בגופי
כאלו הייתה שם תמיד והצליחה לחמוק
מגל הרגשות האינסופי שמתחולל בתוכי

עומדת אני
כיתד בתוך האדמה
ישרה, יציבה, לא זזה
הרוח לא מרפה
עוטפת את גופי בקרירות
בהרבה חוצפה
מכה בי ללא הפסק במהירות
מתי יגמר הסיוט?

בכלל לא ייחסתי חשיבות
לתינוק השוכב בחיקי, בוכה
אינו מבין את ההתרגשות
את המעמד הקדוש, ההומה
התינוק בוכה, בכי מצמרר

ותורה קדושה שהיא המטרה והיעד
שלשמה עברתי דרך ארוכה
חיי הם הבטחה גדולה
בכי כזה, שמשחרר לא עוצר
הוא משתעל, מהעשן הניכר
העשן הכבד שיוצא
מן האש המתלקחת על ההר
המתפשט לכל מקום שרוצה
ומפזר טעם מר
אני עברתי סבל
עברתי התעללות ולידה קשה.
במצרים הרגשתי ככבולה בחבל
הכול בשביל המטרה
לקבל את חוקי התורה הקדושה

לרגע הפסיק התינוק לבכות
הנה משה יורד מן ההר
ובידיו לוחות
לוחות קדושים, אין כלל מיותר
הפסקתי לרגע לשמוע את השעון
כאלו הזמן עצר, לאלתר.
עומדת אני
כיתד בתוך האדמה
ישרה, יציבה, לא זזה
והתינוק שליו, מאושר
רגוע מהלוחות הקדושים שירדו מההר.
ועכשיו יש לי דרך מסומנת

ברגע זה הבנתי,
לתינוק בחיקי, סיני אקרא לו.

מקום ראשון חטיבה עליונה

אמו של האיל

ערבה ענבר – כיתה י"א, בית הספר הניסויי, ירושלים

בהנחיית סמדר דויטש

הוא זקוף שם עמד וסכין בידו

מבטו ממוקד, לא מסגיר

אך כשבכי לחלח עיני בנו יחידו

ההזיתי זיעה שהגיר?

הוא נטוע עמד, שריר לא זע בגופו

אך בקרן זווית של שפתיו

הדימיתי זרזיף של כאב המציפו

ונסחף בנהר אין-דמעותיו?

כשהרים בתנופה את סכין הבשר

לא הפשירו פניו הקפואות

אך יודעת אני כי לבו המיוסר

הוא שפתע הרעיד אצבעות

ובטרם נעץ הסכין בבשרו

הרעידנו הקול הנורא

ובני יחידי, ההדור בצמרו,

נס, נחבא מטפרי הגזרה

אך גבר הציווי ותפסו בקרניו

אף כי תחת הסבך השתופף

ומבט מבועת, זרוי אימה בעיניו

אט החל על לבי לתופף

לא קפואה אז עמדתי, גופי בכאב

התעוות כשדמם יחידי

וחדרי חדריו של לבי הדואב

בשיר בכי הנחו ריקודי

כמו אחז בי דיבוק לא חדלתי מרקוד

עד פרחה לבסוף נשמתי

במחול שגעון רסיסיי אעקוד

ולעולה תעלה בדידותי.

מקום שני חטיבת ביניים

סיכומי שיחות עם המטופל שאול המלך

גלי ירושלמי – כיתה ט', תל"י בית חינוך-עירוני ג', ירושלים

בהנחיית נטלי ברזלי-אנק ואלי דהן

המכון לבריאות הנפש, החודש השני לשנת 1150 לפנה"ס

תכנית מותאמת אישית:

מס' פגישות – 6

תכיפות – פעמיים בשבוע

שם הפסיכולוגית המטפלת – דנה לוי

סיכום פגישה 1

תאריך – היום השני בשבוע הראשון לחודש השני

מטופל – שאול המלך

פסיכולוגית – דנה לוי

סיכום פגישה – המטופל לא שיתף פעולה, לא ענה על שאלות. משפת הגוף שלו אפשר להבין שהוא לחוץ וכעוס. הוא כל הזמן חזר ואמר שהוא לא צריך להיות פה, שהכול בסדר אצלו, שהוא עושה את זה רק בשביל שמואל.

בסוף הפגישה כמעט רץ החוצה מרוב שרצה לצאת.

אבחנה אישית – מנותק מהמציאות, מסרב להבין שיש משהו לא בסדר אצלו, בורח מהבעיות.

סיכום פגישה 2

תאריך – היום החמישי בשבוע הראשון לחודש השני

מטופל – שאול המלך

פסיכולוגית – דנה לוי

סיכום פגישה – כאשר הועלה נושא העמלקים, טען שזו לא אשמתו, זו אשמת העם. אמר שהוא חף מפשע ושלא עשה שום דבר לא בסדר. התחיל לענות על שאלות, אך לא שיתף פעולה באופן מלא. התחיל לספר משהו על קנאה ושדברים לא טובים קורים בעקבות קנאה, לא הבנתי בדיוק על מה הוא מדבר.

כששאלתי אותו הוא פתאום נבהל והפסיק לדבר, כאילו אמר יותר מדי.

במשך כל הפגישה התחיל לדבר על כל מיני דברים, אך אחרי כמה משפטים השתתק.

אני רואה שיש לב ונשמה מתחת לכל הפוזה של המלך, רק צריך למצוא דרך להגיע אליהם.

אבחנה אישית – שיתף פעולה יותר אך לא באופן מלא, מתחיל להתחבר טיפה למציאות אך יש עוד דרך ארוכה.

סיכום פגישה 3

תאריך – היום השני לשבוע השני לחודש השני

מטופל – שאול המלך

פסיכולוגית – דנה לוי

סיכום פגישה – בא עליז במיוחד היום, שיתף פעולה באופן כמעט מלא. כאשר נשאל על העמלקים שוב, התלבט אם יש עוד אשמים חוץ מהעם. אמנם לא הגיע למסקנה שזה הוא, אך גם זו התקדמות.

שאול סיפר שאתמול היה משהו שנורא עצבן אותו ובמקום לעשות מעשה שהוא התחרט עליו, הוא מצא דרך להרגיע את עצמו.

שאול חייך הרבה במהלך הפגישה, התבדח, הוא היה נורא מצחיק.

ניכר שהוא עבר שינוי מאז שתי הפגישות הקודמות. סיפר גם שהוא מרגיש יותר טוב ושהטיפול עוזר לו.

במהלך הפגישה עוד יותר הוכיח לי שיש לו לב ונשמה והוא רק פוחד להראות אותם.

אבחנה אישית – עבר שינוי, מרגיש טוב יותר. אך יכול להיות שזהו מצב זמני.

מהיכרותי הקצרה עם שאול, הבנתי שמצבי הרוח שלו נורא הפכפכים ומשתנים בקלות.

אני מקווה ששבוע הבא גם יבוא ככה ואז באמת תהיה ראיה לכך שהוא עובר שינוי.

סיכום פגישה 4

תאריך – היום החמישי לשבוע השני לחודש השני

מטופל – שאול המלך

פסיכולוגית – דנה לוי

סיכום פגישה – שאול בא קצת זועף בתחילה, אך ככל שהפגישה התקדמה השתחרר והתפייס (אולי אשלח אותו אל הפסיכיאטר המחוזי לקחת כדורי הרגעה?).

כאשר נשאל שוב על סיפור העמלקים, אמר שהוא חשב על כך הרבה והגיע למסקנה שחייבים להיות עוד אשמים חוץ מהעם ואולי הוא האשם הנוסף, כי בכל זאת הוא זה שהיה מפקד המבצע הזה.

כאשר ראה שאני טיפה מהורהרת שאל אותי אם הכול בסדר ואם הוא יכול לעזור. הצעה זו הפתיעה אותי מפני שהוא הראה אכפתיות ויצא טיפה מהפוזה של "המלך".

שוב אומר שהוא מרגיש יותר טוב ושהטיפול עוזר לו.

בסוף הפגישה אמר שמעכשיו החליט להוציא את הזעם שלו בספורט וכבר עכשיו הוא בדרך למכון כושר.

הוא היה ממש נרגש להתחיל להתאמן, יצא במהירות בסוף הפגישה.

אבחנה אישית – ניכר שעבר שינוי משמעותי. החליט החלטה שתעזור לו, כלומר הבין שיש פה בעיה.

הוא כבר מוכן לשאלה מה קרה לו שם עם דויד.

סיכום פגישה 5

תאריך – היום הראשון לשבוע השלישי לחודש השני

מטופל – שאול המלך

פסיכולוגית – דנה לוי

סיכום פגישה – בא שמח, שאל לשלומי, התעניין.

החלטתי להתחיל את הפגישה בשאלה מה קרה עם דויד. כאשר שאלתי את השאלה הוא היה קצת בשוק אך לאחר רגע התעשת והתחיל לספר לי שהוא הרגיש שמעמדו מתערער והוא היה חייב לעשות משהו בקשר לזה אז הוא חשב שהדבר הנכון לעשות הוא לפגוע במי שבאשמתו מעמדו מתערער. הוא חזר ואמר שהיום הוא יודע שהוא עשה טעות ומעכשיו הוא יחשוב פעמיים לפני שהוא מחליט לפגוע במישהו. השתכנעתי שהוא מבין שמה שהוא עשה, ניסה להרוג את דויד, הוא מעשה לא בסדר ולא מוסרי, ואם הוא ייתקל שוב בסיטואציה דומה הוא ינהג אחרת, באופן שקול ומחושב, לא יחליט בפזיזות מה לעשות.

אני מתחילה לחבב את האיש הזה. משחק אותה קשוח אבל בפנים הוא נשמה טובה.

אבחנה אישית – אני משוכנעת ששאול עבר תהליך משמעותי. לדעתי הפגישה הבאה תהיה האחרונה שלנו, חבל לי, רציתי להכיר אותו יותר.

סיכום פגישה 6 (ואחרונה)

תאריך – היום השלישי לשבוע השלישי לחודש השני

מטופל – שאול המלך

פסיכולוגית – דנה לוי

סיכום פגישה – אמרתי לו שהפגישה הנוכחית היא האחרונה שלנו, הוא אמר שהוא שמח שנגמר הטיפול ואני חושבת שהוא מוכן להמשיך בחייו אך גם אמר שהוא עצוב לעזוב אותי. נורא ריגש אותי.

סיכמנו את הדברים: אמרנו שלפעמים צריך להודות שטעינו וצריך לחשוב איך מתקנים את הטעות.

אמרנו לנהוג באופן שקול ולא להחליט החלטות בפזיזות.

עשינו מן משחק סיכום – כל אחד אמר דבר אחד שהטיפול שינה בו, אני אמרתי שהגישה שלי השתנתה. הוא אמר שבמהלך הטיפול הוא התאהב במישהי, כששאלתי מי זאת הוא לא הסכים לגלות לי. אני חושבת שזו אני וגם אני יודעת שאני מרגישה אליו משהו, ומרגע שהוא יצא מהחדר בסיום הפגישה הוא לא יהיה המטופל שלי יותר אז לא יהיה שום דבר שיוכל לעצור בעדינו להיות יחד.

פטפטנו עוד קצת ודווקא נורא נהניתי.

בסוף הוא סיפר לי שהוא הולך היום להגיד לבחורה שהוא אוהב אותה, ובמילים אלו הוא יצא מהחדר.

ביי שאול, היה לי נעים להכיר אותך.

אבחנה אישית – כשיר לצאת לחיים האמתיים ללא השגחה וללא תרופות.

מקום שני חטיבה עליונה

אברם העברי

מרים שטיבל – כיתה י"א, חינוך ביתי, תקוע

"וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ" (בראשית כב, ב)

לא דמיינו אז שהקללה שרבצה על בית אברהם תבוא יום אחד אלינו, תהרוס את משפחתנו ותגרום למתח קשה בין בעלי לבין אבי, ביני לבין אחותי, בין בניי לבין בניה, ותהפוך אותי מאהובה – לשנואה. מי חשב אז על כך? מי חשב אז שאשב באוהל מפוחדת ורועדת בשחר שלאחר יום כלולותיי, היום שאמור להיות השמח ביותר בכל חיי, אהובה ונערצת, יפה וזורחת, עטופה בהינומה לבנה תחת שמים שחורים וכוכבים כסופים? מי חשב אז שאישן בחיקו של אהובה של אחותי ושבבוקר אתעורר לקול התרנגול ואביט סביבי, יודעת שהגיעה עת ההתגלות – ומביטה בו ורואה שהנה גם הוא מתעורר, ופניו השלוות והשמחות משתנות בחדות מפחידה, והוא נדהם, ועיניו מתקטנות, ופיו מתעוות והוא נרתע ממני בחוזקה – ומי דמיין אז, שבבוקר שלאחר חתונתי פניי יחווירו ושפתיי ירעדו ואלחץ אל חזי את הסדין הלבן, ודמעה אחת מלוחה תיפול מהריסים השחורים שלי, צורבת את לחיי הלבנות, נופלת על הסדין הלבן, ביני לבינו, כתם שלא יימחק לעולם...

"משוגע," היינו קוראים לו.

"הרי רק משוגע היה עוזב את בית אבא לטובת הליכה לארץ לא נודעת!" רחלי הייתה מסבירה.

"הרי רק משוגע היה חושב להכעיס את האלים ולהצהיר ברבים כי אין הוא מאמין בהם!" סבתא הייתה רוטנת.

"הרי רק משוגע," אבא היה מגחך, "היה שולח עבד עשיר, עמוס כל טוב, למצוא אישה לבנו – וסומך על בחירתו!"

את דודתנו בחר אליעזר. ילדה בת שלוש.

רחל ואני היינו מתפרצות בצחוק מתגלגל בכל פעם שנזכרנו בכך.

"שלחנו אותה להביא מים ובמקום זאת הביאה זהב," היה אבא מחייך. אליעזר חילק מתנות לכל בני הבית בעין יפה – "אולי רבקה הייתה יכולה להעלות את המחיר," אבא היה מתלונן.

"הוא יצא לחקור את מהות האלים, נכון?" הייתי שואלת. אהבתי את האגדה על אברם.

"לחקור! לחקור!" סבתא הייתה רוטנת. "לקח את בן אחיו עמו ומאז מי שמע עליהם? רק את המעט שהסוחרים הנעים והנדים בין הארצות יודעים – רק זאת שמענו!"

"את כעסם של האלים שמענו," היה אבא מזכיר לה. "הרי הם השמידו כליל את ביתו של בן אחיו, שהלך בדרכיו, ולא זאת אלא גם את העיר כולה השמידו!"

"הפכו אותה ואת שכנתה," רחלי, שידעה את הסיפור ואהבה אותו, כמוני, הייתה מהנהנת.

"אבל לא ייתכן שלא נשאר מסדום ומעמורה דבר! ערים גדולות היו!"

"אל תהיי מגוחכת, לאה! וכי איזו דרך היא טובה יותר לדרוש נקם מבית אברהם על עזות מצחו? הוא עזב אותם לטובת אליל אחר, אחד, והם הוכיחו לו כי אין זה מקובל עליהם!" סבתא הייתה משיבה לי בחדות. "והנה, שנים לאחר מכן, מופיע איש גדל הממדים הלזה. מבית אברם הגיע, אברם העברי, אברם שלא ידענו מה היה לו. ומה רצה? את אוצר הכפר רצה – את בתנו– לתתה לבן אברהם."

"המשוגע הזה?" רחל הייתה מחייכת.

אבא חייך חזרה, אך קולו, כאשר דיבר, היה מהורהר. "שמועות רבות שמענו על מעשיו ועל קללת האלים שליוותה אותו. כאשר ניסה להתיישב בגרר, לקה פתאום מלך העיר בחולי לא ידוע וגירש אותם משם! ירדו למצרים, ופרעה נפל למשכב. גירש אותם. לא מצאו מנוחה ונאלצו לעבור פעם אחר פעם ממקום למקום. אולי חשבו שהחסד שייטו עם עוברים ושבים במדבר יחזור אליהם!"

סבתא צחקה. "ולא זאת אלא עוד!" עיניה המקומטות היו מתקטנות כשנזכרה בסיפור בן עשרות שנים ופיה היה מתקטן לקו דק של כעס ושל זלזול.

"אמא, הרגעי!" היה אבא מבקש בחיוך. "אל לך להימלא חמה כל פעם מחדש!"

"אל לי? אל לי?! בני – שמע דברי חכמה! מסוכן לחקור את האלים, ומסוכן עוד יותר לעשות זאת בדו פנים ובמרמה."

"אברם? מרמה?" שאלתי אני בתימהון.

"כשהתחיל את דרכו לארץ לא נודעת שמענו אותו כולנו, הלא כן, לבן? שמענו שאמר שיש רק אל אחד, אל של חסד ושל טוב, אל של יופי, של דעת, של בינה. אל של אור. אל המטה חסד עם ברואיו. מתוך הקהל שהתאסף לשמוע את דבריו – הקהל המהנהן – צרחתי אנוכי, וכי מה עם הרוע שבעולם? מה עם אל החושך, אל הברק, אל הקור ומר השטן? וכי הדברים הרעים המתרחשים בעולם טובים המה? ואברם זה צחק מלוא פיו. הכול לטובה, אמר. אל החיים אינו חפץ במוות, אינו חפץ ברוע, אינו חפץ במר לבו של האדם. היטב ידעתי את דו פניו של זה עוד אז, עוד לפני שרצה לשחוט את בנו לאל שלו, לאל שאינו חפץ במוות."

אבא היה מרים את גבותיו. "וכי מה בכך? אין זביחת הנער למולך חדשה. רבים נוהגים כן."

"נוהגים כן בעודם טוענים כי המולך אינו חפץ במות הבן?!"

ההתנצחות לא הייתה נגמרת אלמלא הייתי מתפרצת. "ואז רבקה הסכימה ללכת אתו?"

"כמה שאלות זו שואלת!" סבתא הייתה רוטנת, אך ידעתי שלא באמת כעסה עליי. "בתואל, סבך, ניסה לשכנע את העבד שיהרהר בעניין, אך זה חסר סבלנות היה."

"ורבקה גם היא חסרת סבלנות הייתה!" אבא היה קם מהשטיח שעליו ישבנו כולנו, מניח את רחלי בעדינות על אחד הכרים ומתמתח. "קטנה הייתה ורצתה לראות את העולם הגדול."

רחלי הייתה מצחקקת. "לאה – מה היה קורה לו בני בנו של אברם היו מגיעים לכאן? מה אז?"

כמה הצחיק אותנו הרעיון הזה!

מקום שלישי חטיבת ביניים

אהבה התלויה בדבר

אדר הררי – כיתה ט', אורט תעופה וחלל, מעלה אדומים

בהנחיית יוסי אלמכיאס

"כל אהבה שהיא תלויה בדבר: בטל דבר בטלה אהבה, ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה שהיא תלויה בדבר? זו אהבת אמנון ותמר, ושאינה תלויה בדבר – זו אהבת דוד ויהונתן" (אבות ה, טז)

<u>סצנה ראשונה – בבית</u>

הרקע: יום שישי בצהריים. סבא הולך לבקר את נכדתו שהגיעה לפרקה ושעומדת להינשא לבחיר לבה ירון. סבא מדבר עם שירה ושם לב שהיא מדוכדכת.

סבא: מה קרה שירה?

שירה: איני יודעת מה לעשות, אני אוהבת מאוד את ירון ורוצה להינשא לו, אבל מאז שירון נפצע בצבא, כבר לא נוכל לעשות את אותם דברים. לא נוכל לטייל כמו פעם ולטפס על הרים. הרגל שלו נפגעה בצורה קשה והיא בקושי מתפקדת, ירון אפילו נזקק למקל לצורך הליכה.

סבא: וזה הכול?! אם את אוהבת אותו זה הכי חשוב. לא כך?

שירה: ומה יהיה על ילדינו? איך הוא ירוץ אחריהם? אני שוקלת לבטל את האירוסין, אני לא יודעת מה לעשות.

סבא: את יודעת שירה, את מזכירה לי סיפור מהתנ"ך. את סיפורם של אמנון ותמר את מכירה?

שירה: לא סבא, ספר לי.

סבא: סיפורינו מתחיל באהבה אסורה, "אהבה" בין אח לאחותו, סיפור שמעלה רגשות ותהיות מה היא בעצם אהבה.

גיבורי סיפורנו הם אמנון ותמר, שניהם ילדיו של דויד. הכול התחיל כך... אמנון התאהב בתמר, תמר הייתה נערה יפה וביישנית, אמנון חשק בה מאוד ורצה אותה לעצמו.

<u>סצנה שנייה – פלשבק, מתרחש בירושלים לפני כ-3,000 שנה</u>

אמנון: אחי אבשלום, אני אוהב את תמר מאוד, מה עליי לעשות כדי לומר לה על אהבתי אליה?

קריין: **"וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וּלְאַבְשָׁלוֹם בֶּן דָּוִד אָחוֹת יָפָה וּשְׁמָהּ תָּמָר וַיֶּאֱהָבֶהָ אַמְנוֹן בֶּן דָּוִד"** (שמואל ב, יג, א).

אבשלום: אולי תעשה את עצמך חולה ואז אני אומר לה שתבוא לבקר אותך.

(אמנון עשה עצמו חולה מאוד, אביו דויד שמע על כך ובא לבקרו).

דויד: אוי, בני, מה לך? מדוע אתה חולה ואיך אוכל לעזור לך? אקרא מיד לרופא!

אמנון: אין צורך אבי היקר, אני צריך רק שמישהו יהיה לצדי, יכין לי אוכל וינעים את זמני, אולי תקרא לתמר, אני אשמח מאוד ואבריא מהר.

דויד: תמר בתי, לכי אל בית אחיך ודאגי לו.

קריין: **"וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל תָּמָר הַבַּיְתָה לֵאמֹר לְכִי נָא בֵּית אַמְנוֹן אָחִיךְ וַעֲשִׂי לוֹ הַבִּרְיָה"** (שם, ז).

אמנון: תמר אחותי היקרה, אשמח אם תכיני לי לביבה כמו שאת יודעת... ואתם, כל אנשיי, צאו מיד מהחדר.

תמר: הנה לך אחי. קח ותאכל ואולי תבריא מהר.

אמנון: תמר, אני אוהב אותך מאוד, נפשי חשקה בך ובגופך והייתי רוצה שתתמסרי לי.

תמר: אוי לא, אני מבקשת ממך, אחי, אנא ממך, איני רוצה, אנחנו אחים, לא עושים כזה דבר בישראל, זוהי בושה לך ולי, אך אולי נשאל את אבא. אם אפשר שנתחתן אז זה יהיה בסדר ואתמסר לך.

אמנון: איני מוכן לחכות אפילו לא רגע...

אמנון מתנפל על תמר ואונס אותה

אמנון: עכשיו לכי מפה, איני רוצה לראותך כלל...

תמר: אנא ממך, אמנון, איני רוצה ללכת, איך אראה את פניי בחוץ? אני מתחננת אליך, תן לי להישאר.

אמנון: לכי מפה עכשיו, איני רוצה לראותך לעולם.

קריין: **"וַיִּשְׂנָאֶהָ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְּדוֹלָה מְאֹד כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לֵכִי"** (שם, טו).

סצנה שלישית – בבית אבשלום

תמר מדוכאת, נוהגת מנהגי אבלות, קורעת את בגדיה ובוכה בכי מר.

אבשלום: מה לך אחותי? מה קרה? למה את בוכה כך?

תמר: אמנון אחינו הזמין אותי לביתו, סיפר לי על אהבתו אליי ורצה שאתמסר לו. כאשר סירבתי ואף הצעתי שנתחתן, לא היה מוכן לכך ואנס אותי באכזריות.

סצנה רביעית – בבית

סבא: כאשר אבשלום שמע זאת, הוא כעס מאוד על אמנון והחל לרקום תכנית להריגתו על רקע חילול כבודה של תמר, וזהו סוף הסיפור. בעצם, אמנון חשק בתמר רק בגלל יופייה, ולאחר שקיבל את מבוקשו כבר לא חפץ בה יותר. מבחינתו היא הייתה משומשת, לא חדשה, ולכן כבר לא שווה.

שירה: אוי סבא, זהו סיפור עצוב מאוד.

סבא: נכון מאוד. ולכן אם אוהבים משהו, גם אם זה חפץ ובמיוחד אם מדובר באדם שיקר לך מאוד, לא משנים את האהבה כאשר הוא השתנה מבחינה חיצונית. ירון הוא אותו אדם שאת אוהבת, כלום לא שונה בו פרט לרגל, אם את שוקלת לבטל את האירוסין, את צריכה לחשוב אם את אוהבת אותו בכלל, אם את באמת אוהבת את האדם או את החיצוניות שלו.

אם התשובה היא האדם, ירון, הינשאי לו ואז תהיי מאושרת מאוד.

שירה: אתה יודע, סבא, אתה צודק. בסיפור שסיפרת לי עולות תמיהות רבות באשר למערכות יחסים, לאהבה, לרגש, לחמלה, לאנושיות, למוסר ועוד. אך שאלת השאלות המתבקשת היא מדוע השתנו רגשותיו של אמנון כלפי תמר בצורה קיצונית וטוטלית כל כך?! הרי לפני המעשה, חשק אמנון בתמר ו"אהב" אותה עד כי לא יכול היה להתגבר על יצרו. ופתאום, לאחר המעשה, אמנון מגלה כלפי תמר רגשות שנאה וניכור ומגרש אותה מביתו.

סבא: על השאלה שלך ננסה להשיב דרך המשנה במסכת אבות ולפי כמה ממפרשי המשנה:

- רש"י פירש, בד"ה (דיבור המתחיל) "בטל דבר בטלה האהבה", שאמנון לא אהב את תמר אלא לשם ניאוף. רבי עובדיה מברטנורא פירש שהוא אהב אותה מפני יופייה. כלומר אהבתו לתמר הייתה מסיבות חיצוניות ולא מסיבות פנימיות. זו לא הייתה כלל אהבה, אלא

משיכה חיצונית בלבד שיכולה בין רגע להתבטל. מכאן רואים שאמנון לא באמת אהב את תמר, אך מדוע הגיע למצב של שנאה כלפיה?!

- הגמרא במסכת סנהדרין, דף כא עמוד א, אומרת: "וישנאה אמנון שנאה גדולה מאוד, מאי טעמא? אמר רבי יצחק נימא נקשרה לו ועשאתו כרות שפכה". הגמרא מסבירה כי בעקבות המעשה שעשה בתמר, אמנון הפך להיות עקר ולכן שנא אותה ובסופו של דבר גם גירש אותה.

שירה: מסיפור זה של אמנון ותמר אני מבינה מהי "אהבה שתלויה בדבר". שהרי אמנון לא באמת אהב את תמר, אלא היה חפץ בה ומתאווה אליה. אך ברגע שעשה את המעשה אתה, אותו הדבר התבטל, וכך גם האהבה שהייתה התבטלה ממילא, כמו מאמר חז"ל "בטל הדבר, בטלה האהבה". "הדבר" לא חייב להיות דווקא עצם הנגיעה עצמה, אלא גם אהבה שתלויה בעושר, במעמד, בנתונים חיצוניים ועוד – גם היא סופה להתבטל.

אז אם כן, ספר לי סבא מהי אהבה שאינה תלויה בדבר?

סבא: אהבה שאינה תלויה בדבר זהו סיפורם של דויד ויהונתן.

יהונתן נקשר לדויד והציל אותו מחרב שאול אביו. יהונתן ויתר על מלכותו למען דויד. יהונתן – בנם הבכור של שאול ואחינועם, שהיה יורש עצר, מפקד וגיבור צבאי, למרות היותו בן מלך והיורש שלו – היה ידיד טוב לדויד, שהיה יריבו של שאול אביו. הוא ויתר על המלכות למענו וכרת עמו ברית.

ביחסים שבין דויד ויהונתן ניכר האופי העצמאי של יהונתן. בניגוד לאביו, שאול, שהראה עויינות כלפי דויד, ראה יהונתן בדויד את המלך הבא והיה מוכן להתבטל למענו. יהונתן דבק בעמדתו והיה מוכן להתווכח עם אביו בשביל דויד, וכן הזהיר את דויד כי אביו מבקש להורגו.

לאחר מותו של יהונתן בשדה הקרב, דויד קונן על מותו של חברו. הוא ספד לו ואמר "איך נפלו גיבורים בתוך המלחמה – יהונתן על במותיך חלל. צר לי עליך אחי יונתן! נעמת לי מאוד, נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים" (שמואל ב, א, יט-כו).

אהבת דויד ויונתן הייתה אהבה שאינה תלויה בדבר ושאינה בטלה לעולם. חז"ל דרשו את הפסוק "כי עזה כמוות אהבה" (שיר השירים ח, ו) – זוהי אהבה שאהב יונתן את דויד. זו אהבת נפש, זיקה נפשית אמתית, המבטאת את שיא האהבה האנושית.

שירה: אפשר ללמוד מסיפור דויד ויהונתן על אהבה שאינה תלויה בדבר ואינה בטלה לעולם. שהרי ברגע שאין דבר שהאהבה תלויה בו, אז גם כשהדבר ייעלם, האהבה תישאר על כנה.

אני חושבת שאנו צריכים לשאוף לאהבה ולהשיגה בכל מערכת יחסים בחיינו, בין אם זה בין הורים לילדים, בין אם זה בין בני זוג או בין חברים. ובעיקר בין בני זוג, אני חושבת שאחת הסיבות לעלייה הניכרת באחוזי הגירושין במהלך השנים האחרונות היא אהבה שתלויה בדבר. הרבה פעמים בני זוג מתחתנים זה עם זה בגלל המראה החיצוני שלהם או בגלל עושרם או כבודם, והם משקרים לעצמם ולסביבה שהם באמת אוהבים את מי שהם עומדים להינשא לו, אך זו טעות גדולה, כי אהבה אמתית לא יכולה להישען על נתונים חיצוניים, אלא היא חייבת לעמוד על עמודים חזקים ויציבים יותר, והם לפי דעתי נתונים פנימיים. לאהוב את הפנימיות של האדם, לאהוב להיות עם האדם עצמו, ולא את מה שהוא מייצג כלפי חוץ, לאהוב אותו גם אם לא נוגעים בו או אם הוא לא נותן שום דבר כמו כסף, מעמד או כבוד. ולכן אין לי שום ספק שאנשא לירון, אהבת חיי.

סבא: נכדתי היקרה, אני כל כך גאה בך, ריגשת אותי.

בואי ראי, שירה, מה מצאתי בספרייה שלי, ספר של ויקטור פרנקל, שכתב בצורה מרגשת מאוד ונוגעת ללב, הספר נקרא: "האדם מחפש משמעות" והנה דבריו:

> לנגד רוחי עמדה דמות דיוקנה של אשתי. מחשבה אחת חלפה במוחי: לא ידעתי אפילו אם היא עדיין בין החיים. רק אחת ידעתי – ודבר זה למדתי היטב: האהבה מפליגה הרחק מעבר להתגלמות הגופנית של הנפש האהובה. היא מוצאת את משמעותה העמוקה ביותר בהווייתה הרוחנית, בישות הפנימית. השאלה אם אותו אדם מצוי או אינו מצוי עכשיו, אם הוא חי או איננו חי, ניטלת ממנה משמעותה באופן מן האופנים.
>
> לא ידעתי, אם אשתי עודנה חיה ולא היה בידי לברר זאת (כל ימי מאסרי לא קיבלתי מכתבים ולא יכולתי לשלוח מכתבים). אך באותו רגע חדל הדבר להיות בר משמעות. לא היה לי צורך לדעת; לא היה דבר אשר יגרע מעוצמת אהבתי, יסיטני ממחשבותי ומדמות דיוקנה של אהובתי. סבורני כי לו ידעתי אז שאשתי מתה, עדיין הייתי למרות ידיעה זו, מתמכר להסתכלות בדמותה, וכי שיחתי הערטילאית עמה הייתה לא פחות חיה ומספקת.

סוף – סבא ושירה מתחבקים

מקום שלישי חטיבה עליונה

השמש

עומר ראובן תשבי – כיתה י"א, בית ספר ליד"ה, ירושלים

בהנחיית אודיה גולדשמידט והמוזיקאי יהלי סובול

וכשהלילה כיסתה אותך שמש,

והאור בעינייך כבה,

שאלתיך איך לא ראית,

את אות ההזהרה.

וכשנבחנת אתה לא הבחנת,

ועל כך כנראה תצטער,

כי בלילה ההוא כמו בלילה,

השמש הובסה מול הצל.

אלוהים! תגאל אותי,

ותחזיר את כוחי לידיי,

הייתי תמים אל מול איסורי,

לא חישבתי נכון את חסרונותיי,

אלוהיי! הושיעני מידי כל צריי,

ורחם עליי... אותך שכחתי אלוהים,

לכן תמות נפשי עם פלישתים.

אומרים באהבה יש יופי,

אך בה גם המון כאב,

את לבך נתת ללילה,

אך סכין נעצה היא בלב.

וכשנבחנת אתה לא הבחנת,

ועל כך כנראה תצטער,

כי בלילה ההוא כמו בלילה,

השמש הובסה מול הצל.

אלוהים! גאל אותי,

והחזר את כוחי לידיי,

הייתי תמים אל מול איסורי,

לא חישבתי נכון את חסרונותיי,

אלוהיי! הושיעני מידי כל צריי,

ורחם עליי... אותך שכחתי אלוהים,

לכן תמות נפשי עם פלישתים.

עבודות נבחרת - מחוז ירושלים

בריאת אדם וחווה – מיומנו של האל

איתי אשר – כיתה י', תיכון הראל, מבשרת ציון

בהנחיית עינה ששון

יומני היקר,

חלפו שישה ימים מבריאת העולם, אדם וחווה בדיוק נולדו והם חוקרים את העולם בעיניהם הסקרניות. כנראה שהם שלווים בעולם שבראתי בשבילם, למרות שהם רק תינוקות קטנים שבקושי זוחלים על הבטן. אני מקווה שהם יגדלו ויגלו עוד מהעולם זה, הלוא אני הייתי רוצה שהם ישלטו בו ביד רמה ובחכמה אבל שייהנו ממנו גם כן.

יומני היקר,

אדם וחווה גדלים מהר, אולי מהר מדי. הם רצים, משתוללים, ומה לא, הם תמימים וטובי לב. הם כבר החלו לבצע את משימתם למרות שהם עוד לא מודעים לכך. אני תוהה מתי לספר להם שמטרתם לשלוט על העולם ולא להיות חלק ממנו, זה מצער אותי ואני לא יודע מה לעשות. בינתיים אני אתן להם להיות עצמם ולחקור את העולם שסביבם ואת עצמם. אני מקווה שאני לא עושה טעות.

יומני היקר,

אדם וחווה מטרידים את מנוחתי ואת מחשבתי! אני עצוב, כועס, ושמח שהם הפכו לחלק מהעולם, אבל הם לא מגשימים את המטרה האלוהית והנצחית! אני אומר להם שוב ושוב מה לעשות, אבל הם לא רוצים להקשיב לי. מה אני אמור לעשות? הם רק ילדים, אמנם לא קטנים והם עוד מעט מתבגרים, אבל כבר עכשיו הם מתחילים לחוות הרבה שינויים בגופם ובמחשבתם. אולי כדאי להקל עליהם ולחכות עוד קצת עד שהם יתבגרו לגמרי.

יומני היקר,

בכל יום שחולף אני רואה אותם משתנים, הם מצייתים לי יותר, אבל גם מתחצפים יותר. הם כבר החלו להיות שונים זה מזה, אולי זה לטובה ואולי זה יתאזן בסוף. בהיותם שונים, אדם וחווה מתחילים להתנסות בכל מיני דברים שונים, הם בודקים את הגבולות שלי ושל עצמם. אני תוהה לאן זה יוביל אותם בסוף.

יומני היקר,

זה קרה, כואב לי עליהם. הם בגרו, גדלו והפכו לנער ונערה. שניהם יפים, שניהם מתאימים לגן עדן ולעצמם, אבל הם קיבלו את הדבר שהכי חששתי ממנו. תודעה וידע. הם אכלו מפרי עץ הדעת והתחילו להבין את העולם. פתאום הם נבהלו, אחרי שהם היו כל כך תמימים הם התמלאו בפחד טהור, הם פחדו ממני ומגופם! הם רצו לשנות את הכול ולהרוס את גן עדן. זה כבר לא גן עדן בשבילם. הם נענשו על זה בחומרה. נאלצתי להגן על המתנה הכי גדולה שלי מפניהם – עץ החיים. הייתי נותן להם אותו בסוף, אך הם לא ראויים לו עוד. הם לא יראו עוד את גן עדן לעולם ולא עוד את היופי החבוי בתוכו.

ממני, שלך לנצח,

אלוהים

המכתב

עומר לופסקי – כיתה ט', עירוני ד', מודיעין

בהנחיית ליאת קראים

"הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל עַל בָּמוֹתֶיךָ חָלָל אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים" (שמואל ב, א, יט)

ביום שבת, ה-6 באוקטובר 1973, פרצה מלחמת יום הכיפורים. במלחמה זו, לחמה ישראל במצרים ובסוריה – שזכו לתמיכה מיתר ארצות ערב.

אף אחד לא חזה את המלחמה הזו ולא נערך אליה בהתאם. אלפי חיילים הפסיקו את צום יום הכיפורים והתגייסו ללחימה בחזיתות בצפון ובדרום. בין אלפי המתגייסים היה אחי, יהונתן.

יום הכיפורים שבו פרצה המלחמה היה יום הכיפורים הראשון שבו צמתי. אני זוכר שבאותו בוקר אני ויהונתן ישבנו בסלון והרכבנו פאזל, לפתע שמענו רעשים של משאית מתקרבת ועליה כרוז שקרא לכל החיילים ולכל חיילי המילואים להתארגן, ללבוש מדים ולהגיע למרכז המסחרי הקרוב ביותר אל הבית ומשם ייקחו אותם לחזיתות השונות.

יהונתן לא היסס לרגע. הוא הלך לחדרו, ארז בגדים, לבש את מדיו וענד את תליונו שעליו היה כתוב יהונתן – שאול כהן. ליהונתן היו שני תליונים כאלו, הוא בא אליי, חיבק אותי חיבוק חונק אך עם זאת נעים, חם ואוהב. התנתקנו אחד מהשני, הוא ענד לי את תליונו השני, נשק לי במצח ואמר לי: "אל תדאג, דוד, אני אחזור בסוף המלחמה ונסיים את הפאזל". הוא חיבק גם את אמא ואבא, נשק גם להם, לקח את נשקו ויצא מהבית.

בימים הראשונים של המלחמה, הראו הדיווחים משדה הקרב שהמצב של צה"ל אל מול צבאות ערב טוב, בימים שלאחר מכן, היו הדיווחים מאופקים ולא הכריעו בין כישלון והצלחה. ב-14 באוקטובר 1973, נרדמנו אני, אמא ואבא בממ"ד בגלל שבאותו לילה היו הרבה אזעקות. התעוררנו בגלל דפיקה בדלת, אמא פתחה את הדלת, ואני ואבא באנו מיד אחריה. חיילים נכנסו ועל פניהם מבט עגום והבעה של עצב, ישבנו אתם על הספה, לפני שהם התחילו לדבר, אמי ישר שאלה אותם לשלום יהונתן. לקח להם פרק זמן קצר לפני שהם החלו לדבר. אחד מהם החזיק לאמי את ידה ואמר: "גברת כהן, אנחנו מצטערים, יהונתן נפל במלחמה". אמא התחילה לבכות ונפלה בחיקו של אבי, אבי לא בכה. הוא היה צריך להיות חזק בשביל אמא, אבל ראיתי את עיניו מאדימות. אני לא בכיתי, ניסיתי

להתאפק, אך כשהרגשתי את התליון של אחי תלוי על צווארי. התחלתי לבכות. נזכרתי ברגע לפני שהוא יצא למלחמה, נזכרתי בחיבוק הארוך והנעים שהוא נתן לי, נזכרתי בנשיקה האוהבת שנתן לי והתחלתי לבכות. הבנתי שהחיבוק, הנשיקה והריח שלו מאותו רגע לפני שהוא יצא לשדה הקרב הארור היו האחרונים. שזו הייתה הפעם האחרונה שבה הרגשתי את חיבוקו, את חום גופו, הפעם האחרונה שבה הרחתי את ריחו.

אחרי כרבע שעה שבה כולנו בכינו, שאלה אמי את החיילים שעדיין ישבו שם איך הוא נהרג. החייל שסיפר לנו שיהונתן נפל בקרב ענה:" יהונתן היה בחזית הדרומית עם המצרים בחצי האי סיני. הוא נלחם עם הפלוגה שלו במצרים ליד תעלת סואץ, הוא ראה מרחוק צלף שכיוון לאחד מחייליו את הרובה, הוא קפץ אל עבר החייל במטרה להזיז אותו ואכן הצליח, אך ספג את הכדור במקומו. חייליו של יהונתן וסגנו היו המומים לראות את יהונתן, המ"מ הגיבור, שוכב מת בשלולית של דם. הצלף ניצל את ההלם הרגעי שאחז בהם ופגע בסגן של יהונתן, באבינדב, החייל שיהונתן ניסה להציל, ובמלכישוע, עוד אחד מחייליו של יהונתן...".

החייל המשיך לדבר, אבל אני כבר לא הקשבתי, הבנתי שיהונתן מת כגיבור וזה הקל עליי מעט. ברגשות העצב העזים שחשתי החל להופיע ניצוץ מרומם נפש של גאווה. לפתע הבחנתי בפאזל שאני ויהונתן התחלנו להרכיב לפני שהוא יצא למלחמה, ורגש הגאווה הוחלף בגעגוע. קמתי מהספה והתיישבתי ליד הפאזל. הבטתי בפאזל ובתליון ורציתי שכל זה יהיה חלום, רציתי לחבק את אחי שוב.

ישבתי שם כעשר דקות עד שהחיילים הלכו והלכתי לחדרי. נשכבתי על המיטה והתחלתי לבכות עד שלבסוף נרדמתי. כשהתעוררתי בבוקר, אמי אמרה לי שהיום בצהריים תהיה ליהונתן הלוויה בבית הקברות הצבאי שנמצא מחוץ לעיר, היא ביקשה ממני להתלבש בלבוש שחור ולא לשים נעליים מפוארות מדי והסבירה לי שמיד לאחר ההלוויה נשב שבעה על יהונתן, יבואו הרבה אנשים, ואם יהיה לי קשה אני לא אהיה חייב לשבת עם כולם ואני אוכל ללכת לחדר.

בהלוויה לא דיברתי עם אף אחד, גם לא הקשבתי להספדים, הסתכלתי על הקבר של אחי, פיסת אדמה קטנה ועלובה שעליה שלט זמני שבו כתוב שמו : יהונתן – שאול כהן.

כל שאר ההלוויה הרהרתי במחשבות על העתיד. מי יצחיק את כולם בארוחות שישי, מי ישחק אתי, למי אני אפנה כשיהיה לי קשה. כל השאלות האלו גרמו לי לתחושת אי ודאות חזקה, שגרמה לי עצב רב.

למחרת, בשבעה, הגיע אחד החיילים מהמחלקה שיהונתן פיקד עליה. לא דיברתי עם אף אחד באותו יום אבל כשראיתי אותו, את הצער בעיניים שלו, הבנתי שהוא מרגיש כמוני. הוא התיישב לידי והתחלנו לדבר, הוא שאל אותי לשלומי, ואני שאלתי אותו לשלומו ואז שאלתי אותו אם הוא היה עם יהונתן כשהוא נפל. הוא אמר לי שכן, שאלתי אותו אם הוא יכול לספר לי איך יהונתן נפל, והוא החל לספר: "הציבו אותנו בחזית הדרומית, בתעלת סואץ. הכוחות המצריים החלו להתקדם לעברנו, ולא הצלחנו להדוף אותם. יהונתן ניסה למצוא לנו דרך מילוט למקום שנוכל להתבצר בו ולהדוף את המצרים, הוא חשב שהוא מצא מקום והחל לרוץ לכיוונו כדי לבדוק שהוא אכן בטוח, אבל הוא היה חשוף מדי, וחייל מצרי שראה את יהונתן ירה בו. אני בתור החובש של המחלקה הלכתי לתת לו טיפול רפואי כדי שהוא יצליח לשרוד, אבל הוא איבד יותר מדי דם ומת. חמש דקות בערך אחר שהוא מת הגיע תגבור שחילץ אותנו מהמקום, אבל הם הגיעו מאוחר מדי, הם לא יכלו לעזור לו עוד". ראיתי את העיניים שלו מתחילות לדמוע, וגם אני התחלתי לדמוע, חיבקתי אותו, כמו שיהונתן חיבק אותי לפני שהלך, שנינו פרצנו בבכי. נזכרתי בסיפור נפילתו של יהונתן כפי שסופר על ידי החייל שהודיע לנו על נפילתו, ושני הסיפורים לא היו דומים כלל. הרהרתי למי כדאי לי להאמין, מה הסיפור הנכון באמת, האם אח שלי באמת מת כגיבור או לא. עם מחשבות אלו הלכתי אל חדרי ולבסוף נרדמתי.

בימים הבאים של השבעה נשארתי בחדר, הרהרתי בשאלות הללו ובהיתי בשרשרת של יהונתן, הדבר היחיד שנשאר לי ממנו, החלטתי להאמין לסיפור של החייל, החלטתי להאמין שיהונתן מת כגיבור, אולי בגלל שזה גרם לי לנחמה מסוימת. התחלתי לחשוב מה גרם לסתירה הזאת בין שני הסיפורים והבנתי שאולי החייל היה עסוק בלחימה ובלטפל ביהונתן שהוא לא באמת שם לב מה קרה ואולי הוא השלים לעצמו כל מני דברים כדי להבין ולעכל מה קרה. החלטתי שאני לא יוצא מהבית מבלי לענוד את התליון של יהונתן, זה גורם לי להרגיש שהוא קרוב אליי.

אחרי השבעה חזרתי לבית ספר. השבוע הראשון של בית הספר היה קשה. כולם ריחמו עליי והתנהגו אליי בעדינות מעצבנת. אבל בשבוע השני לבית ספר הכול חזר לעצמו ואני חזרתי לחברים שלי, נפגשתי אתם, שיחקתי אתם וצחקתי אתם והכול היה נראה שוב נורמלי.

יום אחד, בשיעור חינוך, ביקשה המורה שנכתוב מכתב למישהו שאנחנו מתגעגעים אליו, אני בחרתי לכתוב ליהונתן. הלכתי לפינה שקטה והתחלתי לכתוב. במכתב כתבתי את כל מה שהרגשתי, כתבתי כמה אני מתגעגע אליו, כמה אני אוהב אותו ומעריך אותו, על זה שהוא נולד כגיבור, חי כגיבור ומת כגיבור ועל כמה שהוא חסר לי. כשהתחלתי לכתוב את המכתב, העיניים שלי האדימו, וככל שהוספתי למכתב שורות הן האדימו יותר ויותר ולאחר מכן דמעו יותר ויותר. את כל הכאב, הצער, האבל,

הגעגועים והזיכרונות מיהונתן הכנסתי למכתב אחד עמוס, ארוך, מלא שורות ורטוב מדמעות. אחרי שסיימתי לכתוב את המכתב, שטפתי פנים, נרגעתי ונכנסתי חזרה לכיתה, כל הילדים היו עדיין שקועים בכתיבת המכתבים שלהם. כשכולם סיימו, ביקשה המורה שנקריא את המכתב בפני הכיתה. אני נבחרתי להקריא את המכתב אחרון. המורה קראה לי ואמרה שהגיע תורי להקריא את המכתב שלי. קמתי מהמקום שלי נעמדתי מול הכיתה והתחלתי להקריא:

יהונתן אחי היקר,

שבועיים עברו מאז שנרצחת על ידי הצלף המצרי הארור. שבועיים של געגועים, הרהורים, בכי, עצב ושכול. כששמענו מהחייל שאתה נרצחת כולנו בכינו, אבא חיבק את אמא ואני בכיתי לבד, לא היה לי את מי לחבק, אחי האהוב והגיבור שמת כי הציל את אחד החיילים שלו, זה שידע תמיד לתת לי את החיבוק המנחם כשהייתי צריך, כבר איננו, בכיתי כי עולם ומלואו, עולם כל כך טוב שהפך את שלי לעולם יותר טוב, איננו, בכיתי כי התגעגעתי אליך ובכיתי כי החבר הכי טוב שלי כבר לא קיים.

בשלב הזה כבר התחילו לעלות לי דמעות בעיניים. המשכתי: "הדבר היחיד שהצליח לנחם אותי היה שמתת כשהגנת על הערכים שלך ועל החיילים שלך שאתה כל כך אוהב, ניחם אותי לדעת שמתת כגיבור ולא סתם בגלל טעות טיפשית ונמנעת." פרצתי בבכי מריר. וחתמתי את דבריי: "קבעתי לעצמי חוק לא לצאת מהבית בלי התליון שלך שהשארת לי לפני שעזבת את הבית ולא חזרת, הפאזל שהרכבנו לפני שהלכת עדיין על הרצפה נשאר באותו שלב שהפסקנו מחכה שתחזור ונסיים אותו, אבל אתה לא תחזור והפאזל לעולם לא יהיה גמור.

אוהב אותך ומתגעגע אליך מלא,

דוד"

הסתכלתי על המורה ועל חבריי לכיתה וכולם בכו, לפתע הגיע הצלצול. לקחתי את המכתב ורצתי הביתה. כשהגעתי הביתה, לקחתי מעטפה והכנסתי אליה את המכתב. על המעטפה כתבתי "איך נפלו גיבורים" והלכתי לקבר של יהונתן. בדרך לקבר עצרתי בחנות פרחים וקניתי ורד אדום. הגעתי לקבר ושמתי עליו את המכתב ואת הפרח, הסתכלתי על הקבר וכבר לא רציתי לבכות, הרגשתי שסגרתי מעגל, עדיין היה לי עצוב, אבל למדתי לקבל את המוות של אחי יותר טוב.

רגשותיו של שאול

נס לויצקי – כיתה ז', תל"י בית חינוך-עירוני ג', ירושלים

בהנחיית נטלי ברזלי-אנק ואלי דהן

הסתכלתי בחלון מסביב

היה יום יפה, מימי האביב

הבטתי בנהר

המתפתל לעבר ההר

מימיו צלולים, צלולים

צבועים בגוונים כחולים,

גליו השקטים התפרצו על החוף

וקו האופק נפרש לפני עד אינסוף.

ואני הרגשתי מאובן, ריק

קינאתי בנהר,

רציתי כמוהו להיעלם אחרי ההר,

ולזרום הרחק הרחק...

התיישבתי בשקט לידו

ורק דממה מסביבי

והיום היפה, האביבי

כבר לא נראה יפה, אלא עצוב ומדכא

המחשבות הסתחררו כמו סופה שלא נגמרת

רציתי לעצור והיא רק ממהרת

הפחד בתוכי הזדחל כמו נחש,

הרגשתי בודד, עצוב, חלש...

הרגשתי כה נטוש, חסר תועלת

לפני רגע הייתי מלך

ועכשיו אני דומם חסר תוחלת.

רציתי לדבר ולשפוך את הרגשות כמו מים

אך לא היה עם מי

אפילו אלוהים לא עונה לי משמים.

ניסיתי לתקשר עם אלוהים

שום דבר לא עובד

לא הנביאים ולא החלומות ולא האורים

כמעט הייתי מוכן להתאבד

ידעתי שעליי להיות אמיץ

אבל מלחמה היא דבר מלחיץ

אפילו חברי הטוב שמואל

הלך לעולמו והתפוגג כמו ערפל

ועכשיו נשארה עוד דרך אחת שלא תגרום סבל ומכאוב

והיא ללכת לבעלת האוב...

הנער איננו... ואני

תמר מסובי – כיתה י', תיכון הראל, מבשרת ציון

בהנחיית עינה ששון

יומן יקר,

כבר כמה ימים אני לא מצליח להירדם. לא בגלל רעש או צרצור של הלילה, גשם, קור או בגלל כל אותם דברים רגילים שאדם לא נרדם בגללם.

מאז שאני קטן, מלמדים אותי שזה בסדר לטעות לפעמים, הרי בכל זאת – אני רק בן אדם. אבל... אולי לפעמים אני מגזים? ויש טעויות שגם אלפי סליחות לא יכפרו עליהן? אולי הפעם זו אשמתי? ואולי לא יסלחו? אפילו אם כבר ביקשתי סליחה לפחות שלוש פעמים...

רציתי לספר את זה למישהו או משהו כדי להרגיש הקלה. כבר לא ידעתי למי – לאלוהים? לאבא? לעצמי? אבל עצמי בכלל לא רוצה להקשיב, הוא ישר תוקף ומקניט, מסביר לי מדוע אני טועה ולמה כל זה לא נכון, ואם עצמי לא מבין אז מי כבר יבין?

תן לי להסביר לך הכול מהתחלה.

תמיד אבי, יעקב, אהב את אחי הקטן יוסף.

שלא תבין לא נכון, הוא מעולם לא התיימר להסתיר זאת, וזה למעשה העליב מאוד, כי מעבר לזה שאבא שלך מעדיף את אחיך, הוא גם לא מסתיר את זה. כלומר, הוא לא מצהיר את זה לגמרי באופן גלוי, אך הוא מפנק אותו יותר מאשר את עצמו, אותנו ואת אמי יחד!

ובינינו, יומני, יוסף לא הכי טוב. תמיד הוא סיפר לנו על החלומות המרגיזים שלו: הוא גדול ואנחנו קטנים, הוא עצום ואנחנו זעירים, הוא כל יכול ואנחנו מקקים קטנים. עם כותונת הפסים החדשה שאבא קנה לו הוא בטח חושב שהוא יכול למחוץ אותנו! הוא מעולם לא אמר את זה אבל אני בטוח שהוא חשב! או לפחות חלם... יש לו תמיד חלומות מוזרים, שבהם אנחנו משתחווים לו, "כמו אלומות בשדה וככוכבים בשמים". אני יודע שאנשים שחצנים מעולם לא יצליחו. אף פעם לא באמת נשתחווה לו, אין לי דאגה בנוגע אליו. אני אדייק – בזמנו לא הייתה לי דאגה רבה, רק כעסתי. כעסתי מאוד. אפילו כעסתי יותר מדי... והייתי שותף למעשה נורא. אני מצטער על כך, ואני רוצה להגיד לאבא שלי

שאני מצטער וליוסף ולאמא ולעצמי! אבל כמו שציינתי מקודם, עצמי לא סולח, הוא מפנה את הגב, מציע רעיונות מטופשים, שהם נכונים ואני יודע שאני צריך לעשות אותם אבל איך?

קנאה זה רגש נורא, אני יודע וגם כולם, חונכתי לזה. אז בעצם אני לא אשם? אולי רק הקנאה?

אני כבר משקר לעצמי... קנאה קיימת וזו באמת אשמתה, אבל אשמתי המלאה היא שנתתי לה להשתלט עליי, ועל האחים שלי.

אני פשוט אגיד את זה ישירות, כי אין לי דרך לתרץ את מה שעשיתי.

שיקרתי לאבי, העצבתי אותו, ויש סיכוי ממש גדול שאח שלי לא בחיים. בגללי! באשמתי ובאשמת אחיי ובאשמת... הקנאה?

בבוקר, כשאבא שלי שלח את יוסף אתנו לרעות בשדות את הצאן, פשטנו מיוסף את כותונת הפסים, זרקנו אותו לבור והחלטנו למכור אותו לישמעאלים. הכתמנו את כותונתו בדם של עז ששחטנו והבאנו לאבא את כותונת יוסף המגואלת מדם. הוא בטוח שחיה רעה טרפה אותו.

אני לא רוצה לכתוב יותר, אני מרגיש שאפילו אתה, חפץ דומם, שופט אותי. למרות שזה אני שופט את עצמי.

מחוז דרום

"נַפְתָּלִי
שְׂבַע רָצוֹן
וּמָלֵא
בִּרְכַּת ה'
יָם
וְדָרוֹם
יְרָשָׁה
..."

דברים לג' 23

אברהם ושרה בבאר שבע

מחוז דרום

חברי ועדת השיפוט

מירי טימסיט, מנהלת מה"ד דרום

רחלי יפרח, רפרנטית תוכניות תנ"ך במינהל מחוז דרום

גב' אביבה לוטן, רפרנטית תנ"ך במחוז דרום, יו"ר הוועדה

איריס דרור, מדריכת תנ"ך במחוז דרום

נחמה וינגרטן-מינץ, מרצה לתנ"ך ומגדר, יהדות ופמיניזם וספרות עברית

מנהלת חברה ונוער מחוז דרום: ד"ר איילה חג'ג'

רכזת התכנית במחוז: רחל יפרח

תוכן עניינים מחוז דרום

מקום ראשון

חט"ב תפילת נעילה /ניתאי נחמיה.....215

חט"ע מנחה מנחמת/ מיכל קרסקס.....217

מקום שני

חט"ב היורש / ים סלע.....220

חט"ע כי זה משה האיש- לחיות בשליחות / עידו ביטון 224

מקום שלישי

חט"ב מדבר הדמעות / שני אטיאס.....230

חט"ע ברגע שבו ניפגש /מיה כהן.....238

עבודות נבחרות

נוח והמבול -קריאה לתיקון עולם / מעיין רביבו.....239

עקדת יצחק, כוחה של אמונה / יניב בן גיגי.....243

זעקת תמר / ליאל דדון.....246

הכוח הגלעדי / עידן מנליס.....247

רות המואבייה- כי אל אשר תלכי אלך / ליאורה סלרי.....250

יומנה של חווה העקרה / עומר עמר 253

סיפורה של חווה/ לאה גלוזמן.....255

ידיעות אחרונות- דיווח מהשטח/ שירה כהן.....262

ברכת מנהלת מחוז דרום לחוברת הארצית

מנהלים, מורים, אנשי חינוך, תלמידות ותלמידים יקרים,

ספר התנ"ך הוא יסוד קיומנו כעם. הוא המורשת התרבותית, ההיסטורית והערכית של עם ישראל לדורותיו והתשתית ליצירת מכנה משותף לאומי. בזכות מורשת זו, נשתמרה הזהות היהודית ונמשך הרצף של הקיום היהודי לאורך הדורות.

דוד בן גוריון, ראש הממשלה הראשון, פתח את הכרזת העצמאות של מדינת ישראל במילים מרגשות המתארות את הקשר ההיסטורי בין עם ישראל לארץ ישראל ומדגישות את מקומו של התנ"ך כספר היסוד של עמנו ושל שאר הדתות המונותאיסטיות: "בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי."

התכנית "תורה, נביאים... וכותבים" נועדה לחזק ולהעמיק את הקשר של התלמידים לספר הספרים ולמורשת ישראל, בדרך של דיאלוג עם הטקסט המקראי ושל הבעה בכתיבה יצירתית. התכנית היא מנוף ליישום התכנית המערכתית "למידה משמעותית": היא מדגישה את מקומם של התלמידים כלומדים מעורבים ופעילים, היא מקרבת את הכתוב בספר התנ"ך לחיי היומיום ומקרבת את המסרים הערכיים שבו אל לבם של הלומדים.

ברכותיי לתלמידים ולתלמידות אשר יצירותיהם נבחרו לייצג את המחוז בספר זה. הישג מרשים זה מעיד כי הלומדים ניחנו באהבה עמוקה לתנ"ך, ביכולת קריאה רהוטה של הטקסט המקראי, בהכרת הסוגות הספרותיות והעושר הלשוני, ביכולת לעיין עצמאית בכתוב ולהבין אותו על תכניו ועל מסריו המגוונים, ביכולת ליישם אסטרטגיות חשיבה ולפתח מיומנויות אישיות ובין-אישיות.

אתם, הלומדים הכותבים, הנכם חוד החנית של בני הנוער, ויש בידיכם הכוח לסחוף אחריכם בני נוער להיכרות מרתקת עם הקסם הטמון בספר התנ"ך ובעולם המקרא ולקיים את הנאמר בדברים לא, יט: "וְעַתָּה כִּתְבוּ־לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמְּדָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׂימָהּ בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל".

תודתי והערכתי לכל העוסקים במלאכה: למנהלים ולמנהלות של בתי הספר על פועלם לביסוס יחס של הוקרה כלפי המורשת היהודית ולטיפוח תחושת השייכות לארץ, למדינה ולעם; לצוותים הבית ספריים על יצירת מפגש אינטלקטואלי בין הלומדים לספר התנ"ך ועל טיפוח תחושת המסוגלות; למפקחים הרשותיים במינהל חברה ונוער, לפיקוח הכולל ולמדריכים בתחומי הדעת והחברה על עבודתם המסורה בהובלת המהלך החינוכי-ערכי. מדינת ישראל, החוגגת 70 שנה לעצמאותה, יכולה להבטיח את עוצמתה, את חוסנה ואת שגשוגה בזכות תלמידים ואנשי חינוך הרואים בספר התנ"ך מקור המורשת היהודית והישראלית, האנושית והאוניברסלית והחותרים להפיק מהכתוב בו משמעות רלוונטית למציאות חיינו.

אני לוחצת את ידי כל השותפים בהערכה ובגאווה ומאחלת כי יתקיים בכם הכתוב במשלי ג, יג-יח: "אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה... דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר."

בברכה,

עמירה חיים

מנהלת המחוז

מקום ראשון חטיבת ביניים

תפילת נעילה

ניתאי נחמיה - כיתה ט', מקיף ג', אשדוד

בהנחיית יפה עוזיאל

אֵל נוֹרָא עֲלִילָה. הַמְצִיא לָנוּ מְחִילָה. בִּשְׁעַת הַנְּעִילָה:

נשמעה הקריאה וקולות המתפללים,

אנו עומדים בפתחה של מלחמה, זעקו שרפי המרומים.

מתפורר אט אט השריון,

נשלחים למלחמה אב ובנו, אל השיממון.

שׁוֹפְכִים לְךָ נַפְשָׁם. מְחֵה פִּשְׁעָם וְכַחְשָׁם. וְהַמְצִיאֵם מְחִילָה. בִּשְׁעַת הַנְּעִילָה:

אפופי צום, נפשם קמה,

רוחם הנקייה והקדושה בשדה הקרב נדמה.

גלי השריון הדוהרים מנסים להסתוות,

הוא שאול, ושם יהונתן, כי נפלה האבן, והם האדוות.

חוֹן אוֹתָם וְרַחֵם. וְכָל לוּחֵץ וְלוֹחֵם. עֲשֵׂה בָהֶם פְּלִילָה. בִּשְׁעַת הַנְּעִילָה:

רעמי הפגזים, החרדות שבלב,

משחקים של אור ושל כאב.

כעת הם שניהם יחדיו, חבוקים אל מול הלא נודע,

כעת הם בעין הסערה.

זְכוֹר צִדְקַת אֲבִיהֶם. וְחַדֵּשׁ אֶת יְמֵיהֶם. כְּקֶדֶם וּתְחִלָּה. בִּשְׁעַת הַנְּעִילָה:

פוסע לביתו, גרונו חנוק,

יודע כי גורל בנו ונכדו באש ובאבן חקוק.

"כי שם נגעל מגן גיבורים", הוא מלמל חרישית,

בתורה, ללא מילים, הוא מדבר עם האם והבת ועוטף אותן בטלית.

תִּזְכוּ לְשָׁנִים רַבּוֹת. הַבָּנִים וְהָאֲבוֹת. בְּדִיצָה וּבְצָהֳלָה. בִּשְׁעַת הַנְּעִילָה:

עד שלפתע שריקת היריות מפלחת את הביצורים,

ולהב חרכה את לבו, אשר זעק מייסורים.

אנא, "אל תשלח ידך אל הנער"!

אבל האיל התרחק, והאש, האש כבר כילתה את לבו הנסער.

אַל נוֹרָא עֲלִילָה. הַמְצִיא לָנוּ מְחִילָה. בִּשְׁעַת הַנְּעִילָה:

ויספוד שאול לבנו,

משקה בטיפות של שכול את לב הנער, הנער שאיננו.

בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה,

"וייקח שאול את החרב וייפול עליה".

עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

מקום ראשון חטיבה עליונה

מנחה מנחמת

מִיכַל קְרֶסְקָס - כיתה י', מקיף ו, אשדוד

בהנחיית הֶלֶנָה מָמָן

אל תנחמני עוד, אישי הטוב,

מה שנשאר לי כעת הוא אותך לאהוב.

אל תנחמני ללא סיבה,

כי לאלוקים נגמרה לי כל החיבה.

שלח אותי אלוקים אל עולם העקרות.

את הרע מכל שיכול לאישה לקרות.

עם זאת לא אוכל להשלים

אעשה הכול גם ללא מילים.

אל תנחמני עוד, נפשי נחלשה,

והנה אנוכי רוצה התחלה חדשה.

"הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָנִים" (שמואל א, א, ח)

אתה לי אומר, אך אינך מפנים,

שהנחמה שלך, אישי הטוב,

רק גורמת ללבי עוד לדאוב.

ולך שתי נשים,

אנוכי האחת, חנה, וממך יש לי נחמה

ושם השנית פנינה, ולה יש מנחה

הנחמה אותי מיפחת,

והמנחה את פנינה משמחת.

אז לשם מה, אלוקים, לשם מה?

מסתכלת על זאטוטי פנינה ומשתוקקת, דממה.

היא מאושרת, היא שמחה,

כי קיבלה היא את המנחה,

המנחה שלה חיכיתי כל רגע בימיי.

אז אל תנחמוני עוד, כבר החלו לדמוע עיניי.

האם לנחמה אנוכי זקוקה?

היא אינה מועילה, ואני נשארת אדוקה.

מחכה ליום שבו הנחמה תגיע,

ואז לנחמתך יהיה קמעא געגוע.

הנחמה, ידידיי, כואבת, אינה מנחמת,

זעקה גדולה אליך אמתך נותנת,

עשה שנחמה זו תיפסק,

וכך אוכל גם אני ילד קטן לנשק.

מול עלי הכוהן הנני זועקת,

בלבי הקטן בשקט, לא צועקת.

עכשיו אני בוכה, ועלי חושב אותי לשיכורה,

מתפללת את תפילתי המרירה.

אך לא עוד, עלי לי אומר,

ברחמך יהיה תינוק, חדלי להתמרמר.

וכעת הנחמה אינה דואבת.

כי את המנחה אני כעת אוחזת.

המנחה שלה חיכיתי כל רגע בימיי,

תינוק קטן שיצחק בין ידיי.

מקום שני חטיבת ביניים

היורש

ים סלע - כיתה ח', שלאון, קריית גת

בהנחיית פנינה שטרן

יומני היקר, אתמול עזבנו בחיפזון ובפחד את מצרים. לא האמנו שנגיע לרגע זה כי פרעה היה אדם חזק ועיקש, הוא לא הרפה ולא הניח לנו לצאת למרות המכות הקשות שאלוהים הנחית על מצרים.

והנה זה פלא, מכת הבכורות הכניעה אותו, לא חשבתי שלפרעה יש בכלל רגש כלפי מישהו, מסתבר שיש לו רגש אבהי, והעובדה שבנו מת ריסקה אותו.

כשפרעה נתן הוראה לצאת, אספנו במהרה חפצים הכרחיים לשרוד במדבר, הכנו לחם שלא הספיק לתפוח ודהרנו החוצה.

כעבור כמה שעות אנו שומעים דהרות סוסים עם מרכבות מאחורינו.

הייתכן? הייתכן שפרעה מתחרט ורוצה להשיבנו אליו? התחלנו לרוץ, כאשר הילדים הקטנים בוכים וצועקים, וזקנים נופלים ונפצעים, הגברים הרימו את הזקנים על ידיהם, ונשים חזקות סחבו את הילדים.

שעטנו קדימה, והנה לפתע ים לפנינו, איך נחצה את הים? שמעתי צעקות ובכי וטענות כלפי משה. הבטתי ימינה ושמאלה, ולנגד עיניי חיות טרף, שואגות ומשתוללות.

קריאות האשמה כלפי משה הלכו וגברו:

המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר?

הייתי ילד קטן, רק בן 12, אך הרגשתי את המתח ואת הדאגה של משה המנהיג הנערץ, הבנתי שקשה לו מאוד, אך הוא אסף כוחות, לא הרפה ולא הרים ידיים, היה נחוש בדעתו שאלוהים אתנו ואנו ניכנס לארץ האבות המובטחת.

הערצתי את משה, עבורי הוא היה מודל לחיקוי, מנהיג נמדד בשעת משבר ולחץ, והוא עמד בהצלחה רבה בכל המשברים שהיו עם העם ובכל הקשיים, הוא לא פסק מלחפש פתרונות למכשולים הרבים שהוצבו בפניו, תמיד גם ענה בנועם והקשיב קשב רב לכל מצוקותינו.

כאשר הים נראה לפנינו, משה נשא תפילה קורעת לב לשמים, והים נפתח ונחצה לשניים.

המים היו כחומה משמאל ומימין, היה זה מחזה על טבעי מרהיב ביופיו ובעוצמתו. התמלאתי גאווה גדולה במשה. נשים, ילדים וזקנים מיהרו לחצות את הים, ראיתי ילדים וזקנים מועדים ונופלים מתוך פחד ומתח, משה נגש אליהם ועזר, הוא נשא גם על ידו ילד קטן כבן שנה שצרח מבכי ואמו הייתה תשושה ועייפה.

משה שימש דוגמה ומופת לכולנו. אנחנו, הגברים, עזרנו לזקנים, לנשים ולטף, גם אני נשאתי על כתפיי ועל זרועותיי ילדים קטנים.

הדבר הנפלא ביותר היה שכאשר סיימנו לעבור בים, נכנסו המצרים והים סגר עליהם, הם ומרכבותיהם והסוסים שהיו אתם כולם טבעו וצללו לתהומות הים. כמו אבנים הנזרקות לאגם מים גדול. שמענו את צעקות המצרים בעודם צוללים למעמקי הים, צר היה לי גם עליהם, לעולם לא שמחתי במפלת אויביי, אך האכזריות שבה נהגו אתנו בהיותנו במצרים גרמה לי הקלה מסוימת כשראיתי אותם נמחקים אט אט בים שבלעם.

ברור היה לנו שיד אלוהים בדבר, הרגשנו מלאי ביטחון.

כשהסערה שככה, רצתי למשה חיבקתי אותו חזק, וביקשתי ממנו להיות משרתו וללכת לצדו.

משה, פניתי אליו, אני מוקסם ממך, אני רוצה להיות כמוך כשאגדל, יש לך כוחות עצומים, ארצה ללמוד את דרכך ואת האופן שבו אתה מצליח לעמוד בלחץ ובמתח.

משה פנה אליי בחיוך ואמר שלא האמין שיש בו כוחות כאלה להצלחה, ומי שהאמין בו וראה את יכולותיו זה אלוהים. אדם צריך מישהו שיאמין בו ויגרום לו להוציא את יכולותיו מן הכוח אל הפועל.

ואתה, נער קטן ורך, אני שמח מאוד שיש לך שאיפות ואמונה בעצמך, ראיתי את העזרה שהגשת לאנשים שמעדו בדרך, שמתי לבי לתעצומות הנפש שיש בך, ולכן אני מאמין שאכן תגיע לגדולות.

מילים אלו נחרתו בלבי, עיניי קרנו מאושר.

המשכנו ללכת במדבר, היה חם ויבש, עקרבים ונחשים מסביבנו ואין אוכל ומים. לפתע נשמעה צעקה איומה, אישה החזיקה את ילדה ביד, רגלו הייתה נפוחה מאוד מנשיכת נחש. היא צעקה על משה והטיחה בו אשמות קשות מאוד: הילד שלי ימות בגללך, למה הבאתה אותנו למות במדבר? הובטחה לנו ארץ זבת חלב ודבש, לא נגיע אליה, כולנו נמות במדבר.

והנה אישה נוספת צועקת ומחזיקה את ילדה בידה שהוא כבר ללא רוח חיים, עוד ועוד ילדים, נשים וגברים מתו בזה אחר זה מנשיכת נחשים, משה הצליח להציל מעטים מהם.

ראיתי אותו, אצילי מתמיד, עומד יציב ומחפש צמחי מרפא שינטרלו את העוקץ של הנחש. במקביל, נשא משה תפילה לשמים והתחנן לאלוהים לעצור את המוות מנשיכת נחשים.

לא הבנתי כיצד משה מצליח שוב ושוב להתעלות על עצמו ולהתפלל למען העם הזה למרות שהם מכפישים אותו, צועקים ומתלוננים ומאשימים אותו בהאשמות חמורות – שהביאם למות במדבר.

פניתי למשה ושאלתי אותו כיצד קורה הדבר, הרי טבעי הדבר שאם אדם פונה אליך בהאשמה ומשמיץ אותך, שלא תרצה לעזור לו. אך משה אמר לי שמנהיג אוהב את העם שלו מאוד, הוא דואג לעם וחושב קודם כול על צורכי העם, הרצון להוביל עם להצלחה גובר על רגשות הכעס והתסכול.

החלתי מהרהר בלבי אם יש לי כוחות אלו, אם אוכל לעמוד בכל הלחץ, המתח וההשמצות. זה כבר לא היה ברור כל כך.

אך השהייה במחיצתו של משה הייתה מעניינת ומרתקת, לא יכולתי לשרוד את המדבר אם לא היה משה לנגד עיניי, המנהיג המאתגר שרציתי מאוד להיות כמוהו ולהמשיך בדרכו.

עם חלוף הזמן, אני מביט במשה ורואה כיצד משה הולך ומזדקן וכוחו הולך ונחלש. התקרבנו לארץ המובטחת, יומם וליל התפללתי שמשה יחזיק מעמד ויצליח להיכנס אתנו לארץ המובטחת.

הימים החודשים והשנים הולכים וחולפים, גדלתי ובגרתי, משה החל להתייעץ אתי בהרבה דברים, הרגשתי שותף אמתי למעשיו ולתפקידו.

באחד הימים, בשעת לילה מאוחרת, קרא לי משה וביקש לספר לי דבר חשוב מאוד.

משה, פניתי לעברו בחרדה, ביקשת שאגיע.

כן, יהושע נערי. חשוב לי לספר לך שאנחנו נגיע יחד עד הקצה, אראה את הארץ המובטחת, אך לא אכנס אליה.

למה? קראתי בכאב, למה? הרי אתה הובלת אותנו עד הנה, אתה הראשון שצריך להיכנס לארץ, לא ייתכן שלא תיכנס אתנו.

כן, יהושע, זה היה חלום שלי להיכנס לארץ עם עמי, אך החלטתו של ה' שונה, כנראה שאיני ראוי להיכנס לארץ, חטאתי לאלוהים. אלוהים סייע בידי להוביל עם קשה עורף, עזר לנו לצלוח את

המכשולים הרבים, אך אני, למרות הכול, לא נתתי בו אמון מלא. כאשר אמר לי לדבר אל הסלע כדי שיצאו ממנו מים, לא יכולתי להאמין בזה ולכן הכיתי בסלע. אני לא ראוי להיכנס לארץ אחרי מעשה זה.

משה, קראתי לעברו, אתה הראוי ביותר להיכנס לארץ, אולי נפנה אל האלוהים שיסלח לך, נתחנן. אני לא רואה עצמי נכנס לארץ בלעדיך.

משה פנה אליי ברכות ואמר: יהושע נערי, אתה הראוי ביותר להמשיך דרכי, אתה תצליח לחצות את הירדן עם העם ולהביאו למקום הנחשק, חזק ואמץ.

לא יכולתי להתווכח עם משה, הוא היה נחוש בדעתו וקיבל את גזרת אלוהים בהבנה. משה לא התווכח עם אלוהים על כך, אך כאשר הייתה גזרה נגד העם, הוא עמד באומץ רב מול אלוהים, התפלל והתחנן למען העם ואף הצליח להשפיע על אלוהים. כזה היה משה, אחד בדורו, תמיד טובת העם עמדה לנגד עיניו ולא טובתו האישית.

באחד הימים, בשכבי לישון, שמעתי קול סמכותי וחזק. נחרדתי. אך הבנתי מיד שזה קולו של אלוהים, זה היה קול יוצא דופן, המשרה אווירה של קדושה ושל מסתוריות.

אלוהים פנה אליי ואמר שמשה עבדו עומד לסיים את תפקידו ואני אהיה היורש, אני זה שצריך להיכנס לנעליו הענקיות של משה ולהוביל את העם לארץ.

אתה תהיה האיש שיחצה את הירדן עם העם, זכור יהושע, אתה היית עם העם כאשר חצו את ים סוף, כעת תצטרכו לחצות גם את הירדן.

רציתי לצעוק ולומר שאני לא חזק כמו משה, שאני לא איש דגול ומוצלח כמוהו, אך הקול המשיך לדבר בעוצמה רבה ואמר: אני אהיה אתך, חזק ואמץ. אל תירא ואל תיחת. כאשר הייתי עם משה אהיה עמך.

לאחר מילים אלו, הרגשתי תעצומות נפש רבות, הרגשתי שאלוהים העביר כוח רב אליי, האמונה שנתן בי והעידוד הרב נטעו בי תקווה.

לצד התקווה, היה עצב רב שמשה לא יהיה אתנו, אך הבנתי מיד שאני חייב להשלים עם הפרדה ממשה, זאת דרך העולם, ועליי להישאר עם הזיכרונות היפים, לשמוח שאלוהים נתן לי זכות גדולה לגדול לצד מנהיג מיוחד ונערץ, ולהבין שגם אני באחד הימים אצטרך לפנות את מקומי לאדם אחר.

"דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת"

מקום שני חטיבה עליונה

כי זה משה האיש - לחיות בשליחות

עידו ביטון- כיתה י', מקיף י"א, אשדוד

בהנחיית דגנית אלימלך

** היצירה במקור היא מחזה בן שלוש מערכות. בספר הובא רק חלק מהיצירה מפאת אריכותה.

מערכה שנייה

תמונה ראשונה

תפאורה: מדבר, סנה בוער, מטה וצאן

שחקנים: משה ובת קול מוקלטת (דברי אלוקים)

קריין:

אחר הדברים האלו,
מת המלך פרעה,
אך המלך החדש – גזרות רבות לו.
והעם העברי זעק על הרעה,
מאלוקיו ביקש עזרה.
ואלוקים את עמו לא יעזוב,
הן זוכר הוא את אבותיהם,
אברהם, יצחק ויעקב.
וכבר עלה בדעתו
מי יהיה שליחו להושיעם.
אך הוא כעת עם משפחתו,
מצוי ליד המדבר,
הרחק מכל המדובר.

(משה לוקח את הצאן לרעות במדבר, משום שאינו רוצה לגזול את שדותיהם של אחרים)

משה: הנה, כבשים יקרות, עוד מעט נגיע לכר ירוק ובו תוכלו להחיות את נפשכם.

(לפתע משה מזהה מחזה יוצא דופן)

משה: אוי, מה זה הדבר?! כיצד זה ייתכן?! הנה סנה שאש מאכלת אותו. אך הוא – כאילו דבר אינו נוגע בו. הסנה נותר חי וירוק. אגש לראות את המחזה המופלא הזה.

(משה ניגש לראות את הסנה מקרוב)

ה': משה!

משה: הנני! אני כאן!

ה': אל תמשיך להתקרב עוד! של נעליך מעל רגליך! כי המקום שאתה דורך עליו קדוש הוא. אני הוא ה' אלוקי אבותיך. ואני ראיתי את צרתם של עמי במצרים את כאבם וסבלם. ואנוכי רוצה להושיע את עמי ולקחתם אל ארץ זבת חלב ודבש, היא ארץ ישראל. ואתה משה נבחרת על ידי להיות השליח שלי להוציאם מארץ צרתם.

משה: אלוקים נכבד, מי אני שאושיע את עמי? אנוכי אדם פשוט, אינני מיוחד או בעל יכולות נשגבות. אני רק רועה צאן פשוט. איך אלך אני לדבר עם מלך מצרים? ובכלל, ראיתי את מעשיהם של בני ישראל, במה הם זכו שייעשה להם נס הישועה והם יצאו לחופשי?

ה': אל תחשוש, משה, מהשליחות. אולי כאדם בודד אין ביכולתך להושיע. אך אני הוא השולח אותך והנמצא עמך, ואתה תראה שכוחך יעמוד לך. והנה לך סימן שלא על דעת עצמך הלכת, אלא אני הוא זה אשר קרא אותך לדגל.

משה: אלוקים, נניח כי אכן אלך לעם ואומר להם שאני נשלחתי אליהם על ידיך. לבטח ישאלוני לשמך. וכי מה אומר להם?

ה': תאמר לבני ישראל כי אהיה אתם בכל צרתם. שאני ה' הוא אלוקי אבותיהם. לאחר מכן פנה אל זקני העם, גש אליהם ואמור להם בשמי שאנוכי רוצה לגאלם ולהביאם אל ארץ זבת חלב ודבש. לאחר מכן תלכו יחדיו אל מלך מצרים ותאמרו לו כי אתם רוצים ללכת ימים לזבוח במדבר. אולם, דע לך משה, פרעה לא יאות לשחררם. אך אנוכי אכה את מצרים באותות ובמופתים, ולאחריהם יאות פרעה וישלחם לחופשי. בני ישראל יצאו לדרכם עם רכוש רב שישאלו מידי המצרים.

משה: ריבונו של עולם, ומה אעשה? מדוע שהעם יאמין לי שדברי אמת בפי? מדוע ייאותו להסתכן בכעסו של המלך פרעה. מה אעשה אם יטענו בפניי כי לא נגלה אליי ה' כלל? כיצד אוכל להוכיח להם את אמינותי?

ה': משה, מה יש לך בידך?

משה: מטה מעץ, ריבון העולמים.

ה': השלך אותו אל הרצפה.

(משה משליך את המטה אל הרצפה, המטה נהיה נחש חי. משה נבהל ובורח ממנו)

ה': כעת, הושט ידך אל הנחש ואחוז בזנבו.

(משה אוחז בנחש והוא חוזר להיות מטה)

ה': כעת, הכנס את ידך לתוך חיקך.

(משה מכניס ידו לחיקו ומוציאה, היד מצורעת)

ה': כעת, משה, הכנס את ידך לחיקך שנית.

(משה מציית, וידו חוזרת להיות בריאה כמו מלכתחילה)

ה': ועדיין, משה, אם חושש אתה, הרי לך סימן נוסף. קח לך ממי היאור ושפוך אותם על היבשה ותראה להם כיצד נהפכים הם לדם.

משה: אלוקים, אמנם רואה אנוכי את המופתים האלו. אבל חוששני כי אינני מתאים. אומנם אנו מדברים כבר כמה ימים, אך חשוב לי לציין שאנוכי אדם כבד פה. גמגומי לבטח יפריע ביכולת ההנהגה. הרי כיצד יוכל העם להבין את דבריי?! כיצד אוכל להעביר להם את דברי האלוקים?! שמא לא יבינו אותי. ויתר על כן, הכיצד אוכל לבוא בדברים מול מלך מצרים? האם יצליח להבין את דיבורי?!

ה': משה, הלוא שוכח אתה. מי זה אשר קובע בעולם כי לאדם יהיה פה?! וכי מי זה הנותן לאחד גמגום ולאחר חרשות ולאחר כאב? מי קובע מי ירומם ומי יושפל אם לא אני! ועכשיו, לך, קבל על עצמך את המשימה. ואני, שבראתי את העולם והאדם, אסייע בידך.

משה: ריבון העולמים, למרות כל דבריך אליי, בכל זאת חושב אני שאיני מספיק ראוי ומתאים. עדיף שתשלח את דבריך בידי מנהיג ראוי לשמו. מנהיג שאתה רגיל בו – אהרון אחי. אין לי עוד סיבות אחרות לסירובי, אך למרות זאת חש אני שאיני יכול.

ה': עכשיו, משה, שאתה מסרב ללא תכלית, כועס אני עליך. הנה תראה, אחיך אינו מקנא כלל במעמד שקיבלת, הנה הוא אף יוצא לקראתך שמח ומאושר לראות את פניך. ואתה, תפקידך יהיה להגיד לאהרון אחיך את כל אותם הדברים אשר אני אגיד לך.

חששת מפני יכולת הביטוי שלך, לפיכך אהרון אחיך יהיה הפה שלך. הוא זה שיעביר את דבריך לעם. והנה, קח גם את המטה הזה עמך ועשה את האות שנתתי לך.

תמונה שנייה

תפאורה: מדבר, כבשים ברקע

שחקנים: משה

(משה פוצח במונולוג)

משה:

האם נבחרתי להיות מנהיג או שהבחירה בידי? האם נולדים עם יכולת מנהיגות או שמנהיג כל יום נולד מחדש לתוך העם? ובכלל, מה זה מנהיג? את מי הוא מוביל? ומי מנהיג את המנהיג? האם יש ספר חוקים אחיד לכול? הנה, גם פרעה הוא סוג של מנהיג. ואני איני רוצה להידמות לו. כיצד אוכל להימנע מליפול למקומות שבהם יגבה לבי?! והאם להיות מנהיג לעם זה לא אומר להיות קודם מנהיג של עצמי? מנהיג הוא אדם שמוביל קדימה ומנתב את הדרך לעם. האם אני אצליח להובילם בבטחה בזה המסע? וכיצד מפשוט עם, נהיה אדם לחשוב ורם? האם רק בשל הציווי האלוקי בחרתי לי בדרכי? או שמא דרכיי הובילוני אל המקום שבו הציווי האלוקי אותי פוגש? מה משמעות הבחירה החופשית? חושבני שעל מנהיג לדאוג תחילה לתיקון מידותיו, להיות ראוי להוות מודל וחיקוי לעם. אלוקים הוא המנהיג של כל הבריאה. מעשיו קודם המה וכל אחריתם ברכה וטובה. אם אדבק בדרך הישרה שאותה מתווה לי אלוקיי, אזי אוכל לעמוד בעול המנהיגות. עליי לזכור כי להיות מנהיג זוהי זכות שכרוכה בתוכה חובה עצומה. אל יגבה לבי בשל מעמדי כי הכול הגיע אליי מה', ברצונו נותן וברצונו נוטל ומעבירה לאחר. אנא, ריבון העולמים, עזור לי להיות ראוי, זך ותמים, כדי שעבדיך המגיעים אליי יוכלו להסתייע. עזור לי, אלי, להנהיג בתבונה ולא במשוא פנים. שלא יהיה אחד חביב עליי מאחר. שאדע לשופטם בצדק ובדין ולא אטה את המשפט. שאצליח להביאם בבטחה ובאמונה שלמה לארץ הבחירה. יודע אני כי כל קושי מזמן עבורי את השיעור שאני אמור ללמוד, וממנו לצמוח.

תמונה שלישית

תפאורה: מדיין, אוהל, כבשים
שחקנים: משה, יתרו, ציפורה, גרשום בנו של משה

קריין:

וכך, ידידיי, אחרי לבטים,
מחליט משה להיות עזר לרבים.
אל חותנו, יתרו, הוא פונה
לבקש לראות את אחיו,
וכך אל מדיין מבט פרדה מפנה,
ולוקח עמו את אשתו ואת ילדיו.

משה: יתרו חותני הנכבד, ברצוני לבקש לשוב לראות מה שלום אחיי. האם נותרו בחיים או שמא עבודת הפרך הקשה פגעה בהם.

ה': משה, אין צורך עוד להתמהמה, שני העברים שבגינם ברחת למדיין כבר אינם בחיים עוד. בטלה הסכנה לחייך.

יתרו: אם כך, משה חתני היקר, לך לך לשלום.

קריין:

משה יוצא למסע,
לדרך של אחריות ושל משא.
בדרכו יפגוש הוא את עצמו,
בעת ניסיונותיו עם עמו.
ובכל ניסיון יראה
איך מהפחד שממנו התיירא,
נעשה לימוד עצום,
שאותו יעניק לכלל היקום.
כי משה רבינו
אינו כאחד האדם.
ייחודי הוא מנהיגנו,
מעבר לכל בשר ודם.
הן לבחור כל יום כל שעה,
ללא פשרה או השהיה,
זה מעשה שלא כל אחד
יכול לעשות.
צריך להיות מיוחד,
אך גם להיות מוכן ללמוד.
ענווה גם כן פה עזרה,
בכל מה שאירע וקרה.

אפילוג

ועתה רעיי הגיע עת לסגור את המסך. האורות כבים, אך לא כך המנהיגות ותפקידה בחיים. להיות מנהיג זה לבחור יום יום, שעה שעה. להחליט לחיות חיים של גדולה ומשמעות - חיי שעה. כשאתה נהיה למנהיג, האחריות שלך מתרחבת. לא עוד דואג אתה רק לעצמך, אלא על כתפיך יש משא. משא של עם - מגדול ועד קטן. וצריך המנהיג לזכור כי אמנם כעת הוא מורם מעם, אך בתוך תוכו הוא גם מתוכם. לכן לא יטה את שפיטתו לטובת החזק והגדול, אלא יקשיב בלב רחב לכל הבא לדרוש דעת.

רעיי, חשוב שתדעו שכולנו מנהיגים - מנהיגים של חיינו. אני בוחר להיות אדם טוב יותר כשאני עוזר יותר בבית או מסייע לחבר. באותו הרגע אני נהיה למודל, דמות לחיקוי. מעניין לראות כיצד אדם כה דגול כמשה הצליח שלא להתפתות למעמד ולנוחות. הרי לצערנו לא פעם אנו שומעים אל שחיתות שלטונית כזו או אחרת. למדתי רבות על משה, אך יותר מכול, התפעלתי ממעלת הענווה ומיכולתו לבחור להיות מנהיג כל יום מחדש. משה מלמד שגם כקשה אין לוותר, ושלעתים מעשה אמתי של חמלה הוא הצבת גבול. ממשה אני למד שלא פשוט לקחת את מושכות ההנהגה, ואל תפקיד זה יש לגשת בכובד ראש. לראות את מנהיגותו של משה, מעלה כמיהה להנהגה אמתית, כנה, ללא רדיפת בצע או טובות הנאה. הרב נריה זצ"ל אמר שטרם שינוי מדיניות עלינו להיות תחילה לבני אדם, וטרם עשיית אחרים לאנשים עלינו קודם לשנות את עצמנו. שאיפתנו להיות טובים יותר כבני אדם - וכך נהיה גם למנהיגים של עצמנו ושל אחרים.

מקום שלישי חטיבת ביניים

מדבר הדמעות

שני אטיאס - כיתה ח', מקיף י"א, אשדוד

בהנחיית נטלי אילוז

חולות. אני רואה מסביבי רק חולות.

השמש הגדולה, הזהובה, שולחת את זרועותיה הארוכות לעטוף ברכות את עורפי, אך אני מרגישה שאני נחנקת.

אני מתקדמת בקהות חושים.

אני לא מצליחה לשמוע דבר, מלבד נשימותיי הכבדות, הארוכות, אשר מהדהדות בכל חלל ראשי.

אני לא מצליחה לראות דבר, מלבד המרבד הזהוב, העצום והמעורפל הנפרש לפניי – לא את הנקודה שבה עיניי מתמקדות כעת, לא טיפת מים תכולה, ולא את קו האופק היחיד שאליו אני מייחלת, קו האופק היחיד שמסמן את קצה המרבד העצום, קו האופק היחיד שמסמן את המקום שבו המסע הזה נגמר.

אני מהדקת את אחיזתי בכף היד הקטנה שלו, פן מי הזיעה המצטברים עליה יפרידו בינינו. אני כבר בקושי מרגישה את רעידות המאמץ הארוכות שתוקפות אותו מפעם לפעם.

רגלי דורכת באדמה, חוצה בגסות דבר מה הדומה למהמורת חול ענקית העשויה אלפי גרגירים גדולים וזהובים המתפזרים לכל עבר, ואני מושכת את היד הקטנה שבה אני אוחזת, מצמידה את גופו לגופי, מכסה אותו בניסיון נואש להגן על נשימתו הרועדת מפני חדירת אותם גרגירים מאיימים.

כך אנו נשארים לרגע ארוך. מחובקים. אני מרגישה את נשימותיו הקצרות על גופי. ומסתכלת מטה, הישר אל תוך עיניו - עיניים גדולות המלאות בדמותי המעורפלת. עיניים גדולות המלאות בדידות וצער. עיניים גדולות המלאות תחושות בגידה וכעס. עיניים גדולות המלאות אהבה וייסורים. עיניים המכילות במדויק את תחושותיי.

ושוב אני מהדקת את אחיזתי בכף ידו הקטנה, כאילו כל חיי תלויים בכך. ושוב אני נופלת, כי רגליי אינן מצליחות עוד לשאת את המשקל הכבד של המבט האומלל המשתקף בעיניו של בני האהוב. וכך, בין החולות, אני נזכרת בכל אשר עברנו בדרכנו...

אני עוד זוכרת את ההתחלה... כי הרי כיצד אוכל לשכוח...

הייתה זו שעה מאוחרת בלילה קר, סיימתי סוף סוף את כל מטלותיי היומיות כשפחתה של הגברת שרה, שאבי המצרי נתן לה אותי לפני עשר שנים ארוכות. ישבתי לי במיטתי, התכרבלתי לי והצטנפתי בפיסות הבד העבות והמחממות ביותר שהיו ברשותי, והתכוננתי לשינה. אורה הבהיר של הלבנה חדר דרך סורגי החלון הגבוה שנמצא מעליי והשתקף על הקיר שמולי, יוצר שביל ארוך של אור קסום, מנצנץ. שעה קלה הבטתי בו, מדמיינת יצורים קסומים שונים, בעלי כנפיים ארוכות, מרחפים סביבו, משתעשעים בו ולבסוף יושבים לנוח עליו, מחובקים. אחרי הכול, גם להם קר. צפיתי בהם בדממה. למרות שדמיינתי אותם ממש מולי, דמויותיהם המתחבקות נראו לי רחוקות כל כך ממקומי... הרי את מי אוכל לחבק לי כך?... שקעתי בהרהורים, כשלפתע, שלוש נקישות על דלת חדרי העירו אותי מהחלום בהקיץ שאליו נשאבתי. מי דופק על דלתי בשעה מאוחרת שכזאת בלילה? חשבתי לעצמי.

"הדלת פתוחה," אמרתי אל תוך האוויר הקר. הדלת נפתחה חרישית, ודמותה היפה של הגבירה אותה שירתי, שרה, התגלתה בפתח. בגדיה היו דקים וסתורים, כאילו מיהרה מאוד בדרכה לחדרי, והבעת פניה הייתה עגומה, ועם זאת, זיהיתי בעיניה נחישות מסוימת.

קפצתי ממיטתי בבהלה וירדתי על ברכיי.

"גברתי, מדוע הגעת עד לחדרי? מדוע בגדייך כה דקים? קר מאוד הלילה. הנה," קמתי במהירות, אספתי אל ידי את פיסות הבד שהיו במיטתי, צעדתי לעברה, והגשתי לה אותן כצרור, "הנה, בבקשה התכסי באלו," אמרתי.

"תודה לך", היא לא לקחה את השמיכות מידי, "אך איני מתכוונת להישאר פה זמן רב," אמרה ועיניה לא משות מפניי. מבטה גרם לי למעט חשש, וחיכיתי בדממה לדבריה. "הגר, האם את יודעת? אני עקרה," היא פתחה בקול חלוש. "משמע הדבר, שלא אוכל להביא ילדים לעולם. לא אוכל להביא ילדים לבעלי, אברהם." קולה רעד במקצת באמרה זאת, והיא השפילה לרגע את עיניה בכאב. אל ראשי התגנבו להם אט אט ניחושים על הכיוון שאליו גבירתי חותרת...

"הגר," היא הישירה מבטה אל עיניי, "את תישאי את ילדו של אברהם בעלי במקומי," היא הסתובבה, "לילה טוב," אמרה לעברי ויצאה.

עמדתי שם דקות אחדות, בוהה בגב דמותה של גבירתי צועדת במורד המסדרון עד שנעלמה לחלוטין מעיניי. למרות שניחשתי את דבריה - כיוון שנתינת השפחות לבעל של הגברות שהן משרתות לצורך הבאת ילדים היא מעשה נפוץ ומקובל בזמננו, אך למרות זאת, מילותיה היכו בי כברק, ועמדתי שם, שרויה בהלם מוחלט, וניסיתי לעכל את הדברים שנאמרו לי זה עתה.

לבסוף, סגרתי את דלתי הפתוחה והתיישבתי במיטתי. הסבתי את מבטי אל עבר היצורים הדמיוניים שישבו על שביל אור הלבנה מולי. הם החזירו לי מבט, ובו כאילו אמרו: האין זה מה שרצית?

מה שרציתי? החזרתי להם מבטי. ילד...? תחושה חמימה החלה להתפשט בקרבי.

לאחר זמן מה, נכנסתי להיריון. ציפיתי ללידה עד מאוד, ואתי ציפתה גם שרה גבירתי. היא התהלכה במסדרונות הבית ללא הרף, אך במקום להתחשב בי, אישה הרה, היא קראה לי לשרתה לעתים קרובות מתמיד וגרמה לי לבצע פעולות שהקשו עליי גם כשהיה רחמי ריק וודאי בהיותי הרה. לעתים, כשהיינו לבדנו, הייתה היא מסתכלת לעברי ובוהה בדממה בבטני בגבות מכווצות ובמבט סגרירי. בזמנים כאלו, הרגשתי כאילו מבטה הקודר חודר דרכי ופוצע את אבריי. עד כדי כך לא נעם לי הדבר. הרגשתי שגבירתי אינה מעוניינת כלל שאלד בן משלי, על אף שהייתה זאת בקשתה ממני. אולי, אמרתי בלבי, מקנאה בי גבירתי, ומנסה לפגוע במהלך הריוני... בעודי מהרהרת בדברים אלו, התמלא לבי בתחושות כעס.

בוקר אחד, כשהתעוררתי בחדרי, ניסיתי לקום ממיטתי, אך לפתע הרגשתי בחילה נוראה מעכירה את נשמתי. מסוחררת נפלתי חזרה על משכבי. מה אעשה? חשבתי, עליי לשרת את הגברת שרה גם היום...

ניסיתי לקום בשנית, אך חשתי כמו סכינים חדות דוקרות אותי מבפנים ללא הרף. נפלתי על משכבי כשראשי פונה אל הקיר המנוגד לפתח החדר.

איני מסוגלת, התנשפתי, עליי לבקש מגבירתי יום מנוחה. אך כיצד יעלה בדרכי לעשות זאת? הרי איני מצליחה אפילו לקום...

לפתע שמעתי צעדים חולפים מצדה השני של דלת חדרי. הנה ישועתי! חשבתי.

"סליחה! האדם הנמצא מעבר לדלת, היכול אתה בבקשה להיכנס לרגע?" קראתי.

קולות הצעדים פסקו לרגע, ואז נפתחה הדלת לאטה.

מבלי להביט לעבר הדלת, בעוד גופי רועד, אמרתי: "סליחה, אינני מסוגלת לקום. איני חשה בטוב, היכול אתה או היכולה את להודיע בבקשה לגברת שרה, אשת אברהם, שאין ביכולתה של שפחתה, הגר המצרייה, לשרתה היום?"

"ומדוע זאת?" שמעתי אז את הקול המוכר, ואימה נפלה עליי, "האם חושבת את, הגר, כי זה מקומך להחליט על זמן עבודתך?" אמרה שרה.

בקושי רב, הסבתי את פניי המבועתות אל עבר הדלת. בפתח עמדה שרה, עיניה זועמות ולחייה סמוקות מכעס. מדוע היא ערה בשעה מוקדמת שכזאת בבוקר?

"דעי לך, הגר, כי מעשייך עברו כל גבול. יהירותך המופרזת, מאז שהרית, מוציאה אותי מדעתי! ולא אעבור על כך בשתיקה!" נהמה לעברי. הכעס הצטבר על לבי. לא הבנתי למה היא מתכוונת, הלא זו היא שמעבידה אותי קשה למרות הריוני!

"מעשיי?" התלהמתי, "ובזאת, למה את מתכוונת? הרי כל אשר היו מעשיי - רק עבודת פרך קשה כפקודותייך! אולי דעי את מקומך, כי יהיה זה בני אשר יירש את ירושת אברהם, כי הרי הנך עקרה!"

"אני לא מאמינה!" צעקה גבירתי, "הכיצד מרשה את לעצמך לענות לדברי נזיפתי? הכיצד מעיזה את לנסות להדיח אותי ממעמדי? דבר שכזה לא יימחל. כן, נתתי לך הזדמנות, נתתי לך את בנך, בן אברהם אישי! וכך את גומלת לי? דעי לך, שפחה, שאל חדרו של בעלי אברהם פונה דרכי, כי עליי לשוחח עמו בכמה וכמה נושאים חשובים ביותר, וכעת, שמחי! שמך התווסף לרשימה, ועתה נצפה לגורלך!"

כך יצאה היא בסערה מחדרי וטרקה אחריה את הדלת בחוזקה.

ככל שהוסיף קול הטריקה להדהד בראשי, כך הוסיפו לנקר בי השאלות החוששות לבאות: וכעת, מה אעשה? מה תדבר עליי שרה גבירתי? האם גורל רע מצפה לבני?

דמעות אחדות זלגו על לחיי בעודי מנסה להשכיח את כל דאגותיי ונרדמת על משכבי.

מאז, שרה גבירתי העבידה אותי קשה מאי פעם והטילה עליי את המטלות הקשות ביותר שניתן להטיל על שפחה, ללא התחשבות מזערית במצבי הבריאותי או הנפשי. כאב לי הדבר, כאב גופני וכאב נפשי. בלילות הקשים, מלאי הדמעות, התנחמתי בכאבי ההיריון שהרגשתי ללא הרף, מפני שהזכירו לי את היצור הקטן שמתפתח בבטני... ובן רגע חשתי הקלה בכאב, והתמקדתי רק באהבתי לתינוק שעוד

צורה לא הייתה לו. עד כדי כך כאבו לי דברי שרה גבירתי. חששתי לגורלי, ויותר מכול, חששתי לגורל בני... עד שלא יכולתי לשאת עוד את כל זאת, עד שגמלתי בלבי החלטה: לברוח.

יצאתי באמצע לילה קר. דממה כל כך מוחלטת שררה בחוץ עד שרצתי חרישית, בניסיון לא להפרה. רצתי והלכתי, צעדתי במהירות, ברחתי עוד ועוד, רחוק עד שרגליי לא יכלו עוד לשאת את משקלי, וצנחתי על האדמה. הסתכלתי סביבי. הוקפתי באדמת חול אשר במרכזה מעיין, שמימיו נצצו באור הלבנה הבהירה. היה זה מראה קסום. שעה ארוכה התבוננתי בירח היפה שהשתקף במימיו הנוצצים של המעיין, עד אשר רשרוש כנפיים רך העיר אותי מחלומי.

"הָגָר, שִׁפְחַת שָׂרָה," אמר לפתע קול רך מאחורי. "אֵי מִזֶּה בָּאת וְאָנָה תֵלֵכִי?"

הסתובבתי במקומי, והמראה שנגלה אליי היה קסום יותר מכל המראות שאליהם נחשפתי בעבר: דמותו של ברוא ניצבה למול עיניי, שהשתקפו בעיניו הנוצצות שהביטו בי ברוך. היו לו כנפיים גדולות, בוהקות בלובנן, גדושות נוצות רכות. אור הירח הבהיר נשפך עליו בנדיבות, והדבר גרם לו להדמות לישות אלוהית, כמו מלאך אולי. מוקסמת מיופיו, עניתי בכנות: "מִפְּנֵי שָׂרָה גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹרַחַת".

"שובי אל גבירתך והתעני תחת ידיה," פקדה עליי הדמות, "הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרוב. הנך הרה ותלדי בן ותקראי את שמו ישמעאל כי שמע ה' אל עניך".

הבטתי בו דוממת.

"יהיה הוא," המשיך, "פרא אדם, גזלן, הכול שונאים אותו ומתגרים בו, ואשר זרעו ירבה."

וכאשר הגיעו אל אוזניי מילים אלו, התפוגגה פתאום הדמות, ואתה כל גרגירי החול הזהובים ומי המעיין הנוצצים ואור הירח הבהיר... ולפתע התעוררתי, שוכבת במיטתי, בחדר המוכר, ומרגישה את בעיטות האדם שגדל ברחמי. האם היה זה רק חלום? הרהרתי. זה הרגיש כל כך מציאותי...

עד היום איני יודעת את התשובה לשאלתי.

המבט. איני זוכרת דבר מיום הלידה מלבד המבט המשונה של בני. בעיניים תוהות הסתכל בעיניי, המלאות בדמעות כאב, אהבה ושמחה. בעיניים גדולות בהה הוא בי, בעוד מילותיו של המלאך פרי חלומי הדהדו בראשי. אך בעיניים גדולות ובמבט תוהה שתק לו בני, כאילו שעיכל גם הוא את גורלו, ואת גורלי.

הימים חלפו, ואתם גדל לו בני ישמעאל, וגם יצחק בן שרה גבירתי. לידת גבירתי הפתיעה מאוד את כולנו, הרי עקרה היא הייתה! אך ה' שמע לבקשתה ונתן לה בן – יצחק בן אברהם ושרה.

ביום הנורא ההוא, אברהם בעל גבירתי שרה ערך משתה גדול לחגיגת גמילתו של יצחק מחלב אמו. אנשים רבים נמצאו בביתנו, ומטעמים רבים, בצלחות מעוטרות, הונחו על השולחנות הערוכים לתפארת. המולה הייתה בבית ואווירה שמחה. שרה גבירתי הייתה במצב רוח מרומם במיוחד והרבתה לצחוק ולשמוח. אך אני לא שמחתי, וזאת כיוון שלא מצאתי את בני האהוב ישמעאל. כל אותו הבוקר חיפשתי אותו, אך לא מצאתיו. קיוויתי למצוא אותו לפני שדברי אברהם ושרה גבירתי יתחילו, אך גם זה לא עלה בידי.

"וכעת," פתח אברהם, ושקט השתרר בין האנשים, "ברצוני להודות לכולכם על שהגעתם הנה לחגוג עמנו את גמילתו של בני האהוב, יצחק". האנשים מחאו כפיהם, ואתם אני, למרות שעיניי תרו ללא הרף בין האנשים בחיפוש אחר בני.

שרה גבירתי, שעמדה לצדו של אברהם בעלה, אמרה בחיוך: "לחיי יורש בעלי אברהם, יצחק בני!"

אך טרם הספיקה לסיים את דבריה, קטע צחוק רם את קולה. צחוק כל כך גדול, ומתנשא, וקסום, ונפלא, צחוקו של בני ישמעאל, חשבתי באימה, והדם אזל מפניי. דממה השתררה בבית. כולם הביטו בהלם בילד הצוחק, אך במהרה הבעתה של גבירתי, שרה, השתנתה מהלם לכעס. פניה האדימו, ועיניה ירו גצים.

רצתי במהירות, בבהלה, אל עבר בני. תפסתי בסערה את ידו ומשכתי אותו החוצה מן חדר המשתה. התרחקנו עד חדרי, ושם צנחתי על ברכיי. התנשפתי מהמאמץ והרמתי את ראשי. התכוונתי לגעור בו ולהוכיח אותו על מעשיו, אך הדמעות שנגלו בעיניו של בני היקר עצרו אותי מכך. בעיניים גדולות, נוצצות מדמעות, ובשתיקה עצובה בהה בי בני. בשתיקה, כרכתי את זרועותיי סביבו וחיבקתי אותו ברכות. כל כך אהבתי אותו, כה היה יקר לי. תמיד מצא הוא דרך להעביר אליי את רגשותיו בשתיקה, לכן קיוויתי שהשתיקה תפעל באותה דרך גם בשבילי. למרות השתיקה ששררה בינינו, משום מה לא הצלחתי לשמוע את הצעדים שהתקרבו לעברנו. לבסוף ניתקתי ממנו, וראיתי פתאום את פניו מחווירות למראה האישה הנמצאת מאחוריי. טרם הספקתי לומר לו ולו דבר אחד, תפסה בידי בחוזקה ידה המחוספסת של גבירתי שרה והחלה לגרור אותי במורד המסדרון. אחזתי בידו של בני במהירות. "עזבי אותי בבקשה! גברת שרה!" צעקתי בחוזקה. גבירתי לא ענתה.

בני החל לבכות ולהיגרר גם הוא, עד שלבסוף דחפה גבירתי את שנינו אל מחוץ לפתח הבית. גוננתי על ראשו מחבטה, וכל גופי נחבט בקרקע ונחבל. שרועים על הקרקע, הבטנו למעלה, אל פניה הרותחות של גבירתי שרה, ואחריה אברהם בעלה. כל גופה רעד מזעם ועיניה צדו את מבטי ההמום. "את, ובנך, שניכם חסרי כל גבולות!" היא צרחה. "אברהם!" היא פנתה אל בעלה, "גָרֵשׁ הָאמה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ! איני מוכנה שיִירַשׁ בֶּן האמה הַזֹּאת עִם בְּנִי יִצְחָק!"

"שרה!" קרא אברהם. פניו היו מבועתות. הוא ניסה למצוא פשר לדבריה בעיניה הזועמות, אך כשלא מצא, הרכין את ראשו ואמר: "עליי להתייעץ עם ה'," לפתע הרים את ראשו בחדות. מבטו איבד את הריכוז, ועיניו בהו בנקודה שאינה נראית. היה זה מחזה מסמר שיער.

דקה ארוכה הבטנו בו, ולבסוף, הרכין באטיות את ראשו, ושלח בי מבט כואב. לא. לא. חשבתי באימה. גבירתי שרה טרקה את הדלת בפנינו. "לא! לא!" התנפלתי על הדלת בזעקה, "בבקשה! בבקשה אל!" דמעות התגלגלו במורד לחיי. "בבקשה, אל תעשו זאת!" דפקתי על הדלת בחוזקה, "בבקשה, רק עוד הזדמנות נוספת!"

"הגר", אמרה גבירתי מצדה האחר של הדלת, "את מגורשת. לא תזכה כף רגלך או של בנך לדרוך על אדמתי עוד לעולם".

דקות ארוכות ישבתי על יד הדלת ועיכלתי את דבריה, עד שלבסוף נעמדתי על רגליי והתקדמתי אל עבר בני. הוא ישב בשקט, בפנים רטובות מדמעות ובעיניים שהביטו לעברי, "אמא, האם זו אשמתי?" אמר בקול רועד.

באותו רגע, פרץ נהר דמעותיי את הסכר שכבר החל להיסדק. פרצתי בבכי. "לא," בכיתי, "זו אינה אשמתך. אתה לא עשית כל דבר רע. טעויות הן דבר אותו אנשים עושים." חיבקתי את גופו הקטן.

שעה ארוכה מיררתי בבכי אל עבר השמים הכחולים. הדמעות לא הפסיקו לזרום על פניי, והעצב לא חדל להציף את לבבי.

ושוב אני נופלת, כי רגליי אינן מצליחות עוד לשאת את המשקל הכבד של המבט האומלל, המשתקף מעיניו של בני האהוב. וכך, בין החולות, אני נזכרת בכל אשר עברנו בדרכנו...

עליי לקום כעת ולהשקות את בני. אך כל המים התאדו מחמת השמש.

אני מביטה בחרדה בבני. הוא מחזיר לי בעיניים שעייפו מבכי.

"אני מצטערת," אני לוחשת. הדמעות מציפות שוב את עיניי, "אני מצטערת".

הוא מתקרב אליי, ובחיבוק אחרון, אני נושקת למצחו המיוזע. כעת, בידיים רועדות, אני משכיבה אותו בעדינות תחת אחד השיחים. לפחות שהצל יחסה את פניו ולא השמש החמה. הוא עוצם את עיניו כמתכונן להירדם. דמעותיי מרטיבות את פניו הרטובים ממילא.

אני מתרחקת. כדי שלא אחזה במותו של הבן היחיד שאי פעם אהבתי.

וככל שהדמעות מוסיפות להתגלגל על לחיי, העולם מסביבי מחשיך.

ואיני רואה דבר.

ואיני שומעת דבר, מלבד בכי חרישי, כמעט אילם,

ורשרוש כנפיים מוכר...

מקום שלישי חטיבה עליונה

ברגע שבו ניפגש

מיה כהן- כיתה י"א, מקיף א', באר שבע

בהנחיית יורם גלילי- במסגרת פרויקט 'מקורוק' ישראל

ברגע שבו ניפגש, אולי תסתכל לי בעיניים
ונכתוב שפה אחרת ולא דרך השפתיים.
כשסכין חדה תנסר גופי מגופך,
אולי דווקא אז ארגיש שנבראתי להיות חלק ממך.

וכשברא אותי, מה ברא בי ששונה ממך,
האם כל מה שחסר בי אמצא אצלך,
לא טוב לאדם לבדו הם אומרים,
אך האמת שגם אני קצת מפחדת מהבדידות לפעמים.

ברגע שבו ניפגש ונחדול מלהיות גב אל גב,
אולי אז נהיה פנים מול פנים, אולי נאהב,
כשנגלה שנבראתי לך או שאתה נבראת לי,
אולי דווקא אז תיפסק בדידותך, אולי תהיה אתה עזר כנגדי.

וכשברא אותי, מה ברא בי ששונה ממך,
האם כל מה שחסר בי אמצא אצלך,
לא טוב לאדם לבדו הם אומרים,
אך כשניפגש, אספר לך אדם שגם אני קצת מפחדת לפעמים.

ברגע שבו ניפגש, אוכל לראות את העולם מעיניך,
וברגעים קשים, אהיה שם שתספר לי את פחדיך,
וכשיתחילו מלחמות, כצלע ממך אלחם אתך.
אולי כשינסרו גופינו, אזכה לנצח להכיר אותך.

עבודות נבחרות - מחוז דרום

נוח והמבול- קריאה לתיקון עולם

מעיין רביבו - כיתה ז', מקיף ו', אשדוד

בהנחיית אילנית בוזגלו

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלוהים התהלך נח"(בראשית ו, ט)

תמיד הייתי בן אדם כנה, שמצפה לאמון הדדי מאנשים, תמיד רציתי לעשות אך ורק טוב לסביבה ולמשפחתי.

היו לי חברים פעם, סמכתי עליהם והם עליי, לפחות כך חשבתי, בעיקר שכוונתי להזהיר אותם, ואני יודע, אני יודע כי דבריי נשמעו הזויים ושקריים, אך הם היו אמורים לסמוך עליי, ועכשיו ככל הנראה הם מתים, כמו כולם, כמו כל אלא שלא האמינו לי.

הכול התחיל לפני שנה בערך, אנשי העם התנהגו בצורה לא מכבדת זה כלפי זה, גנבו, שנאו זה את זה שנאת חינם, ביצעו חטאים רבים מספור ואף התחילו להאמין באלים של עמים אחרים. הרגשתי כי משהו רע עומד לקרות, אסון גדול, עונש על חטאי העם. הרגשתי שמשהו קרב, משהו שלא היה, אני אפילו לא יודע איך להסביר ולתאר תחושה נוראית זאת, תחושה שכל המציאות שאני מכיר עומדת להשתנות.

אני לא רוצה שתחשבו שלא ניסיתי, שלא התאמצתי, אבל אף אחד לא האמין. התחושה רדפה אותי, וכאשר שיתפתי אנשים וניסיתי להזהיר אותם, הם לא האמינו לי. הם חשבו שאני משוגע, שמשהו לא בסדר אצלי, והם התחילו לצחוק עליי וללעוג לי.

כך הייתי ל"מטורלל של העם", אבל זה לא הפריע לי כלל, לא משנה לי מה הם חושבים, מצדי שיחשבו מה שהם רוצים, אני יודע מה הולך לקרות, אני מסתמך על תחושותיי ולא מסתכן, מה רע בזה?!

אבל מה שכן הפריע לי הוא שכל האנשים האלה, שלא האמינו לי, יסיימו את חייהם כי הם לא האמינו לי.

באחד הבקרים התעוררתי והלכתי לכיוון הבאר הקרובה, בימים האלו התחושות אשר רדפו אותי לפני כן רק גברו והתעצמו, הסתכלתי אל השמים ולא יכולתי להבחין היכן השמש, השמים היו אפורים ומלאים עננים עבים ועצומים אשר כיסו אותם. ישר ידעתי, סערה גדולה, נוראה והרסנית מתקרבת.

ואז היא באה – ההוכחה. ההוכחה לזה שאני לא משוגע תימהוני שהוזה וממציא דברים, ההוכחה לכך שצדקתי בכול.

הוטלה עליי משימה, משימה ממלך המלכים, מה' בכבודו ובעצמו. זה כבוד ענקי לשרת אותו, הייתי עושה הכול בשביל זה, והנה זה בא, סתם כך, בלי לנסות, מבלי להתאמץ, פשוט דבקתי בערכיי ובאמונתי.

הייתי שמח כל כך, כמו שבחיים לא הייתי, לא יכולתי להאמין, אלוהיי עמי, אלוהיי, בורא העולם, מלך המלכים, מבקש ממני? ממני?! לבצע משימה?! מה לא אעשה, כך לפחות אמרתי לעצמי... עד ששמעתי את ציווי האלוהים.

ציווי האלוהים היה לבנות תיבה ענקית בגודלה, חזקה ועמידה, אשר בעזרתה אני ומשפחתי נינצל מהמבול שנגזר כעונש על בני דורי החוטאים, ושתציל גם את מיני בעלי החיים, על ידי לקיחת מבחר מעולם החי.

ציווי כה אכזר ומריר, אבל איך אוכל אנוכי לסרב? זה האלוהים שלי! אעשה הכול! לא משנה מה! אז עשיתי זאת, וכל הזמן ניסיתי להזכיר לעצמי שעושה אני מעשה טוב, אני עוזר לאלוהים! אין מה לעשות, הם חטאו, כולם, וחבל, כי אם הם לא היו חוטאים ועושים אינספור טעויות, המציאות שלנו הייתה שונה, לא הייתי צריך להגיע למצב הזה, לא הייתי צריך להיפרד מחבריי ומקרוביי. ולמרות שכשהייתי צריך יותר מכול אותם אתי, בשבילם ולא רק בשבילי, הם נטשו אותי – הם בכל זאת חברים שלי, הם היו אתי וגדלו אתי. וכאשר אני ומשפחתי עזבנו לתיבה, ממש לקראת תחילת המבול, חשתי צער רב, הרגשתי כאילו הקרקע נשמטת מתחת לרגליי ופתאום נזכרתי ברגעים ובימים הטובים שבהם היו הם לצדי. נזכרתי בערבים שהיינו מטיילים יחד וצוחקים בלי סוף, התחלתי להתגעגע.

אבל בואו נחזור קצת אחורה... לתקופה שקצת לפני המבול, כשבניתי את התיבה. אורכה של התיבה היה בערך 150 מטרים, רוחבה כ-25 מטרים (פחות או יותר), וגובהה היה עשירית מאורכה, כ-15 מטרים. לתיבה היו שלוש קומות, הקומה העליונה הייתה למגוריי ולמגורי משפחתי. בנוסף, הקדשנו קומה זאת לאחסון המזון. את הקומה האמצעית הקדשנו למגורי בעלי החיים אשר סודרו על פי סוגם – אל התיבה הצטוותי להביא זוג יחיד מכל מין של חיות ועופות טמאים ושבעה זוגות של מינים ועופות

טהורים, כדי שמהם יתחדש העולם שלאחר המבול. והקומה התחתונה נועדה לפסולת. התיבה הייתה משוחה בשכבות רבות של זפת, מבפנים ומבחוץ, כדי למנוע חדירת מים אליה. וכמובן שהגג היה משופע כדי שלא יהיו הצפות ונזילות.

תכננתי כל מילימטר בתיבה בקפידה, דאגתי שהכול יהיה מושלם, שלא יהיו טעויות, שלא יהיו דברים בלתי צפויים שיצוצו ובטח שלא דברים אשר יסכנו את חיינו.

כמובן, ידעתי שאלוהים ישמור עלינו, הוא תמיד שמר ותמיד ישמור, אני סומך עליו ותמיד סמכתי, אבל עדיין הרגשתי שאני חייב להשקיע כל טיפת אנרגיה וכוח שיש לי בבניית התיבה, היה בי את הצורך להשלים את המשימה באופן מושלם, לא רציתי לאכזב אותו, את אלוהיי היחיד, שאליו סגדתי, שאותו הערצתי, שבו האמנתי אמונה מלאה במשך כל חיי.

אז חלפו להם ימים, שבועות וחודשים של עבודה קשה ונמרצת, וככל שהרגע הגדול התקרב, הלחץ רק גדל והתעצם. בביתנו שררה אווירה מתוחה ועצובה, ואיך אפשר שלא?! הרי כולנו ידענו שבקרוב אנו הולכים לאבד את קרובינו.

אך הייתה גם אחווה גדולה וקרבה משפחתית, פתיחות ואהבה יותר מאי פעם, כי ידענו, ידענו שאנחנו, המשפחה שלנו, זה כל מה שיישאר לנו, וידענו שאנחנו צריכים להיות חזקים ולשמוח בחלקנו, להיאחז זה בזה כאשר ניפול, ויותר מכך, שלא ניתן זה לזה ליפול, "נשמור אחד על השני," הבטחנו כולנו.

היום הגיע, כל החיות הוכנסו וכבר היו בתיבה, מאגרי האוכל היו מלאים, כל רכושנו היה בתיבה, ובקיצור, הכול היה מוכן, כל דבר הוכן בקפידה ובשלמות. אפילו אחרי שהכול היה מוכן, כולנו היינו בשיא הלחץ וניקינו את התיבה במרץ עד רדת הערב.

זהו. הגיע בוקר, היה קריר, נשבה רוח חזקה שהעיפה בתי בוץ ובקתות רבות, השמים היו אפורים עד מאוד, אפילו שחורים, בחיים לא ראיתי עננים כה עבים ושחורים כמו אלו, והבנתי שזהו הרגע, היום, הבנתי שמפה אין דרך חזרה ושעכשיו, ורק עכשיו, הכול באמת מתחיל.

"הגיע הרגע," צעקתי ואספתי את כל בני משפחתי, המבול עדיין לא התחיל, אך לא רצינו לקחת סיכון, אפילו לא הכי קטן. אני ובני משפחתי נכנסנו לתוך התיבה והתפזרנו כל אחד לחלק אחר של התיבה במטרה לסגור ולאטום כל דלת וכל חלון בתיבה.

לאחר סריקה חוזרת ומעמיקה של כל התיבה לאורכה ולרוחבה, התיישבנו אני ובני משפחתי במעגל וחיכינו בשקט מופתי ומתוח. יכולנו לשמוע את הנשימות העמוקות של כל אחד, המעידות על הלחץ ועל המתח שבהם היינו כולנו, כולנו התרגשנו וחששנו, כולנו ציפינו, אך ניסינו להדחיק, כולנו שמחנו, אך התאכזבנו, ועצב גדול מילא את לבנו על האנשים שידענו שלא ישתתפו עמנו במסע המרגש והמסעיר שאנו הולכים לחוות.

לאחר כמה שעות של דריכות ושל ציפייה רבה, שמעתי את נעמה, אשתי, קוראת בשמי בהתלהבות ובקול רועד. "זה מתחיל," היא צעקה והצביעה לכיוון החלון הגדול המשקיף אל הארץ. לבי החסיר פעימה, "כולם לבוא עכשיו!" זעקתי. כולם התאספו סביבי וסביב נעמה בכיליון עניים ובסקרנות, "תסתכלו, המבול התחיל," אמרתי והצבעתי ביד רועדת לעבר החלון שבו היה אפשר לראות טיפות גדולות ורבות יורדות מן השמים באטיות. "אבא, זה בסך הכול טפטוף!" אמרה יפת. "בתי, אני מאמין כי זוהי ההתחלה, כן, זהו טפטוף, שיהיה בקרוב למבול הגדול בהיסטוריה," אמרתי בגאווה ובהחלטיות.

לאחר כמה שניות, התחלנו לשמוע מגג התיבה רעשים חזקים מאוד, ממש כמו יריות. כולנו הרמנו מבט מעלה בניסיון להבין את המתרחש, "אבי, הסתכל, צדקת!" אמר בני חם, כולנו הפנינו את מבטנו כאיש אחד והתבוננו מוכי הלם בנעשה בחוץ. מבול וסערה גדולה אשר כמוה בחיים לא ראינו. עד רדת החשכה, כבר עלו המים וגאו, והתיבה החלה במילוי תפקידה.

וכך, התחלנו במסע, המסע ששינה את חיינו ואת חיי האנושות כולה.

עקדת יצחק - כוחה של אמונה

יניב בן גיגי - כיתה ז', מקיף ט', אשדוד

בהנחיית יפית בן אבי

"וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ" (בראשית כב, ב)

אני משפשף את עיניי, מנסה להבין אם אני בעיצומו של חלום בלהות.

אני צובט את עצמי. האם הקול ששמעתי אמתי?

אני מקווה ורוצה להאמין שהכול חלום.

כל גופי רועד וכואב, אגלי זיעה יורדים מכל גופי, אלוהים, אני לא מאמין, איך אני מבצע משימה זו?

את בני יצחק, בני היחיד! איך אפשר לבצע את הציווי הזה?

האם יש טעם לנהל משא ומתן? האם יש על מה לערער?

זהו ציווי אלוהי, אין אפשרות לפקפק בו.

אגלי זיעה על פניי ניגרים, אני מבקש למות.

מדוע אני??? ואם אני, אז מדוע ציווי כל כך קשה?

איך יתקבל סירוב? איך יתקבל ערעור?

לא!!! זה בלתי אפשרי.

לפתע אני נזכר בשרה... אלוהים, שרה!

איך היא תגיב? האם לספר לה?

בננו, בננו היחיד, שנולד לנו אחרי כל כך הרבה שנים, היא לא תוכל לשאת את הידיעה.

אני מחליט לא לשתף את שרה.

הלילה מגיע ואתו עולים החששות, השאלות, התהיות והמחשבות.

איך אפשר לישון בידיעה שמחר אתה עתיד לעלות את בנך יחידך כקרבן?

אני פונה לאלוהים בתחינה: "שנה את בקשתך, כל בקשה תתקבל, כולל אני כקרבן, רק לא את יצחק!"

לא אוכל לתאר את הלילה, אך אגיד שזהו הלילה הכי ארוך שחוויתי בחיי. סיוט מתמשך. ואור הבוקר מסרב להופיע.

ואז מגיע הבוקר, ההרגשה קשה, התחושות חונקות וצובטות את הלב.

אני מחליט לקיים את הציווי האלוהי ויהי מה.

אני לוקח את העצים, את החמור, שני נערים ואת יצחק שלי, בני, אוצרי.

דמעות חונקות את גרוני ומציפות את פניי.

אני מתבונן ביצחק ולבי עומד להתפוצץ... דפיקות לבי נשמעות למרחקים.

אנחנו צועדים, והדרך אינה נגמרת.

ואז... באה השאלה שמוחצת אותי כליל: "אבי, הנה האש והעצים, ואיה השה?"

אני בוכה בתוך גופי, אין לי תשובה.

איך אפשר להסביר לילד טהור שהוא הקרבן על פי צו האל.

ההיגיון אומר שקרבן הוא שה ולא בן אדם, אך זהו ציווי האל, ואין לפקפק בציווי זה.

ואז מגיע הרגע הקשה מכול: אני לוקח את יצחק, בני, יחידי, וקושר את רגליו.

השתיקה שלו רועמת. השתיקה שלו הורגת.

"תצעק! יצחק, תתנגד! תמרוד!" אני מתחנן בלבי, אך הוא שותק ולא אומר דבר.

אני מבין שמיצחק לא תבוא הישועה, ואז אני מנסה הזדמנות אחרונה: "נס! אלוהים, בבקשה," אני פשוט מתחנן, נופל ארצה ומתייפח.

לפתע אני שומע: "אברהם ,אברהם!"

אני מרים את ראשי ועונה במהירות הבזק: "הנני!".

אני חושב לעצמי, הכול אני מוכן, כל דבר שתבקש!

ואז אני שומע קול: "אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה!"

אני מביט למעלה, לא מאמין, בחיי שיש נסים.

אני בוכה, אך הפעם דמעות של אושר ושמחה, אושר שאי אפשר לתאר במילים.

אני מחבק את יצחק ומסרב להפסיק את החיבור בינינו.

מיד אני מתעשת ופונה למרומים: "תודה לך אלוהים! תודה, אב הרחמים!"

אני מרים את יצחק ופונה לשוב הביתה.

יום אחד עבר, אך זה נראה לי נצח.

זאת הייתה התמודדות לא קלה, אפילו קשה מנשוא, אך עם זאת התמודדות שגרמה לי להבין את כוחה של האמונה.

אמונה באלוהים שלעולם לא יפגע באף אדם.

אלוהים שהכול אצלו מחושב ונעשה בהיגיון ובחכמה רבה.

אלוהים, אני מבטיח לקיים את כל מצוותיך.

אני מאמין שמהניסיון הקשה הזה אני אתחזק ואתחשל, ושהאמונה שלי רק תגדל ותתעצם.

שוב, תודה לך שלא פגעת בבני, יצחק, יחידי, ובעצם שמעת את נבכי לבי.

לסיום, אני מאמין שמכל מכשול רק מתחזקים ומתעצמים, ואני, אברהם, בטוח כי מניסיון זה רק התחזקתי והתעצמתי.

האמונה שלי בך היא אמונה עיוורת, ללא עוררין וללא שום תנאי.

ושוב: תודה! פשוט תודה!

זעקת תמר

ליאל דדון - כיתה ח', מקיף כללי אמי"ת ע"ש גוטווירט, שדרות

בהנחיית עפרה עמר

"**וַתֹּאמֶר לוֹ אַל אָחִי אַל תְּעַנֵּנִי כִּי לֹא יֵעָשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אַל תַּעֲשֵׂה אֶת הַנְּבָלָה הַזֹּאת**" (שמואל ב, יג, יב)

"כל אהבה התלויה בדבר – בטל דבר בטלה אהבה, וכל אהבה שאינה תלויה בדבר – אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה שהיא תלויה בדבר? זו אהבת אמנון ותמר" (אבות ה, טז)

זעקת תמר..

אנוכי תמר...

אחותך הקטנה.

אנוכי תמר...

בעלת קשר דמך.

כיצד אתה, אחי הגדול,

לקחת ממני, לקחת הכול...

מעשה שעליו אין מחילה!

בושת פנים, מעורר בחילה!

ועכשיו, אני מה אעשה?

איך לי עשית כזה מעשה?!

מאח שדואג, מחבק ואוהב,

היית לרוצח, רוצח הלב!

ואני, מה עכשיו אעשה?

לא נסלח הוא מעשך הזה...

איך אתה? אחי הגדול!

והנני עכשיו זועקת בקול!

וכואב בלבי לי ומר...

מעשך הוא כל כך אכזר!

ועכשיו איך אצא מביתי?

איך עשית את זה לי, אחי...

הכוח הגלעדי

עידן מנליס - כיתה ט', מקיף ז', אשדוד

בהנחיית אבי סעדון

הוא לא יחזור... הוא לא יחזור... כך היא חזרה על עצמה אינספור פעמים כחנה הממלמלת בפני עלי.

וכשמבטה התרומם אליי, נדף ממנו ייאוש. הוא לא יחזור, היא אמרה לי, לא עוד...

ואני, פרצופי תמוה ולא מבין, מסתכל עליה בכוונה לקבל הסבר, אך היא ממשיכה בשלה וממלמלת,

הוא לא יחזור... הבן שלי... בשר מבשרי... הגיבור שלי... הוא לא יחזור...

והנה זה מכה בי, הסערה מתבהרת, ולאחריה – ואני כלל לא מוכן – זה מכה בי בעוצמה כה גדולה,

הבן שלי... פרי הזרע שלי... הוא לא יחזור מן המערכה...

כך נשמעים הורים שכולים בימינו אנו, הורים שבבת אחת מאבדים את כל היקר להם ללא הזדמנות

אף להיפרד רגע...

כך גם נשמע עם ישראל לאחר ההפסד לפלישתים במערכה הקשה שבה נהרגו גם שאול ובניו.

וירא שאול מן המערכה הקרבה ובאה,

חיפש בכל מקום תשובה מהאל,

אך מענה הוא לא קיבל.

אל בעלת האוב הביאוני! הוציא הוא פקודה

האם ייתכן הדבר? האם זוהי הונאה?

הרי בעבר הורה הוא להרוג את כל המעלים באוב פן יביאו צרה.

כדי שלא תפחד ממנו, הוא התחבא.

אך לבסוף נחשפה המזימה.

בעלת האוב העלתה לו את שמואל,

אותו שמואל שהיה המקורב ביותר לאל.

פנה שאול לבקשת עזרה,

אך במקום זאת מצא הוא את הצרה.

מלחמה היא מדע ההרס,

זורעת ברקמות האדם ארס,

מכשילה את השלום

ומונעת על השלווה לחלום.

יצאו בני ישראל למערכה עם פלישתים,

וימותו שאול ובניו האמיצים.

כשם שהבטיחה רוח שמואל בעין דור,

הצליחו הפלישתים את גבורת ישראל לעקור,

חזרו למחוזותיהם בתרועה הערלים,

חזרו לנשותיהם מלאי שמחה וחיוכים,

את רוח העם הצליחו לשבור,

ושאול לכס מלוכתו לעולם לא יחזור.

העם כולו סער בשפעת רגשות:

מי המושיע? תורו של מי מנהיג להיות?

וכגודל ההשפלה כך גם הבושה,

שכן את גופות שאול ובניו בשבי נלקחו – איך יכלו אותן לשכוח?

מאין עכשיו יימצאו אומץ וכוח את המזימה להחזרתן לרקוח?

את נשמתם נתנו גיבורי יבש גלעד,

מעשה גבורה זה ייחרת בזיכרון העם לעד.

באישון לילה אל המשימה יצאו,

ואת גורלן של גופות שאול ובניו חרצו.

שלל ערכים הציגו לראווה,

ביניהם ערכי כבוד ואחווה,

ולא נשכח את גמילות החסדים,

ונעריך כמובן את הנכונות לסיכונים,

אומץ וגבורה זה לצד זה עומדים,

מישירים קדימה את פני הגיבורים,

אף לא לרגע נשכחה האמונה,

שביבש גלעד תמיד הייתה נאמנה,

בין קבורה לגבורה נמצא העניין,

כי הצילו הם את כבוד שאול ואחיי יהונתן

והחזירום אל נחלת עם ישראל,

ומערכי גבורה וצדק השם גלעד מצלצל.

גם כיום, צה"ל בערכים אלו דוגל,

את חייליו בחזון ובאמונה מתפעל,

מחנך לערך החיים וההוד

ולשמירה על סמל הכבוד.

עם שאינו יודע את עברו ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל,

העם הוא איתן, והגבורה היא הטפל.

את גיבוריו לא יפסיק להלל

ולשלום חייליו ימשיך להתפלל,

ישמרו החיילים על צלם אנוש

רק כך אין דבר ממנו עליהם לחשוש

כי רק בהם הכוח

לנוע קדימה ואת עברם לא לשכוח.

על שלושה דברים העולם עומד:

על תורה, עבודה וגמילות חסדים,

שלושה ערכי עליון שעליהם עמדו ועומדים עם ישראל וצבאו ללא עוררין.

עם הנשען על מעקה קרבנותיו הרבים, אך גם מביט קדימה על האופק,

מתפלל לעתיד טוב יותר, ובלבו מתגבר הדופק.

למען המתים לא נפסיק להילחם,

איש איש יצא מארצנו לוחם,

לוחם בעל ערכי עליון,

לעולם לא יוריד מבטו אל הכיליון,

על אף נפש לא יוותר,

פן ייחרבו ערכיו ולא יהיו יותר.

את הכבוד למתים יעניק,

ולדור העתיד ערכים ממלא בתיק ואל המערכה מזניק.

יזכור עם ישראל את יבש גלעד ואת ערכיו

ותמיד יצעד בעקבותיו.

רות המואבייה - כי אל אשר תלכי אלך

ליאורה סלרי - כיתה ט', מקיף ה', אשדוד

בהנחיית מורד מלי

"וַתֹּאמֶר רוּת אַל תִּפְגְּעִי בִי לְעָזְבֵךְ לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי" (רות א, יז)

אתם בטח חושבים שאני ממש מטומטמת. הרי למה נשארתי עם נעמי? גם ככה לא נשאר לה שום דבר, ואני יכולתי לחזור לארץ שלי והיא לשלה.

לאלו מכם שלא יודעים, קוראים לי רות, ובאתי ממואב.

הסיפור שלי מתחיל ביום שבו אני התחתנתי עם מחלון, הבן של אלימלך.

למחלון היה אח בשם כליון, והוא נשא לאישה מואבייה בשם עורפה.

אתם בטח תוהים מה משפחה של אדם חשוב כל כך כמו אלימלך חיפשה במואב, שהרי אלימלך היה אדם ממש עשיר וגדול. טוב, לפי מה שהבנתי, היה רעב ובצורת בארץ שלו, בכנען, ובגלל שהעניים ביקשו ממנו כל הזמן עזרה ותרומה והיה לו קשה למצוא מנוחה, בחר אלימלך לעזוב את הארץ.

תקופה מסוימת לאחר שהתחתנתי, כליון ומחלון נפטרו, ואני ועורפה נשארנו ללא ילדים וללא בעל. נעמי, החותנת שלנו, אשתו של אלימלך, נשארה ללא ילדים, בעל או רכוש.

היא שמעה שבארץ שלה עבר הרעב, והיא רצתה לחזור לשם. אני מבינה אותה, גם אני הייתי רוצה לחזור למקום שבו נוח לי, איפה שהמשפחה שלי נמצאת, איפה שמוכר לי, במיוחד אחרי שלא נשאר לי שום דבר.

"וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יעש ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים וְעִמָּדִי" (רות א, ח)

נעמי הפצירה בי ובעורפה לעזוב אותה ולחזור אל המשפחות שלנו במואב, היא ייעצה לנו להינשא מחדש ולמצוא מנוחה, "אין לכן טעם להישאר אתי," אמרה. התעקשנו להישאר אתה, אבל היא המשיכה להסביר לנו שהיא כבר מבוגרת ושגם אם תינשא למישהו, עד שתלד בנים ועד שנוכל להתחתן אתם כבר יעבור זמן רב מדי.

בסופו של דבר, השתכנעה עורפה וקיבלה את דברי נעמי. היא נפרדה מאתנו פרדה ארוכה ומלאת דמעות, עזבה אותנו והלכה לדרכה. אבל אני דרשתי להישאר.

לא הבנתי איך אפשר לעזוב את נעמי ככה? אז מה אם לא אתחתן שוב? איך אוכל לנטוש ככה בן אדם שכל כך נקשרתי אליו? ועוד בגלל מה? בגלל שאין לה בנים לחתן אותי אתם?

החלטתי להישאר ולקבל על עצמי את התורה. החלטתי שאני רוצה להתגייר ולהיות יהודייה כמו נעמי. נעמי הבינה שאי אפשר לשנות את דעתי והפסיקה לנסות לשכנע אותי. התחלנו ללכת שתינו עד שהגענו לבית לחם. כשהגענו הייתה ממש מהומה, "הֲזֹאת נָעֳמִי?" שאלו כולם. אני מתארת לעצמי שבטח כולם זכרו את נעמי לפני שעזבה, כשהכול עוד היה טוב. אני שמחה שבאתי אתה. לא הייתי רוצה שהיא תרגיש מבוישת. שתרגיש לבד.

נעמי ואני באנו לבית לחם בדיוק בתחילת קציר השעורים, אז חשבתי לעצמי שאולי אלך ללקט כמה שיבולים כדי שיהיה לנו משהו לאכול. לא רציתי שנעמי תטרח ותלך עכשיו ללקט שעות מרובות. הלכתי לשדה של מישהו והתחלתי ללקט לאט לאט ובקפדנות.

אחרי שעות מרובות של לקט, פנה אליי בעל השדה. הוא אמר לי שהוא התרשם מכך שאספתי את השיבולים ממש בקפידה והוא החמיא לי על כך כשנשארתי עם נעמי ובאתי אתה לכאן, שלמרות הכול לא עזבתי אותה. לי זה דווקא היה די ברור שזה מה שהייתי חייבת לעשות. מבחינתי לעזוב את נעמי, שהייתה ממש כמו מורת דרך שלי, לא הייתה אפשרות.

"תבואי לשדה שלי גם מחר, אל תלכי ללקט בשדה אחר," הוא הציע. לא רק זה, הוא גם הציע לי לאכול אצלו ארוחת ערב! הוא הציע לעזור לי כל כך הרבה! הוא אפילו הזהיר את המשרתים שלו שלא יפריעו לי ללקט, וואו. לא הבנתי איך אדם בעל מעמד כזה גבוה רצה לעזור לאישה כל כך פשוטה כמוני.

נשארתי לאכול אצלו והשארתי גם לנעמי קצת אוכל. כשחזרתי הביתה נעמי הופתעה מכמות השעורים והאוכל שהבאתי הביתה. היא תהתה מי הוא הבן אדם שהביא לי לקחת מהשדה שלו כזו כמות של שעורים.

אמרתי לה שזה היה מישהו בשם בועז. נעמי מיד סיפרה לי שבועז הוא בכלל האחיין של אלימלך! סיפרתי לנעמי את כל מה שבועז עשה בשבילי, והיא ממש בירכה אותו על כך.

יום יום המשכתי ללקט בשדה של בועז, ולי ולנעמי היו שיבולים לאכול.

"וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי חֲמוֹתָהּ בִּתִּי הֲלֹא אֲבַקֵּשׁ לָךְ מָנוֹחַ אֲשֶׁר יִיטַב לָךְ וְעַתָּה הֲלֹא בֹעַז מֹדַעְתָּנוּ אֲשֶׁר הָיִית אֶת נַעֲרוֹתָיו" (רות ג, א)

אחרי שלושה חודשים בערך, ישבתי עם נעמי ודיברנו, "רות יקירתי, אני חושבת שאולי כדאי שתחפשי חתן בשבילך, ולי יש בדיוק את הבחירה הנכונה". "על מי את חושבת?" שאלתי. "בועז. הוא יהיה החתן המושלם בשבילך." היא הציעה לי להיפגש אתו בגורן השעורים, היא ידעה שהוא אוגר את השעורים שם הלילה. היא הציעה לי להתגנדר קצת וללכת לראותו.

כשבאתי, בועז ישן, אז חיכיתי לידו עד שהתעורר. כשהתעורר הוא נחרד מאוד כשראה אותי. "מי את?" הוא שאל.

"זאת אני, רות".

אני ובועז דיברנו והצעתי לו להתחתן. הוא אמר שישקול את ההצעה שלי. זה לא היה כזה פשוט בגלל שלא תמיד הייתי יהודייה.

אחרי הרבה ויכוחים של בועז עם בית הדין והרבה הקרבות שהוא עשה, זכינו להתחתן ונולד לנו ילד, עובד.

מי היה מאמין שאני, רות המואבייה, הגויה שבאה מארץ אחרת, תזכה לגמול כל כך טוב על מעשיי. שאזכה לבעל, לילד, לחותנת שתמיד נשארה לצדי. יכול להיות שאלוהים באמת הקשיב לי, באמת עזר לנעמי ולי. וברבות הימים נודע לי כי הנין שלי זכה להיות מלך בישראל. מלך שה' היה עמו בכל צעד שלו, ותקופתו נחשבת לאחת התקופות הטובות של עם ישראל.

אם הייתם שואלים אותי מה הייתי עושה אחרת הייתי עונה שכלום. אולי עזבתי את מולדתי ועברתי דרך ארוכה עד להיכן שהגעתי. אבל את נעמי, מורת הדרך שלי, לא עזבתי ובערכים שלי לא בגדתי. ועל זה, על זה זכיתי לגמול מאלוהים.

יומנה של חנה העקרה

עומר עמר- כיתה ט', אורט בוים, קריית גת

בהנחיית דורית סויד

יומני היקר,

לפעמים אני רוצה לכתוב לך דברים שהייתי רוצה שבאמת תדע, אך מעולם לא כתבתי לך אותם כי לא היה לי האומץ. אני כותבת שורות ארוכות מלאות בכאב ובאהבה יחדיו. מדהים כמה שזה אפשרי לאהוב ולכאוב באותו הזמן.

כותבת... מוחקת, חושבת המון איך להכניס כמות של כעס, כמות של כאב, כמות של עצב, כמות של אהבה. איך אפשר להכניס את כל הרגשות האלה?

אני כותבת לך את הסיפור מתחילתו, ולכן אני חוזרת כמה שנים אחור.

כמו בכל שנה, עלינו לשילה אני, בעלי וכל בני הבית.

וגם הפעם התפללתי,

ביקשתי,

התחננתי לאל,

שייתן לי להיות כמו כולן,

להיות אמא

ולהגשים את חלומי.

אני מעריכה מאוד את הניסיונות של אלקנה לנחם ולהרגיע אותי, אך זה לא עוזר כלל וכלל.

שום דבר לא יוציא אותי מהדיכאון התמידי שאני חווה.

תפילותיי, זעקותיי ותחנוניי שזעקתי בכל שנה בשילה לא הניבו פרי.

מרוב תפילותיי העקרות, נדרתי נדר לאל ובו אמרתי:

אם יענה ה' לבקשותיי, למאוויי ולמטרת חיי ויעשה אותי לאמא, אני מוכנה לשלם את המחיר הגבוה ביותר בחיי להיפרד מבני בכורי, יחידי, אשר אהבתי!

אעשה זאת, ואתרום את בני לה'. אחלוק את ילדי בכורי עם האל...

אני אוליד, איניק ואגדל אותו, וכשיגדל אמסור אותו להיות נזיר לאל. עלי הכוהן נכח לידי בזמן שלילד הזה התפללתי ושמע את נדרי וכך אמר לי: "לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מעמו" (שמואל א, א, יז).

בעודנו חוזרים הביתה משילה, המחשבה על כך שישנו סיכוי לא מבוטל שעומד להיוולד לי בן לא נתנה מנוח לראשי. הייתי המאושרת בנשות ישראל!

הייתי מלאת ציפייה לרגע שבו נגיע הביתה וזה יקרה.

ביום ההוא נתתי מבטחי באל כי ייענה לתפילתי, כפי שעלי הכוהן ברכני.

ואכן, לאחר חודשים ספורים שהיו לי כנצח, זה קרה. אני הרה! בקרוב אהיה אמא!

אני מרגישה את בני בתוכי, מרגישה אותו גדל ומתפתח, מרגישה אותו זז... לא רחוק היום שבו הוולד יצא לעולם, ואין מאושרת ממני.

והנה הגיע היום המיוחל, יום הלידה. רגע כל כך נפלא, אני רואה את בני, הוא מושלם. והוא מסב לי אושר בל יתואר.

אך מיד אני מבינה שהספירה לאחור החלה.

זמני עם בני קצוב וקצר, ומוטב שאנצל כל רגע אתו, משום שכאשר יגיע הזמן, אאלץ למסור אותו לה'.

רגשות מעורבים מציפים אותי, כאב עמוק, ובאותה מידה סיפוק אינסופי.

והנה, שמואל גדל, הוא כבר הולך, הוא קורא לי: "אמא".

אלקנה מבקש שנעלה לשילה למסור את שמואל, אך אני מסרבת. יש עוד זמן, הילד עוד קטן, הוא צריך אותי...

עוברת עוד שנה ועוד שנה ושוב אני דוחה את הפצרותיו של אלקנה. חולפות להן השנים, ואני יודעת שבשנה הבאה כבר לא אוכל לסרב בטענה שהילד עוד קטן.

לא אוכל עוד לדחות את הקץ.

חלפה לה גם השנה, ועכשיו זה הזמן, אני יודעת...

אין דחיות, אין תירוצים. השנה אנחנו עולים לשילה, ושם שמואל יישאר לשרת את האל כמו שהתחייבתי.

וכך קיימתי את נדרי: "וּנְתַתִּיו לַה' כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ" (שמואל א, א, יא).

אני מבטיחה לחזור בכל שנה לראות אותך,

להרים אותך,

לנשום אותך,

כדי שאוכל לחיות ולנשום לרווחה עוד שנה עד הפגישה הבאה.

אוהבת אותך עד אינסוף, אמא.

יש רגעים לפעמים שאני מחכה שתכתוב לי.

סיפורה של חווה

לאה גלוזמן - כיתה י', מקיף ז', אשדוד

בהנחיית שלמה ווסקובויניק

"וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל הָאָדָם" (בראשית ב, כב)

אני לא זוכרת דבר.

כשאני פוקחת את עיניי לראשונה, עוד לפני שאני מספיקה לקחת נשימה עמוקה, אני רואה אותו.

הוא עוזר לי לקום על רגליי ואני מסתכלת סביבי בזמן שהוא בוחן אותי.

מי אני? היכן אני? הייתכן מקום יפה יותר מהמקום הזה? מהם כל אותם יצורים?

אני בוחנת כל פיסת מראה וגומעת בשקיקה וברצון לזכור, או שאולי ללמוד...?

אני רואה סביבי גבעות, צמחייה עבותה, נחלים ונהרות מתפרשים על פני שטח כה נרחב שנדמה לי כי אין להם סוף. המקום כה יפה, ואני מרשה לעצמי גם לעצום עיניים ולהקשיב – אני לא צריכה לראות את המקום כדי להרגיש את החיים בו, אני שומעת זאת. אני שומעת את הצמחייה שמתנועעת ברוח קלה, אני שומעת קולות לא מוכרים, מוזרים, אך נעימים.

אני פותחת את עיניי פעם נוספת ובוחנת את היצורים המוזרים סביבי. יש כאלו שעפים, יש כאלו עם קרניים, יש כאלו עם פרווה – הם כלל לא דומים, הם שונים לחלוטין, אך הם מחולקים לזוגות זוגות – לכל יצור יש את משלימו.

אני דומה לו – לשנינו יש רגליים וידיים דומות, אצבעות עדינות כאילו שורטטו בידי אמן. הוא מחזיק את ידי בידו.

כן, כך חשבתי. הוא המשלים שלי.

הוא נקרא "אדם" ואני נקראת "אישה", כי אלוהים יצר אותי מצלעו שלו – של אותו האיש. הוא מספר לי שתחילה לא היה דבר – אותו האלוהים הוא האחראי לחיים, לשפע וליופי – הוא ברא את המקום, שנקרא גן העדן, וכך הוא ברא גם את כל היצורים חיים שאני זוכה לראות ולשמוע.

"אלוהים הוא אמן. גם אנחנו יכולים ליצור כמותו?" שאלתי את אדם.

"מעולם לא ניסיתי לחולל משהו חדש באמצעות ידיי. כשאלוהים ברא אותי, הוא ציווה עליי לעבוד ולשמור את גן העדן ואת היצורים החיים בו – תפקידי הוא בסך הכול לגונן על מה שיש וקיים בזכותו," הוא עונה לי וקוטף למעני פרי אדום וגדול מאחד העצים, "וחוץ מזה, כיצד אוכל ליצור בעצמי דבר כה יפה, עסיסי, מתחדש..."

אני נוגסת בפרי ומגלה שאדם צודק – טעמו של הפרי טוב בדיוק כמו מראהו.

"ובכל זאת," אני עונה לאדם תוך כדי אכילת הפרי, "לא שמת לב ששנינו שונים משאר היצורים החיים? תווי פנינו כה עדינים, קווי מתאר גופנו כה מדויקים, יש לנו סמכות בניגוד לשאר היצורים, הלוא היא המשימה שהטיל עלינו אלוהים – לשמור את עבודתו הקשה והראויה להערצה! חשוב על כך... זוהי אמנות בפני עצמה!"

"את צודקת. אנחנו אחרים... אלוהים סומך עליי ולא על שאר חיות גן העדן. עם זאת, בנוסף לסמכות המכובדת שניתנה לי, לאלוהים יש גם איסור חמור מאוד."

"איזה איסור?" אני מסתקרנת.

"הסתכלי הצידה. את רואה את העץ הגדול אשר מוקף בצמחים מטפסים ועבים? פירותיו צהובים וקטנים כגודלן של אוכמניות. לעולם אל תאכלי מפירותיו של עץ זה. אפילו אל תנסי להתקרב אליו או לגעת בו – אחרת כפי שאלוהים יצר בך חיים, הוא ייקח אותם בחזרה."

אני לא רוצה שאלוהים ייקח ממני את חיי, הרי זה עתה קיבלתי אותם. ועל כן אני מתחייבת לעצמי לא להתקרב לעולם לעץ זה.

הימים חולפים להם. אמנם על פני השטח דבר לא משתנה בגן העדן של אלוהים, אך עם כל יום שחולף אני מספיקה ללמוד דבר חדש. אני אוהבת לדעת, זוהי הרגשה טובה.

בזכות אדם, כבר הספקתי להכיר את שמותיהן ואת מראן של כל חיות הגן – כמה יפה בריאתו של אלוהים - כל כך הרבה מינים, סוגים שונים ורבגוניות מצויים במקום אחד.

אני מכירה כל פינה בגן העדן וכל צמח שצומח בו כפי שאני מכירה את קווי המתאר על כף ידי, אולי מלבד מקום אחד שאדם לא אוהב להימצא בו – המקום שבו נמצא העץ הגדול.

גם על אדם אני לומדת, ובכל יום אני מגלה עליו משהו חדש. הוא אוהב להיות צודק בכל מצב ושונא כשאני מעלה שאלות שאין לו תשובות עליהן, הוא עוזר לי ומסייע לי תמיד ואוהב להסביר לי דברים

על אודות גן העדן שעוד לא גיליתי בעצמי. הוא לא מרבה בדיבור, ולרוב אני זו שפותחת בשיחה עמו. כשאני עייפה מהסתובבות ברחבי גן העדן ומדיבור עם חיות הגן השונות, הוא הולך להביא לעצמו פירות והוא תמיד מביא גם לי, אפילו שאני אף פעם לא מבקשת ממנו. הוא לא אוהב לדבר על העץ הגדול שאסור לנו לאכול ממנו. הוא לא אומר מהם פירותיו של העץ ומדוע אלוהים אוסר עלינו להתקרב דווקא אל העץ הזה. הדבר היחיד שאדם אומר לי בהקשר לעץ הוא שאני צריכה לשלוט בעצמי יותר ולהפסיק לשאול שאלות "מוזרות" – אבל אני בסך הכול רוצה לדעת...

אדם אוהב לשלב את אצבעותיו באצבעותיי. גם אני אוהבת את זה, הפעולה הקטנה הזו משרה עליי הרגשה טובה. מעולם לא הרגשתי כך. בכל פעם שאנחנו מחזיקים ידיים או שאני חושבת על אדם, עמוק בתוכי אני חשה חמימות. אני לא יודעת מהו הרגש הזה, זהו דבר נוסף שאני לומדת, אך הוא כל כך טוב שהוא אפילו מתעלה על הרצון וההשתוקקות שלי ללמוד ולדעת. אני חושבת שגם אדם מרגיש כך, בכל זאת, הוא המשלים שלי וכך גם אני שלו.

אבל יש בקרבי גם הרגשה פחות טובה. היא עולה בי בכל עת שאני נזכרת בדעתו של אדם לגבי התפקיד שלי. אדם חולק על כך שתפקידי הוא לשמור על הגן ולטפחו משום שאלוהים נתן את המשימה הזו בידו, ולא הפקיד אותה גם בידי לאחר שברא אותי. תחילה חשבתי שאדם טועה, ושיום יבוא ואלוהים יתגלה גם אליי ויסביר לי מהו תפקידי בעולם טיפוחו הקטן והעוצר נשימה – האם גם אני אשמור על בריאותיו ובריותיו של אלוהים כמו אדם? או שמא אוכל ליצור כמו אלוהים?

זה אולי הדבר היחיד שאין בידי תשובה אליו. אני מחפשת ולא מוצאת למרות שאני מנסה.

ואלוהים לא מדבר ולא מנחה אותי.

ימים רבים חלפו מאז שהופעתי לראשונה בגן העדן, אני לא יודעת כמה ימים כיוון שדבר לא משתנה. הצמחים פורחים בשלל צבעים בוהקים, החיות חוזרות על אותן פעולות בכל יום, הרעש היחיד שמגיע לאוזניי הוא רחש תזוזת העלים עקב הרוח הכמעט בלתי מורגשת, ואדם מרהיב כתמיד.

אבל היום זהו יום שונה. אני יודעת את זה ומרגישה בכך, אבל פשוט לא יודעת למה. אדם אומר שהוא לא מבין על מה אני מדברת ושדבר לא ישתנה כך סתם בגן העדן ללא רצונו של אלוהים, אך בטני ממשיכה להתהפך בעוד אנחנו מטיילים קרוב לעץ הגדול, קרוב מבדרך כלל.

"אני לא מבין מה קורה לך... ייתכן שאת בסך הכול רעבה. שבי ותנוחי ואני בינתיים אביא את הפרי האדום שאת אוהבת," אומר אדם.

אני חושבת שהוא צודק ולכן אני מתיישבת על יד צמחי הבר המקיפים את העץ הגדול, ובעודי מחכה לו, אני מתחילה לשמוע שריקות ולחשושים בצמוד לאוזני – וכשאני מסתובבת לכיוון הקול, עומד מולי הנחש. את הנחש מעולם לא זכיתי לפגוש מכיוון שהוא חי על יד העץ הגדול, אזור שאדם אומר שאלוהים אוסר להתקרב אליו. מבנה גופו של הנחש הוא ארוך ומפותל מאוד, רגליו קצרות ביחס לגופו אך כאשר הוא נעמד עליהן – גובהו פי שלושה מגובהי.

אני מהרהרת לרגע.

"אז את זוהי נקבת האדם! שמעתי עלייך רבות משאר חיות הגן," הוא מחייך אליי אבל חיוכו קר מאוד, לא חם ונעים כחיוכו של אדם.

"ואתה הנחש, גם לי לא יצא עוד לפגוש בך... לי ולאדם אסור להסתובב באזור הזה בדרך כלל, אחרת אלוהים ייקח את חיינו בחזרה."

"כן... שמעתי על האיסור לפיו אסור לכם לאכול מפרי עץ הדעת טוב ורע. אבל למה לו לקחת את חייכם אם אתם היצירה שבה הוא כה מתגאה ומתפעל מיופייה?" חיוכו מתרחב בחלקלקות ועיניו הצהובות אף נפקחות עוד יותר.

"באמת? מהיכן אתה יודע זאת? אלוהים מעולם לא דיבר אתי, ואילו לאדם נתן הוראות, זכויות ואיסורים!"

"אני לא צריך לדבר עם אלוהים כדי להבין את מטרתו. הרי העובדה שאת כבר עומדת ומדברת אתי על יד העץ בעודך עדיין בחיים, כבר אומרת שאלוהים לא אסר דבר, אלא המליץ."

"מדוע אתה קורא לעץ הגדול בשם הזה – "עץ הדעת טוב ורע"? אדם לא כינה את העץ הגדול כך מעולם... למה הכוונה?"

"כנראה שאדם לא מספר לך דבר משום שאינו סומך עלייך. הרי כל האוכל מפירותיו של העץ לומד להבדיל בין טוב לרע, ולכן אלוהים לא רוצה שתאכלו ממנו – כיוון שרק לו יש את היכולת הזו והוא אינו מעוניין שתשתוו אליו. אך אין ספק שכפי שאת אומרת אמור להיות לך תפקיד בגן העדן... אז אולי תפקידך הוא להבדיל בין הטוב לרע, לדעת יותר מהשאר? אולי נועדת לעשות דבר גדול יותר מתפקידו של אדם?"

אני עוצרת לרגע להרהר בדבריו של נחש. דבריו נשמעים לי הגיוניים לחלוטין. הרי אלוהים בסך הכול רצה לבדוק אותי, לבדוק האם אני פורצת גבולות במחשבותיי ובמעשיי – בדיוק כמוהו. הוא בכוונה

אמר זאת לאדם, ולי לא אמר דבר על האיסור מאכילת פירותיו של עץ הדעת טוב ורע, משום שתפקידי הוא לדעת ולהבדיל בדיוק כמו אלוהים!

אני משתחלת בזהירות ובזריזות דרך השיחים ורצה לכיוונו של העץ, ונחש רץ אחריי. אני לוקחת את אחד מפירותיו הצהובים והקטנים של העץ, כעיניו של הנחש, ובולעת אותו במהירות. הוא מאוד חמוץ – כל כך חמוץ שאני מעווה את פניי. אבל למרות זאת, משהו גורם לי לרצות עוד – ייתכן שזה הידע שכה ממכר? וכך אני אוכלת פרי אחר פרי בעוד נחש מביט בי מחייך את חיוכו הקפוא.

בין פרי לפרי אני שואלת אותו: "גם אתה טעמת מהפרי הזה?" ולפני שהוא מספיק לענות לי אדם מגיע בריצה. הוא מסתכל עליי, רואה את שפתיי צהובות ואת ידיי מלוכלכות. ובלי לומר דבר, גם הוא לוקח פרי קטנטן ובולע אותו במהירות.

אנחנו אוכלים לא מעט, עד שבטנינו כואבות מאוד, וכשאנחנו מרימים מבט אחד אל השני שנינו מאדימים.

מעולם לא התביישתי כך בחברת אדם, אך גם מעולם לא כאבה לי כך הבטן, מעולם לא כעסתי כך על אדם שלא סיפר לי על העץ עוד לפני ועל כך שאף פעם לא ענה על שאלותיי.

הוא מביט בי באופן שונה מזה שהביט בי בפעם הראשונה שראה אותי, ואני קמה במהירות, תולשת מספר עלים רחבים משיח סמוך ומכסה את עצמי.

"קח, כסה את עצמך גם," אני אומרת בחומרה. אני כועסת עליו מאוד. הרי הוא זה שאמר שאלוהים אסר להתקרב ולאכול מהפרי, מדוע הוא אכל? כיוון שראה אותי וחשב שמותר לו גם? לאדם כבר יש תפקיד! הוא מעולם לא חשב אפילו על התקרבות אל העץ. אין ספק שהוא שיקר לי.

הוא מכסה את עצמו בלי לשאול שאלות מיותרות, כנראה שגם הוא מרגיש מתוח על ידי. אנחנו עירומים. הגוף שלנו שונה. איך ייתכן שלא הבחנתי בכך קודם? האם גם הוא הבחין בכך רק עכשיו?

לפתע, הרוח הנושבת בגן – אשר בדרך כלל נעימה ובלתי מורגשת – מתחזקת במהירות, ללא הדרגה.

"זה אלוהים!", לוחש לי אדם. הוא לוקח את ידי ואנחנו רצים להתחבא מאחורי השיחים המקיפים את עץ הדעת טוב ורע. מדוע אדם מפחד? יכול להיות שהוא דיבר אמת? יכול להיות שהמרנו את פיו של אלוהים?

"היכן אתה אדם?" הקול הדובר הוא כעין לחישה רועמת, בוקע מכל מקום ומגיע ישר אל תוך אוזניי.

"שמעתי אותך מגיע, אני עירום! עדיף שלא תצפה בי כך. לכן אני מסתתר מאחורי השיחים," אדם צועק, למרות שמקור הקול נשמע כמגיע מקרוב אלינו.

"מי גילה לך את עירומך? ומדוע אתה מתחבא על יד עץ הדעת טוב ורע אשר מפירותיו ציוויתי עליך לא לאכול? כל זה משום שאכלת! המרת את פי וחטאת!" הלחישה נעשתה חזקה אף יותר, רועמת יותר – והרוח מתגברת מרגע לרגע.

"זאת אשמתה!" אדם קם ממקום המחבוא שלנו בעודו מצביע עליי ביד אחת, וביד השנייה מסתיר את איברו האישי בחופן העלים שהבאתי לו. "האישה אשר בראת בשבילי, שתהיה המשלימה שלי – היא זו שפיתתה אותי! בגללה חטאתי!" אדם צועק.

ואני מרגישה כל כך שונה – כל כך הרבה רגשות – כאלה שמעולם לא חוויתי. כל כך הרבה זעם, פחד, התרגשות, ועצב. איך יכול אדם לראות אותי כך? האם בגלל זה אכל את הפרי, כי ידע שיוכל להפיל עליי את האחריות למעשה?

"מדוע טעמת מהפרי, אישה? מדוע פיתית את אדם?" אלוהים נוזף בי בחומרה. הלחישה שלו מיועדת ישירות אל אוזניי. ואני שותקת. כל כך הרבה אני רוצה לספר לו –

על איך שקיוויתי שינחה אותי כפי שהנחה את אדם, על איך שכל כך רציתי תפקיד בגן העדן שהעזתי להקשיב לנחש הערמומי, על איך שאפילו לא רציתי שאדם יטעם מהפרי כי רציתי את הידע רק לעצמי, על איך שרציתי ליצור ולבנות כמוהו – כמו האלוהים... כל כך הרבה לספר, ודבר לא יוצא משפתיי בגלל כל אותם רגשות חדשים שמציפים אותי מרגע לרגע יותר ויותר.

"זוהי לא אשמתי! זהו נחש שפיתה אותי! הייתי בטוחה כל כך בדבריו שהעזתי לטעום מפירותיו של עץ הדעת טוב ורע!" אלו הם הדברים היחידים שהצלחתי להוציא מפי כתשובה לשאלתו של אלוהים, אף על פי שיכולתי, אף על פי שרציתי –

לספר הרבה יותר.

חלפו כחמש שנים מאז שאלוהים סילק אותנו מגן העדן.

אני ואדם חיים בהרמוניה ובאהבה יחדיו. התנצלנו זה בפני זה רגעים ספורים לאחר יציאתנו מגן העדן. הבנו באותו רגע ששום דבר לא ישנה זאת, גם לא המריבה הגדולה ביותר שיכולה להתרחש בינינו.

אדם מספר לי לפעמים על געגועיו לגן העדן. קשה לו לעבוד את האדמה, אך הוא גאה במעשה ידיו, ואני עוזרת לו לקצור ולשתול את פירותיו. הוא אוהב להיזכר איך היה קוטף פירות לשנינו בגן העדן, ושהפרי האהוב עליי היה הפרי האדום – הפרי שזכיתי לטעום בפעם הראשונה.

אני, לעומת אדם, לא מתחרטת על דבר – כעת לחיי יש משמעות אמתית. יש לי תפקיד אמתי בעולם שאלוהים ברא. תפקיד שבלעדיו לי ולאדם אין מקום בעולם הגדול הזה.

משאלת לבי הסודית התגשמה. בזכות ידיעתו של אדם את גופי ובזכות אלוהים, ילדתי שני תינוקות זכרים יפהפיים ובריאים. זכיתי ליצור משהו מתוך גופי, כמו אלוהים. ואהבתי אליהם גדולה אף יותר מאהבתי לאדם, למרות שחשבתי שדבר כזה לא יכול להיות אפשרי.

אני חווה – אם החי. בלעדיי לא תהיה המשכיות לאנושות, בלעדיי לא יהיה רוך בעולם, בלעדיי אדם ישוב להיות בודד, ובלעדיי, אני ואדם לא היינו מגיעים אל העולם וזוכים לממש את עצמנו עד הסוף.

אני חווה – אם החי. ויש לי ייעוד למלא.

ידיעות אחרונות-דיווח מהשטח

שירה כהן - כיתה ז', מקיף ד', אשדוד

בהנחיית אביב מרזוק

נשלחתי מטעם העיתון "ידיעות אחרונות" לסקר ולדווח על עשרת המכות.

הגעתי למצריים בדיוק בזמן שהתחילו המכות. הראשונה הייתה מכת דם, לא ידעתי מה קורה אבל לבסוף הבנתי שלאחר סירוב פרעה לשלוח את עם ישראל הנחה ה' את משה להפוך את המים לדם מכה. מכה זו הייתה רשה אבל ידוע לכולם שזו הייתה רק ההתחלה.

לאחר כמה ימים יצאתי החוצה וראיתי צפרדעים בכל מקום והבנתי שלאחר שפרעה לא הסכים לשלח את עם ישראל, המשיך משה למכת הצפרדעים. במכת הצפרדעים התמלאה כל מצרים בצפרדעים הם היו בכל מקום- באדמות, בבתים, במיטות, במקלחות. זה הגיע למצב שאי אפשר היה להתחמק מהם אפשר להגיד שזה היה בלתי נסבל.

המכה הבאה היא מכת כינים. במכה זו המוני כינים תוקפות את המצרים וכל מצריים מתמלאת בכינים. המרים חוו סבל רב מגירוד השיער שעל ראשם ואף לא מצליחים להפסיק את הגירוד הרב שתקף אותם. אני יודעת שבימינו יש המון אמצעי מניעה לכינים אבל למכה זו אין.

לאחר שלושת המכות האלו פרעה לא שיחרר את בני ישראל לחופשי וכמובן שבעקבות המקרה היו תוצאות. מכת הערוב הגיעה, ערוב כבד ממלא את בתי המצרים ואדמתם. הערוב כפי שידוע הוא תערובת של חיות טרף וגם יש האומרים שהכוונה היא לחרקים מכרסמים.

תושבי מצרים היו עייפים מהמכות ומהסבל שהם עוברים ולאחר שבוע או פחות הם התעוררו בבוקר וראו שכל הצאן והבקר שלהם חולים וחלקם אפילו מתים למכה זו קוראים מכת דבר. במכה זו מגפת הדבר מכלה את כל בהמותיהם של המצרים מחלה זו ככל הנראה אינה המלה הנקראת היום דבר היות שהמחלה המודרנית פוגעת בעיקר בבני אדם.

כמובן שפרעה לא שיחרר את עם ישראל גם לאחר כל מה שחוו המצרים. ה' לא וויתר והמצרים זכו בעוד שתי מכות - המכה השישית והשביעית, שחין וברד. במכת שחין מחלת האבעבועות תוקפת את מצרים ואת בהמותיהם. במכת ברד הסבל התגבר והורג את האנשים והבהמות ששהו מחוץ לבתים. בתוך הברד התלקחה אש ואל הברד נלוו גם קולות מפחידים ומרתיעים.

פרעה העקשן שלנו גם בחלק זה לא השתכנע ולא שיחרר את עם ישראל. בינינו אם הייתי פרעה הייתי נכנעת ומתייאשת עוד במכה השלישית והרביעית, בני ישראל היו חוסכים ארבעים שנה במדבר וארץ כנען הייתה שלהם ממזמן.

והנה הגענו למכה השמינית, מכת ארבה. במכה זו ארבה כבד מתפשט בארץ מצרים ואוכל את כל הגידולים שעוד נותרו לאחר מכת הברד, סביר להניח שלאחר שתי המכות הקשות האלה המצרים יישארו ללא גידולים ואדמות.

ועכשיו שאלה קצרצרה לי אליכם: איך הייתם מסתדרים בלי אור למשך שלושה ימים?

שאלה זו מתקשרת למכה התשיעית, מכת חושך. במכה זו במשך שלושה ימים שוררת אפלה כבדה ומוחלטת על ארץ מצרים. אני לא הייתי מסתדרת עם חושך כזה בלי טיפת אור במשך שלושה ימים, אני לא אתפלא אם חלק מהמצרים יהיו עיוורים לאחר המכה.

לה' שלנו כבר נמאס, פרעה מסרב כל כך הרבה פעמים וה' מגיב עם המכה העשירית, האחרונה והקשה ביותר, מכת בכורות. בחצות הלילה בתאריך ט"ו בניסן בעקבות המכה מת הבן הבכור של כל משפחה במצרים וכל בכור של בהמה. כמובן שלגבי היהודים מקרה זה לא תקף, היהודים מרחו דם על המשקוף של דלת ביתם וככה הם ניצלו, מלאך ה' ראה את הדם על המשקוף ופסח על בית של כל יהודי. דרך אגב זאת אחת הסיבות הידועות למקור השם חג הפסח מפני שמלאך ה' פסח על הבתים של היהודים.

ולענייננו, מכת בכורות מעוררת פאניקה בקרב המצרים, ופרעה נעתר לדרישת משה לאפשר לבני ישראל לצאת להקריב קורבנות במדבר. בהמשך שבני ישראל אינם חוזרים למצרים מתרחש סיפור קריעת ים סוף.

קצת על קריעת ים סוף: קריעת ים סוף היא מאורע המתואר במקרא בספר שמות, לפיו נקבע ים סוף ונוצר בו מעבר יבשתי דרכו נמלטו שבטי ישראל מהמצרים ולאחר מכן נסגר הים והמצרים טבעו בתוכו לאחר מאות שנות שיעבוד.

מאורע זה הוא אחד מהמאורעות המכוננים ביותר ביהדות, אשר סיומו באירוע מתן תורה. לפי המסורת אירוע זה אירע בליל שביעי של פסח שבוע לאחר יציאת מצרים.

סיפורו של קריעת ים סוף הוא זה שמסיים את המסכת שלנו, מסכת הפגעים שהביא ה' על המצרים ובנוסף לכך הוא מסיים את הסיפור שלנו.

ואני מציעה מכאן ולהבא שאף מדינה לא תעז להתעסק עם העם שלנו יותר כי אתם יודעים מה יקרה להם.....!

"וְעַתָּה
קְחוּ לִי מְנַגֵּן
וְהָיָה
כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן
וַתְּהִי עָלָיו
יַד ה"

מלכים ב', ג, 15

פרוייקט מקורוק

תוכן העניינים

בבל / מיה כהן – מקורוק באר שבע.....270

לא פשוט / דניאל רדנסקי – מקורוק באר שבע.....271

דם סמיך יותר ממים / אדוה מלינקר – מקורוק גן יבנה.....273

עקדות / תמיר דריי – מקורוק גן יבנה.....274

אבא / יוני קריס ועפרי אבידן – מקורוק גן יבנה.....275

שמשון / איב ליזמי – מקורוק ירושלים.....276

אהבה התלויה בדבר / איתמר מצערי – מקורוק לב השרון.....278

חולה מאהבה / אורן בר – מקורוק לב השרון 279

לא טוב האדם לעצמו / אומרית בר – מקורוק לב השרון.....280

הפרי האסור / איתי גורן – מקורוק נתניה..... 282

לא טוב היות האדם לבדי / דניאל כהן – מקורוק נתניה.....283

שממה / רותי קרוצ'י – מקורוק נתניה.....285

אהבה התלויה בדבר / ענבר אלישע וליאור בן אבי – מקורוק עמק חפר.....287

חזק ועשה / אמרי קצף – מקורוק עמק חפר.....289

תישחת הארץ / ליאור הירשל – מקורוק עמק חפר.....290

צלע ממך / מילי מלכה – מקורוק עמק חפר.....291

'מקורוק ישראל' הוא מיזם מוזיקלי ארצי פורץ דרך המשלב בין לימוד חווייתי של התנ"ך ומקורות התרבות היהודית-ישראלית ויצירה מוזיקלית מקורית בהשראתם www.mekorock.co.il

המקורוק מיועד למוזיקאים ומוזיקאיות צעירים בכיתות ט'-י"ב, בנות ובנים, דתיים וחילונים, עולים וותיקים, תושבי מרכז ופריפריה הפועל בכל רחבי הארץ בתמיכת משרד החינוך, פדרציית ניו יורק, עמותת 'אלול' וגופים נוספים.

עשרות מוזיקאים ישראלים מן השורה הראשונה שותפים לתוכנית וביניהם: מיכה שטרית, אריאל הורוביץ, קורין אלאל, אפרת גוש, ירמי קפלן, חמי רודנר, יהלי סובול, דנה ברגר, עמיר לב, מיקי שביב, איה כורם, ערן צור, דן תורן, מיקה קרני, גבע אלון, יעל דקלבאום, נמרוד לב ואחרים. יחד עם מנחי תוכן מנוסים מובילים האמנים את התהליך הקבוצתי ברשויות ברחבי הארץ ומעניקים למשתתפים ליווי צמוד וכלים מקצועיים לכתיבה, הלחנה וביצוע של מוזיקה בהשראת המקורות .

הפרויקט נמשך חצי שנה ובסופו מקליטים המשתתפים באולפן מקצועי את השירים המקוריים שיצרו, מופיעים מול קהל במסגרת מופע סיום גדול בכל רשות, באירועים אזוריים וארציים. מדי שנה מתקיים כנס ארצי בו לוקחים כל מאות משתתפי המקורוק בכל רחבי הארץ.

המקורוק נולד בעמק חפר ב-2010 והתקיים מאז בכ-30 רשויות מצפון לדרום - בערים גדולות, בינוניות וקטנות ובמועצות אזוריות. כ-2,000 משתתפים לקחו חלק במיזם עד כה בשלל רשויות וביניהן: קרית שמונה, רמת הגולן, כרמיאל, מטה אשר, נצרת עילית, חיפה, נתניה, עמק חפר, לב השרון, מודיעין, חולון, ירושלים, באר שבע, מטה יהודה, שער הנגב, אופקים, רמת נגב, ירוחם ועוד.

להלן מקבץ שירים שנכתבו ע"י משתתפי המקורוק מרחבי הארץ בשנה היוצאת.

בברכה,

דויד אביב

מנהל מקורוק ישראל

בבל

מיה כהן – מקורוק באר שבע

בהנחיית מיקה קרני ויורם גלילי

"וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֲחָדִים" (בראשית יא, א)

בחלומות אתה עדיין פה לידי
במציאות נותרתי לגמרי לבדי
מגדלים שפעם בנינו כדי לכסות את כל הפחדים
כשעוד היינו שפה אחת ודברים אחדים

ובאותם מגדלים נבלה אז שפתנו
שראשם בשמים בעוד שראשינו
מושפלים בין הידיים
בחלום שהפך לסיוט עצמנו עיניים

במציאות מפחדת מהחוסר בך
בלי מגדל שיאחד כוחותינו ובלי השפה שלי ושלך
ביקשתי אותך וקיבלתי קריסה של עולם שבניתי
אך בחלומות תמשיך להופיע גם מבלי שהייתי רוצה

נעשה לנו שם אך מה עם התוכן שבו?
האם נשאר עוד טעם לנסות לבנות משהו שלא?
משהו שלא היה אף פעם
רצינו לגעת בשמים עד שגם בהם נגמר הטעם

במציאות מפחדת מהחוסר בך
בלי מגדל שיאחד כוחותינו ובלי השפה שלי ושלך
ביקשתי אותך וקיבלתי קריסה של עולם שבניתי
אך בחלומות תמשיך להופיע גם מבלי שהייתי רוצה

לא פשוט

דניאל רדנסקי – מקורוק באר שבע

בהנחיית מיקה קרני ויורם גלילי

"וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם... וַיַּצְמַח ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע" (בראשית ב, ח)

זה נכון שכולם רוצים להגיע לגן עדן

אבל אף אחד לא רוצה למות

זה נכון שתמיד יש בדרך איזו אבן

ולמצוא את המקום המושלם, זה לא פשוט

מה אני אגיד לך, אזרוק איזו קלישאה

גן עדן הוא איפה שהלב שלך נמצא

זה יכול להיות אולי אצלו או אצלה

סתם בבית במקרר, על הספה או במיטה

ואולי גן עדן זה להיות מי שאתה

לא כולם זוכים לזה אבל תקשיב ללב

הוא בטח יודע מה טוב בשבילך

תזכור שזה לא תמיד רע

ללמוד מאלה שיודעים הרבה הרבה פחות ממך

סך הכול החיים הם מתנה

אני בטוח שגן העדן שלך

גן העדן מחכה לך

ואולי בעצם הוא כבר פה?

אולי אתה בדיוק במקום שאתה צריך להיות בו

תשב, תירגע, תאכל איזה פרי מעץ הדעת,

כשתיקח ביס תיזהר מהתולעת,

כשתאכל אולי תשכיל

ואז בסופו של דבר תוכל להבדיל

בין משהו גרוע למשהו שיפיל

בין משהו מרגיע למשהו מבהיל

בין משהו שהוא טוב למשהו רע

בין שיר להקלטות או עוד סיפור למגרה

תאכל ואז תצנח אל תוך עולם מלא ברגשות לא מתממשים

לעולם של אנשים מטופשים שרק רוצים כספים ולא חושבים,

איך מפסיקים להיות מיואשים

שעובדים שחור אבל חושבים לבן

חולמים על אור אבל מסתיר להם ענן

רוצים כבוד אבל רודפים אחרי ההבל

עם עלה של תאנה שמכסה את כל הזבל

דם סמיך יותר ממים

אדוה מלינקר – מקורוק גן יבנה

בהנחיית מיקי שביב ונילי חצרוני

"וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו. וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב" (בראשית כה, כו-כז)

מלידה היינו מחוברים
כשגדלנו הפכנו זרים
השקט מוחלט, אין רעשים,
והמזג לח כמו נזיד עדשים.

אתה חופשי בשדה כמו הנשר
ורגשותיי קבורים מתחת לגשר.
זרמים של קרירות נתפסו בך,
ואני בתהייה אם להתרחק ממך.

פזמון:
שנינו באים מעולמות שונים,
אבל עמוק בפנים אנחנו די דומים.
היה רצון עז לחיבה,
ובסוף רק אותנו זה כיבה.
חיפשנו רק אחרי התאוות,
התוצאות היו נכזבות.
הסתכלנו אחד לשני בעיניים,
והרגשנו שדם סמיך יותר ממים!

עכשיו נשארנו כמעט בלי שום דבר,
אז בוא נתעלם מנקמת העבר.
אבא לא אתנו,
אמא שם רחוק,
ואת קשר הדם אי אפשר למחוק.

המטרה שלך הייתה כל הזמן לצוד...
המטרה שלי הייתה להיות אהוד...
חשבנו שלא עושים בינינו אפליות,
אבל אותן המחשבות היו רק אשליות!

עַקֵדוּת

תמיר דריי – מקורוק גן יבנה

בהנחיית מיקי שביב ונילי חצרוני

"וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים" (בראשית כב, ג)

רציתי להאמין שזה לא יקרה
לשמוע בקולך
בהלה
איל שעומד מנגד
מחכה לטורף האכזר
שינעץ ציפורניים
שיחשוף ת'שיניים
המאכלת חשופה
איך יכולתי
כך ללכת בעיוורון
מנסה למצוא תשובות
מנסה לגלות
לעמוד במבחן

אבא, חסר פה משהו
אבא, לאן הגענו?
אני זוכר איך פעם יכולתי
לנוח בשקט בחיקך כבנך
מעולם לא ביקשתי את זה
כך להחזיק באמונה
אולי לברוח
אולי להסתתר
לו רק יכולתי
להוציא את זה
לשאוג את זה בכנות
לשאוג את זה בכנות
לשאוג את זה בכנות
אני עדיין תקוע שם
אני עדיין שם
עקֵדוּת

אבא

יוני קריס ועפרי אבידן – מקורוק גן יבנה
בהנחיית מיקי שביב ונילי חצרוני

"וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי" (בראשית כב, ג)

אבא, כבר יומיים הולכים במדבר,
הדרך לא נגמרת, נהיה מאוחר
על הגב שלי אני נושא משקל
בראשי אני חושב איך הגעתי לכאן
אני רק חייל שמציית לפקודות
וזה שמעליי אומר לי מה לעשות
אין לי בחירה... כמו מכונה
הולך כצאן לטבח, בלית בררה...

אבא אני כאן בשדה המלחמה
חושב על הבית ועל המשפחה
אני צריך מקום בריחה
צריך זמן למחשבה

מאין אתה בא?
לאן אתה הולך?
אינני יודע...
ללא מטרה
אייכה? אייכה?

שלושה ימים, שלושה לילות
הולכים בשתיקה, לא מחליפים מילה
מתח, פחד, סערה
גורלי כמעט נחרץ, כגורל העולֶה

אייכה? אייכה?
הנני כאן!

שמשון

איב ליזמי – מקורוק ירושלים

בהנחיית יהלי סובול ואודיה גולדשמידט

"ויהי אחרי כן וַיֶּאֱהַב אִשָּׁה בְּנַחַל שֹׂרֵק וּשְׁמָהּ דְּלִילָה" (שופטים טז, ד)

היא באה בלילה ולא היה לו מה לומר
היא באה בלילה ופתאום הכול כבר מיותר
והיה לו את הכוח לא לשבור לי את הלב
והיה לה את הכוח להבין שזה כואב

היא באה בלילה סכינים וחרבות
היא באה בלילה לגלח מחלפות ראשו
והיה לו את הכוח לא לשבור לי את הלב
והיה לה את הכוח להבין שזה כואב

שמשון היית הכול
הבטחת לא ליפול
בקסמיה של אחרת, ביופייה של אחרת
לבי כנראה כבר נשכח

שמשון היית הכול
הבטחת לא ליפול
בקסמיה של אחרת, ביופייה של אחרת
לבי כנראה כבר נשכח לעד

באת בלילה עם לבי שלי
באת בלילה וגנבת את מאורי
והיה לך את הכוח להעלים את הכאב
לא היה לי את הכוח ללכת כשנשבר הלב

שמשון היית הכול
הבטחת לא ליפול
בקסמיה של אחרת, ביופייה של אחרת
לבי כנראה כבר נשכח

ומדי לילה
ומדי תפילה
הכאב השנאה
אם אתה אתה

ומדי לילה
ומדי תפילה
עכשיו זה ברור לי
אם אתה שלה

שמשון היית הכול
הבטחת לא ליפול
בקסמיה של אחרת, ביופייה של אחרת
לבי כנראה כבר נשכח

אהבה התלויה בדבר

איתמר מצערי – מקורוק לב השרון

בהנחיית אפרת גוש ועדי בן שלום

"וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח אֶת הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו וַתְּבַשֵּׁל אֶת הַלְּבִבוֹת"
(שמואל ב, יג, ח)

אהבה שכזאת, לא תחזיק מעמד הרבה

אבל מה לעשות שלפעמים גם כך קורה

זה כמו שאדם משתלט לך על החיים

ולא ירפה ממך עד שכולם יהיו מתים

הוא קיבל עצה שעיוורה לו את עיניו

להיות כמו חולה שכולם באים אליו

היא הגיעה אליו יפה יותר מתמיד

וכשהגיע הרגע בטוב הוא לא התמיד

התשוקה הכתיבה לו את מעשיו היא גרמה לו לא לראות דבר

חוץ מהרצון לתחושת הסיפוק, להרגיש מלא ולא עזוב

היא אמרה אל תעניני, אבל הוא לא עצר

האהבה הייתה חסרה ולכן זה נגמר

לקחה שק ואפר והניחה על ראשה

הלכה לבית אחיה ורק בכתה

זעקה על מר גורלה, כה אכזר

איזו אהבה היא אהבה התלויה בדבר?

חולה מאהבה

אורן בר – מקורוק לב השרון

בהנחיית אפרת גוש ועדי בן שלום

"שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן" (שיר השירים א, א-ב)

חיפשה אחריו ולא הרפתה
את שביקשה נפשה, בכל מקום היא הייתה
וכשהלכה לישון, לבה לא כבה
היא נהייתה חולה – חולה מאהבה

נאווה אני ושחורה בנות ירושלים
ככה היא אמרה ככה היא הייתה
מאז שראתה אותו היא התחילה להשתגע
ככה היא אמרה ככה היא הייתה

בראשו טל ובאצבעותיה מור
קול דודה דפק שלח ידו מן האור
אך עד שפתחה לו כבר היה מאוחר
כי דודה חמק דודה עבר

נאוה אני ושחורה בנות ירושלים
ככה היא אמרה ככה היא הייתה
מאז שראתה אותו היא התחילה להשתגע
ככה היא אמרה ככה היא הייתה

לא טוב האדם לעצמו

אומרית בר – מקורוק לב השרון

בהנחיית אפרת גוש ועדי בן שלום

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ" (בראשית ב, יח)

וכשהוא אמר שלא טוב האדם לבדו
לו ידע, שלא טוב לעולם
ככוכבים שבשמים מלאי החלומות
כשהשתמש בנפלאות העולם לתארו
וכשאהבת את רעיון נשמתו
לא חשבת, לא ידעת
הוא זה שיביא לסופו של יצירתו

קומי ולכי

צאי מעולמי שלי לעולמך המפורק
אשר פירקתי באהבתי
ודרכתיו והרסתיו ואהבתיו
שממון עולמך כשממון נשמתי

מהפשטות מהאדמה נוצרו בעלי החיים
אלה העתידים לגלוש בין זרמי הרוח
ואלה העתידים לדלג בין העשבים
גדלים ולא יודעים את מקומם

קומי ולכי

לא הבנתי ימים, לא ידעתי לילות
חלומות נעימים הפכו לבעתות
דמעתך היחידה שרפתי במים

האדם אשר קרא לחיות בשמות
ואת השמות אשר כלא הוא בכלובים
בכלובים שהפכו להגדרות ודעות
של מה להיות ומה לא להיות

קומי ולכי

שיבה אל עפר בעודי בחיים
פסים שנמחקו
זעקתי כאבי על שממון העולם
ו-לא שמעו

וכשהסתכלתי בפעם ההיא על האנשים
כולם נראו לי כל כך שבורים
חסרי יכולת אבודים
בתוך הידע שיש והידע שנגמר

קומי ולכי

הפרי האסור

איתי גורן – מקורוק נתניה

בהנחיית דנה ברגר ועדי בן שלום

"וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל" (בראשית ג, ו)

היה לך טוב היה לך הכול וזה לא הספיק לך
חשבת שיכול להיות יותר טוב ושמגיע לך יותר
ואז בא איזה נחש שחשבת שלא יפגע בך
היה נדמה לך שהוא מה שהיה חסר לך

קוטפת את הפרי האסור את הילד הרע
חושבת שהיה בסדר וזה לא נורא
אבל אז נפגעת ושוב נזכרת
כמה טוב היה לך עם ההוא
וחושבת שעדיין הוא יישאר שלך ויחכה רק לך...

לא הסתפקת באדם שאהב אותך
ובהוא ששמר רק עלייך
התפתית לרע ועכשיו הבנת שעשית מעשה נורא
כשהכול נגמר וגן העדן כבר לא...

קוטפת את הפרי האסור את הילד הרע
חושבת שהיה בסדר וזה לא נורא
אבל אז נפגעת ושוב נזכרת
כמה טוב היה לך עם ההוא
וחושבת שעדיין הוא יישאר שלך ויחכה רק לך...

לא טוב היות האדם לבדי

דניאל כהן – מקורוק נתניה

בהנחיית דנה ברגר ועדי בן שלום

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ" (בראשית ב, יח)

וכשישנתי
אחת מצלעותיי נלקחה
אך כשקמתי
עמדה מולי אישה
ונתתי לחיות שמות
אך רק לה לא הצלחתי
הולכים ליצור את העולם
למרות שרק נולדתי
לא טוב היות האדם לבדי
לא טוב

וייצר אלוהים אותי
עפר מן האדמה
ויברא אלוהים אותך
קסם הבריאה
לא טוב היות
האדם לבדי
ורק בך
מצאתי עזר כנגדי

ועזבתי את בית הוריי
עברתי לגור בלבך
ודבקתי בך
מצאתי נחת בחיקך
שנינו ערומים
אף בלי בגד יחיד
אך המבט שלך
מלביש אותי לתמיד
לא טוב היות האדם לבדי
לא טוב

וייצר אלוהים אותי
עפר מן האדמה

ויברא אלוהים אותך
קסם הבריאה
לא טוב היות
האדם לבדי
ורק בך
מצאתי עזר כנגדי

שממה

רותי קרוצ'י – מקורוק נתניה

בהנחיית דנה ברגר ועדי בן שלום

"וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח אֶת הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו וַתְּבַשֵּׁל אֶת הַלְּבִבוֹת"
(שמואל ב, יג, ח)

אני קצת בוכה
ואז קצת צועקת
אני לפעמים
במיטה מתהפכת
אני עצובה
ואין מי שיקשיב
את האונס הזה
אף אחד לא מחשיב

דיברת-ביקשת
ניצלת-זרקת
קומי לכי
בזלזול כך אמרת
אין אהבה
יש שנאה לשמר
יש רק מי ששובר
יש רק מי שחודר

ואני
ששותקת
בשביל לא לסבול
אל בור
שגדל
ממשיכה עוד ליפול
כי אין מי שירים
אין מי שישלים
יש רק בור עפר
וכותונת
פסים

דיברת-ביקשת

ניצלת-זרקת
קומי לכי
בזלזול כך אמרת
אין אהבה
יש שנאה לשמר
יש רק מי ששובר
יש רק מי שחודר

אני
עצובה
אני קצת בוכה
אני
שותקת
אני לא רוצה
זאת רק אני ואני
ואין שום אתה
אני עוד קצת בוכה
בלי אנשים...
שממה

אהבה התלויה בדבר

ענבר אלישע וליאור בן אבי – מקורוק עמק חפר

בהנחיית נמרוד לב ונגה ויותם כהן

"וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה" (בראשית ח, ח)

הפעם אני אשתנה
הפעם אני הולך לשנות
בלי שקרים ובלי חכמות
נוח בחר בי מכל החיות
יש לי עוד פעם סיבה לחיות
הפעם אני בראשונה
אמלא את המשימה
לא מחפש עוד נקמה
אעוף מעל כל הבריות
אתקן את הטעויות

תן לי לצאת, לחפש בשבילך
תן לי לעוף, לראות את הזריחה
אולי המבול הוא התחלה חדשה
הגיע הזמן לשנות גישה

בדרך להשלים את המשימה
מתקרב אל התיבה
בלי כיוון ובלי תשובה
מחכה לראות את התגובה
מה עושה שם היונה?

תן לי לצאת, לחפש בשבילך
תן לי לעוף, לראות את הזריחה
אולי המבול הוא התחלה חדשה
הגיע הזמן לשנות גישה

אין לי תקווה בחרת אותה
ריסקת אותי לתוך סערה
איפה אני ואיפה אתה
אולי אצא אברח לשקיעה

שלחת אותה את היונה
נתת לה את האמונה
נשארתי מחוץ לתמונה
בזמן שהיא חזרה עם שלום

חזק ועשה

אמרי קצף – מקורוק עמק חפר

בהנחיית נמרוד לב ונגה ויותם כהן

"זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת שָׁם אֳנִיּוֹת יִתְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ" (תהלים קד, כה)

עתה בני שמע קולי
הבט כעת אל עתידך
ודע כי יברכך האל בכל מעשה ידך.

הבט אל זה הים גדול ורחב ידיים
שם רמש ואין מספר
תחת קורת שמים.
שם אניות יהלכון והגלים כולם אליך ישברון.

לא ילמדו עוד מלחמה אם תנחיל שלום
אך קום והתהלך, הגשם את החלום.
קום כי עליך הדבר צא ונסה
ואנחנו עמך חזק ועשה.

ועל כל ההרים הרמים ועל כל הגבעות הנישאות
צעד אתה
כי הארץ הזו שלך היא הייתה.

לא ילמדו עוד מלחמה אם תנחיל שלום
אך קום והתהלך, הגשם את החלום.
קום כי עליך הדבר צא ונסה
ואנחנו עמך חזק ועשה

תישחת הארץ

ליאור הירשל – מקורוק עמק חפר

בהנחיית נמרוד לב ונגה ויותם כהן

"וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס" (בראשית ו, יא)

יש הרגשה שכאן לא חיים
אולי לפעמים כדאי לעצור
לתת למבול לשטוף ולשבור

והקול בפנים לוחש ואומר,
תכין את התיבה
לך לך

אז לקחתי את המשפחה ואת החפצים
החלטתי לברוח לחיים חדשים
לתת למבול למחוק את הכול
להתחיל מחדש באינסוף הכחול

והקול בפנים לוחש ואומר,
תכין את התיבה
לך לך

וביום מן הימים אפתח לי איזה צוהר
אצא במסע חיפוש אחר הטוהר
אמצא מקום שבו אשמע את עצמי
צריך לסיים את המנגינה והיא נמצאת בתוכי

צלע ממך

מילי מלכה – מקורוק עמק חפר

בהנחיית נמרוד לב ונגה ויותם כהן

"וַיַּפֵּל ה' אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה" (בראשית ב, כא)

אי שם זמנים מפרידים
בין צלע אהבתינו אליה אנו כפופים
סטיתי מהשביל שחורץ את גורלנו
הלכתי לבדוק עם יש עוד מלבדנו

מרגישה את כאבך
נושמת את פצעיך
לך ממני לא רוצה לראות את פניך

אתה צועק לי קחי אותי שנחנק ביחד
בסדקים שממלאים את החור ומרוקנים את הפחד

צלע ממך בי תמיד תישאר
אין לאן ללכת אין מקום אחר
אכלתי מהפרי שחרץ את גורלנו
ועכשיו נותרנו שנינו לבדנו

מרגישה את כאבך
נושמת את פצעיך
לך ממני לא רוצה לראות את פניך

אתה צועק לי קחי אותי שנחנק ביחד
בסדקים שממלאים את החור ומרוקנים את הפחד

לך תאכל תפוח וחפש לך אישה
לך תאכל תפוח וחזור לעפרך

אתה צועק לי קחי אותי שנחנק ביחד
בסדקים שממלאים את החור ומרוקנים את הפחד